

cobro este libro veinte Rs Enchinchilla a diez
dias de otubre 1596 Chritoual yuañez
Rº de cartagena

THEATRVM MVNDI, ET TEMPORIS.

In quo

NON SOLVM PRECIPVAE HORVM PARTES describuntur, & ratio metiendi eas traditur, sed accomodatissimis figuris sub oculos legentium facilè ponuntur.

VBI ASTROLOGIAE PRINCIPIA CERNVNTVR AD MEDICInam accommodata, Geographica ad nauigationem, singulę stellæ cum suis imaginibus, item ad medicinam, & Dei opera cognoscenda, & contemplanda, kalendarium Gregorianum ad diuina officia, diesque festos celebrandos,

ET ALIA MVLTA, QVÆ STVDIOSVS LECTOR FACILE IN LEGENdo cognoscet, ex quo fit, vt Theologis, Philosophis, Medicis, Astrologis, Nauigantibus, Agricolis, & ceteris bonarum artium, & scientiarum professoribus sit opus vtilissimum;

Nunc primum in lucem editum.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

AD BEATISS. SIXTVM V. PONTIFICEM MAX.

CVM PRIVILEGIO.

VENETIIS, Apud Ioannem Baptistam Somascum. 1589.

BEATISSIMO, AC SANCTISSIMO SIXTO V. PONTIFICI MAX.

SEMPER ego Beatissime Pater, ex quo aliquid sapere cœpi, Philosophiæ studium illud esse existimaui, in quo vno meritò viri prudentes curam, cogitationem, mentem denique omnem figerent atque locarent: eosque semper viros illam qui profiterentur, vel aliqua ratione in ea versarentur, summis honoribus dignos, summaque veneratione afficiendos esse iudicaui: præsertim si ad verum hominis finem, quod summum bonum est, & æterna, beataque vita sua studia spectare cognoscerem. Hoc enim fine ignorato quid aliud est hominis vita, quàm nauis sine gubernatore, & clauo modo huc, modo illuc agitata, quæ ob id in nullam umquàm tutum portum peruenire potest, sed in scopulis tandem collisa frangitur? Cætera enim, quibus homines student, eò tantum spectare videntur, vt corpora, quæ habemus cum cæteris animalibus communia, & breui peritura, multis commodis afficiant: at hæc studia animum, quo ipso Deo similes sumus, & qui perpetuò perduraturus est; precipuè respiciunt. Cum autem non Philosophi omnes in omnibus ad Philosophiam perti-

nentibus excellant, sed alij alijs in rebus ætatem conterant, qui in re præstantiori, & certiori uersatur, uel ipso Philosopho teste, eum ceteris dignitate anteire fatendum est. Totum vero suis partibus præstare nemo credo negat. At multi in contemplandis, & describendis quibusdam paruis mundi particulis immortalem sibi gloriã compararunt. At qui de hac tanta vniuersitate, qui mundus est, & summi Dei Architecti fabrica, & præsertim, de cælorum motibus pro rei dignitate tractat, eum non cum hominibus comparo, sed simillimum angelis esse iudico. Illi enim Deum, & hic Dei præstantissima opera, & eius creatorem per ea contemplatur: in hac enim uniuersitate omnia quidem, sed nihil est, quod magis sui creatoris tum pulchritudinem, tum bonitatem, tum sapientiam, tum omnipotentiam nobis referat, quàm Sol, quàm Luna, quàm Stellæ omnes, quæ omnibus benefaciunt, omnes ad se sua pulchritudine alliciunt, atque trahunt, & sua ipsorum collocatione, & motu infinitam Dei sapientiam nobis ob oculos ponunt? Hoc autem cum in animo euolueret Propheta non potuit non exclamare dicens. |Cæli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annunciat firmamentum.| Quam cælorum vim cum Gigantes illi experirentur, quòd se ab illorum pulchritudine trahi sentirent, & ad ea loca se peruenire suorũ corporum mole sperarent, suo artificio perierunt. Quod & Icaro accidit, cum paternis monitis parere noluerit. Nostris tantum animis dum in terris sumus datum est, ut illuc oculis ducibus perueniant: vt Anaxagoræ placebat, qui se natum solum profitebatur, ut Solis pulchritudinem aspiceret. A quo non erat alienus diuinus ille Plato, qui ad id datos hominibus arbitrabatur oculos, & qui illis ad cælestia corpora contemplanda non uterentur dignos, quibus illi eruerentur esse censebat: Ego igitur his omnibus rationibus, atque affectionibus permotus inter cetera mea studia, hæc quoque vniuersum hoc templum, quod incolimus, & mundus dicitur, contemplantia, & cælum præcipuè cum tempore, ita sum complexus, ut quadam voluntaria necessitate fuerim coactus, hos libros non solum conscribere, sed in aspectum, lucemque proferre. Qui libri tamquàm ansam præbent hominibus studiosis ad uniuersum Mundum, & eius præcipuas partes,

tes, sed cœlum maxime, & tempus, quod cum mundo creatum est, & cum mundo esse desinet, contemplandum: quippe qui multis appositis figuris hæc omnia sub legentium oculos ponunt: quibus id facilè, & maxima cum voluptate fiat. Eos igitur non indignos esse sum arbitratus, ad quos vel principes ipsi, licet in molestissimis curis sint perpetuò detenti, aliquando oculos, & animum conuertant. Inde enim nullo cum labore non paruam vtilitatem ad sua munera obeunda maxima cum voluptate coniunctam profectò percipient. Tu autem Beatissime Pater cum Solus verus, & legitimus Christi Domini Vicarius, & D. Petri successoris, & huius mundi, quem describo, Solus legitimus Dominus, ob id meritò, ac iure optimo, hunc librum tibi dicandum censui. Hunc enim nisi id fecissem, tuo quidem iure a me petere posses, vt tuum. Quod tamen ego libentissime feci, cum ex omnibus ille Pontifex Max. sis, qui quamplurimis, qui in isto totius orbis terrarum altissimo Throno sederunt auctoritate, & consilio antecedis, quique tum hoc studio, tum eius studiosis, tum ceteris artibus, & scientijs, quæ ad tantum munus obeundum, & decorandum valent, iam a pueritia delectatus es, nuncque magis delectaris. Quis Romam post priscos illos Imperatores vel potius post illum vere Augustum Cesarem pacatiorem, & post alios ornationem reddidit? Testis est illa Pyramis, quæ tam multos annos pene sepulta latuit, quam erigendam curasti: quod licet multi concupierint, nemo tamen tantum opus tentare ausus est. Prœtereo reliquas ędificationes, quæ ad communem omnium utilitatem, & vrbis ornamentum perfectæ sunt, & quotidie perficiuntur: sunt enim alia maiora. Tu enim Solo nutu Italiam ab hostibus, & armatis latronibus liberasti, quod alij multis annis, multisque copijs ne inchoare quidem potuerunt. Hoc autem quis non summis laudibus ad cœlum extollit? Mitto, quæ quotidie, pro rep. christiana vel tuenda, vel augenda ex animo, & sapienter a te fiunt. Hoc enim vnum non epistolam, sed iusta volumina desiderant, quod munus ceteris maiori ingenio, maiorique dicendi copia præditis relinquo. Quis studiosorum virorum dignitatem magis tuetur, magisque amplificat? Hinc fit Beatissime Pater, vt multi sui ingenij monumenta tibi offerant, & di-

& dicata velint. Multi etiam fore sperant, vt de isto MONTE ALTO (quemadmodum ille Atlas fecisse dicitur) facile omnes stellarum cursus, qui adhuc penitus nobis noti non sunt obseruari possint · modo adduceris, ut instrumenta necessaria fabricanda, & loca conuenentia præparanda, quibus id rite fieri possit, procurare uelis. Hoc non possunt priuati homines; licet huius tantæ rei studiosissimi sint, nisi principum auxilium accedat. Quod si ad aliquos Principes pertinet, id summi Pontificis maximè munus est; quippe qui Solus est huius domicilij, huius templi, vel huius ciuitatis, qui mundus dicitur, legitimus Rex & Princeps, qui debet quidem suarum rerum omnium, & singularum eam notitiam per homines ad id accommodatissimos, habere, quæ maior haberi possit. Tibi igitur Santissime Pontifex Max. cũ non desint ea, quæ sunt necessaria, vt instrumenta parentur, non desint Romæ neque montes, neque serenum cælum, neq; Mathematici peritissimi, inter quos maxime elucet Christophorus Clauius, reliquum est, vt uoluntas ad id se conuertat tua, quod ad Pontificium munus spectare maxime videtur, ex quo summam gloriam, si animum induxeris, te consecuturum video. Nam non solum opus, quod summa laude dignissimum est, effeceris, uerum etiam tuum exemplum erit ceteris summis Pontificibus quasi quidam stimulus, qui eos excitabit, vt opus in isto MONTE ALTO, inceptum prosequantur, & tua auctoritate sibi persuadeant ad summum Pontificem motuum cælorum obseruationem maxime pertinere: cum ex illis maxime mobilium festorum ratio pendeat. Quod ego ex te tam spero, quàm, quæ certissima sunt. Nam cum primum Pontifex Maximus creatus fuisti, & tua insignia extulisti, id tacita quadam ratione omnibus pollicitus es. In illis enim cernitur MONS ALTVS ad hanc contemplationem necessarius, cernitur Stella, quæ vult obseruari, & ut obseruetur postulat, cernitur LEO intermedius, quiqualia debeant esse instrumenta docet, & homines qui obseruaturi sunt, instrumenta scilicet robusta ne corrumpãtur ex auricalco, quod Leonis color refert, ac fortitudo homines, qui doctrina sint ceterorum hominum reges, vt Leo est ceterorum animalium Rex: cernuntur Pira in Leo

nis

nis manibus, quæ nobis indicant, id non sine magno fructu futurum: hube rimos enim fructus Piri ferunt. Cernitur illa REGVLA, quæ in Astrolabio fiduciæ lineam continet a monte ad Stellam pertingens. Hoc igitur opus tibi reseruauit Deus Opt. & Max. tu Solus ille futurus es, qui in Italia hoc tantum bonum procuret. His igitur omnibus de causis, & alijs, quas enumerari epistola non possunt: qui te rege vtuntur pacatam, & tranquillam uitam, & omnibus rebus ad viuendum necessarijs abundantem degunt. Qui vero summo Pontifice, vt sunt Catholici Christiani omnes, quotidie Deo pro incredibili sapientia, ac pene diuina, quam in te in grege tibi commisso curando agnoscunt gratias agunt, enixeque rogant, ut tibi diuturnam, & tranquillam uitam largiatur. Qui uerò ex ijs omnibus bonis artibus, & scientijs suum studium dederunt, non alium Mæcenatem inuenisse profitentur, sed patrem qui filios profecisse in litteris uehementer lętatur, et eos non illecebris, aut crustulis ad studia allicit: atque trahit, sed maximis honoribus, maximisque muneribus eos complectitur, & hilari vultu recipit, & nullos cariores habet. ego igitur huic epistolæ finem imponam, si tuam beatitudinem rogauero, vt hoc munusculum qualecunque sit, quod tibi meo nomine offerendum curaui, (Ego enim, vt maximè vellem, tum ætate iam ingrauescente, tum corporis uiribus non satis firmis ad tuos sanctissimos pedes deosculandos Romam venire nequiui) vt tuum agnoscas, & hilari uultu suscipias, ac tueare, meque, qui in illo multis ante annis insudaui, & insudaui, ut ad manus hominum perueniret, in eorum numero esse tibi persuadeas uelim, qui tuis uotis fauent, qui te uenerantur, & vt uerum Christi vicarium adorant, ac colunt, & hoc quàm diutissime facere exoptant. Vale Beatissime Pater, & diu Vale.

Tuæ Beatitudinis

Humillimus Seruus.

Io. Paulus Gallucius

AD LECTORES
DE LIBRI VSV.

IAM multi reperiuntur libri hac nostra tempestate, in quibus uniuersus describitur orbis, ut nihil sit, quod in hanc sententiam quisque amplius desiderare possit. In illis enim præstant auctores non solum ea, quæ humanum ingenium præstare potest, sed ea quoque quæ multis minime posse uidentur, iuxta illud Horatij.

Expertus vacuum Dedalus aera
Pennis non homini datis.

Constat enim fuisse peritissimum astronomum Dedalum: nos tamen eandem prouinciam aggredi non dubitauimus, non eo consilio, ut rei iam perfectæ quidquam quod rem perfectiorem redderet adiungere sperarem: essem enim Dedalo audacior, uel potius, quàm ille fuit, uel ceteri, qui hanc rem pertractarunt peritiores qua, de me opinione tantum absum, ut multis ipse concedam. Sed eo nostra consilia spectarunt, ut quæ a peritis hominibus tradita sunt, ea, ex quibus uniuersus hic mundus constat, cœlum, terram, aquam, aerem, & ignem, Solem, Lunam, Stellas, etcetera huiusmodi ita sub legentium oculos ponerem unà cum præcipuarum horum partium, & temporum expositione, ut facile omnes non solum nulla cum molestia, sed maxima cum uoluptate, omnia perciperent. Ex quo non ignaros solum huius facultatis maximum fructum percepturos speramus, sed eos quoque, qui in his rebus diu uersati sunt. Qui enim hæc studia nondum degustarunt, habebunt quasi aditum ad ea, quæ prudentissime ab alijs conscripta sunt, & si contenti erunt auctoritate eorum, qui in hac scientia periti sunt, quod sint (ut multis accidit) ita ceteris studijs implicati, ut ad hæc studia penitus se conferre non possint, hæc satis erunt. Propter hanc caussam ego, ut doctrina esset facilior, omnibus pene in locis demonstrationes omisi, in multis etiam probabiles rationes, & uolui potius hanc quandam esse descriptionem, & picturam, quàm doctrinam, & potius oculis, quàm auribus mihi consulendum existimaui. Peritis quoque non inutile erit, cum facile quidquid diuturnis laboribus consecuti sint hac ratione, si quid excidit (ut sæpe fieri solet) in memoriam reuocent, cum autem illud mihi notum sit.

Omne tulit punctum qui miscuit utile dulci.

Ei permiscui, quæ non solum ad bonam corporis ualetudinem spectant, sed quæ ad animi utilitatem, & uoluptatem referuntur. Non. n. solum respexi illud animi bonum, quod ad fęlicitatem philosophicam refertur, sed illud quoque, qui Deus est, summum bonum, & uera, & æterna hominis fęlicitas, & ad quam humana omnia referenda sunt. Neque id sine exemplo doctissimorum uirorum feci: cum ab

hac

hac ratione docendi non fuerit alienus Praestantissimus uir Franciscus Titelmanus, qui in suis rerum naturalium considerationibus theologica permiscuit, & omnia ad Creatorem retulit. At hic fuit maximo cum discipulorum plausu in Louaniensi Academia doctor celeberrimus. Sed cum sit nostrum, nos quàm diutissime possumus in hac Dei uinea laborare, neque iniussu eius, a quo missi sumus, hinc discedere, ad uitam quoque diuturnam maxime hi nostri libri conducunt. Ita enim Marsilius Ficinus, Theologus, Philosophus, Astrologos, & Medicus Praestantissimus inquit 10 lib. de uita cęlitus comparanda. Vtile uero ferè spectare sphaeram motibus suis praeditam, qualem Archimedes, quondam fabricauit, Neque spectare solum, sed etiam reputare animo. Proinde in ipsis suae domus penetralibus cubiculum construet in fornicem actum figuris huiusmodi, & coloribus insignitum, ubi plurimum uigilet, atque dormiat. Et egressus domo non tanta arteotione singularum rerum spectacula, quanta uniuersi figuram, coloresque perspiciat.

Paulò autem aote quos colores approbet, dixit his uerbis: sunt uerò tres uniuersales, simul & singulares mundi colores, Viridis, Aureus, Saphirinus tribus cœli gratijs dedicati. Viridis quidem Veneri simul, atque lunae. Humidus uidelicet humidis, atque nascentium proprius, accommodatus & matribus. Aureum solis esse colorem nemo dubitat, & ab Ioue insuper, atque Venere non alienum. Saphirinum denique Ioui maximè dedicamus, cui & Saphirus ipse dicitur consecratus. Haec Ficinus. Cum autem non omnes neque Archimedis Sphaeram, neque cubiculum ea ratione depictum habere possint, hunc librum habere, & illis coloribus uariare, (ut nos uariandum curauimus illum, quē ad Beatissimum D. N. Sixtum V. misimus) facile quisque poterit, & hinc eandem percipere utilitatem, quam tum ex illa Sphaera, tum ex illo cubiculo percipi posse Marsilius contendit; modo has rotulas saepe spectate, saepe euoluere, & saepe in animo reputare uoluerit. Imo maior inde utilitas cernitur: quilibet enim hunc librū semper secū deferre potest, eumq; legere non domi solum, sed foris in naui, in lectica, in equo, in essteda, ruri, militiae, & tandē ubiq;, quod neque illi Archimedis sphaerae, neque huic Ficini cubiculo usu uenire potest. Nō uanus igitur labor noster existimandus est, quae alij alijs rationibus scripserūt, si in has rotulas congessimus, quae nobis tum mundi uniuersi, tū illius partiū figuram ob oculos ponunt, cum tantam nobis utilitatem & animi uoluptatem afferat, quod nullum pene cum labore inde multa discamus. Reperiet tamen hic studiosus lector multa, quae hactenus a nullo tradita sunt, uel hac ratione descripta, quae enumerare nimis molestum esset: si quid tamen periti homines inscriptum in his libris inuenerint, a quo ipse offendantur, illud sciant me esse hominem idest peccatis obnoxium ut si quid, quo delectentur, & ex quo utilitatem capiant Deo, a quo, uno omnia bona proficiscuntur, acceptum referant. Valete lectores candidi.

IN IOANNIS PAVLI GALLVCII
Theatrum mundi,& temporis.

XENOPHONTIS BINDASSII DECASTICON.

Caesaris,& quotquot viguere Theatra per orbem
Carminibus vatum concelebrata diu,
Iam cedant victa; huic palmam vni ſponte relinquant;
Hoc ſibi præferri iam neque triſtè ferant.
Diruta cum pictis,uiuoq; e monte recisis
Heroum, atque Deum ſunt ea imaginibus.
Hoc erit æternum, & ſignis, formisq; refertum
Cum cælis terras, ſidera, & æquora habet.
Illa affixa ſolo vni Vrbi fas cernere tantum.
Omnibus hoc prodit conſpicuum populis.

Eiuſdem Diſticon.

Aſtrorum formas, motus, & tempora mundi.
Sectator Solis, Gallus aperta facit.

DE THEATRO MVNDI ET TEMPORIS
ad Ioannem Paulum Gallucium auctorem.

GASPARIS FARINATI SEMINARII PATRIARCHALIS Venetiarum alumni Carmen.

TEmpora deſcribis, rerumq; elementa, vicesq;
Aſtrorum, & ſupero quicquid ab orbe micat;
Ex quo te ęthereum, cœliq; potentis alumnum
Arguis, & ſuperis conditione parem:
Cui queat haud priſcę metuens incendia flammę
Aureus igniferos credere Phebus equos,
Et Phaetonteos, Vulcania munera, currus;
AEtheris arcanum tam bene pandis iter
Interea; ſi mens vatum preſaga futuri eſt,
Vatibus, & ſi quid verus Apollo canit;
Semper inextinctus medio applaudere theatro,
Et tua perpetuum fama loquetur opus.
Quin etiam dum tempus erit, dum machina mundi;
Perſtabit facti gratia tanta tui.

TABVLA EORVM, QVAE IN HOC LIBRO CONTINENTVR.

†† 2 Dies

M

N

O

P

Pla-

T

V

Z

FINIS.

THEATRI MVNDI, ET TEMPORIS

Liber Primus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SVMMA.

Mundus definitur, & eius quatuor causæ efficiens, materialis formalis, & finalis traditur. Decem sphæræ circulis explicantur: mundus in vndecim orbes, & quatuor elementa distribuitur, & hæ partes singulę mensurantur, & describuntur. summa theoricæ planetarum traditur: Solis, & Lunæ eclipsis demonstratur, Terra intrinsicus diuiditur, & inferorum loca: describũtur etiam extrinsicus & maria, & terræ, ostendun tur vnà cum ratione metiendi illarum distantias. Paralleli, & climata traduntur: Dierum, & noctium vbique locorum diuersitates ostenduntur. causæ fluxus, & refluxus maris, & quibus temporibus fiat explicantur, pixisque nauticus describitur.

DE LIBRI MATERIA, ET MVNDI diffinitione. Cap. I.

VNDVM esse librum Dei digito scriptum, vt hominibus suam sapientiam, bonitatem, & omnipotentiam aperiret non solum christiani Astrologi verum etiam Theologi fatentur, ac prædicant: pauci tamen reperiuntur, qui hunc librum legere, & paucissimi, qui etiamsi legant, sententiam verbis subiectã intelligant. Nihil.n. difficilius est, ꝙ vt Deus infinitus, sic quæ ab ipso Deo proficiscuntur infinita sunt, & ea humanus intellectus, penitus capere minime potest. quæ tamen ad hominũ vitã referuntur,

ut ipse finita est in terris sic ea finita sint necesse est. tã multa tamẽ sunt, ut pene innumerabilia videantur, vt sunt plantæ, animalia, stellæ, & cetera huiusmodi a Deo ad hominum victum, cultumque creata, neque id solum, verum etiam horum omnium, & singulorum uires. Quod cum Aristoteles certò sciret, dixit maiorem partem eorum, quæ scimus esse minorem eorum, quæ nescimus: minime igitur mirũ est si paucissimi hunc librum legunt, & pauciores, qui quæ ipsi legunt, intelligunt. Huic ego morbo cum mederi pro virili velim modum legendi hunc librum, & litterarum affectiones ex optimorũ auctorũ sententia, tradere decreui, Dei prius auxilio inuocato, qui solus stellarum numerum, & suum opus tenet. Modum verò intelligendi in aliud tempus differo, quòd lectio ordine præcedit. Hunc autem librum, quem legendũ hic propono prius definiendum existimo, vt intelligatur quid sit illud, de quo disputetur, sed priùs quid ipsum nomen sibi velit inuestigandum est. Mundus igitur ornamentum interpretatur, ex quo mundus muliebris dicitur id omne, quo mulieres se exornant. Mundo autem quid ornatius? Propter eandem causam & Græci κόσμον dixerunt. sic verò eum definiuit D. Dionisius Carthusiensis in secundum sententiarum, ut dicat esse quasi scriptum verbum, quo Deus loquitur semetipsum, non tamen locutione perfecta, cũ infinitè deficiat a repræsentatione plenaria omnipotentiæ, sapientiæ, & gloriæ suæ, sed prout capere potuit. Hic quoque alio modo eũ definit, cũ dicat: Est quoque vniuersum hoc quasi scriptura, & liber coram positus, in quo rationalis creatura addiscat, ac videat sui magnificentiam, & eminentiam creatoris. Quod & Apostolus ad Romanos scribens sensisse videtur his verbis: Inuisibilia ipsius a creatura mundi per ea, quæ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoque eius virtus, & diuinitas. Ex hac ergo mundi lectione tum illius omnipotentia, tum sapientia, qui potuit, & sciuit tanta, tãque multa creare, & bonitas, quòd ea nobis communicare voluit a viris prudentibus dignoscitur.

DE CAVSA EFFICIENTI, MATERIALI, FORMALI, & finali. Cap. II.

Esti in definitione alicuius rei necesse sit, vt reperiantur ex quatuor causis saltem duæ, materialis, & formalis, quod ex genere & differentia constet: tamen cum superiores sint potius descriptiones, quã definitiones, volui harum quatuor causarũ aliquam expositionem addere: quo res illustrior fiat, & descriptiones aperiantur, & ne nimis longam de hac re sumamus orationem, relicta Aristotelis

telis opinione, qui mundum fuisse ab æterno existimauit, & Platonis, qui cum ex hyle.i.materia Deum fecisse, & tandem cæterorum, qui in harum rerũ ignoratione versati sunt, nobis dicendum est cum Moyse: In principio creauit Deus cœlum, & terram, quod est ex nihilo fecit: quod & Dauid significauit cum dixit: Ipse dixit, & facta sunt, ipse mandauit & creata sunt. Quod non naturali ratione, sed fidei lumine cognoscitur. Materialis verò causa bifariam intelligitur, vel antequam crearetur, vel vbi creatus fuit, ex nihilo factum esse diximus, ex nulla igitur materia: vbi verò creatus fuit ex duplici materia cõstat ex cœlesti, & elementari. cœlestis immutabilis, & incorruptibilis est, vt philosophi volunt, sed vt nonnulli theologi non prorsus immutabilis est, sed mutationi fortiùs resistit, quã quæ ex quatuor elementis constant, licet diuino iussu futurum sit, vt nouissimo die immutetur, quæ & circulari motu mouetur, vt omnibus patet: elementaris verò perpetuis permutationibus obnoxia est, & in quatuor diuiditur partes, in ignem, aerem, aquam, & terram. terra mediũ mũdi locum sortita est, circa terram naturalis aquæ locus est, licèt diuino mandato (non vt alij somniant, vi stellarũ, quæ in boreali parte sunt) multæ terræ partes detectæ sunt. Sic.n.dixit Deus: congregentur aquæ, quæ sub cœlo suut in locum vnum, & appareat arrida, Et Dauid. Qui firmauit terram super aquas. aer verò tum terram, tum aquam complectitur, & hunc ignis continet, & circundat. quorum omnium qualitates suo loco expositurì sumus. cetera verò omnia, quæ in mundo sunt ex his quatuor cõstant, quæ diuersa sunt pro diuersa rõne, & mixtione eorũ, ex quibus cõstãt: finalis verò causa mundi est, vt homini seruiret: quod significauit Moyses cum dixerit, hominem sexto die fuisse factum, & septimo Deũ quieuisse: quod enim postremum in alicuius rei constitutione fit, id est cuius causa id omne factum est: nam quod postremum fit in domo est habitatio, vt habitaretur igitur domus ędificata est, & quod postremum fit in naui est nauigatio ad id igitur nauis constructa fuit. Accedit Magistri sententiarum auctoritas, qui sic inquit. Sicut factus est homo propter Deum, idest vt ei seruiret, ita mundus factus est propter hominem. s.vt ei seruiret. Vide igitur homo quanti sis, cum non stellæ solum propter te creatæ sint, quarum magnitudo vix credi potest, cum illarum quælibet multis partibus terrarum orbem superet, sed Luna, Sol, & cetera omnia, quæ in mundo sunt tibi seruiant, & ante primi patris peccatum tibi obedirent. reliquum est, vt de mundi forma tractemus, quam existimo ipsam globositatem, vel sphæricitatem (vt ita dicam) esse: inde.n.fit, vt facilè moueatur, a quo motu singula tum elementa ex aliqua parte, tum mixta quotidie generentur in elementari regione, ac corrũpentur, ad quod maxime

natura intendebat. sed cum nonnulli dubitent num mundus globosus sit illud præterea animaduertant, ꝙ hæc figura est omnium perfectissima cum nulla compagine indigeat, & est omniũ figurarum capacissima, & cũ mundus complexurus esset oĩa huiusmodi figura eũ maxime decebat. cũq; mundi partes perfectissimæ ut Sol, Luna, Stellæ hac figura sint, conijcere possumus, & mundum vniuersum huiusmodi esse: ad hæc & ipsi minoris mũdi caput; quod hominis quodãmodo domicilium est, vt vult Plato, cũ cetera membra sint tamq; vehiculum capitis ne lædatur, dum progressionis motu mouetur, globosum est. Quare de mundi sphæricitate, quam eius formam diximus nobis minime verendum est.

DE CIRCVLIS, QVI IN MVNDO, ET MVNDI sphæra describuntur ab Astrologis. Cap. III.

CVM mundus non solum sit globosus, sed circulari motu moueatur, vt intuentibus apparet, & multis argumentis ab Astrologis probatur; necesse est, vt hic motus super duo puncta immobilia fiat. Hæc aũt puncta mundi poli dicũtur, & vertices: Quam vero lineam considerant Astrologi in mundi medio transeũtem ꝑ mundi centrum, & ꝑtingentẽ ad vtrumq; polum, cuius lineæ ipsi poli sint estremæ partes, eam axem appellãt. Mundus aũt dũ suo circulari motu versatur decẽ describit lineas, vel eas describere imaginati sunt, quibus lineis obseruant omnes mundi motus, & illius describunt partes oẽs. Has verò lineas, vel harũ similitudines si transferas vel in lignum, vel in æs, vel in aliud id genus conficies sphærã, quã materialẽ dicunt. Hæ lineæ vel circuli decẽ sunt, & eos in duas distribuũtur partes, in maiores, & in minores, maiores dicunt, qui totã mundi sphærã in duas æquas partes diuidunt: minores, ꝙ contra in duas inæquales partes secant. Ex maioribus aũt primus est ille, qui a sole describitur, cũ dies nocti æqualis est, & ob id æquinotialis circulus dicitur. Hoc aũt bis in anno cõtingit 21. Martij, & 23. Septẽbris diebus quis aũt sit hic circulus in sphæra in sequenti figura facile patet. De vsu aũ. huius circuli, & varijs eius nominibus nostrũ cõsiliũ nõ est hic agere, si q̃s aũt id scire cupit, legat doctissimorum virorum sphæras, quæ hac nostra tempestate doctissime conscriptæ leguntur, quod & de alijs circulis dictũ sit, quã prouinciã & nos fortasse Deo auxiliãte aggrediemur, secundus circulus est zodiacus, qui describitur motu eiusdẽ solis annuo, & proprio, vt superior describitur motu diurno, & violento. Duplex.n. est solis motus, & ceterorũ planetarũ proprius & violentus, hic sit motu cœli extimi, cũ decẽ sint, vt in secundæ figuræ expositione videbimus, qđ dũ super mũdi polis mouetur secũ trahit oĩa, quę ab illo cõtinẽtur, & 24. horarũ spacio redijt

ad

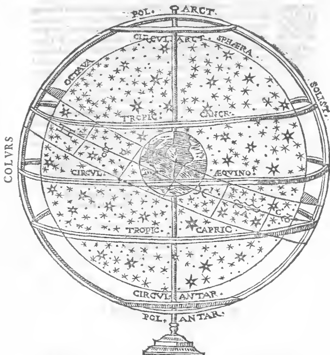
ad locum vnde digressus est. Et hic motus fit a sole cōtraria rōne: nā ille fit ab oriente in occidentem, & hic ab occidente in oriēte, & super polis, q a mūdi polis g. 23. m. 28. distat his t pibus. gradus aūt est ex oīum circulorū, qui in sphæra describuntur partibus 360. vna, & minutus, est sexagesima pars gra. minut⁹ ēt in 60. 2ª. & 2ª. i 60. 3ª. & sic deinceps cetera diuidūtur, inde fit, vt hic circulus, si cū æquinoctiali cōparetur, fit obliqu⁹. Diuidit. n. æquinoctialē in duas æquales partes, & in duobus pūctis, qui æquinoctiorū puncti sunt. altera vero pars versus illū polū, qui a nobis cōspicitur, & arcticus dicitur declinat tantū, quantū zodiaci polus a mundi polo declinare diximus. reliqua vero pars versus alterū polū, qui antarcticus dicitur eodē modo declinat. Hēt præterea hic circulus latitudinē, cū reliqui oēs nullā habeāt, q sub hoc circūeant planetæ oēs, qui modo huc, modo illuc sub illo feruntur, vt postea dicemus. huius aūt latitudo est 12. G. vel 16. vt alij volunt. Diuiditur præterea secundū latitudinem in duas æquas partes & linea, quę illum diuidit ecclypticā dicunt p p eā causam, quā postea dicemus: pars verò, quæ ad polum arcticum uergit septemtrionalis dicitur, vel borealis, & ita planeta sub ea versans parte septentrionalis vocatur, vt meridionalis dicitur, dum in altera versatur parte, quæ ad antarcticū vergit. Sol vero semper sub ecliptica permeat: Diuiditur ēt secundū longitudinem in duodecim æquales partes, quæ signa dicuntur, quorum initiū est in illa parte cœli, vbi reperitur sol, cum vernum æquinoctium fit, quo loco diximus zodiacum diuidere æquinoctialem circulum. & prima pars aries dicitur: 2. Taurus, 3. Gemini, 4. Cācer, 5. Leo, 6. Scorpio, & hæc sex signa septentrionalia, vel borealia dicuntur. 7. dicitur Libra, & huius initiū est in illa zodiaci parte vbi sol reperitur, cum æquinoctium autumnale fit: 8. Scorpio, 9 Sagittarius, 10. Capricornus: 11. Aquarius: 12. Pisces. & hæc sex signa quod declinant versus Austrum australia, vel meridionalia dicuntur. Hæc aūt certis scribuntur caracteribus breuitatis causa, quòd sæpius ea scribere cōtingat. & sūt hi, ♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍, ♎, ♏, ♐, ♑, ♒, ♓, quodlibet aūt horū signorū in 30. Gradus distribuitur: ceteras hui⁹ circuli, & horum signorum affectio nes suis locis explicabimus. Post hos circulos duo alij sequūtur explicādi, q coluri dicūtur, q inuicē in mūdi polis secātur ad angulos rectos sph ærales ita, ut alter secet æquinoctialē circulū, & lineā eclipticā, vbi diximus reperiri solē, cū dies noctibus æquales fiūt, qđ vt supra dictū est, accidit die 21. Martij, & 23. Septēbris p p hāc cām hic colurus æquinoctiorū dicitur: Alter vero trāsit p eā eclipticę ptē, & æquinoctialis, q inter pūcta, q diximus æquinoctialia, media est, ex quo fit, vt zodiacū hi duo circuli i quatuor ęquas ptes diuidāt, & vnā æquinoctialē circulū, illa verò pūcta lineæ eclipticæ, q ab hoc 2. coluro tāgūtur solistitia dūr, q dū sol sub

illis

illis eſt, ſit ſoliſtium, ideſt ſol ſuo proprio motu ſtare videtur. quod accidit tum anni breuiſſimo, tum longiſſimo die, propter hanc cauſam hic ſoliſtiorum colurus dicitur. Dum autem tota mundialis machina motu diurno euoluitur ab oriente in occidentem quatuor minores circuli deſcribuntur, duo a zodiaci polis, & duo ab illis duobus punctis, vbi colurus ſoliſtitiorum diuidit lineam eclipticam, illi duo polares circuli communi nomine dicuntur, & hi tropici vocitantur. qui ex polaribus circulis eſt apud polum arcticum peculiari nomine arcticus circulus, & qui ad alterum polum accedit antarticus dicitur, vt tropicus, qui deſcribitur a ſole dum nobis longiorem diem efficit, quod tum ſol primum cancri minutum ingreditur, tropicus cancri dicitur, vt alter capricorni vocatur, quòd tunc primum capricorni minutum ingreditur, & breuiorem diem efficit. Iam octo declarauimus circulos, qui non in cœlis ſolum, ſed etiam in terrarum orbe conſiderantur, vt in chartis geographicis videre licet, & nos in ſequentibus expoſituri ſumus.

TYPVS OCTO CIRCVLORVM SPHAERAE.

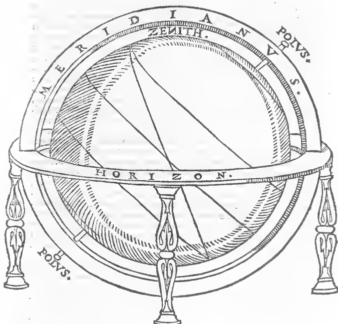
Benedicta omnia opera Domini Domino, laudate, & superexaltate eum in secula.

DE HORIZONTE, ET MERIDIANO Cap. IIII.

RELIQVI nobis sunt duo circuli maiores, qui nobis innumerabiles circulos in vniuerso mundo consideratos ante oculos ponunt, tot enim sunt, quot & homines sunt, imo quot terræ, & aquæ particulæ sunt. Hi meridionalis, & Horizon dicũtur, qui vt intelligantur: sciendum est, quòd in cœlo quidam pũctus consideratur, qui nostrorum capitum zenith nuncupatur, quod si a centro terræ ducatur linea, quæ transeat per alicuius capitis verticẽ, & vsque ad vltimum cœlum pertingat, huius lineæ extrema pars illius capitis zenith dicitur: omnia igitur capita, omnes ciuitates, omnia vel minima loca suum zenith habent. si linea in omnibus suis partibus æquè distans ab hoc puncto describetur circa mundum, quæ in duas æquales partes mundi sphæram diuidat, hęc Horizon dicitur, quod diuidat, ac definiat illam cœli partem, quæ videri potest ab eo, cuius ille zenith erit, a quo æquè distat hæc linea, quam horizontem diximus: sin aliam lineam duxerimus per mundi polos, & per punctum zenith illa meridionalis linea dicitur, quòd cum sol ad eam partem huius lineæ peruenit, quæ descripta est in ea cœli parte, quæ videtur ab eo, cuius est zenith, fit ei meridies, cum verò in opposita est, fit eidem media nox. Ex quo facile apparet, tot esse meridionales lineas, quot, & horizontales, & quot zenith: hæc enim tria inuicem mutuam rationem habent. Hæc cernas licet in sequenti figura: quæ tamen perfectè si scire vis, ea legas apud eos, qui hæc ex professo pertractant. Hic enim tantummodo harum rerum historiam habes, imo quandam picturam, in qua quæ hic scribuntur facilè cernis.

HORIZONTIS, ET MERIDIANI TYPVS.

Lætentur cęli, & exultet terra, commoueatur mare, & pleni tudo eius. Dauid.

VISIO SPHAERAE INTRINSICVS, IN QVA DE cœlo empyreo, & reliquis cœlis plura dicuntur. Cap. IIII.

COgnita mundi ſphæra quodammodo extrinſicus, nunc ſequitur, ut intrinſicus illam uideamus, quod ſequens figura nobis oſtendit; licet non plenè cum nulla figura plana reperiri poſſit, quæ id ad unguem perficere ualeat. Fingatur mundus in duas in medio ſecari poſſe partes, ut pomum ſecatur, & hanc eſſe dimidiati mundi alteram partem, & id in ea parte ubi ſecatus eſt, intrinſicus ſcilicet quæ pars nobis duplicem materiam ante oculos ponit elementarem, atque cœleſtem: elementaris uerò in quatuor partes diſtribuitur in terram, aquam, aerem, & ignem, de quibus, & in primo capite diximus: cœleſtis uerò in undecim orbes diuiditur, qui ita diſtributi ſunt, ut ſuperius ſibi ſubiectum contineat, & hoc alium, ut oui putamen continet albumen, & hoc uitellum, quod quidem in ſequenti figura conſpicitur. Partem igitur mundi elementarem Lunæ orbis continet, & hunc Mercurij orbis cōplectitur, tertius uero orbis, qui Veneris eſt, Mercurij orbem continet, & a ſolis cœlo continetur, ut hic a Martis orbe, ut Saturni orbis continet orbem Martis: octauus uero orbis, quod firmamentum dicitur, & omnes Stellas præter ſeptem dictas in ſe habet fixas continet Saturni orbem, ut & hæc a nona ſphæra cōtinetur, & nona a decima, & decima ab empyreo cœlo, qui beatorum ſedes creditur. Hac diuiſione cognita reliquum eſt, ut de ſingulis aliquid dicamus, ut res dilucidior fiat, & primum de cœlo empyreo nobis dicendum eſt. Quemadmodum igitur ex ſcientijs prima, & ultima ſolum auctoritatibus, & unde cognoſcuntur, quę ſunt Grammatica, & Theologia, ſic primus, & ultimus huius mundi loci extremę ſcilicet partes, quę ſunt cęlum empyreum, & infernus auctoritate, & fide intelligūtur; ceterę uerò mundi partes ratione, uel motu, & ſenſu percipiuntur. Quod igitur ad empyreum cœlum attinet, an ſit, primum uidendum eſt, deinde quid ſit, poſtea cuiuſmodi ſit, poſtremum cur conditum ſit. Quæ quidem nullus philoſophorum cognouit umquam. Strabus tamen, Beda, & Baſilius hoc cœlum reperiri confirmant. Hæc ſunt Strabi uerba ſuper illud Gene. In principio creauit Deus cęlum, & terram, cœlum appellat non uiſibile firmamentum ſed empyreum. Dicitur autem hoc cœlum angelis repletum, non corporali repletione, nec ſicut anima replet corpus, ſed proportionata decoratione ad manſiones patri, quæ per ſapientiam Dei in ipſo creatę ſunt ita, quòd nulla eſt uacua, ſed angelo in beatitudine ſibi proportionato inhabitata. Thomas quoque ſic inquit de cœlo empyreo. Quidquid de cœlis cognoſcimus, uiſu, aut

motu

motu scimus, cœlum uerò empyreum nec uisui, nec motui subiacet, sed per auctoritatem est habitum. Hæc satis, qòud sit. Hoc autem ita definit Damascenus, ut dicat, esse continentiam inuisibilium, & uisibilium creaturarum. Propter hanc causam uolunt Theologi, ut & Christum secundum naturam humanam contineat, secundum quam Christus in ipso est diffinitiuè, seu circunscriptiuè. cuiusmodi autem sit, & ad quid fuerit ab ipso Deo creatum, docet Albertus his uerbis. Dicendum cum sanctis, quibus de cœlo empyreo est credendũ, eo quòd ipsi Patrem cœlestem præ ceteris cognouerunt: quòd cœlum empyreum est cœlum supremum, & uerum corpus, in quo angeli sunt, & animę beatę sunt, non circunscriptiuè, sed diffinitiuè, de quo cœlo ait saluator. Vidi Satanã sicut fulgur de cœlo cadentem. Quòd uocatur empyreum, idest igneum non a calore, sed claritatis splendore: quod factum mox sanctis Angelis est repletum. Diuus quoque Thomas inquit esse hoc diuinum cœlum ad electorum gloriam ordinatum. Quod & Basilius in secundo Exameron his uerbis confirmat: sicut damnati in tenebras ultimas abiguntur, sic remunerandi pro dignis operibus restaurantur in ea, quę extra mundum est, luce, & quietis domicilium sortientur. Hęc de cœlo empyreo. Decima sphęra sub empyreo cęlo collocata est, & uelocissimo motu, & conuersione ab Oriente in Occidentem mouetur, ac circumuoluitur, cũ unico die uoluatur, & secum ceteros oẽs cęlos sibi subiectos trahat, & nulla stella in eo reperitur. Quod autẽ hoc cęlum sit, ratione cognoscitur, cũ sub sensum minime cadat: hoc modo probatur; Octauã sphęrã, quę firmamentum dicitur tres motus habere conspicitur; primum ab Oriente in Occidentem, secundum ab occidente in orientẽ, tertium polos uersus, ut modo ad arcticum, modo ad antarticũ moueatur, & cũ unum cęlum unũ motũ tantum habeat, non plures per se illud sequitur, ut alios duos ex accidenti habeat, idest ex alijs cęlis supra se positis, ob id recentiores Astronomi decimã, & nonã sphęrã posuerũt, & decimã primũmobile dixerũt, cũ antiqui nonã id esse existimassent, ut tũ apud ceteros multos, tũ apud Ciceronẽ in libro de Scipionis somnio ꝓspicitur. Qua uero ui moueatur nobis dicendũ est, cũ Theologis angelorum ministerio oẽs moueri, sed uno cęlo unico angelo, ex quo quantã sit angeli uirtus, quę tantum cęlũ mouere potest, cuius magnitudo tanta est, ut uix humanus intellectꝰ illam capere possit, conijcere licet, si omnes homines, qui fuerunt, & futuri sunt, nuncq; in terris uiuunt, unà cum omnibus animalibus, in eo conspirarent, ut uellent terram loco mouere, id quidem minimè facere possent. at unicum angelum decimam sphęram mouere, quę multis millium millibus partium terram superat, tam magnum est, ut pene homi-

num captum superet. hoc si angelus, quid multi angeli, quid multa millia angelorum, qui in cœlis sunt? quid ipse Deus qui hæc omnia creauit. At hæc pertinent ad tractatum de intelligendo hoc libro, & his litteris; hic autem modum legendi tantummodo tradimus, at hæc hominum animos ad huiusmodi inuestiganda excitent.

Nona sphæra sub decima collocata est, & nulla stella est ornata, & duplici motu mouetur: motu scilicet primi mobilis ab oriente in occidenté 24.horarum spacio, & suo proprio motu, qui contra motum primi mobilis est ab occidente.s.in orientem ferè gradum vnum centum annorum spacio, tanta est, huius cœli vis, vt hoc eodem motu, quemadmodum & decima suo omnes inferiores cœlos afficiat, atque secum trahat.

Octaua sphæra sub noua sita est, & non solum motu decimæ, & nonæ sphæræ mouetur, sed suum proprium motum habet, qui trepidationis dicitur, quem motum, si dixero, nondum satis intellectum esse, profectò non mentiar, quam veritatem aliàs fortasse apertissimis rationibus ostendemus. Nunc satis sit hanc rem ex aliorum opinionibus declarare, quæ res, vt apertiùs intelligatur: illud primum sciendum est, quod circuli primi octo, quos in cap. 3.declarauimus nó solú in decimo considerantur orbe in ijsdem locis perpetuo hærentes, sed in nono ita, vt per motum noni orbis, quæ puncta diximus æquinoctialia, & solistitialia versus orientem, quibuslibet centum annis accedant, & ab ijs, quæ in decima sunt sphæra recedant, vel præcedát, ex quò illud spacium, quod interest inter illud æquinoctium, vel æquinoctialem punctum, & hunc, qui est idem cum octaua sphæra, cum illam secum trahat, vt dictum est æquinoctiorum præcessio ab astronomis nuncupatur. In octaua uerò sphæra non solum hi circuli hanc sortiti sunt mutationem, sed aliam quoque, quæ minus apparet, cum sit 1400.annorum 21.minutorum a borea li parte in meridiem. Ptolæmei.n.tempore, qui post Christum natum fuit annos 140.maxima solis declinatio fuit grad. 23.min. 51.nostris vero temporibus, vt vult Copernicus, & alij, est gra. 23.28.quam varietaté trepidationis motu contingere dicunt, vt tropici indies ad æquinoctiale priorius accedant: volunt tamen breui futurum esse, vt iam recedere incipiant. Hæc satis de motu, cum omnes stellæ pter septé planetas in hoc cælo sit, sint, opus est, vt eas aliqua ratione hic enumeremus, aliqua ratione inquam, nullus enim præter illum, qui eas creauit enumerare potest, quæ solum visui magis apparet, ausi quidem sunt homines numerare, quæ 1022.sunt, neque omnes eiusdem magnitudinis, neque naturæ sunt. nam aliæ aliis maiores videntur, & oculis hominum apparent, aliæ minores & aliæ alium planetam, & aliæ alios colores referunt, & ob id illorum vi

res

res fortitæ existimantur. Sex enim referunt magnitudinis differentias, vt maiores primæ magnitudinis dicantur, quæ 15 sunt, secundæ 45. quæ minores sunt, primis adhuc minores,& tertiæ magnitudis sunt 208. quartæ vero 474 quintæ 217. sextæ 49. nebulosę 5. obscuræ 9. quæ omnes collectæ numerum 1022. conficiunt. Vt autem de his astronomi verba facere possent. necesse fuit, illis nomina imponere quibus aliæ ab aliis segregarentur, & in illorum tractatione minime confunderentur. primum igitur vti superius diximus zodiacum in duodecim partes diuiserunt, & suis nominibus imposuerunt, & quælibet pars cum plures stellas contineat, ita descripserunt illas figuras, quorum nomina illis imposuerunt, vt alia stella in capite, alia in pedibus, alia in aliis partibus esset, & hac ratione facile omnes stellas nominabant. vt exempli gratia primum zodiaci signũ est Aries, quod signum tredecim stellas continet, ex quibus sex sunt satis conspicuæ magnitudinis, duæ quarum magnitudinis tertiæ sunt in anteriori cornu, tres vero sunt in cauda magnitudinis quartæ; alia est in dextero pede magnitudinis quoque quartæ, vt facile hac ratione possint de omnibus stellis Astronomi verba facere, de omnibus inquam, quæ hominibus notæ sunt. Hæc autem signa, vel cælestes imagines 48. fiunt in zodiaco 12. vt dictum est in parte boreali 21. in meridionali vero sunt 15. quæ oẽs collectæ efficiunt summam 48. q̃ fusius in quinto libro tractatur.

Saturnus, vel saturni orbis sub octauam sphæram suum locum sortitus est, in quo vnica stella inest, quæ Saturnia dicitur. Hic autem orbis, non solum decimæ, nonæ,& octauę motus habet, sed quartum habet propriũ ab occidente in orientem, quod annis fere triginta totum zodiacum permeat, diximus fere, quòd in hoc tractatu minutias nõ persequimur, quas sequi debent, qui tabulas horum motuum & ephemerides persequũtur. Iouis orbis sub Saturno est annis 12. perficit suum cursũ sub zodiaco motu proprio orientem versus, & præterea mouetur iisdem motibus, quibus & Saturnus præter motum proprium.

Martis orbis sub Iouis orbe collocatus est,& mouetur, vt orbis Saturni tribus superiorum motibus & proprio, qui est ab occidente in orientem fere duobus annis,& vnicam stellam, quæ Martis dicitur, habet.

Sol sub Marte est, qui iisdem tribus motibus mouetur, quibus & superiores planetæ, & proprio, qui est ab occidente in orientem spacio dierũ 365.& fere quarta vnius diei parte a cuius motu sub zodiaco annus communiter ab omnibus dictus appellatus est, quod Sol quasi an nulum cõficere videatur. eodem tempore & Venus, quæ sub sole collocata est, & Mercurius sub Venere situs mouetur pariter cum sole sub zodiaco.

Luna vero lunari mense, qui dierum 27. Ho. 8. min. 43. est: illud iter per

fi-

ficit.quod in anno Sol facit: fub Luna adeſſe ignis elemētū à Philoſophis rōnibus probatur,ſub igne Aerē adeſſe ſcimus oēs, & ſub aere terram, & aquam unicū orbē cōficientē oēs uidemus Quā multa auium genera pro hoīm genere in aere degant quis non uidet? quot piſciū genera in aquis? quot in terris animalium genera, quot herbarum,quot fructicum? quot arborum,quot lapidū,quot metallorū,quot terrarū,& aquarū medicinaliū?iā uides homo quanti ſis apud Deum,qui hæc oīa tibi condiderit? Tu tamē(ut inquit cicero)ſic te abijcies,atq; proſternes, ut nihil inter te, & belluam intereſſe putes?Iā de cęlo empyreo in terrā deuenimus,de terra iterū in cœlū aſcendamus,ut alia rōne hunc mūdi librū legamus, & illud doctrina diſcamus iter,quod re ipſa nobis peragendū eſt: primū.n.de sūmi patris ſinu in hanc carnē deſcendimus, deinde Chriſti redēptoris gratia, & noſtris bonis operibus illuc nobis aſcendendum eſt, ubi diximus beatos ſēpiterno æuo frui. Vt aūt illuc aſcendamus, nobis opus eſt illas ſcalas habere,quas uidit Iacob,per quā deſcendebant,& aſcendebāt angeli Dei,q̄ nihil aliud ſunt, quam Dei uirtus, per quam ſpiritus ſpe beati, ut de cœlo deſcenderunt,ita ēt dū in terris uerſantur per contemplationem ad cœlum aſcendunt. iam igitur diuino auxilio prouinciā aggrediamur, & primū terræ magnitudinē inueſtigamus,atq; naturā,ut inde ad altiora contēplanda, per quandā collationem ad terram faciliùs aſcendamus.

Terra igitur eſt omnium elementorum grauiſſima, ob id ſuo pondere librata medium mundi locum hoc eſt, infimum, & ab empyreo cœlo maximè remotum,ſortita eſt,quippe quæ,ut loco,ſic etiā natura maximè diſtat.omniū.n.rerum uiliſſima,& abiectiſſima eſt,ob id denſiſſima, & minime pellucida eſt,ut cæteræ ſunt mundi partes, & ob id natura immobilis, ut inquit propheta,fundaſti terrā ſuper ſtabilitatē ſuā,nō inclinabitur in ſeculum ſeculi.Pſal. 103. licet ex accidēti moueatur,cū ſurſum fertur non ta men tota,uel etiā natura ſecundū partes cū aliquo accidenti extra ſuū locū eſt,& ad ſuū locum tendit, illius natura frigida, & ſicca eſſe dicitur. Magnitudo eius iuxta diuerſorum auctorū ſententiā diuerſa eſt,licet mea quidē ſentētia omnes idem indicent:non.n.omnes eadē mēſura utuntur, ob id inter ſe auctores diſentire uidētur,cōmuniorē nos opinionē ſecuti, quæ uerior uideri debet,dicimus terrā,ut cęlū in 360.gradus diſtribui, & quemlibet gradum milliaria italica 62. $\frac{1}{2}$ continere, quæ ſi ducantur in 360. partes conficiunt milliaria 22500. tot igitur millibus paſſum terra in circuitu eſt. Quo uero modo id certo ſciri poſſit, ſi ſtudioſus lector uiderit,quid doctiſſimi uiri in ſuis ſphæris dicant nihil erit amplius, quod ad hanc ueritatem intelligendam, deſideret. Hinc etiam colligitur, quanta ſit eius ſemidiameter, quot ſcilicet millia paſſum inter

ſint

MVNDI INTRINSICVS DIVISI FIGVRA.

Cœli enarrant gloriam Dei, & opera manuum eius annuntiat firmamentum.

sint inter hunc locum, quem homines pedibus terunt, & illam partē, quæ in medio ipsius globi terræ, & aquæ est. docent.n. mathematici, quòd per ipheria circuli, ita se habet ad suam diametrum, vt 22 ad 7. inde igitur sequitur, vt eius semidiameter sit milliariorum 7160. $\frac{5}{11}$. Naturam terræ, & aquæ, & terræ quantitatem habemus cum vnà mensurentur. Aquæ verò qualitatem sensus ipse diiudicat, & cognoscit, esse frigidā, & humidā, & si cum terra comparetur, nescio quid in se diuinitatis habere conspicitur, quod pellucida sit, & quàm terra sit leuior, & lunæ, & solis motibus afficiatur, vt suo loco expositurì sumus: iam igitur ab imperfectionibus descedamus, & cum perfectissima versus dirigamus iter nostrum, quantam perfectionem in primo nostræ ascensionis gradu reperiamus animaduertendum est. Quid autem de aquæ quantitate dicam? maiorne aqua an terra est? diu latuit hæc veritas, quod ad tam multa loca non nauigabatur, vt nunc sed nostra tempestate facile apparet, vel cæcis ipsis, maiorem esse terræ, quàm aquę quantitatem, quod Alexander Picolominæus apertissimis rationibus demonstrat. illū tractatum igitur lector legat, si huius rei plenam notitiā desiderat: ab aqua ad aerem progrediendū nobis est.

Aer calidus, & humidus existimatur, licet secundum partes possit esse & frigidus, & siccus, & calidissimus, & humidissimus, vt vel omnibus patet. Huiusmodi n. natura est, vt facile non solum a cœlorum motibus, & lumine, & influentiis afficietur, sed a terra, ab aqua, & ab igne ꝑmutetur, quod licet id fit cum omnibus elementis commune, magis tamen apparet in aqua, & aere cum mutuò inter se permutentur apertissimè. Aeris regio, vt plurimum in tres diuiditur partes. prima est terrę propinquior, tertia elemento ignis contigua. secunda est inter has media. prima, & tertia cali dę diuersis rationibus sunt. prima radiorum solis pręsertim lunę, & reliquorum planetarum reflexione, tertia, quòd ignis elemento contigua est, ex quo fit, vt (ęstate pręsertim) pene quidquid in acre frigidi sit in mediā regionē se recipiat, quod grando, quæ ibi congelascit, nobis argumēto est. vt de grandine, imbre, ventis, rore, fulmine, tonitru, & ceteris huiusmodi, quę in aere fiunt, & ad aliud tractatum spectant. Aer pręterea si ratione suæ raritatis cum aquis conferatur, eò est illa rarior. quò terra est aqua rarior, & pellucidior, vt quò magis a terra discedamus longiùs, eò ad spiritaliora, & perfectiora proficiscamur. De quantitate nihil certi habemus, licet multi multa dicant, quòd de hoc interuallo, quod inter terram, & ignis regionem reperitur dicamus, illud nobis satis sit, quòd terram, & aquam suis brachiis cōplectitur: sed iam ad altiora tendamus.

Ignis elementum aerē complectitur, qui sine controuersia calidus, & siccus est, in quo, licet Salamandram viuere dicant nonnulli, peritiores tamen

men

men uiri minime fieri posse multis rationibus contendunt. Huius raritas ita se habet ad aeris raritatem, vt hęc ad aquæ raritatem, vt pene spiritus subtilissimus sit, & ita cum sub hominis sensum non cadat, dum in sua regione est, nisi hunc materialem (vt dicunt) haberemus, a cuius natura, ad illius naturam argumentamur, minime fieri posset, vt illius raritatem, & illius efficientiam cognosceremus: longe tamen huius nostri impuri ignis naturam superat, & illius etiam, qui fulminibus ad nos defertur, quod hi tum terra, tum aere permixti sint. De illius quantitate facilè cognoscitur, quod super ignem adest Luna, ad quã nostrorũ oculorum radij pertingunt, & quidquid oculis cernitur, id facilè a pertis mensuratur. Semidimetiens igitur concauæ superficiei lunæ continet semidimetiẽtes terræ, & aquæ 33.$\frac{3}{10}$. quę milliaria Italica sũt, 119198.$\frac{12}{35}$ ex quo fit, vt inter terræ superficiem, & concauum lunæ intersint milliaria 115719. quod spacium continet aerem, & ignis elementum. Videas igitur Christiane lector, quòd quò magis ab hac nostra terrena habitatione discedimus, eò in rariora tendimus, & ampliora, & maiorẽ vim habentia, Hic est terminus huius nostræ elementaris regionis, quæ perpetuis permutationibus subiacet.

Atque sumemus alas, quibus ad cœlos euolemus, qui, vt ex motu conijcere licet, alterius naturæ sunt. elementa.n. recto mouentur motu vel scilicet ad centrum, vel a centro, vt ignis & aer a centro, terra, & aqua ad centrum, naturaliter mouentur, licet vi rapiantur, & circa centrum vt in mari facilè cernitur, & suo loco dicturi sumus: at cœlum perpetuò circa centrum mouetur, circulari scilicet motu, ex quo dixerunt philosophi quinta natura constare, idest alia materia a terra, aqua, aere, & igni diuersa, quæ cuiusmodi sit penitus ignoratur. Philosophi.n. nulli alterationi celos obnoxios esse contendunt: Astrologi vero primos quatuor qualitates tribuunt, cum dicant Solem, & Martem calidum, & siccum, Saturnum frigidum & siccum, & de ceteris eodem modo, a quo non videntur alieni Theologi, cum dicant nonnulli cœlos posse qualitatibus affici, sed valẽtius resistere, quàm vel quatuor elementa, vel quæ ex elementis constant. cum igitur per diuersam materiam iter habituri simus, diuersa quoque ratione mihi vtendum est. nam cum per aquam nobis eundum est nauibus vtimur cum per terram, vel equis, vel carris, vel pedibus, per aerem alis vtendum est, quod tñ hominibus non datur. cum per cœlos oculis tantũmodo (quod sciã) nobis vtendũ sit, & vsi sunt, qui illorum nobis cognitionem tradiderunt. Oculi.n. in homine cum ab anima discedis sunt partes omnium diuinissimæ, & quæ in nobis illa diuinissima, & splendidissima corpora cęlestia referunt. cum

tam cito nostrorum oculorum radij ad cęlos pertingant,ut solis radij ad nostros oculos perueniunt. Oculos igitur diuino auxilio tributos nobis esse ad hanc ueritatem cognoscendam duces fatendum, & iam illi nos ad lunam perducant. Oculi igitur nobis ostendunt illud cœlum rarissimum esse,cum nobis impedimento nõ sit, quo minus nostrorum oculorum radij usque ad firmamenti stellas perueniant: ratio etiam nobis annuere uidetur, quòd ut aer est aqua rarior, & aqua terra sic lunæ cœlum eadem proportione sit igne rarius,& diuinius. Quantitatem uero illius dixerunt esse tantam, ut eius dimetiens contineat terræ dimetiens 64. minutijs neglectis,quæ distantia est milliariorũ 229687. Quid de lunæ corpore dicendum est? inquiunt partem esse quandam densiorem,quę solis radios suscipiens,ut speculum eos ad nos amittit,ut suo loco dicemus. Oculi præterea significarunt nobis,non quolibet die eundem cœli spacium lunam peragrari,neque lunaris corporis diametrum eandem semper apparere,sed modo maiorem,modo minorem. quod, & in ceteris planetis animaduerterunt. huius rei causam in sequenti capite exponemus. Quid autem ferunt periti de illius quantitate? Lunã minorem,quàm terra rõnibus probant cum a globo terrę,& aquæ 39 uicibus contineri contendant. ea tamen magnitudine,licet pedalis uidea tur est,ut nisi cum oculis rationem coniunxeris, minime fieri potest, ut quis eam suspicari possit, sed iam ad superiorem gradum, qui Mercurij est, ascendamus.

Mercurij cœlum puriorem adhuc esse, quàm lunæ cælum, ipsa ratio in promptu est,si quò magis aliquod corpus a terrę centro distat, eò rarius,& purius est,ut superius oculis patere diximus,hoc esse,& rarius, & purius,& maius etiam fatendum est,quòd continens contento maius esse ipsi oculi testes sunt,vt & in sequenti figura patebit. ipsam autem Mercurij stellam alteram ex Apollinis satellitibus minorem, quàm terram ferunt,cum a terra contineatur uicibus 21952. ex quo fit vt stellarũ minima.sit:eius cęli tamen semidimetiens continet semidimetiens terrę 167. quod spacium est milliariorum 597784.

Veneris cœlũ continet Mercurij cœlũ, & sic se hẽt eius raritas, & natura ad Mercurij cœlum, vt Mercurij, ad Lunę cœlum, curius Stellę corpus dicunt contineri a terrę, & aquę globo 28.vicibus, & semidimetiẽs eius cęli continere semidimetiens terrę, 1120. quod spacium est milliariorum 4009090 quod interuallum a terra tantum est, vt vix cogitatione concipi possit,& nondum tamen medium peregimus iter.vt iam facile cernatur,quàm sint homines plerunq; dementes,qui terrę imperium affectant,cum tota terra,& aqua pene nihil sit,si cum Veneris orbe comparetur.

paretur, quod non ignorauit ille Affricanus apud Ciceronem cum dixerit, pęniret me nostri imperij, quo quasi illius punctum attigimus. Respice igitur cœlum homo, intuere, quantum in te situm est, & ad illud contende, si dominatus cupiditate laboras: at hęc extra rem, non inutilia tamen,imo ad bene, beateq; viuendum, quo nihil expetibilius est,maximè conducunt.

Sol princeps, & moderator ceterorum luminum ferè mediam obtinet mundi regionem, & non aliter se habet in mundo, ac mens in anima,in illius conspectu nullum lumen apparet. & ceteris omnibus rebus suum lumen impertitur.Solis corpus omnibus Stellis est maius,& terrā superat 166.partibus,quod apertissimis rationibus intelligitur,illius orbis raritate, & puritate omnes inferiores facilè vincit, eius dimetiens cōtinet terrę, & aquę globi dimetiēs 1220. quę sunt milliaria 4367045. illius pulchritudo tanta est, vt dixerit Anaxagoras se ad id solum natum esse, vt Solem intueretur. tantam oportunitatem in terris habet, vt eo remoto omnis natura concidat necesse sit cum dixerit Aristoteles Sol & homo generat hominem. Hęc pauca inseruntur,vt homo ex his litteris habeat aliquam rationem, quę ad intelligentiam eum conuertere, si non peritus perducere possit, quòd id (vt sępius diximus) ad alium tractatum spectat.Sole igitur dimisso ad Martem accedamus.

Mars suo orbe solis orbem complectitur,& terrę,& aquę globum continet semel cum $\frac{2}{5}$, & raritate sui orbis raritatem orbis solis ea proportione superat, qua omnis superior sibi inferiorem, & contiguum orbem superat, & eius semidimetiens superat semidimetiens terrę 8877. partibus,quod spacium est milliariorum 31772045.

Iupiter vero vincit raritate sui orbis suum inferiorem orbem, & continet globum terrę,& aquę nonagies, & quinquies, & eius orbis semidiametiens continet semidiametiens terrę, & aquę 14405.quę sunt millia 51563352. tantum igitur distat a terrę centro.

Saturnus planetarum vltimus in hoc ordine est minor Ioue: continet.n.terram tantum 91:distat tamen magis,quàm Iupiter, cum eius cęli dimetiēs cōtineat dimetiēs terrę,& aquę 20220. quę sunt 72378409. qđ spatium quis mente cōcipere potest?vix reperiūtur verba, quibus id explicari possit. attamen in terris frigiditatem, & siccitatem operatur, vt superioribus diebus omnibus compertum est. Nam die 12. Aprilis 1586.quo tempore in eodem cęli minuto Sol, & Saturnus coierunt, & duobus diebus ante, & duobus post maximum frigus, & siccitatem homines experti sunt, & multis diebus post, non solum ante solis ortum, quòd Saturnus ante solem orietur,sed post solis ortum etiā. quod parū

a sole distaret, quod & anno 1587. accidit, & apertius, cum videretur pene hyemis tempus esse, quod pene veris erat finis. Accidit.n. hæc coniunctio ☼ & ♄ die 26. Aprilis, ex quo totus Maij mẽsis sic frigebant omnia, vt mirum omnibus videretur, quibus hæc causa ignota esset. Hæc non inutilia inserantur, ne lectio tædium, & fastidium pariat. sic igitur non inutile condimentum habeat, scilicet cum voluptate vtilitatem coniunctam. eo.n. conducit, ut quantam vim habeant cęlestia corpora ab ipso Deo creata, quamq; magna sint cognoscamus & quanta sint ipsius Dei inuisibilia, quæ sunt tum angeli, tum angelorum sedes, & tandem ipse Deus licet quantus dici non possit, sed infinitus, & eò conducit, vt nos ad bene viuendum impellat, vt tandem in cœlis beatè viuere, & quo sempiterno frui possimus.

Firmamentum vel octaua sphæra cœlum Saturni cõplectitur. in quo cœlo tamquam nodi in tabulis insunt stellę omnes præter septem planetas Saturnum, Iouem, Martem, Solem, Venerem, Mercurium, & Lunam, quorum caracteres hi sunt ♄, ♃, ♂, ☼, ♀, ☿, ☽, in quo (vt diximus) licet penè innumerabiles stellę sint. 1022. tamen in 48. imagines distributas obseruarunt astronomi, & diuersæ magnitudinis, & naturæ sunt. Et primæ magnitudinis stella continet terræ, & aquæ globum centies. Quis autem hoc huius diuinæ scientiæ ignarus crederet? scias tamen lector omnibus in sua arte peritis credendum esse: sciens tamen non credit, sed per causas cognoscit. Stella secundæ magnitudinis eundem cõtinet nonagies, tertiæ bis, & septuagies, quartæ quater, & quinquagies, quintæ 36. sextæ 18. ex quo sequitur, vt stellæ hæ, quæ numerantur ab astronomis contineant terram uicibus 54706. cum autem reliquæ stellæ sint longe plures, illud sequitur, ut pene innumerabiliter terram contineat, vult tamen Clauius, vt superficies concaua firmamenti contineat 71209600. diametros quadratas vnius stellę magnitudinis primæ, in qbus totidẽ stellę magnitudinis primę se mutuo tãgẽtes describi possũt. Quid mirum Atlantẽ hęc contemplantem in montẽ conuersum Poetas fabulatos esse? hoc est totam suam ætatem in altissimo monte consumpsisse? quid mirum Anaxagoras suam patriam, & rempublicam deseruisse, vt in his cõtẽplandis vitã ageret? contra vero quanta demẽtia fuit Alexander ille magnus, qui lugebat cum audiret Democritum dicentẽ plures adesse mundos, qđ nõdum unius terræ imperio potitus esset, cum nihil sit totus terrarum orbis, cuius imperiũ expetebat, si cum octaua sphera compararetur? contra verò q̃ prudentes oẽs sancti Dei, q; parentes, & facultates oẽs, & se ipsos, vt ita dicã, deseruerunt, vt illa terna, & beata vita fruerentur; quæ multo est maior, & p̃stantior octaua sphęra,

quàm

quã hæc est terra, & aqua maior, atque præstantior, vt postea dicemus. De cœli raritate iam dictum est, & ex superioribus percipi potest. Distantia uerò a terra est 20229. semidimetientium terræ, quæ sunt milliariorum 72412414.

Super octaua sphæra(vt supra dictum est)noua collocata est, quę cum sine stella sit, sensibus percipi non potest, sed ratione tantum (vt dictũ est) hanc tamen octaua maiorem, & rariorem existimant, ut octaua Saturni orbe maior, & rarior est, maior, quòd octauam contineat, rarior, quòd magis a terra distet. illius autem a terra distantiam quis scire potest? nisi quis dixerit quadam ratiocinatione tantum distare eius cœli conuexa superficies a conuexa octauę sphæræ, vt hæc distat a conuexa sui inferioris, quod faceret, ut semidimetiens terræ & aquæ globi contineret 20238. quod spatium esset milliariorum 72446419. quod si eadẽ ratione argumentauerimus de sphæra decima dicendum est eius semidimentiens continere semidimetientes terræ, & aquæ 20247. quæ sunt milliaria 72480424. quod spatium tantum est, vt vix cuiusquam mens il lud capere possit, licet vel ipsum infinitum capere uideatur; sed longius distare a terra probabilibus rationibus demõstrari posset. sed quid opus hæc tam exquisitè: satis est homini scire hæc tanta, tamq; multa, tantisq uiribus, vt licet tam longe distent a terra, in terris tamen, & in omnibus elementis operantur, & agunt, sibi a Deo Opti. & Max. esse creata, & longe pluris homines esse, quàm hęc omnia, quæ illi seruiunt: satis sit homini, hinc ad eius creatoris præstantiam argumentari, vt illam aliqua ratione dum in terris versamur & in hoc corporis carcere inclusi sumus cognoscamus. ex dictis facilè colligi potest, tantæ magnitudinis esse empyreum cœlum, ut uix nnmeris comprehendi possit. De illius autem cœli puritate, faciliùs est cogitatione, quàm uerbis consequi. Facilè.n. potest mens gradatim a terra ad aquam, & ab hac ad Aerem, ad Ignem, ad Lunam, ad Mercurium, ad Venerem, ad Solem, & inde ad reliquos cœlos progredi semper maiorem puritatem addens, & sic argumentari, ut se habet aqua ad terram, sic & ignis ad aerem, uel aer ad aquam, sic ad cœli empyrei puritatem perueniet, quod tamen de ijs rebus solet inter homines agi, non reperiunt uerba, quibus id explicent: Hæc igitur sint satis quę humanũ est intellectum adaperiãt, & ad maiora ista pręparet, ut facile iter ad illa se consecutum cognoscat.

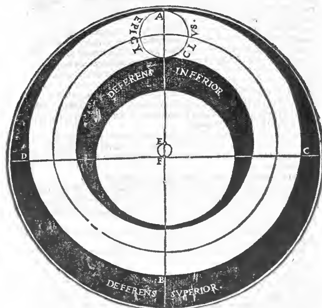
De

DE PLANETARVM THEORICA. CAP. VI.

Etsi in superioribus, vbi de planetarum orbibus verba fecimus, singulis planetis singulos orbes tribuimus: hic tamen alia quadam ratione de iisdem loquendum est. & plures orbes eis sunt ascribendi, vel suus orbis in plures orbes diuidēdus est. Et primum de Sole agemus, quod hic planeta est tamquam ceterorum Dominus, & quem in motu ceteri imitantur, licèt, vt & homines faciunt, alij aliis melius id faciant, vt expostituri sumus. Solis igitur sphæram ex tribus orbibus constare periti testantur, quibus & epicyclum nonnulli addunt. quorum qui medius est penitus eccentricus est, at qui hunc continet secundum conuexam partem est concentricus, secundum uerò concauam eccentricus est. contra veto se habet ille orbis, qui ab eccentrico continetur. Nam illius conuexa pars est eccentrica, & concaua homocentra est. Epicyclus verò est paruus circulus in orbe eccentrico contentus, in cuius peripheria sol defertur. Hęc omnia facile in sequenti figura cernuntur. in qua, & orbium nomina debes animaduertere. Nam orbis superior deferens superior appellatur, ut inferior dicitur, qui interior est. Qui verò inter hos duos medius est eccentricus dicitur, vt quidem est. His autem circulis descriptis reliquum est, vt quibus motibus sint prędíti doceamus. Eccentricus autē qui epicylum desert sub zodiaco mouetur quotidie Gra. o. 57ᵢ. 8ᵢᵢ. 11ᵢᵢᵢ. 22ᵢᵢᵢᵢ. totumque zodiacum conficit diebus 365. horis 6. 9ᵢ. 39ᵢᵢ. & hinc exoritur solis medius motus, Epicyclus verò qui solare corpus defert perpetuò in plano eccētrici mouetur, vt quotidie moueatur. Gra o. 59ᵢ. 8ᵢᵢ. 7ᵢᵢᵢ. 10ᵢᵢᵢᵢ. ex quo fit, vt diebus 365. horis. 6. 20ᵢ. totum zodiacum perambulet, illud pręterea in epicyclo animaduertendum est, quod in superiori parte contra signorum ordinem solem defert nempe a ♉ in ariete, & in parte inferiori secundum signorum ordinē ab ♈, in ♉. Vnde fit, vt cum sol est in superiori parte tardiùs in parte uerò inferiori velociùs moueatur. illi autem duo orbes, qui in figura nigri sunt, & secundum quid eccentrici sunt. & eccentricum amplectuntur, & deferenter cōmuni nomine dicuntut, quòd solis absides sub zodiaco defetant, sed inęqualiter. Hęc autem apogei mutatio inde fit, quòd solis motus in epicyclo paulo tardior est, quàm medius solis motus, ut ex superioribus uidere licet. Hi orbes Apogei diurnum motum medium efficiunt 4ᵢᵢᵢ. 12ᵢᵢᵢᵢ. idq; circa centrum parui circuli, qui describitur motu centri eccentrici, qui tātus, est quanta est differētia inter medium motum eccentrici, & motum epicycli. Hic uerò motus anomalia apogei, & eccentricitatis solis dicitur.

Hic

SOLIS THEORICA.

Leuate oculos in excelſum, & videte, quis creauit hæc?
Iſa. 40.

Hic autem uidere licet. quod ad Apogæi motum centri eccentri mutatio fit. Nam cum moueatur solis Apogęũ, ut dictum est, circa centrum parui circuli descripti inter centrum mundi, & centrum eccentrici, & hoc centrum modo sit in hoc circello per diametrum centro mundi oppositum, modo uerò non, inde fit, ut cum oppositum est, tunc sit maxima solis eccẽtricitas, & tũc est P. 2. 30ᴵ. 7ᴵᴵ. ex partibus 60. in quibus tota diameter distribuitur. Quo in loco cum est, tunc apogæi motus tardissimus est, cum uerò centrum eccentrici super mundi centrum incidit tũc Solis eccẽtricitas minima est, & ex 60. partibus diametri est tantum P. 1.55ᴵ.53ᴵᴵ. & tunc Apogæi motus uelocissimus est, in cæteris uerò partibus intermedijs mediam quoque rationem motus seruat. Sed hæc in figura uide, in qua F. est mundi centrum E. centrum eccentrici. A. Apogæum uel summa absis eiusdem. B. perigęum, uel ima absis. orbes uerò, & epicyclus p se satis noti sunt è Linea medij motus solis est illaq; mũdi centro per epicycli centrum ad Zodiacum defertur, quæ licèt in hac figura desit intelligi tamen potest.

Linea ueri motus Solis est ea, quæ à mundi centro per centrum corporis solaris ad Zodiacũ protenditur, quæ quoque hic intelligenda est.

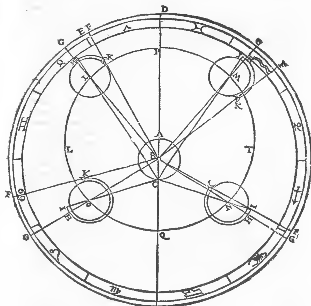
Apogeum eccentrici est circuli eccentrici punctum à mundi centro remotissimum.

Perigęum uerò est contra punctum qui maxime accedit.

Apogeum Epicycli medium ostenditur per lineam à puncto, qui centro mundi oppositus est tanto spacio, quanta est differentia maximæ, & minime eccentricitatis solis deductam per epicycli centrum usque ad eiusdem epicycli circunferentiam.

Apogeũ uerum epicycli describitur per lineam ductam e centro mũdi per epicycli centrum ad ambitum eiusdem.

Motu exposito planetarum ordo postulat, ut de lunari uerba faciamus, quæ etsi ordine certo moueatur; tamen nobis in terris existentibus nullum ordinem seruare uidetur, uel saltem inæqualiter moueri, quam inæqualitatem ad æquales motus periti reduxerunt ita, ut illis cognitis, quæ ipsi tradunt intellectus quiescat. Quod sibi reliquum nullum est, quod & dubitationem afferat. Eius igitur sphęram ex quatuor orbibus constare tradunt, quorum tres ita se habent, ut supe rius de sole traditũ est. Quartus uerò hos tres complectitur, & tam illius concaua, quàm conuexa pars concetrica est, cuius officium est nodos lunares draconis scilicet caput, & caudã in præcedẽtia deferre; ille uerò medius orbis q penitus eccentricus est, & appellatus deferens epicyclũ mouetur quotidie secundum signorum ordinem P. 13. 10ᴵ. 34ᴵᴵ. 53ᴵᴵᴵ. in

Per quam viàm ſpargitur lux, diuiditur æſtus
ſuper terram? Iob 38.

in longitudinem, explet, in 0 grad. zodiaci couersione Diebus. 27. Ho. 7.43'. 7". quod spacium temporis periodicus mensis appellatur. Hic autem motus tum medius, tum æqualis motus longitudinis Lunæ dicitur. Hoc motu medio eccentrici a Lunæ coitione cum Sole ad alterã coitionem elabuntur Dies 29. Ho. 12. 44'. 3". & hic mensis sinodicus lunaris dicitur. Epicyclus autem, quẽ in hoc orbe infixum diximus, & cũ illo moueri, quod situm obliquum possidet, alium motum habet, qui motus latitudinis nuncupatur. Centrum .n. epicycli per latitudinem zodiaci singulis diebus perambulat P. 13. 13'. 45". 39'''. hic autem motus latitudinis Lunæ motus vocatur: cum autem hic motus superiorem motum scr. 3'. 10". 47'''. superet inde fit, ut orbi caput, & caudam draconis defferenti tributum sit pro diurno motu in præcedentia scr. 3'. 10". 47'''. circa suum centrum, quod idem est, quod zodiaci centrum, cum illum orbem homocentrum superius posuerimus. Hic autem motus conficit suum iter sub zodiaco diebus 6798. Ho. 7. 43'. 39". qui si ad annos iulianos referuntur, erunt A. 18. D. 226. H. 7. 43'. 39". ille uerò circulus, qui apogæum eccentrici defert singulis diebus contraria conuersione contra scilicet signorum ordinem perambulat P. 11. 12'. 18". 30'''. & suũ iter perficit D. 32. H. 3. 4'. 24". Luna mouetur in epicyclo, & hic motus Lunæ anomalia dicitur, uel Lunæ argumentum, quæ quotidie ita mouetur, ut cõficiet P. 13. 3'. 53". 56'''. & si superiori parte epicycli mouetur in præcedentia, & in parte inferiori in consequentia defertur, ex quo fit, vt totum zodiacum D. 27. & H. fere 18. perambulet. Cum autem sol sit princeps, & moderator ceterorum luminum, ita est cum ceteris cõiunctus, ut quadam suauitate eis suum lumen impertiatur: omnia .n. Deus suauiter disponit. Nam linea medij motus, solis semper æquali spacio est inter centrum epicycli Lunę, & apogæum eccentrici, uel simul cum illis iungitur, aut illis simul iunctis e diametro opponitur inde fit, ut si du plaueris mediam distantiam Lunæ a medio Solis loco, eum arcum effeceris, quem Alphonsus in tabulis centrum Lunæ, & alij anomaliam eccentrici dicunt. Hic autem arcus ab eccentrici apogæo initium sumit, & eius diurnus motus est P. 24. 22'. 53". 23'''. & totum zodiacum obiit D. 14. H 18. 22'. 1". Hæc autem omnia ut melius intelligantur in hac figura animaduertes.

A. est centrum eccentrici.

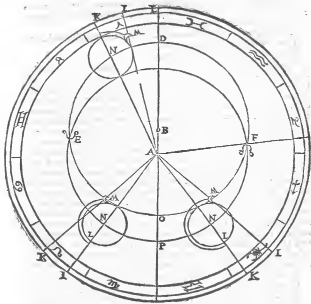
B. centrum medij, & zodiaci. [illegible]

C punctum diametraliter oppositum centro eccentrici in paruo circulo, a quo describitur Apogæum medium epicycli.

D. E. F. est circulus concentricus zodiaco. Vbi est D. ibi est Arietis

initium,

THEORICA ☊ ET ☋, ET LIMITVM.

Laudate cœli, quoniam fecit Dominus.
Isa. 44.

initium, vbi E. ♉. & ita cetera deinceps signa.

P. T. L. est circulus eccentricus Lunę, in quo Epicyclus defertur.

P. est eccentrici apogęum, Q. est eiusdem perigęum.

H. I. K. V. est Lunæ epicyclus, cuius centrum ratione diuersorum locorum est L. M. N. O. in quolibet epicyclo H. est apogæũ verũ, & I. mediũ.

K. est lunare corpus in epicyclo fixum.

G. i zodiaco est medi⁹ loc⁹ Lunæ, & D. E. G. est arcus medij mot⁹ Lunę.

F. in zodiaco est verus locus Lunę.

D. E. F. est veris lunaris motus linea.

Reliquum est, vt in luna consideremus ☊. ☋. & limites, de quibus cũ sæpe fiat mentio tum in hoc libro, tum in ceteris, nisi intelligantur, auctorum sentẽtia minime hauriri potest. sciendum igitur est, quòd Lunę circulus eccentricus si ad eclipticam refertur, obliquus est, quemadmodum & ecliptica, quam (vt dictum est) Sol perpetuo describit, si refertur ad ęquatorem itidem obliqua est. Nam ambitus eccentrici Lunæ ambitum eclipticę super mundi diametro in duobus punctis dispescit, quę diametraliter opponuntur ita, vt altera Lunę circuli pars ad boream, altera ad austrum vergat, & hi circuli quandam draconis speciem referũt. illa n. duo puncta, quibus se inuicem hi circuli intersecant caput, & cauda draconis vocitantur, & caput ita ☊, & cauda hoc modo scribitur ☋. ille autem punctus, per quem Luna ad boream tendit caput, & per quẽ ad meridiem cauda est. ambo vero cõmuni nomine nodi dicuntur, & nodus euehens caput, & cauda deuehens: illa verò puncta, quę maxime ab ecliptica recedunt, & in circulo lunari sunt, ab ecliptica distant semper grad. 5. & draconis ventres dicuntur, sed quod in borea parte est limes boreus, & quod in austrũ vergit limes australis vocatur. Hęc autem quatuor puncta totum Lunę circulum in quatuor æquas partes distribuit, quę quatuor puncta, vt superiùs dictũ est, nõ vnico loco perstãt, sed in antecedentia mouentur. At hęc in sequenti figura considerẽtur.

Circulus Q. G. H. I. est zodiac⁹, cuius cẽtrũ est A. & arietis initiũ est Q.

Circulus F. C. E. P. est via Solis seu ecliptica, cuius centrũ est quoq; A.

F. D. E. O. est circul⁹ lunaris sup cẽtrũ B. i quo sũt 4. pũcta F est nodus ascẽdẽs uel ☊, E. descẽdens, vel cauda, D. limes boreus. O limes austrin⁹.

D. A. O linea ducta per vtriusque limitis puncta.

L. M. est epicyclus super centrum N. & corpus ☽ in epicyclo est M.

A. N K. linea medij motus Lunę.

A. M I. linea veri motus ☽ in zodiaco.

K. medius motus ☽, & verus ☽ locus est I.

Reliquum est, vt de reliquis quinque planetis sermonem habeamus,

& pri-

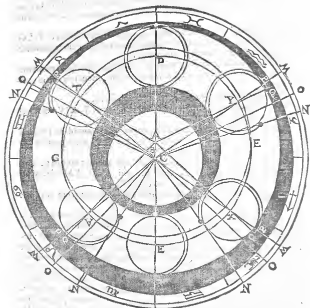
& primũ de tribus superioribus Saturno, Ioue, & Marte, qui ob eã rẽ dicũtur superiores, q supra Solẽ sint collocati, vt superiùs docuimus. Hi aũtẽ cũ eadẽ rõne moueantur, ob id vnica cõtẽplatione sunt contenti. Primũ igitur sciẽdũ est, q vt Sol, tres habẽt orbes eadem rõne collocatos, & duo illi, qui eccẽtricũ cõtinent, motu suo deferũt eccẽtricorũ apogęa & centra, quę simul in eadem recta linea semper reperiuntur, & mouentur ęqualiter sub zodiaco, & super eiusdẽ zodiaci centro. Quamobrẽ singulis dieb⁹ Saturni Apogęũ pficiscitur 6'''. 2''''. & quotãnis 36''. 40'''. 48''''. Iouis verò Apogęũ 1'''. 47''''. singulis dieb⁹, & singulis annis 10''. 49'''. 26''''. Martis verò Apogęum quotidie 4'''. 43''''. & quotannis 28''. 44'''. 37''''.

Eccentricus verò circulus, quẽ superiores possident (vt dictũ est) & in quo epicyclus infixus est, qui planetę corpus defert; si ad eclypticã cõferatur, obliquus est. Prǽterea illud quoq, traditur a peritis, q epicycli nõ ĩ eadem planitie, in qua eccentrici sunt, describuntur, vt in luminaribus sunt. verũ duplici rõne epicycli ab eccẽtricis declinant. Nã tũ eccẽtricis, tũ epicyclis duplex tribuitur motus lõgitudinis alter, & alter latitudinis Motus lõgitudinis in eccẽtrico fit, qui planetę motus medi⁹ dicitur, hoc motu ħ quotidie mouetur 2'. 0''. 27'''. & ĩ anno cõi. P. 12. 12'. 46''. 4'''. & totũ zodiacũ pcurrit D. 10747. H. 17. 36'. Iupiter verò p eccentricũ quotidie mouetur sub zodiaco 4'. 59''. 8'''. & quotãnis sig. j. G. 0. 19'. 41''. 6'''. & totũ zodiacũ cõficit D. 4330. H. 17. 14'. ♂ vero hoc eodẽ motu medio in suo eccẽtrico pambulat quotidie 31'. 26''. 31'''. & quotãnis cõibus sig. 6. G. 9 16'. 18''. 29'''. & suũ iter sub zodiaco pficit D. 686. H. 22. 24'. Motus verò epicycli ĩ lõgitudinẽ, quẽ alij epicycli, vel orbis anomaliã dicũt, alij Paralaxeos, vel cõmutationis, defert quotidie saturni stellã 57'. 7''. 44'''. & quotãnis sig 11. G 17. 32'. 3''. 7'''. & ex quo fit, vt epicycli cõuersio fiat vnico anno cũ diebus 12. H. 21. 36'. Iupiter aũt ĩ epicyclo. mouetur quotidie 54'. 9''. 4'''. & in anno sig. 10. G. 29. 25'. 8''. 3'''. & totã hic periodũ cõficit anno vno D. 33. H. 21. 9. Mars verò quotidie fertur ab epicyclo 27. 41''. 40'''. & in Anno sig. 5. G. 18 28'. 30''. 42'''. & totũ epicyclũ obit Ann. 2. D. 49. H. 19 43'. His prǽterea planetis, vt hactenus perspicuitatis causa docuim⁹, nõ vnicus tribuitur eccẽtric⁹, sed duo, quorũ alter, vt dictũ est epicyclũ defert alter verò, q ęquãs dicitur, describitur a cẽtro, q tantum distat a cẽtro prioris eccentrici, quantũ ille distat a mũdi centro, vt in sequenti figura videre licet. Hũc aũt ęquãtẽ excogitauerũt homines peritissimi, vt ęqualẽ centri epicycli motũ referat super eiusdẽ ęquantis centrum, & ob id ęquantem illum appellarunt. Hic tamen motus, si ad mundi, & eccentrici refertur centra, in qualis videtur. licet sit ęqualis cũ epicycli centrũ motu sui eccentrici ęquali tempore ęquales angulos descri-

describat,& de ambitu eiusdem ęquantis ęquales arcus conficiat.
Illud prӕterea in his planetis animaduertendum est, in quo maxime Dei optimi,& max.sapientia elucet, quòd ca ratione mouentur cum Sole, ut eum ducem,principem,& cui suum lumen referant, agnoscunt, & omnes unà Deum omnipotentem uenerentur: cum ab illius mandatis ab initio mundi ne latum quidem (ut dicunt) unguem discesserint. Homo uerò,propter quem hęc omnia creata sunt, septies in die cadat, ab illius prӕceptis. quid qui non sunt iusti? collige, atque cohibe te ipsum homo,& hęc aliquando in animo tuo euolue,dum hęc legis. Quotiescunque igitur hi tres planetę cum Sole coeunt, id fit in medijs apogęis suorum epicyclorum, & lineӕ mediorum motuum eorum cum linea medij motus Solis simul iunguntur. facto hoc congressu quasi sint cum illo collocuti de mundi imperio,& regimine, & retulerint,quęcunque ipsi gesserunt,inde discedunt, & ad suum munus obeundum proficiscuntur,per illam uiam,quę secundum signorum ordinem fit. Cum vero e regione Soli positi sunt,vel ei oppositi sint,tũ hi, tũ Sol media perigӕa possident. & lineę mediorum motuum tum Solis, tum horum planetarum inuicem opponuntur, deinde a perigӕo recedentes in antecedentia feruntur. Hic contemplare pie lector,quod quemadmodum quando cum Sole coniungi, & colloqui volunt, quòd tunc Sol in altiori sui epicycli parte est, ipsi quoque idem faciunt, idest in suo gradu maiori ascendunt. quod in principum congressibus,& cœtibus fieri solet, cum verò Sol in parte inferiori reperitur, vt est cum per suas prouincias iter suscipiunt,sic & illorum magistratus pro muneris dignitate faciunt. Hęc & alia innumerabilia pius lector,& studiosus tum ex dictis,tum ex dicendis ad sui,suorũq;,qui Christiani oẽs sunt vtilitatẽ,colligere poterit,vt tãdẽ. & ipsi sciant, tum quòd cũ vult homo cũ Deo loqui,debet se ad sui epicycli altiorem partem extollere, cum oratio sit mentis eleuatio in Deum;tum quòd cũ ad perigęum, hoc est in terram venerit, ipse Deus; se quoque hominem esse agnoscat, & mortalem. At hęc attigi,vt rationem contemplandi ex iis, quę multi respuũt,negligunt,& tãquã prophana,& ethnica detestãtur habeas. At sũt scalę per quas,vt Paulus testatur, in Dei cognitionem deuenimus. Hi tres igitur Planetę facta oppositione cum Sole pergunt in pręcedentia, & soli ouiã eunt, quasi explorent viam,per quam profecturus est Sol, & illam tapetibus, & festa fronde sternant, & in suis motibus eam seruant rationem, vt quantum Sol à superioribus planetis sub ecclíptica medio motu discedit, tantũ & ipsi ab Apogęis suorum epicyclorum recedunt, ex quo fit, vt,cum Sol ad illos reuersus est, & ipsi ad suorum epicyclorum Apogęa peruenerint.

C.mundi

THEORICA TRIVM SVPERIORVM.

Manus meæ tetenderunt cœlos.
Isai. 45.

C.mundi centrum,eſt & zodiaci, & eius peripheria K. L.M. & ariet initium eſt K.& reliqua ſupra deinceps.

B.eccentrici deferentis epicyclum centrum eſt, cuius ſemidiametee eſt B.A.D.& eius ambitus ab epicycli centro deſcriptus eſt F. D. G.E.et & ſuperficies eius eccentrici deſcribitur a ſemidiametro eccentrici ſuper centro.C.

A.centrum eſt eccentrici æquantis,& huius circunferentia eſt F. I. G. H.ſuper eodem centro A.& habet ſemidiametrum ęqualem ſemidiametro deferentis;igitur interſeſe ſunt ęquales.

F.G.ſunt puncta, in quibus vtriuſque eccentrici ſuperficies perpetuò ſecant ſe mutuo,non tamen ſeſe ſcindunt,ſed ſunt vnum quoddam continuum planum.

D.eſt Apogęum eccentrici. E.perigęum eiuſdem.

P.Q.R. eſt circunferentia epicycli ſuper centrum T. uel V. vel X. vel Y. per ratione locorum.

Linea medij motus planetę eſt illa, quę de centro mundi ad zodiacū educitur ęquidiſtans illi lineę,quę a centro æquantis educta protrahitur per centrum epicycli, vt linea C. O.

Linea veri motus centri epicycli eſt illa, quę a centro mundi per epicycli centrum tranſiens ad zodiacum peruenit,vt eſt C.T.M.vel C.V.M. vel C.X.M.vel C.Y.M.in his omnibus epicyclis.

Linea veri motus planetæ eſt a centro mundi per centrum corporis planetæ ad zodiacum pertingens,vt linea C.R.N.

Reliquum eſt, vt de duobus inferioribus agamus, & de motu in latitudinem eorum, qui hac ratione mouentur. Venus igitur iuxta copernici ſententiam nullum habet circulum deferentem apogęum, cum vnico loco perpetuo hęreat, hoc eſt in grad. 48. 21ᵗ. a prima arietis ſtella octaui orbis. & punctum oppoſitum huic loco, quod perigęum dicitur in P.228.21ᵗ.octaui orbis. Pręterea proprium motum in longitudinē non habet,ſed mouetur cum Sole, & quòd modo ante Solē,modo poſt cernatur epicyclus in cauſa eſt, in quo mouetur quotidie 36ᵗ. 59ⁱⁱ. 28ⁱⁱⁱ. & quotannis communibus ſig.7. G. 17.1ᵗ 45ⁱⁱ. & totum in epicyclo circuitum perficit diebus 583.H. 22.& ferè vnius horę quarta parte. In hac re pręterea Venus cum Sole conuenit, vt nunquam ab illo recedat cum Solem pręcedit G. 46.47ᵗ. quando verò illum ſequitur G. 47. 35ᵗ. quos limites tunc ſolum contingit, cum epicycli centrum in apogæo eccentrici eſt.

Mercurius verò aliqua ratione mouetur, vt tres ſuperiores, & Venus aliqua verò ab illis differt. Nam medius motus longitudinis idem eſt cū Sole,

Sole,& Venere. & Apogæum eccentrici æquatoris in ☿ sensim mouetur in consequentia, vt in tribus superioribus. Nam quotidie progrediuntur 9'''. 3''''. & in anno communi 57''. 50'''. 38''''. motus uero anomaliæ diurnus est G. 3. 6'. 24''. 14'''. & totam periodum conficit D. 115. H. 21. 5'. neque Mercurius a Sole abscedit amplius G. 28. ex quo fit, vt rarissime in cœlo cernatur. Reliqua uero puncta, lineæ, & cetera huiusmodi se habent, vt in tribus superioribus. Iam hic videre licet cur M. Tullius in suo Scipionis somnio Mercurium, & Venerem Solis comites vocet, & sint illius statores, atque ministri. & quantam vtilitatem inde percipere possint homines, tum ad Deum omnipotentem (vt sæpius diximus) cognoscendum, atque colendum, tum ad bene beataq; viuendum, sed iam aliquid de planetarum latitudine dicatur, qui omnes præter Solem (vt antea dictum est) sic mouentur sub zodiaco, vt modo sint ab ecliptica in boream, modo in austrum. vnus enim Sol semper sub ecliptica perambulat, ex quo fit, vt hi omnes suos nodos habeant, & suos limites, & quibus in locis sint hoc tempore habebis in sequentibus ita manifeste, vt unico intuitu id cernere possis. qua vero ratione moueantur in latitudinem tum ratione eccentrici, tum ratione epicycli, non est nostri instituti hoc loco declarare, si quis tamen id scire velit legat tum Ptolomæum, tum Alphonsi tabulas, tum prutenicas, tum nostri Magini superioribus annis editas, & eiusdem Planetarum Theoricas, quæ breui edentur, & nihil erit amplius, quod in hanc sententiam desideret.

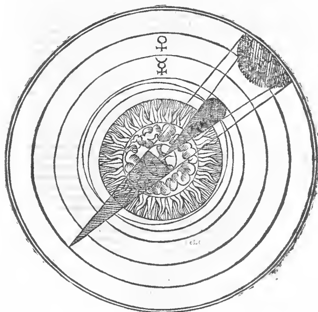
DE SOLIS, ET LVNAE ECLIPSI. CAP. VII.

VM nonnunquam accidat, vt Lunæ, & Solis lumen deficere videatur, eius rei causam hic ante oculos ponere visum est. & primum de Sole, deinde de Luna verba faciemus. Quod autem attinet ad solarem eclipsim sciendum est. nihil aliud esse, quàm lunaris corporis inter nostros oculos, & Solis corpus interpositionem: ex quo fit, vt Solis lumen uel totum, vel partem (prout uel penitus, vel aliqua tantum parte interponatur) cernere nequeamus. Hoc autem vt accidat. necesse est, vt vtrunque luminare sit in nodis, hoc est, vel in capite, vel in cauda draconis. Nam licet quolibet lunari mense Luna iungatur cum Sole; non tamen semper nobis solares radios adimit, sed tunc solum, cum sunt iuncti secundum longitudinem, & latitudinem, non autem cum iunguntur secundum longitudinem solum, quod est, cum fit luminarium coniunctio, & Sol non patitur eclipsim, cum verò fit coniunctio secundum longitudinem, & latitudinem, quę non nisi in nodis vel omnino, vel secundũ partes fit, tunc nonnullis hominibus Solis lumen deesse, necesse est. vt in sequenti figura apparet. quę rem ipsam penitus ob oculos ponit, in quo illud animaduertendum est, Solis eclipsim nõ vbiq; terrarum fieri, cũ aliquibus hominibus fit. non.n. omnibus fit Lunę interpositio: nã qui aliquo terrę spacio, vel orientaliores, uel magis ad occidens vergunt, ijs non fit defectus: licet intermediis accidat, vt quisque per se facilè cognoscere potest. si in figura fingat, ubique habitari, & a centro Solis ad diuersas habitationes lineas ducat, ex quibus multę lunare corpus non tangent. Sed figura rem ipsam tibi ante oculos facilè ponet. Cetera verò, quę minutiora ad hanc eclipsim pertinent, nihil hic attinet dicere. Hoc.n. ad tabulas pertinet, in quibus tempora inquiruntur, quibus hoc fieri soleat, & possit, & eius durationis unà cum digitis, qui, tum ex Sole, tum ex Luna eclipsantur. Hic uelim lector diligenter Dei architecti sapientiam animaduertat, suspiciat, & admiretur, qui cum sciret, quàm multis incommoditatibus afficiantur terrę, & animalia, cum Sol deficit, & uellet, ut quolibet mense fieret Solis, & Lunę coitio, si Luna sub ecliptica pergeret, quolibet mense Sol eclipsim pateretur; ex quo multa mala emanarent; inde fecit, vt Luna modo hac, modo illac percurreret ita, ut permitteret, Solẽ ad nos suos radios amittere. permisit etiam, id aliquãdo accidere, ut esset aliquid, quod uel imperitorum hominum oculos ad cœlos raperet, & eorum animos cognoscendæ tantę rei causam cupiditate inflammaret, ex quo paruo doctrinę semine multa commo-

da,

FIGVRA SOLAREM ECLIPSIM OSTENDENS.

Quid lucidius Sole, & hic deficit.
Eccleſ. 17.

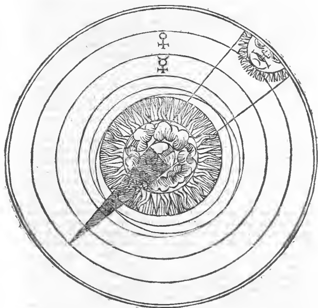
da animi hominum consequerentur (licet corpora male afficerentur) quæ singula hic narrare nihil attinet. Sed illud vnum existimo maximum, quàm horrendus futurus sit ille dies, cum omnes cœlorum virtutes mouebuntur, secum aliquando reputare, ad quod a Solis eclypsi homines velint, nolint, rapiuntur. Vt accidet Anno 1590. die 30. Iulij mane, quo tempore ita deficiet Sol, vt multis videbitur, iam illud aduenisse tempus, quo debeant omnes non villicationis tantum, sed de omni verbo ocioso rationē reddere. Hæc nō inutiliter dicta sint.

Iam igitur ad lunarem eclipsim pergamus. Tunc lunaris eclipsis fit, cum Sol est in capite, & Luna in cauda, vel contra, idque (vt diximus de Sole) vel ad vnguem, vel ex aliqua parte: tunc enim fit, ut terræ vmbra lunare corpus contingat, & a Sole minime illuminati possit: ab eo enim Luna suum lumen mutuatur, vt per totam Lunæ ætatem conspicitur, vt uice versa ex eclipsi facile apparet. Sic enim se res habet, vt corpora solida cum lumen ex altera parte habent, ex altera vmbram amittant, & (ut de Sole diximus) id fit diuersis rationibus: modo enim tota obscuratur, si contingit in punctis ad vnguem oppositis, modo maior, modo minor pars, cum vel magis, vel minus ad hæc puncta propius eclypsis contingit. Perfectæ autem defectionis typus infra est, cum verò non penitus obscuratur quisque per se ex eadem intelligere potest, at cū Sol hominibus deficiat, me esse hominem, qui illum olim deficere uiderim, reminiscor, quod pene oblitus eram, cum tamdiu fuerim in cœlis, ex quo sequitur, vt reminiscar, etiam, me adhuc in terris versari, & vbi superiora respexi, & descripsi; æquum videtur, vt & inferiora respiciam, & terrena immo, quæ in terræ uisceribus continentur. de inferno igitur in sequenti capite tractaturi sumus, vt ijs inter se col latis ardeant homines incredibile cupiditate reuer tendi il luc, vnde digressi sunt.

DE

TYPVS LVNARIS ECLIPSIS

Fit ſplendor Domini Dei noſtri ſuper nos,& opus manuum noſtrarum dirige: Pſal.89.

DE INFERNO, ET ALIIS LOCIS IN VISCERIBVS terrę exiſtentibus. Cap. VIII.

CVM igitur in terris adhuc verſemur, quæ ſub pedibus habemus, reſpiciamus velim, & de inferno, & multiplici inferno agamus, vt illis locis cognitis, & cũ cœleſtibus collatis vtrã viam nobis ingrediendum ſit, ſtatuere poſſimus. Primum videtur quærendum, nũ infernus, qui locus dãnatorum habetur vbi meritas pœnas dant, reperiatur, in qua quęſtione non multum temporis mihi conſumendum exiſtimo; cum fides noſtra id nobis credendũ proponat, & de eo ſæpe Chriſtus Dominus in Euangelio mentionem faciat, videndum igitur vbi ſit: cum id obſcurum ſit, nihilque de eo certi habeamus, id tamen coniectura poſſumus aſſequi, & multis probabilibus rationibus confirmare. Sed primum, quòd non ſciatur, vbi ſit. Teſtatur D. Auguſt. & D. Gregorius, cum dicant. In qua parte mundi infernus ſit, neminem arbitror ſcire, niſi cui Deus reuelauit. Pythagoras voluit, vt pœnarum locus eſſet in ignis ſphęra, quem in medio totius orbis eſſe confirmauit. Quod verò in terrę viſceribus ſit, ſic probatur: in Apocalypſi legitur nemo poterat in cœlo, neque in terra, neq; ſubtus terram aperire librum, i. neque beati, qui ſunt in cœlo, neque homines, qui ſunt in terra, neque qui ſunt ſub terra, i. qui in inferno ſunt. item boni, & mali inter ſe maxime diſtant, nullus locus maxime diſtat ab empyreo cœlo, quàm terrę centrum, ut in ſuperioribus figuris videre licet. centrum igitur terrę eſt, quę loca circum illud ſunt, improborũ hominum loca ſunt. Pręterea videtur quidem conſentaneum, ut omnis homo, quod cupit, & conſequi conatur ſuis ſtudiis omnibus, id ſibi tandem conſequatur: quemadmodũ igitur diuini ſpiritus homines cœleſtia appetentes, & ad ea rectis ſtudijs contendentes, eò tandem perueniunt, ſic qui terrena expetunt, & in eo ſua ſunt omnia; terrę viſcera, ubi omnia terrena ſunt, ingrediantur, conſentaneum eſt. Pręterea qui terrena cupit, anguſtiſſima cupit, ei anguſtiſſima tradãtur conueniens eſt, at quę in terrę viſceribus ſunt in mundo quid anguſtius? id ſuperiùs probatum eſt, ſic qui cœleſtia expetunt, & terrena omnia pro cœleſtibus bonis abijciunt, ut S. Franciſcus, & omnes illius ſectatores, & alij innumerabiles, traduntur illis ea, quibus nihil maius ab hominibus intellectu concepi poteſt. Illud etiam ad hanc veritatem cognoſcendum maxime facit: improbi corpus ſuum amarunt, & corpus graue eſt, igitur deorsũ tendit, at boni ſpiritum, qui leuis eſt, & ſurſum tendit. Alias poſſem adducere rationes, quibus hanc veritatẽ confirmarem, vt ſunt Homeri, & Ver-

DIVISIO TERRAE INTRINSECVS.

Sicut conſumitur nubes, & pertranſit: ſic qui deſcenderit ad inferos non aſcendet. Iob 7.

& Vergilij, & aliorũ auctoritates, ſed cum res ſatis aperta ſit, meo quidem iudicio: hæc hactenus de illius loco. Hic ſequitur, ut de multiplici inferno ſecundum Theologos uideamus, & ut ſancta mater noſtra catholica, & Romana eccleſia confitetur. Infernus duplex eſt, alter de quo dicitur in inferno nulla eſt redemptio, & in Euangelio ſcribitur, (in ignem æternum) alter eſt non quidem ſpe deſtitutus, ut ſuperior, ſed ibi ad tempus animæ detinentur. hic in tres diuiditur partes, uel in tria loca, primus, quorum eſt quidem tenebroſus: ſed tamen aliquid lucis habet propter magnam inhabitantium fidem, qui ſanctorum pãtrum limbus eſt ante Chriſti in eum locum deſcenſum, ad quẽ deſcendiſſe fatemur, cum dicimus: deſcendit ad inferos. Secundus locus eſt ſine pœna ſenſus, ac tenebroſus, quò perueniunt illi, qui ſine baptiſmo in originali peccato è uita cedunt, & tenebroſus locus eſt. Tertius eſt pœnæ locus non penitus tenebroſus, qui purgatorium dicitur, in quo purgandi lucem gratiæ habent. Qui penitus exeundi ſpe deſtitutus eſt, eos continet, qui in mortali peccato deceſſerunt, qui nunquam ullam leuationem ſperant: hunc autem locum Danthes in 9. orbes diſtributũ fabulatus eſt, nihil enim certi habemus ueriſimile tamen eſt, ut ſic ſe res habeat. Nam ſi alterum peccatum eſt altero grauius, in loco puniatur conſentaneum eſt, qui magis etiam ab empyreo cœlo diſtet. Vtcunque ſe res habeat, ſic infernum deſcribit Danthes, ut poſt purgatorium, ideſt inferius reperiatur locus, ubi accidioſi puniũtur, deinde uerſus terræ cẽtrũ deſcẽdẽtes reperitur locus, ubi continentur in ſupplicijs, qui inani gloria ducti fuerunt, deinde qui gula, tũ qui in luxuria uolutabantur: iracundi poſtea, ſub hos auari, ſub auaros ſuperbi, & proditores ſub auaros, medium autem, & infimum omniũ locum tenet Lucifer: quippe qui omnium ſuperbiſſimus fuerit, ut eius umbilicus ſit mundi centrum, ut penitus eum in parte inferiori collocet. Horum omnium locorum hic typus adeſt, in quo tamen uni cum limbum reperies. Quæ uero pars eſt à limbo ad terræ conuexam partem ea eſt, in qua metalla generantur, fiunt terræ motus, & cetera huiuſmodi, quæ à Phiſicis conſiderantur, de quibus nihil hic eſt, ꝙ plura dicamus. His ita deſcriptis æquum eſt, ut cum Aenea uiam ſecamus ad naues, & ſocios, ideſt homines adhuc in carne uerſantes reuiſamus.

DE

DE GEOGRAPHIA. Cap. IX.

FIGVRA EVROPAE, ASIAE, AFRICAE.

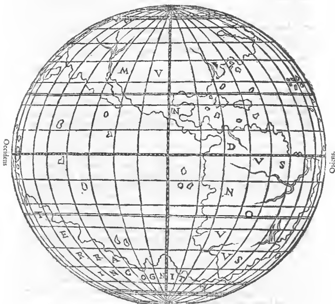

Priusquam montes fierent, aut formaretur terra, & orbis a seculo, & usq; in ęternum tu es Deus. Psal.89.

X positis locis, quæ tum ad pios, tum ad impios in futura vita pertinent; de eo loco nunc mihi agendum est, in quo versantur homines, qui ad utrũq; locum æquè, se habent de quo loco mihi aliquid dicendum est. licet quisque domo cæcus non sit, id per se uidere possit. Hic autem locus ex terra, & aqua constans unicum (ut dictum est) superius globum conficit. cuius descriptio in sequentibus duabus figuris cernis, cum fieri non possit, ut unica figura pingetur, uel unico intuitu cernatur, in quibus primum duplex linearum rectarum genus perspicitur, alterum earũ est, quæ se duobus locis contingunt, aliud eorum, quæ circulariter ducuntur, & inter se æquè distant, quæ ob id parallelæ dicũtur a græcis. primum linearum genus eorum est, quæ se duobus locis contingunt, his nẽpè locis, quæ sub polis positi sunt ita, ut si a terræ centro, ad polos duæ protraherentur lineæ in terræ superficie per illa duo puncta, ubi se inuicem omnes illæ lineæ secant perducerentur. Hæ autem lineæ meridianæ, uel meridiani dicuntur, qui decem graduum spacio a se inuicem distant. Neq; id fit, quod non plures meridiani reperiantur (innumerabiles.n. sunt, ut antea dictum est) sed quòd hæc diuisio satis uisa est nostris cosmographis, quę omnium loca tum terræ, tum aquæ describerẽtur. Alterum linearum genus illud est, quod has lineas ad angulos rectos sphærales diuidit, & inter se ęquè distant decẽ graduũ pariter spatium inter se duæ lineæ continent. illud autem spacium contentum græca uoce clyma dicitur. Hęc autem diuisio eò conducit, ut hac ratione scire possis, quot millepassus inter se loca oĩa distent, quodlibet.n. spatiũ unius gradus æquatoris milliaria $62.\frac{1}{2}$ continet, ut dictũ est. Adest hic alia diuisio, quæ idẽ est cum superiori diuisione sphęrę, ut adsint lineæ, quę circulos polares ostendunt, & linęę, quæ duos tropicos, & unà quæ æquinoctialẽ refert. quòd ęquinoctialis linea in 360. gradus distributa, est, hæ quinque linęę nobis quinque spatia describunt, quæ zonæ dicuntur, duæ quarũ sũt a lineis polaribus usque ad polos, & in figuris extremæ, & dicuntur inhabitabiles nimijs frigoribus, uel ubi non satis commodè habitari potest. quod uerò inter duos tropicos interest torrida zona dicitur, & inhabitabilis nimijs caloribus ab antiquis existimata est. nostris uerò non solis habitabilis cognoscitur, sed ubi commodè habitari potest. duæ uerò inter has medię temperatæ dicuntur, tum ab antiquis, tũ a recentioribus, quod æquè a nimijs caloribus, & a nimiis frigoribus absit. In ea uerò parte temperata, quæ ad borea m uergit, & in eius medio sita est nobilissima Venetiarum ciuitas, in qua nunc hæc conscribuntur ad latitudinẽ. grad 45. idest ab æquatore 45. gradus distans, uel ut aliis 44. 50. hactenus

FIGVRA MVNDVM NOVVM CONTINENS.

Polus Arcticus.

Polus Antarcticus.

Appen dit terram ſuper nihil. Iob.

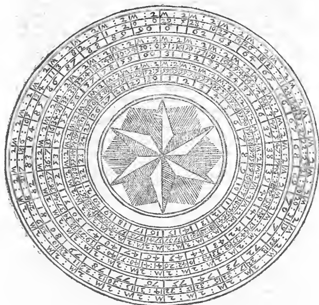
nus de lineis, quæ ... ... is figuris communes sunt: iam de ijs agamus, quæ singulorum propriæ sunt, ut & huius rei, quæ per illas significatur, aliqua cognitio tradatur, in prima figura adsunt lineæ obliquæ, quæ terminos Europæ Africæ, & Asiæ cum mari, quod inter has partes est ob oculos legentium ponunt. ubi uidere licet quomodo sua brachia in mare terra porrigat, & suos sinus efficiat: nam cetera, quæ ad singulas ciuitates, & singula loca pertinent alibi discat studiosus lector. Nā hæc est quædam uniuersalis cognitio maris, atque terræ: insularum quoque vestigium aliquod adest, maiorumque fluuiorum, adest illa terræ pars, quā nauigantes uiderunt, sed nondum contingere ausi sunt, ut hanc figurā intuentibus patet.

In secunda uero figura descripta est illa mundi pars, quæ nostra fere tempestate cognita est, quæ ob id mundus nouus dicitur, quæ si conferatur cum ea, quæ in superiori figura descripta est, penè æqualis reperietur, ex quo cernitur, quanta in mūdi ignoratione maiores nostri uersati sint, cum dimidium tantū orbis terræ, & aquæ cognouerint, & nos ipsi hactenus quanti sit illud Chinæ regnum ignorauimus, cum hoc anno tantum illius historiæ in hac nostra regione editæ sint, in quibus tā multa leguntur admirabilia, ut penè incredibilia uideantur. plures.n. sunt illius regis diuitiæ, plures tum pedites, tum equites habet, quā vniuersa Christiana resp. præter quod habet ænea tormenta, habet typos ad libros imprimendos accommodatissimos, & longe pluribus literis utuntur, quàm nos, pulchriorem cartam ex arboris corticibus confectam, & innumerabilia alia præstantiora, quàm nos, & ut omnia uno uerbo concludā nos illis Christiana fide tantumodo præstamus: sed cū iam nostris cæperint illorum aures patere, nobis sperandum est, fore, ut breui, Deo auxiliante, & fide nobis facile antecedant. Hæc asperſi, ut hic liber uarietate delecte, & ob id ad se auditores rapiat, qui non libenter diu solent rebus seriis insistere, nisi aliqua interponatur quies, cum præsertim hæc, & cetera, quæ a proposito nostro aliena esse uidētur nō sint indigna, quæ legantur, & ad nostrā fælicitatem aliqua ratione conducant. Hæc sint satis de terræ descriptione, qui singillatim hæc scire cupit historias legat, legat, & inspiciat Ptolomæi tabulas, & cetera huiusmodi ad hanc rem spectantia.

QVIBVS RATIONIBVS DVORVM LOCORVM DIstantia in terrarum orbe cognosci possit. Cap. X.

PErmagni quidem interest nauigantibus, & terram peragrantibus omnium locorum, quæ tam in terris, quàm in mari sunt distantias cogno-

TABVLA CONVERSIONVM GRADVVM EXTRA AEQVINOCTIALEM IN GRADVS ÆQVINOCTIALIS.

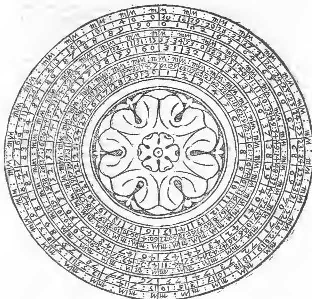
Vult & non vult piger, anima operantium impinguabitur. Prou. 13.

gnoſcere, ob id nobis uiſum eſt hic nonnullas aſcribere rationes, quibus id fieri poſſit, ut omni hominum generi ſatisfacere poſſimus. ſed antequàm rem ipſam aggrediamur, illud monendum eſt, quod hanc rationem faciliorem reddet: quod gradus æquatoris ſunt æquales gradibus per reliquos maiores circulos diſtributis, ut omnibus ſuperiores geographiæ figuras contemplantibus patet. Vt enim omnes maiores ſphæræ circuli ſunt inter ſe æquales, ſic & gradus ſint æquales neceſſe eſt. Et ut minores circuli non ſunt maioribus æquales, ita neque gradus. præterea quo magis aliquis circulus, uel parallelæ lineæ ab æquatore diſtanti eò minores ſunt, ſic & gradus minores eſſe, neceſſe eſt. hanc autem rationem graduum extra æquinoctialem diſtributorum, in ſequenti tabella diſtributam habes, ut inſtrumentum, & prontuarium, quo facile locorum diſtantias dimetiri poſſis, habeas. Vt autem ſequētē tabellam intelligas; tibi ſciendum eſt, quòd cum ab æquinoctiali ad polum ſint grad. 90. qui omnes inter ſe longitudine differunt, ſic hos omnes in ſequentem figuram circularem digeſſi: ſed in tres ordines eos diſtribui, ut primus ordo, qui interior eſt, contineat primos 30. gradus ab æquatore, & ſecūdus a 30. al 60. Tertius a 60. ad 90. quibus omnibus, & ſingulis, appoſuimus minuta, & ſecunda, quæ ille gradus complectitur, ſi ad æquatorem conferantur. Vt exempli gratia ſcire uolo, quot minuta, & ſecunda æquatoris gradus longitudinis hic Venetijs amplectantur, primum Venetiarum latitudinem in tabella inuenio, quæ eſt grad. 45. quibus in cellula e regione poſita uideo eſſe. minuta 42. ſecūda 26. item Romæ ubi latitudo eſt grad 42. Minuta 44. ſecunda 37. propius enim accedit ad æquatorem, ob id maiores ſunt, quàm Venetijs.

Expoſita hac graduum ratione, aliā nunc perſequimur, quæ pene idē eſt, ſed ratione menſurandi faciliorem reddit, quæ conuertit partes lõgitudinum in circulis parallelis in milliaria italica. gradus æquinoctialis milliaria italica 62. ½ continet (ut dictum eſt) ceteri uero gradus extra æquinoctialem, quoniam minores ſunt pauciora etiam milliaria cõtinere compertum eſt. Quot autem complectantur, ſi uis ſcire utere eadem ratione, qua in ſuperiori tabella uſus es, & habebis, quod quæris: pro minutis enim, & ſecundis habebis milliaria, & minuta, 60. autē minuta unum milliare conſtituunt illud ſit in exemplum: ſcire uolo Venetiis, quot milliaria unus gradus amplectatur huius ciuitatis latitudinem in ſequenti tabella inuenio, quæ eſt grad. 45. in cellula huic numero e regione reſpondenti uideo millaria 44. M. 11. quilibet igitur gradus tot milliaria continet, Romæ uerò ad latitudinē grad. 42. Mill. 46. M. 26. ſic, & in reliquis agendum eſt.

Cum

TABVLA CONVERTENS PARTES LONGITVDINVM IN CIRCVLIS PARALLELIS IN MILLIARIA ITALICA.

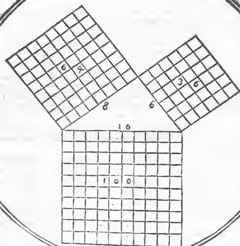
In omni opere abundantia, ubi autem uerba sunt plurima, ibi frequenter egestas. Prou. 14.

Cum maxime uelimus in his noſtris lucubrationibus (ut dictum eſt) omni hominum generi ſatisfacere, aliam hic rationem præponere uolo, antequam menſurandi uiam tradam, quæ pene omnium noſtrarum actionum demonſtratio futura eſt. Scias igitur lector, quod omnis triangulus, in quo angulus aliquis rectus exiſtat, ſic ſe habet, ut quadratum lineæ, quæ angulo recto ſubtenditur æquipollet quadratis linearum, quæ angulum rectum conſtituunt, ut per propoſitionem 47. primi elementorum Euclidis facile cognoſcitur, & ſequentem figuram contemplanti bus patet. In illa enim ineſt triangulus, in quo linea ſubtenſa angulo recto decem partibus conſtat. quæ uerò angulum conſtituunt ſic ſe habēt ut altera conſtet 8. partibus, altera ſex. ſi multiplicaueris igitur ſex in ſe fient 36. & ſi 8. fient 64. qui numeri ſimul iuncti faciunt 100. ut eſt linea ſubtenſa angulo recto. item ad 100. aſcendit, cum 10. in ſe multiplicatū conficiat 100. habitis igitur quadratis conſtitutis ſuper lineis angulum rectum conſtituentibus, ſi ex illis radicem extraxeris habebis quantitatem lineæ ſubtenſæ angulo recto. radix igitur 100. eſt decem tanta igitur eſt linea angulo recto ſubtenſa, ut perſpicientibus facile in figura patet. Si quando uerò acciderit, ut linea ſubtenſa angulo recto, cum altera ex duabus conſtituentibus angulum rectum tibi nota ſit, ſi ex quadrato ſubtenſæ recto angulo ſubduxeris quadratum illius lineæ notæ conſtituentis angulum rectum habebis numerum, cuius radix tibi dabit quantitatē alterius lineæ ignotæ, ut in noſtra figura linea ſubtenſa recto angulo ſit nota, quæ 10. eſt cuius quadratum eſt 100. ſit etiam nota, quæ eſt 6. cuius quadratum eſt 36. ex 100. ſubducito 36. reſiduum erit 64. cuius radix eſt 8. tanta igitur eſt lineæ ignotæ quantitas ſin autem hæc nota, & illa ignota fuerit ſubducito itidem hoc quadratum ex quadrato lineæ ſubtenſæ angulo recto reſiduum erit 36. cuius radix eſt 6. tanta igitur linea ignota eſt.

His tribus cognitis, quæ in ſuperioribus tribus figuris expoſuimus ipſam metiendi rationem iam nobis aggrediendum eſt. Sed illud primum animaduertendum eſt, quòd loca tribus modis inter ſe differunt, uel ſola longitudine, uel ſola latitudine, uel longitudine, & latitudine, ut in ſequēti figura. E H. & F L. & B.D. & G M. Hæc autem figura nobis totum terrarum orbem ob oculos ponit Huius autem polus arcticus eſt A. Antarcticus eſt B. in dextera eſt occidens, & in ſiniſtra Oriens. Aequinoctiale uerò eſt ille circulus, qui duplici linea deſcriptus eſt. Differunt igitur latitudine puncta EF. EB. BG. & alia in eadem figura, ut patet longitudine uerò BD. FL. EH. longitudine & latitudine EL. GH. Ea. n. loca differre longitudine dicunt, quæ ſub eodem parallelo ſunt, ſed non ſub codē

me-

FIGVRA RATIONEM METIENDI TRIANGVLVM RECTANGVLVM DEMONSTRANS.

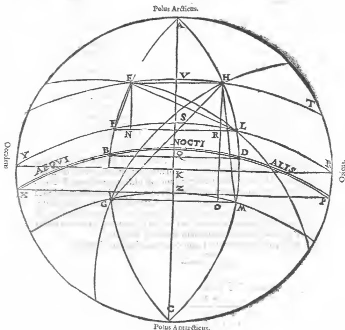

Minuisti hominem paulominus ab Angelis.
Psal. 8.

meridiano, ut eã differre latitudine ferant, quæ sub eodem meridiano non tamen sub eodem parallelo sunt. longitudine uerò & latitudine, quæ neq; sub eodem meridiano, neq; sub eodem parallelo sunt. His expositis, & duorum locorum distantias cognoscamus, prius eorum locorum longitudinem, & latitudinem discas oportet, quod ex tabulis, uel ex chartis Geographicis intelligi potest, in nostro etiam tertio libro multorum locorum longitudines, & latitudines habebis. Iam igitur ponamus nos scire uelle distantiam inter E. & F. & punctum F. esse ad latitudinem Grad. 10. & E. ad lat. Grad. 48. & uterque in eadem orbis parte, ut esse cernuntur, & sub eodem meridiano A.B.C. primum minorem latitudinem de maiori subducito, residuum est Gr. 38. qui graduum numerus cum sit in meridiano, qui circulus est æquinoctiali æqualis ut supra dictum est, gradus etiam æquales habeat necesse est. Cum autem quilibet gradus in omnibus circulis maioribus contineat milliaria $62.\frac{1}{2}$ ut superius diximus si 38. Grad. quæ est differentia inter E. & F. multiplicaueris per $62.\frac{1}{2}$. tibi dabit milliaria italica 2375. uel germanica 570. cum unus gradus complectatur Mill. 15. germanica. Hæc igitur est distantia inter E. & F. sin autem non erit uterque punctus in eadem orbis parte, sed alter habeat latitudinem borealem, alter australẽ, ut sunt pũcta F. & G. in eadem figura, tum ipsorum latitudines B.F. et B.G. simul iunctæ eorundem locorum distantiam tibi dabunt, quantus scilicet arcus sit F. B. G. ponamus igitur G. Habere Gra. 29. latitudinis, & F. Gr. 10. qui simul iuncti conficiunt 39. hos si multiplicaueris per $62.\frac{1}{2}$ tibi dabunt milliaria italica $2437.\frac{1}{2}$.

Cum uerò loca quarum distantiam scire desideras sub eodem parallelo, non autem sub eodem meridiano fuerint, ut sunt loca E. & H. subducenda erit minor de maiori longitudine, & hæc differentia, quæ est arcus B. D. in æquinoctiali multiplicanda est per minuta uni gradui dati paralleli respondentia, quæ in tabula superius posita sunt, in hoc capite, & quilibet gradus per $62.\frac{1}{2}$, & habebis milliaria, quæ inter E. & H. inter sunt, uel per milliaria, quæ pariter in superiori figura in hoc capite habẽtur. sed iam rem ipsam exemplis illustremus. Sit longitudo E. Gra. 25. & H. Grad. 47. ex quibus 25. subductis reliquum est Grad. 22. quibus multiplicatis per minuta 40.9". quæ in parallelo latitudinis Grad. 48. ut ponimus E. & H. esse conficiunt Grad. 14.43'. 18". tot igitur gr. æquatoris intersunt inter E. & H. hos gradus si multiplicaueris per $62.\frac{1}{2}$ habebis milliaria huius differentiæ. quod per regulam trium proportionum sic absoluitur.

FIGVRA ORBEM TERRARVM PRAESEFERENS.

Cælum ſedes mea, terrá autem ſcabellum pedum meorum. Iſa. 56.

si Gradui.1 debentur milliaria 62. 30' quot debebũtur Gr. 14. 43'. 18''.

minuta 60
60
2ª. 3600

60
3720
30
minuta 3750

60
840
43
minuta 883
60
52980
18
secunda. 52998
3750

0
40000
4312 49
19774 2500 (5520 | 6
36000000 6
360000
3666 Milliaria 920
33

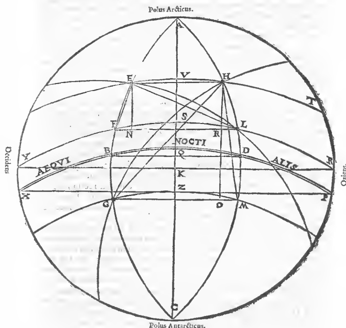
00000
264990
370986
158994
198742500

Milliaria igitur 920. relictis minutiis intersunt inter E.& H. Sin autem id facere uolueris per superiorem tabulam milliariorum, ut unico computo id facias, sic tibi peragendum est. uide quot minuta, & secunda respondent uni gradui in suorum locorum parallelo, illa multiplica cum tuorum locorum distantiæ gradibus, & milliaria patebunt. illud idem exemplum persequamur H. ab E. distat Grad. 22. ut dictum est, & cum sint in latitudine Grad. 48. uni gradui respondent in tabula Millia ria 41. 49'. sic igitur computum in ordinem redigas.

Gradui. 1. debentur mill 41. 49'. quot debebuntur Grad. 22.

60
2460
49
minuta 2509
22
5018
5018
5519 | 58
6
milliaria 919

FIGVRA ORBEM TERRARVM PRAESEFERENS.

Confiteantur tibi populi Deus confiteantur tibi populi omnes. *Dauid.*

Quæ pene idem sunt cum superioribus.

Alia quoque ratione id facere poteris per sinuum scilicet rectorum tabulas,quas in quarto libro habebis,ut illis non solum ad hanc rem,ue rum etiam ad alia multa,ut postea dicemus studiosi uti possint. illæ autẽ tabulę tres habent partes, primam infronte,ubi gradus sunt, alteram in latere sinistro,ubi minuta,& hæc,& illi,arcus alicuius partem nobis præ bent. tertium in area, ubi sunt sinus recti illis gradibus,& minutis respõ dentes. ut autem studiosi non solum intelligant,uerum etiam suæ operationis rationem habeant, illud sciendum est, quod quicumque maximorum circulorum,qui in sphęra describi possunt ad datum quemlibet ipsi parallelum eã obtinere rationem, quam sinus totus habet ad sinum complementi distantiæ eiusdem paralleli ab ipso circulo maximo: quod ut facilius intelligatur,illud sit in exemplum; sit circulus maximus, uel in superiori,uel in sequenti figura,qui alicuius loci meridianus sit, semi circulus etiam P. Q.X. nobis æquatorem representat, eidem æquidistat minor semicirculus Y.S.R cuius centrum sit K. & dimetiens R.K.Y. per centra etiam æquatoris,& Paralleli K.Z. transmittatur axis mundi in C.polum mundi, & ad rectos angulos R. K. V. sectionis lineam in K. diuidat. Nam centra, & poli omnium parallelorum circulorum in eadẽ sunt recta linea,sicut ex corolario 22 propositionis lib.3. triangulorum Regiomontani manifeste patet.constat igitur per definitionem esse sinũ maximum P. Z. siue quadrantis circuli,& R.K. esse sinum rectum arcus R. A. qui est complementum distantiæ paralleli ab æquatore. Iam uerò dimetientes circulorum,uel quæ ex centris ducuntur lineæ eam inter se custodiunt rationem,quam ipsorum circuli inter se habent.

Aequinoctialis igitur P.Q.X. ad parallelum R.S.Y. eã habet rationem, quam recta P.Z. ad rectam R.K. easdem etiam rationes similia segmenta circulorum nimirum gradus ad gradus,minutum ad minutum, secũ dum ad secundum,& eadem ratione in cæteris scrupulis. Ex his autem quatuor quantitatibus tres notæ sunt; sinus totus P.Z. sinus complementi distantiæ Paralleli ab æquatore R.K.& circulus eiusdem æqua toris. Quare ex proportionum regula quarta quantitas innotescet. constituamus exempli gratia distantiam paralleli R.S. Y. ab æquatore Grad.10. & propositum sit inuestigare quantitatem circunferentiæ R. S. quam habet ratione P.Q.complementum Grad.10.qui intersunt in ter S.& Q est 80. cuius sinus rectus in tabula sinuum est 59088. ducitur in Grad.90.qui sunt æquatoris quarta P. Q.& exurgunt 5312920. hic autem numerus distribuatur in sinum totum, qui in hoc libro est 60000.

60000. restituit grad. 88.½. cuius rationis hic ordo est.

A.Q. debetur Q.S. quid debebitur A.S.
60000 G.90 59088
90

000000
531792

531|7920
partire per 6

fiunt grad. 88|37920
60000

Arcus igitur S.R. est Gra. 88. 36'.& paulo plus. Hac igitur ratione scire possumus, tum quot gradus tum quot milliaria intersint inter punctũ L. & F. & sit longitudo L. Grad. 25.& F. 47.& minore de maiore longitudine subducta fit differentia Grad. 22. cum autem illorum latitudo sit, 10. eius complementum erit 80. cuius numeri sinus rectus est. 59088. multiplicandus igitur hic numerus per differentiam duorum locorum L. & F. & qui numerus consurgit diuidendus in sinum totum 60000 hoc modo

A.B. B.D. A.F.
si 60000 debetur Grad. 22. quot debebuntur. 59088
22

118176
118176

1299936
Grad. 21|39936
60000

Gradus igitur 21.⅔ æquinoctiales intersunt inter puncta F.L. qui gradus, si per 62.½. milliaria italica multiplicaueris eiusdem differentiæ milliaria habebis milliaria 1355.10'. Alia quoque ratione idem efficere poteris ad eandem ueritatem cognoscendam, si complementi tuorum locorum sinus duxeris in semissem sinus differentię,& numerum consurgentem partitus fueris per totum sinum restitues sinum dimidiæ distantię hoc modo.

si

A.B. B.D. A.F.

si 60000. debetur sinus dimidię distātiæ 11448. qui debebitur. 59088

```
                              11448
                             ------
                             522704
                            236352
                           236352
                          59088
                         59088
                        -----------
                        67648|9424
partire per             6
                        -----------
                        11274 49424
                              60000
```

Cum hoc autem numero ingredere tabulas sinum, & habebis grad. 10. 50'. quibus duplatis efficit Grad. 21. 40'. quòd cum superiori ratione cō uenit, quæ si multiplicaueris per 62. ½ habebis milliaria distantiæ inter E. L.

Sin forte uterque locus fuerit sub æquinoctiali linea, ut duo puncta B. D. satis erit gradus distantiæ numerare, & per 62. ½ multiplicare. quod faciendum esse superius diximus, & in iis locis, quæ latitudine tan tum differunt.

Sin autem erit aliquis, qui geographicas chartas habeat cum suis gra dibus distinctas, poteris circino quorūcūq; locorum distātias capere, & eadem circini apertura uidere, quot gradus æquinoctiales idem circinus contineat, & eos gradus per 62. ½ multiplicare, & superius sæpius diximus.

Cum autem loca, cuius distantiam scire cupis, longitudine, & latitudine differunt. Id autem altero duorum modorum contingit. Nam uel sunt in eadem orbis parte, uel in diuersa, hoc est, uel uterque locus est boreus, uel australis, uel alter australis alter boreus, cum igitur in eadem orbis parte sunt, ut est punctus E. L. sic agendum est. Subducas re ctam H. E. ex L. F. & remanentis differentiæ semissem iterum ex totā L. F. tollas, hinc tibi basis orthogonij triāguli E. N. L. consurget. Præterea Sinuentæ differentiæ semissem. quadratè multiplicaueris, & productū ex quadrato E. F. chordæ subtraxeris remanebit quadratum E. N. cathe ti, ex quo radix E. N. facile innotescet, per illam regulam, quam superius in tertia figura huius capitis tradidimus. Iam igitur in orthogonio triā-

gulo

gulo F.N.L. nota sunt duo latera E.N.N.L. quare per regulam superius traditam, quæ est 47. primi elementorum, latus F.L. non latebit. tandem ex sinuum tabulis segmentum distantiæ locorum E.L. non latebit. Quod ut apertius, & planius intelligatur; ponamus Venetias in E. cuius latitudo est Grad. 45. & longitudo 32. 30ᵗ. & calecutum indiæ in L. cuius latitudo est Grad. 5. & longitudo Grad. 112. differentia longitudinis est Grad. 79. 30ᵗ. quam in æquatore subtendit chorda B.D. differentia latitudinis utriusque E.F. & H.L. est Gra 40. cuius semissis est Gr. 20. & sinus est 20521. qui duplicatus constituit chordam E.F. aut H.L. 41042. His ita constitutis deueniendum est ad inuestigationem chordarum H.E. & F.L. semissis differentiæ longitudinum est Grad. 39. 45ᵗ. cuius sinus est 38366. complementum latitudinis Venetiarum est Gr. 45. cuius sinus est 42426. qui multiplicatus in præcedentem constituit, ut infra.

sinus complementi	42426.
sinus dim. diff. longit.	38366
	254556
	254556
	127278
	339608
	127278
	1627911	5919
partire per totun sinum sic	6 1
	27131	15916
	60000

Et cum possis paruo cum errore minutias omnes omittere, & addere unitatem sinus productus erit 27132. qui numerus tibi dat dimidium chordæ E.H. & est tota corda 54262. cōplemētum uerò calecuti, quod est ad latitudinem Grad. 5. est 85. & sinus rectus est 59771. qui multiplicetur etiam in sinum semissis differentiæ longitudinum hoc modo.

sinus complementi calecuti	59771.
sinus semissis diff. longitudinum	38336
	358626
	179313
	179313
	478168
	179313
	229136	1056
partire per totum sinum sic	6
	38189	21056
	60000

Hic numerus restituit semissem chordæ F.L. tota ergo est 76378. si nunc subduxeris rectam E.H. cuius sinus est 54262. ex recta F.L. cuius sinus est 76378. remanebit differentia, ut infra cernitur.

Chorda F.L. 76378
Chorda E.H. 54262

22116
partire per 2
11058

Hic numerus si fuerit additus chordæ E.H. uel subtractus ex corda F.L. produces ipsam N.L. Hoc modo

Chorda F.L.	76378	Chorda F.H.	54262
subducas	11058	Addas	11058
Chorda N.L.	65320	Chorda N.L.	65320

sin autem differentiam longitudinum diuiseris per 2. tibi dabit lineam F. N: 5529. cuius quadratum est ut infra patet.

5529
5529
49761
11058
27645
27645
Quadratum lineæ F.N. 30569841

Hoc autem quadratum subducendum est ex quadrato E.F. ut habeas F. N. cuius sinus est, ut superius diximus

41042
41042
82084
164168
000000
41042
164168

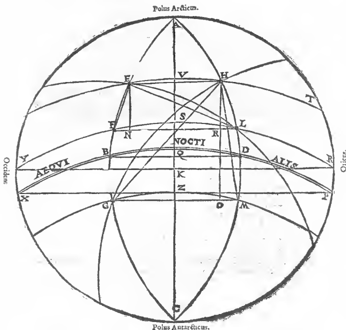
1684445684 Quadratum E.F.
30569841 Quadratum E.N'

1653875843 Quadratum F.N.

Quadratum uero N.L. cui adiungendum est quadratum E. N. ut habeas quadratum E.L. quod quærimus, est ut infra.

sinus

FIGVRA ORBEM TERRARVM PRAESEFERENS.

Qui creauit terminos terrę non deficiet. Isa.40.

sinus rectæ	N.L.	65320
		65320
		000000
		130640
		195960
		326600
		376920
Quadratum	N.L.	4116702400
Quadratum	E.N.addendum	1653875843
Quadratum	E.L.	5770578243

Huius uerò quadrati si radicem ex traxeris habebis numerum, cuius semissis tibi dabit in tabula sinuum dimidiũ distantiæ inter Venetias, & calecutum indiæ .radicem igitur extrahamus hoc modo, uel alio

0004
0*3258
*596627
34070684
ϕ875760467
577ϕ578243

7 5 9 6 4 radix lineæ E. L. cuius

**5ϕ1892
**55*
*

semissis est 37982 & arcus Grad.39.17.
huius duplum est Grad 78.34.

Hos gradus multiplices per 62. 30. habebis milliaria italica inter E.L.

sic fiat multiplicatio	Grad.78	34
milliaria	62	$\frac{1}{2}$
	156	17
	4689	
	31	
	31	

Tot milliaria intersunt inter E.L. 4906 | 17

Alia quoque ratione id facere poteris per superiores tabulas tam graduum

dutum, quàm milliariorum: prius differentiam tam longitudinis; quàm latitudinis inuenias oportet, quam ponamus superiorem esse. Venetiarum, & calecuti indiæ. Posuimus.n. Venetias in E. superioris figuræ ad latitudinem Grad 45. & longitudinem Grad. 32. 30ᵗ. & calecutum in L. ad lat. Grad. 5. & longitudinem Grad. 112. differentia igitur lat. est gra. 40. & differentia longitudinis est Grad. 79. 30ᵗ. describatur figura trapezij quadranguli, ex cuius dimetiente utriusque loci distantiam inueniamus E.H.F.L. Si fueris imaginatus adesse rectam lineam, uel chordam ab H. in L. quę in figura deest, segmentum differentię longitudinum in veneto parallelo sit E.H. cui simile est segmentum paralleli calecuti F.L. E.F. & H.L. sunt æqualia segmenta, quæ comprehendunt differentiam latitudinum, quæ est uti diximus Grad. 40. Hi gradus longitudinus in gradus æquatoris prius tibi conuertendi sunt hoc modo inquire Venetiarum latitudinem in tabula conuersionis graduum extra æquinoctialem circulum in gradus æquatoris, quæ est Grad. 45. ubi inuenies minuta 42. 26ᵘ. responderc uni gradui. hæc multiplicato cum gradus differentiæ longitudinis, qui sunt (ut dictum est) Grad. 79. 30. constituunt, ut infra.

G	M	2ª.	3ª.
79	30		
	42	26	
		13	0
		26.	
	7	55	
	26	9	
42	0		
13	18		
55	52	34	0

Hæc igitur distantia inter E. & H. & in gradus æquatoris conuersa est: quod ipsum faciendum est, & in distantia, quæ est inter F.L. hoc modo: latitudo calecuti, quod in L. posuimus est Grad. 5. qui latitudinis gradus dant M. 59ᵗ. 46ᵘ. gradus igitur distantiæ F.L. qui sunt 79. 30ᵗ. multiplicandi

plicandi ſunt per minuta 59. 46ⁱⁱ. quæ multiplicatio fit hoc modo per tabulam ſexagenariam.

G	M	2ª.	3ª.
79	30		
	59	46	
		23	0
	14	34	
	46		
	24	30	
18	41		
59	0		
79	6	27	0

Cum autem hæc duo latera inæqualia ſint neceſſarium fuit eorum dimetientem lineam inuenire,& ad æqualitatem redigere, ut quadrangulum rectangulum conſtituamus,hoc autem fit hoc modo.

Subducta recta E.H.ex F.L.remanentis differentiæ ſemiſſem adiicies E.H.uel ſubtrahes ex F.L. Hinc habebis adæquatam E.H.ipſo F.L.

Recta F.L.	Grad.79:6ⁱ:27ⁱⁱ.
Recta F.H	55:52:34
Differentia	23:13:53
Differ.ſemiſſis	11:36:56

Recta F.L.	Grad.79:6ⁱ:26ⁱⁱ:	Recta E.H.	Grad.55:52ⁱ:34ⁱⁱ.
ſemiſſis ſmbducta	11:36.56	ſemiſſis diff.addenda	11:36ⁱ.56ⁱⁱ.
	67:29:30		Grad.67:29ⁱ.30ⁱⁱ.

Iam igitur quadrangulum rectangulum conſtituimus, & illius quantitatem cognouimus. Tandem ex hoc æquato latere, & ex differentia latitudinum,quæ eſt Grad.40.(ut dictum eſt) per penultimam primi elementorum inuenies dimetientem E.L. hoc modo. Latus æquatum faciamus eſſe Grad. 67. omiſſis minutis,& ſecundis, hi multiplicentur

in

in se ipsos, hoc modo. Grad. 67
67
469
402

quadratum linee longit, 4489
uel lateris æquati.
Gradus quoque differentiæ latitudinum eodem modo in seipsos multiplicetur qui sunt Grad. 40
40

00
160

Quadratum diff. latitudinum	1600
Quadratum lateris æquati	4498

Summa horum duorum laterum 6089
Huius autem numeri radix est distantia inter E. & L. extrahatur igitur radix hoc modo.

1
2
045
4406
6089

77

14

Quod conuenit cum superiori rŏtinatione licet superior ostendat Gra. 78.34'. hic enim minuta, & secunda omisimus, & in extrahenda radice præter integros gradus supersunt 156. quisque igitur illam rationem complectatur, quæ sibi facilior uidetur.

Sin autem id efficere uolueris per tabulam milliariorum eadem ratione tibi agendum est, scilicet pro tabulā graduum tibi utendum est tabula milliariorum hoc modo. Inquire primum milliaria inter E. & H. hoc modo ingredere tabulam milliariorum cū latitudine Venetiarum, quā in puncto E. posuimus ad Lat. grad. 45. & in illo parallelo habebis Milliaria 44.11'. respondentia uni grad. in eo parallelo, quæ cum gradibus distantiæ inter E. & H. multiplicanda sunt, quæ est, ut sæpius dictum est Grad. 79.30. hoc modo.

G.	M.	2a.
79	30	
44	11	
	5	30
3	29	
11		
22	0	
316		
316		
3512	34	30

Idem facias oportet in linea F.L.cuius latitudo est Grad.5.in quo paral lelo gradus continet milliaria 62.15.sic igitur ea cum longitudine mul plices.

P	1	11
79	30	
62	15	
	7	5
4	45	
15	0	
31	0	
158		
474		
4948	52	5

linea E.L.	4948	52
semiss.diff.	723	9
latus æquatum	4225	43

Debes deinde minorem numerum de maiore subducere, & dimidium differentiæ, uel minori addere, uel a maiore subducere, ut dimetientē æquatam lineam habeas hoc modo.

linea E.L.	4948.	52'.	5''.
linea E. H.	3502.	34'.	30''.
differentia	1446	17	35
semiss.diff.	723	8	47
linea E.H.	3502	34	30
semiss.diff.	723	8	47
latus æquatum	4225	43	17

Tum postea uidere debes, quot milliaria 40. Grad. latitudinis differentiæ contineat, qui gradus cum sint in meridiano sunt in maximo circulo ergo æquales gradibus æquinoctialis, ergo continet quilibet eorum Grad.62.½. sic igitur in milliaria conuertantur.

Grad. 40
62.½.

80
2400
2
2500

Iam igitur trianguli orthogonij habes duo latera nota quorum quadrata per penultimam primi elementorum

sunt

ſunt æqualia quadrato, eius E.L. cuius radix dabit milliaria, quæ diſtant inter E.& L. Iam igitur horum laterum quadrata conſtituamus latus F.L. æquatum linea E.F.

2500	4225
2500	4225
0000	21125
0000	8450
12500	8456
5000	16900

Quad..E.F.6250000 Quadr.E.L.17850625
Quadr.E.F. 6250000

Quadr.E.L.24100625

00023
08999444
24100625
4909
8988 0
9

4904 milliaria interſunt inter Venetias, & Calicut indiæ, quod conuenit pene cum illa ratione, quam ex tabulis ſinuum collegimus, ſed cum in ijs rationibus minuta, & ſecunda, omiſerimus minime mirum eſt, ſi quid inter hanc, & alias rationes differat, qđ tamen penitus parum eſt. Ex his omnibus rationibus potes & tu colligere, qua ratione ceterorum locorum diſtantias metiaris: his enim rationibus ad tua uota peruenire poteris, ſi illud prius animaduerteris, quòd cum uterque locus non in eadem orbis parte ſunt, quod non minor latitudo ſubducenda eſt ex maiore, ſed utraque ſimul iungenda eſt, ut ſi ſcire uelles, quot milliaria interſint inter H. & G. ſi poſuerimus G. ad latit quæ gra. 30. & H. ad lat. Gra 45. ſimul utrunque iunge q̃ conficiunt Grad. 75. cetera uerò facito, ut docuimus. illud etiam non eſt ſilentio prætermittendum, quòd cum duo loca amplitus, quàm dimicium circulum, diſtant, ut putà Grad. 200. tunc illa diſtantia ſubducenda eſt ex toto circulo, & reſiduo utendum eſt pro differentia longitudinum, quare ſubducas Grad. 200. ex 360. reſiduum eſt 160. & hæc eſt differentia illorum locorum. ſi quis in hac re ſphæra ſolida uſus fuerit, hanc ueritatem facilè perſpiciet. Hæc ſatis de hac re, & fortaſſe nimis multa; licet non omnia dicta ſint, quæ in hanc ſententiam dici poſſent

[illegible] ditionibus utantur. periti homines ad hanc perfecte [illegible] studiosum lectorem admonitum uolo quod [illegible] ualet etiam ad cognoscendum, quot gradus inter stellam & stellā [illegible]ersint, ut in quinto libro docturi sumus.

DE DIERVM, ET NOCTIVM DIVERSITATE, AC quantitate omni terrarum orbis loco. Cap. XI.

De dierum, ac noctium diuersitate mihi locuturo multa dicenda essent, ut aliorum sententias, & quæstiones aperirem, sed cum illud mihi proposuerim (ut dixi) in hoc tractatu, ut poticus hanc doctrinam per lineas, quàm per rationes tradere, ob id & hanc rem paucis uerbis exponam. Quotuplex igitur primum dies sit mihi exponendum censeo. Primum genus est illud temporis spacium, quod fugit, dum Sol occidens pro totam noctem, & per sequens tempus mouetur primi mobilis motu, quoad iterum ad eundem occidētem peruenit unde digressus est, quod 24. horarum spacio fieri contingit: hic autem dies, & hoc temporis spacium dies naturalis a Ioanne de sacro busco, & ab omnibus eius sectatoribus, & theologis etiā nominatur, a nonnullis dies ciuilis dicitur, & omnes suas adducunt rationes, sed cum omnis quæstio de nomine futilis sit, teste Arist. quisque eam sequatur uiam, quę sibi magis arridet. Nō. n. multum interesse existimo modo intelligatur, quod dicitur, aut scribitur. Hi dies igitur, uel ciuiles, uel naturales inter se inęquales sunt: sed cū hęc inęqualitas parua sit omnino, ut in ephemeridibus traditur, de hac inęqualitate nihil prętereà dicturi sumus. Aliud dierum genus est, dum. s. Sol ab oriente in occidentem tendit, qui dies a sacro busco artificialis dicitur, ab aliis naturalis appellatur; nox uero illud temporis spacium dum .s. Sol sub terram ab occidēte in orientem tendit. Hi dies & hę noctes inter se inęquales sunt ita, ut nō solum eodem loco sint per sex menses inæquales semper, sed si conferantur cum diebus alterius loci aliam etiam sortiantur inæqualitatem, ut in sequēti figura facile patet iis, quibus illius usus nō latebit, quod ne te fugiat candide lector illius usum nunc accipe. sed prius illius partes declarentur, ut facilius usus intelligatur. sequens figura duplex est, alia immobilis, alia mobilis est, sed prius de immobili. hæc duas partes habet, alia in limbo, alia in area est. quæ in limbo distributa est in 360. partes seu gradus, ut omnis circulus in sphæra distribuitur, sed ita, ut in quatuor prius partes distribuatur, & graduum numerus incipiat ab æquinoctiali circulo, & desinat in polis numerus nonaginta, & per hos gradus locorum la-

titu-

titudo dignoſcatur,& illius loci dierum,& noctium diuerſitates:res ipſa per ſe in figura ſatis nota eſt,quæ uerò pars in area eſt duplici genere linearum conſtat.aliæ enim rectæ,aliæ obliquæ ſunt. lineæ rectæ indicant illos circulos,uel illas lineas,quæ a ſole motu primi mobilis deſcribuntur decimoquinto quoque die,ut,quæ linea uerſus polum arcticum ultima eſt ſit tropicus cancri, quæ uerò uerſus polum antarcticum tropicus eſt,quæ ab iis duabus æque intermedia eſt,& totum circulum in duas æquales partes diuidit,ſit æquinoctiale,reliquæ uerò partes reliquis temporibus reſpõdeant.Quo uerò anni tempore id accidat,infra dicemus. Lineæ uerò,quæ in arcum flexæ ſunt,indicant illud cæli ſpacium, quod Sol unius horæ ſpacio percurrit,dum ſcilicet ab alia linea ad aliam ſibi uiciniorem percurrit,unius horę ſpatium elabitur,& ita ab hac in aliam, & ad ceteras eodẽ modo. Alia rotula mobilis eſt,& ſuper hac infixa,quæ ſic ſe habet,ut duas præcipuas partes habeat, quarum prima dimidium circuli ſit,& linea recta,quæ eſt huius dimidii circuli extrema eſt, nobis Horizontem ob oculos ponit, quæ uerò pars hoc ſemicirculo tegitur æmiſphærium inferius,quæ uerò pars ſupra horizontem eſt, ſuperius æmiſphærium nobis indicat, illa uerò ſingula, quæ ab horizonte pendet, & proficiſcitur extrema ſua parte zenith capitum, & locorum in limbo immobilis rotulæ indicat,ac notat.Reliquũ eſt, ut uideamus quonamodo his rotulis ubique terrarum dierum,ac noctium quantitatem, ac diuerſitatem deprehendamus,quod quidem hoc modo fit.

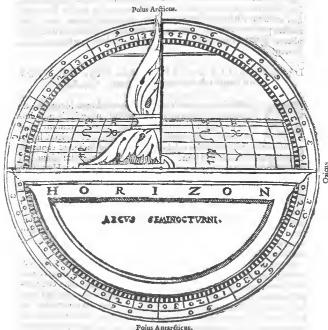
Quotieſcunque alicuius loci dierum, & noctium quantitatem ſcire uis,illius loci latitudinem te ſcire prius oportet. (loci autem latitudo eſt loci diſtantia ab æquinoctiali linea uerſus polos.) hanc autem inuenies in tertio huius operis libro,ubi tabulę ortus Solis poſitæ ſunt:horum autem graduum numerum,qui tui loci latitudinem tibi ſignificant, in limbo ſuperioris figuræ perquiras uelim,& ſuper eo colloces illam lingulã, quam zenith loci oſtendere dixi,quæ ſcilicet ab illo ſemicirculo mobili pendet,qua ita collocata,& firmata aliqua ratione.lineæ rectæ, quæ ſuper Horizontem ſunt ſemiarcus Solis diurnos tibi oſtendent totius anni,& lineę,quæ in arcum tendunt,horas oſtendunt, quæ uerò ſub ſemicirculo ſunt rectæ noctis ſemiarcus,& horas totius anni declarant. Hoc exemplis apertius fiet: Dierum,& noctium quantitatem totius anni inclytæ Venetiarum urbis ſcire uolo. cuius latitudo graduum 45. eſt:lingulam igitur uerſus polum arcticum ſuper grad. 45. colloco,idq; uel in dextera,uel in ſiniſtra parte quod idẽ eſt & ſtatim ſemiarcus diurni,& nocturni mihi ob oculos apparent:& ita horæ numero. cum Sol initio cancri eſt: linea recta tropici cancri utor, & quolibet ſpacium interduas li-

I 2 neas

ræ unius ſpacium mihi oſtendit: incipiendum igitur eſt a parte dextera, & numeranda ſpacia uſque ad horizontem lineam, quæ inſcripta eſt in ſemicirculo mobili, quæ pene octo ſunt. hoc autem ſpacium duplicandum eſt, & hæc ſumma maioris diei longitudinem tibi ſignificabit, nempe pene ſexdecim horas: minuta.n. hic exquiſitæ cognoſci non poſſunt; quod uerò reliquum eſt ab hac ſumma uſque ad 24. horas, eſt eiuſdem diei naturalis noctis quantitas.ſ. 8. horas & nonnulla minuta pterea. ſi minoris diei quantitatem ſcire uis utere linea tropici ♑ eodem modo, & eris uoti compos, ſi ceterarum anni partium utere intermediis lineis, ſed cum ſingulorum dierum lineæ non adſint oculorum iudicium adhibe, rem enim ipſam tibi aperient, ſed cũ in his lineis non dies ſed Zodiaci ſigna tantum inſcripta ſint, qui ſignorum gradus, quibus menſis diebus reſpondeant, id in figura prima libri tertii habebis. ſed aliud addamus exẽplũ. ſcire uolo dierũ, & noctiũ quãtitatẽ Lõdini Angliæ, primũ in tabula ciuitatũ in 3.lib. eius latitudinẽ inuenio eſſe Gra. 52. ½ ſub eo gradu colloco lingulã, & uideo maiorẽ diẽ, i. cũ ſol eſt in primo gr. 69. eſſe H 17. & minorẽ, eſſe horarũ 7. ut illi⁹ nox eſt horas 7. ut huius eſt horarũ 17. poſito n. ſuo loco Zenith, & ita firmato numero ſpatia, quę ſunt inter Horizontẽ, & limbũ figuræ, ubi inſcripti ſunt, & uideo eſſe 8. ½ quę duplicata cõficiunt 17. in breuiori uerò die tria tantũ ſpatia cũ dimidio eſt, quæ duplicata cõficiunt H. 7. Hic aũt ſciendũ eſt, quòd ijs locis, quæ ſunt inter æquatorem, & circulos polares habent dies 365. quolibet anno, ſed cum locus eſt inter polos, & circulos polares nullus annus habet tot dies, ſed cũ diſcedis a circulis polaribus ſtatim pauciores dies habet annus, & quò magis ab ijſdem circulis diſcedis eò pauciores dies annus continet, & cum ad polum eſt unicus dies, & unica nox unius anni ſit: id autem ſit notum in ſuperiori figura. Nam ſi lingulam poſueris ſuper polum arcticum uidebis lineas, quę a Sole deſcribuntur dum in ♈, ♉, ♊, ♋. ♌. ♍. uerſatur, omnes ſupra Horizontem eſſe, ex quo fit, ut per ſex menſes illic habitantes, ſi qui ſunt, Solem uideant, ob id per illud tempus diẽ habeãt, dum uerò in ♎, ♏, ♑, ♐, ♒, ♓, eſt noctem habeant, quod lineæ, q̃ a Sole eo tẽpore deſcribũtur ſub Horizõte ſint. Siu aũt poſueris lingulã ſup G 70. uidebis ſupra Horizõte eſſe lineas deſcriptas a Sole dũ uerſatur in ♊, & in ♋. p illos. igitur duos mẽſes Sol ſup terrã eſt: igitur illic habitãtibus dies eſt, dũ uerò eſt in ♐, & ♑, ſemper nox eſt. idẽ facito in ſingulis gradib⁹ exiſtẽtib⁹ ĩter circulos polares, & ſuos polos, & dierũ anni numerũ habebis. Nã ſi illud ſpaciũ tẽporis, quo ſol ſup terrã, et ſub terra eſt ſubduxeris ex diebus 365. eris voti cõpos ad latitudinẽ g. 70. cũ p duos mẽſes ſit ſẽper ſupra terrã, & p duos mẽſes ſub terra, ſi nu. dierũ

horum

FIGVRA DIVERSITATEM, ET QVANTITATEM DIERVM, AC NOCTIVM VBIQVE OSTENDENS.

Benedicite noctes,& dies Domino. Cant. Puerorum.

horum quattuor mensium subduxeris ex 365, reliquum erit 245, qui tamen eam rationem inter se habent, ut post hunc diem duorum mensium sequatur unus 24. horarum & post hunc alium minorem & ita deinceps quod tandem perueniant ad illum diem, quo tantos uideant solis partẽ, qua uisa statum occultatur, & deinde sequatur nox per duos menses hoc facile in figura cerni potest unà cum iis, quæ in ceteris latitudinibus accidunt, in quibus pauciores dies contingunt, quam 365. Hæc facilius possunt studiosi ex figura consequi, quàm scribentes litteris explicare. figuram igitur sæpe contemplentur, qui hanc ueritatem assequi student.

DE MARIS FLVXV, ATQ; REFLVXV, ET QVOT horis singulis diebus fluat, atq; refluat. Cap. XII.

COgnita dierum, & noctium quantitate ubique locorum, de fluxu, atque refluxu maris mihi agendum censeo, in quo duo mihi potissimum consideranda sunt, causa, & tempus, quæ res cum diligentissime, & prudentissime, a Friderico Chrisogono medico, & Philosopho celeberrimo, & quod in hac re caput est Astrologo, scripta sit, eã in hunc librũ trãsferre uolui, idque toti dẽ uerbis, nequid sit, quod ab illius sñia discordet. Hæc illius uerba sũt. Prima cõclusio. Sol, & Luna sic maris tumorẽ ad se cõ trahũt, q̃ sub ipsis perpendiculariter est maximus tumor maris, qui quidẽ tumor fluxus maris dicitur, & aquarũ crementum, & similiter diametrialiter in parte opposita, quæ nadir dicitur, est eadem, uel consimilis eleuatio, uel tumor maris maximus, ergo duo maximi tumores sunt semper, & uniformiter: alter scilicet sub luminaribus & alter in parte opposita, quæ nadir luminarium est uocata, quæ oppositionem significat secundum astronomos.

Secunda conclusio. Sicut Luna est uelut centrum illius tumoris, & eius nadir est aliud centrum, sub quibus est maxima eleuatio maris, quæ diuideret totum mare uelut in duo emisphæria, sic quod luna erit semper centrum, unius emisphærij, & alterius emisphærii erit centrum ipsũ nadir lunę: in Horizonte autem medio istorum duorum centrorum oppositorum est semper maxima depressio & decrementum aquarum, uel refluxus maris. Qui quidem Horizon semper, & uniformiter distat ab utroque centro circulariter per grad. 90. eodem modo est imaginãdum atque dicendum de figura eleuationis, & depressionis maris sub centro solis, & nadir eius, & in Horizonte medio scilicet inter utrunque centrum de-

trum depressio maris, uel eius fluxus, & aquarum decrementum.

Tertia conclusio. sicut sphæra maris in plano depingi non potest, sic neque eius profunditas uideri potest. Sed si tota sphæra solida maris in duo diuideretur per duo centra: statim certè apparebunt quatuor figuræ, quasi lunares profundæ in medio scilicet quælibet illarum in centro proprio, & quia sunt quatuor: centra, ideo erunt etiam quatuor profunditates maris semper uniformes: quarum duę erunt a Luna causatę, & eius nadir, aliæ uerò duę a Sole, scilicet, & eius nadir, & omnes prædictæ figuræ a dictis centris sunt ęqualiter terminantes in cuspidem, uel quandam piramidem: cum quibus cuspidibus ad inuicem se contangunt, quatuor scilicet piramides orbis Lunæ in Horizonte coeuntis, scilicet E. & F. & aliæ quatuor ipsius solis in Horizonte L. & M. Quæ quidem duæ figuræ solis, & lunæ ambæ diuidentur in 28. partes æquales: sic quòd ab Horizonte orientali, scilicet a puncto F. usque ad centrum Lunæ sint septem partes, & est prima quarta: similiter & secunda quarta ab Horizonte sinistro. s. a puncto F. diuidatur in alias septem partes, & similiter duæ reliquæ quartę ipsius nadir diuidantur & Solis figura maris in alias 28. partes æquales, ut in figura descripta diuisæ sunt. Quas quidem partes totius figuræ signabimus cum litteris more mathematico, ut facilius demonstrare ualeamus ea, quę intendimus docere: sit ergo centrum Hemisphęrij tumoris maris eleuati ab ipsa luna cētrum, & centrum nadir eius nadir Horizon communis, in quo terminant quatuor cuspides utriusq; hemisphærii E. f. sit & centrum solis Sol, nadir eius Horizon communis L. M. signentur etiam quatuor partes mundi immobiles: ad quas mensurabuntur omnes fluxus, & refluxus maris mobiles (motus enim per aliquod immobile agnoscitur) sit ortus N. meridies P. occasus Q. cuspis terræ, & septentrio R.

Quarta conclusio. Istæ autem eleuationes maris factæ sub forma lunari sunt, maxima perfunditas in quatuor centris: in quibus tumor maris erit graduum. 7. in partibus autem proximis dextris, & sinistris erunt. 6. in tertia uerò parte similiter dextra, & sinistra quinque postea 4. postea 3. postea duo, & unum ultimo terminabitur ille tumor maris ad nō gradum tumoris. s. o. quod o. ponitur in utroque Horizonte medio, uel cōmuni. quod autem dicitur de orbe Lunæ, idem dicatur etiam de orbe Solis.

Quinta cōclusio, quod istę attractiones maris sunt factæ a Sole sicut, & a Luna, & sit utrunque diuisim pro dimidia parte tumoris, & pro alia dimidia parte tumoris ad se attraxerunt nadir, & ipsum sic attractum sēper, & uniformiter sibi seruant, quod manifesta, & necessaria tatione sensata

sata probatur. Quoniam ponatur linea sub ipso sole coniuncta in eadē linea,& ponantur in P meridie: dico,quòd tum mare apud illos, quorū Sol est in meridie erit in maximo fluxu. Ponatur etiam eadem Luminaria in R. cuspide terræ.s. in media nocte,mare iterum erit in simili maxi ma eleuatione, sicut quando erat in P. meridie. Ergo maxima eleuatio, & maris tumor est sub ipsis luminaribus,& nadir eorum, sicut in figura patet. Probatur etiam inductiue in totali reuolutione diei naturalis,in qua uariantur omnes differentiæ fluxus,& refluxus maris.In nulla enim alia hora inuentus est apud meridiem maior tumor,quàm luminaribus existentibus in meridie,vel eisdem existentibus in cuspide terræ, quando scilicet nadir ipsorum luminarium est in meridie, & hoc est semper, & uniformiter,ergo semper uniformiter maris tumor est maximus sub centris luminarium,& nadir ipsorum.

Sexta conclusio. Ponantur etiam luminaria in N. parte orientali: dico,quòd semper,& uniformiter mare erit in P.meridie in maximo reflu xu,& depressione sicut,& ipsis existentibus in Q. parte occidentali, mare erit iterum in P. meridie in maximo fluxu, sicut quando erant in N. parte, scilicet orientali. Ergo a quatuor punctis, uel quatuor centris, ubi sunt maximi fluxus ad 90. graduum distantias dexteras, scilicet & sinistras sunt maximæ depressiones,& refluxus maris,& a maximo refluxu ad maximum fluxum,& crementum semper mare per æquales proportiones augendo fluit Quod probatur supposito,quòd ab ortu ad meridiem sunt gradus 90. & a meridie in Q. occasum gradus 90. & sic omnes quartæ constant ex gradibus 90. Tunc arguo Sole,& Luna existentibus in N. ortu maximus refluxus est in P. meridie, & eisdem similiter existentibus in Q. occasu iterum in meridie est mare in maximo refluxu. Probatur, quoniam in tota reuolutione diei naturalis bis mare est in maximo refluxu,sed luminaribus existentibus in ortu, & in occasu tantum: mare in meridie est in maximo refluxu,qui meridies distat ab ortu per gradus 90. & ab occasu per gradus 90. ergo a maximo fluxu maris ad maximum refluxum, scilicet dexterum, & sinistrum sunt gradus 90. Ergo tota figura tumoris maris est uera,quæ lunarem formam sibi uendicauit. Quod quidem manifestum erit. si mare sub æquinoctio in duas partes diuidatur,& in plano ponatur,ut nos posuimus. Sed si quis speculatiuus speculatus fuerit quomodo mare in propria forma se habet in ueniet certe sicut,duo hemisphæria mobilia ad motum luminarium diuisa in duos tumores conrra se positos. Quia vnus tumor est sub luminaribus, & alter sub nadir ipsorum, qui diametraliter eis opponitur:qui tumores cum sint semper sub ipsis luminaribus,& sub nadir ipsorum,sē

per

per ergo mouebuntur dicti tumores insequentes dicta luminaria tamquam proprias causas illorũ tumorũ. Pari rõne erit ẽt maxima depressio semper in Horizonte, qui distat a dictis duobus tumoribus oppositis circulariter per gra. 90. sed pro minus speculatiuis, qui nesciunt abstrahere a sẽsatis p̃sentibus necesse fuit ponere has figuras in plano, quæ formam maris qualis est in se aliqualiter representat, quæ duo hemisphæria mouentur ad motum Lunæ: alia duo mouentur ad motum Solis sẽper, & uniformiter, quamuis hæc quatuor hemisphæria fiant duo quando Sol, & Luna sunt coniuncti, uel oppositi. In aliis autem horis sunt diuisa, & tunc uidebuntur esse quatuor: hemisphæria: duo scilicet respectu Solis, & duo respectu Lunæ, sicut in figura clarè apparet, per quam bene intellectam omnia accidentia maris indubiè verificabuntur.

Septima conclusio. sicut mare ante Solem, & Lunam per 90. gradus semper fluit, & post ipsos semper refluit, & sub ipsis idem mare semper est in maximo fluxu, in quo situ mare semper quiescit, quia neque fluit, neque refluit: sic etiam sub utroque nadir mare habet consimiles passiones omnibus. Probatum enim fuit supra prima in secunda conclusione, quòd maximus tumor maris est sub quatuor punctis, vel centris. Probatur, modo, quòd etiam quiescit sub iisdem centris semper per dignitatẽ, & propositionem maximam Philosophiæ naturalis, uidelicet, quòd inter duos motus oppositos necesse est dare quietem mediam, ne duæ species motus oppositi continuẽtur, & fiant unum, & quamuis hæ passiones maris quasi implicent contradictionem ad inuicem, & dicant impossibilitatem: tamen sunt veræ ex parte rei, & concordant sensatis, quæ non licet negare. Qui enim negauerit sensata dignus est uerberibus, teste Auicenna: ut per vim illis assentiant: in quibus autem intellectus minime acquiescit, imo deducunt in maximam admirationem, scilicet qđ mare a termino loci luminarium in dexteram partem semper, & uniformiter fluant, & ab eodem termino in sinistram partem semper refluat: et tamen in eodem puncto, & termino, scilicet centro luminarium sit sẽper maximus fluxus maris: & etiam semper ibi quiescat, uidetur esse infistendum. Propterque implicantia nullus priscorum, neque recentiorũ hunc usque in diem ausus est has soluere quęstiones propter earum difficultatem. Quoniam isti motus maris cum suis passionibus non uidentur insequi motus naturales quatuor scilicet elementorum, & minus motum ipsius quintæ essentiæ diuinorum scilicet corporum cælestium: est enim compositus a cælesti, & elemẽtari natura, & facta neque ista, neq; illa, sed tertia utrisque participans. sed ne tam admirabilis motus maris cum suis passionibus semper sub dubio relinquatur: & ea ex parte ho-

K mo

mo sit semper infelix. Qui enim admirantur infœlices semper sunt, qui sunt ignari causarum teste poëta. Felix qui potuit rerum cognoscere causas. Tentabimus ergo nos, e medio tollere, ac terminare admirationes istas, eò magis, quia iam in de felicitate posuimus fœlices fore tales, qui scientia causarum completi, & perfecti sunt, quod quidem palam erit, quando illud cum exemplis satis accommodatis configurabimus, & causas monstrauerimus. Exempla, quidem magis mouent, quam uerba.

Accipiatur ergo corpus solidum, sphæricum cum axe, & utroq; polo, in quo ponatur circulus meridianus tãgens sphæram in utroq, polo, a quo cõtactu idẽ meridianus semper subleuetur a superficie dictæ sphæræ taliter, quòd supra æquinoctiũ talis meridianus sit eminens per duos digitos, & quod talis meridianus faciat supra sphæram quasi formam lunarem, supra æquinoctium maxime profundam. sint ergo duæ ille formæ lunares diametraliter oppositæ causatę ex tali meridiano sic artificiosè posito. sit, & alter circulus æquinoctialis ad similem formam lunarem positus supra æquinoctium secans iam dictum meridianum orthogonaliter ad angulos fere rectos, & sphærales, a qua communi sectione circulorum ad distantiam graduum 90. contangat sphæram, qui duo tumores, uel eleuationes supra sphęrã in duabus partibus oppositis cũ illo contactu sphæræ iam dicto causabunt. duo hemisphæria, quorũ horizon erit communis in illo contactu circulorum. Quæ sphæra sic fabricata erit certe consimilis in omnibus ipsis tumoribus, & depressionibus maris causatis a duobus luminaribus, & duobus Nadir eorum. Tunc uestiatur dicta sphæra tela cœlesti dimisso aperto altero polo, ut possint moueri ad intra cum digito dicti duo circuli. illi enim duo tumores oppositi erunt ad instar eleuationis maris per ipsa luminaria causati, & tumor oppositus per nadir oppositum. Illæ etiam depressiones maris maximè distantes undique a centris maximæ profunditatis maris per Gradus 90. representabunt horizontem mobilem, qui semper insequuntur motum luminarium, a quibus distant per Grad. 90. semper & vniformiter. Ducuntur ergo illi circuli ad intra telam, quæ sit immobilis: certum enim erit primo, quòd ille tumor dexter pelli uidebitur, & illa tela, quæ representat ipsum mare semper per 90. Grad. ante solem subleuabitur, ad instar cuius subleuationis mare etiam crescere uidebitur, alter autem tumor, & sinister uidebitur destitui, & cadere ab illa eleuatione propter fugam, & ulteriorem motum luminarium, ex quo, & refluere mare uidebitur. Et de tumore diametraliter opposito causato ab eorum nadir

dir eodem modo dicendum est. in qua figura docti, & exercitati in ipsis abstractionibus a sensatis, quorum abstrahentium non est mendacium poterunt facile omnes canones nostros exercere, & applicare. Vbi uidebunt duos tumores semper esse unifor mes luminaribus, scilicet existentibus in coniunctione, inuenient certe ipsum mare semper fluere in duabus quartis dextris a luminaribus, & ipsorum nadir. Et in eadem hora, & in eodem instanti semper ipsum mare refluere, & motum facere oppositum in duabus scilicet quartis sinistris in una scilicet quarta sinistra a luminaribus, & in altera sinistra ab ipsis nadir & partibus oppositis. Apparebit etiam in horizonte communi tunc mare stare, neque fluere, neque refluere. ipsum etiam esse in maximo refluxu, & semper in distantia 90. Grad. per oppositum erit sub ipsis luminaribus, ubi erit semper maximus fluxus, & nadir eorum, quamuis, & ibi mare neque fluat, neque refluat; sed semper stat, sicut & in horizonte dictum fluit. Qui quidem motus, & passiones maris non sunt similes motibus alicui elementorum, neque ipsi corpori cælesti, sed dissimiles, quia sunt compositi, & causati ex natura elementi aquæ & ex lumine, motu, & influentia cælestium corporum sic operatium, quæ noster intellectus tantum insequitur. comp ent enim omnem actum secundum, & propriam operationem in istis inferioribus primaria causa sic disponente, ut prædiximus. Hæc autem sphærica, quia in plano non possunt depingi sufficienter, sed indigent proprio lumine intellectus, uel uiua uoce docentis, quæ maximam latentis energiç uim habet, uel etiam actuali demonstratione nostræ figuræ, quam studiosis omnibus cognoscere cupientibus libenter me polliceor ostensurum.

Octaua conclusio. Ponantur duo centra Solis, & Lunæ in N. parte orientali: dico, quòd tunc mare in P. meridię est maxime refluxum per conclusionem quintam. Ascendentibus etiam luminaribus, & ad P. properantibus mare quidem uersus P. incipiet crescere, & fluendo tumefieri, successiuè, & tandiu tumefiet per sex horas quamdiu perueniant luminaria ad P. meridiem.

Iterum autem eisdem currentibus in Q. mare incipiet refluere in P. meridie, & tamdiu refluet per sex alias horas, quamdiu luminaria peruenient ad Q. occasum quartam secundam. Iterum, & tertio eisdem motis in R. mare fluere incipiet in P. meridie per sex horas, quibus in ultima quarta discurrentibus uersus N. mare per sex horas fluet in P. sequitur ergo, quod luminaribus existentibus in prima quarta mare in P. meridie fluet, & iisdem

in ſecunda quarta exiſtentibus in P. refluet in tertia quarta iterum fluet, & in quarta ultima refluet in P. meridie. ſecundo ſequitur, quòd lumina ribus exiſtentibus in N. mare fluere incipiet uerſus P. & illis exiſtentib⁹ in P. mare incipiet refluere ab eodem P. ergo N. & P. punctus in diſtantia graduum 90· ſunt motus maris oppoſiti· Quia N. facit fluere, & P. re fluere. Tertio ſequitur, quòd in duabus quartis oppoſitis in prima ſcilicet, & tertia mare in P. fluet, & in ſecunda, & quarta idem refluet in P. quia ſunt quartę oppoſitæ. Quarto ſequitur, quòd in quocunque puncto ſignato totius circumferentiæ terræ ab ortu per meridiem in occaſum, & ab occaſu per meridiem in ortum bis mare fluet per ſex horas, & bis refluet per alias ſex horas: ergo in 24. horis in quolibet puncto ſigna to mare fluxit bis, & refluxit bis. Quinto ſequitur, quòd in quolibet pun to ſignato mare ſtare uidebitur per aliquam morulam temporis ſenſibilem. inter enim duos motus contrarios, & oppoſitos (inquit Philoſophus) mobile ſtabit, ne duæ oppoſitę ſpecies motus ſint unum propter unum motum continuum. Duo enim differentia ſpetie, & numero non poſſunt eſſe continua, ſed bene contigua, uel conſequenter ſe habentia ſexto phyſicorum: ſexto ſequitur, quòd duo centra luminarium cum horizonte communi L. & N. diuidunt quatuor quartas ſub orbe Solis, eodem etiam modo erunt quatuor quartæ reſpectu orbis Lunæ in quibus octo terminis ſcilicet in duobus luminaribus, & duobus nadir eorum, & quatuor terminis horizontem terminantibus ſcilicet L. M. E. F. mare ſemper ſtat, neque fluit, neque refluit. Quamuis continuè mare fluat in quartis dextris, & refluat in quartis ſiniſtris, quando ſit coniunctio, uel oppoſitio luminarium, ut ſupra dictum eſt. Septimo ſequitur, quòd eſt maius omni admiratione, quòd mare in quarta dextera luminaris fluet ſemper, & in quarta ſiniſtra refluet; & tamen in quolibet centro mare sē per ſtat in ſuo maximo fluxu. ſicut ſemper idem mare in diſtantia 90. Gr. ab omni centro eſt in maximo refluxu. Dexteram partem a ſole uoco illam partem ante ſolem: illud autem eſt ante, quod ſolem præcedit, puta ſole exiſtente in ortu, illud, quod eſt uerſus meridiem eſt ante, quod autem eſt ſub horizonte eſt poſt ſolem. Quæ quidem peſſiones maris ita ꝓbantur, quoniam ſub centris luminarium, & ſub ſuorum nadir eſt maximus tumor maris, ſic etiam in eorum horizontibus mediis, uel communibus ſcilicet L. M. & E. F. mare eſt in maximo refluxu; hoc ſupra probatum eſt, & per experientiam facti patet: ſed etiam ratione comprobatur; quoniam in centris hemiſphærij mare eſt in maximo fluxu, & in E. F. & L. M. Horizonte eſt in maximo refluxu ergo ibi non fluit, neque refluit. Da oppoſitum ſcilicet, quòd in centris, uel horizōtibus fluit, uel refluit: ergo

ergo non esset mare in centris semper, & uniformiter in maximo fluxu, & in horizonte semper in maximo refluxu,cuius oppositum est supra ꝓbatum ex sensatis conclusione quinta in prima parte eius. Probatur, & secundo, quia luminaribus existentibus in P. meridie sunt in termino ultimi fluxus maris, quia in principio secundę quartæ, & fine primæ quartæ ubi vult mare refluere, sed inter duos motus contrarios est necesse mobile stare,ergo mare neque fluit, neque refluit in principiis quartarum,& per consequens uidebitur stare.

Nona conclusio,quòd ab ortu N.in P. est prima quarta orientalis, in qua luminaribus discurrentibus mare semper in meridie fluit: secunda quarta a P. in Q. in qua Sole,& Luna discurrentibus mare in meridie refluit.Tertia quarta est Q. R. in qua iterum fluit in meridie,& quarta ultima est R.N. in qua mare secundo refluit in meridie. Sequitur ergo primo,quòd in quocunque puncto signato mare quater stat, & bis fluit, & bis refluit,cuius ratio est,quia partes cæli respectu Solis,& Lunæ,diuersè faciunt stare ipsum mare puta centrum, & horizon, et fluere faciet quarta dextra,et refluere quarta sinistra cum quibus centris,et partibus dextris,et sinistris luminaria,et ipsorum nadir in die naturali circundāt omnes partes terræ. Ergo in omnibus partibus terræ tanta maris diuersitas apparebit singulis diebus luminaribus existentibus in coniunctione,uel oppositione. Quando autem erunt luminaria in alijs aspectibus ad inuicem,sicut in quadraturis,aliæ erunt passiones maris,ut post dicetur;ex quibus sequitur,quòd semper mare stat,semper mare fluit, et sēmper refluit respectu diuersorum locorum,et temporum.

Decima conclusio.Mare uelocissime fluit,et refluit luminaribus existentibus in coniunctione, quia duę uirtutes efficientes fluxum maris sunt simul,et duo etiam nadir ipsorum sunt simul, quæ æqualem potentiam habent: quando luminaria sunt in oppositione in eadem linea cum sole, & nadir Solis est in eadem linea cum Luna,ergo in oppositione erit in principio primæ quartæ,et Luna in principio tertiæ quartæ, quę sunt quartæ oppositæ,sed luminaria,quando sunt in quartis oppositis,se iuuant ad faciendum unum motum similem,ubi in quartis proximis,et lateralibus faciunt motus oppositos scilicet quando sunt in duabus quadraturis,ideo mare tunc stat,non fluit, neque refluit, ut paulo post patebit.

Vndecima conclusio. Positis iam conclusionibus de passionibus maris,quando luminaria fuerint simul,vel in eorum oppositione, vt superius diximus:expedit modo ponere eiusdem maris passiones luminarib⁹ uariatis in situ cęli,et distantiis diuersis in toto cursu menstruo, ad quā diuer-

diuersitatem mare continuè aliam,& aliam passionem ab eisdem suscipit in quadrato enim aspectu sinistro a Sole, qui fit in die septima post coitum,& in distantia per gradus 90. a Sole,in qua distătia omnes quartę laterales terminum suscipiunt,puta Sole existente in G. meridiæ,Luna erit in N. ortu,& sic utrumque luminare erit in principiis duarum quartarum lateralium,& non oppositarū.Quę quidem duo puncta N.& P.sunt principia contrariorum motuum,quia Luna quando est in ortu intendit fluxum maris,& Sol in P.qui intendit refluxum maris. sed caussis efficientibus motum æqualibus existentibus in posse & oppositum motum intendentibus mobile non mouebitur ; motus enim peruenit a uictoria maioris inæqualitatis motoris. Ergo mare in illa hora non mouebitur quamdiu luminaria fuerint in distantia graduum 90. quia semper erunt in tota reuolutione diurna in principijs quartarum, in quibus intendunt motus oppositos, quare mare stabit, qui quidem situs maris apud peritos nautas dicitur in lingua materna mar de fele, quod bis accidit in singulo mense in prima quadratura, scilicet septima die, & in secunda scilicet vigesimaprima die, in quibus mare neque fluit,neque refluit: propter contra operantiam luminariū, quam adinuicem faciunt duo luminaria.

Ex quo sequitur, quod centrum Lunæ remouebitur a centro solis in septima die, & perueniet ad Horizontem. Ergo maximus fluxus veniet ad maximum refluxum. ex quo fit, vt mare in toto oceano a tota sua circunferentia erit æquale in profunditate in fluxu, & refluxu.

Sequitur secundo, quòd nullibi mare tunc neque fluet, neque refluet, in omnibus ergo patietur passiones oppositas, quales scilicet patiebatur luminaribus in coniunctione, vel oppositione existentibus, ubi mare in duobus scilicet centris hemisphærii erat maximè eleuatum, & in Horizontibus maxime depressum. Velocissime etiam mouebatur in coitu, ubi in quadraturis duabus neque fluit, neque refluit, neque magis eleuatum in una parte, & in alia depressum, sed æquale undique, & sine motu.

Quid ergo diuinius, & magis pensatè experimur in sideribus, quàm istas passiones maris, quis ergo sanæ mentis negare poterit in his inferioribus actiones cælestium corporum tam claras, & manifestas, atque tam pulchras? Quis etiam poterit soluere problemata hæc ardua, & occulta mortalibus, nisi ille, qui in cælestibus disciplinis educatus benefuerit? Is etiam soluere poterit omnes effectus naturales in sphæra contingentes actiuorum, & passiuorum.

Duc-

Duodecima conclusio. Viso fluxu maris uelocissimo luminaribus existentibus in coitu, uel oppositione eorum, uisa etiam ratione, quare mare non fluit, neque refluit, Luna existente in primo quadrato cum Sole, uel in secundo, uideamus iam, quomodo ista uelocitas maxima maris incipit deperdi successiue usque ad non motum, qui fit in septima die, scilicet in prima quadratura luminarium.

Ponatur ergo Sol in P. meridie, & Luna incipiant remoueri a Sole per unam diem uersus ortum motu eius proprio in Zodiaco, perueniet enim ad primam septimam partem primę quartæ, scilicet sinistræ a Sole. Dico tunc, quòd moto Sole a puncto P. in Q. sol erit in vna quarta. & Luna in alia per unam horam, in qua hora mare non mouebitur quia quamdiu luminaria fuerunt in duabus quartis lateralibus, in quibus fiunt motus oppositi, mare non mouebitur, neque fluet, neque refluet, sed cum Luna motu primi mobilis perueniet ad eandem quartam, in qua est & Sol, mare incipiet moueri motu ueloci, quia vtrumque sidus conuenient in actione, quando scilicet sunt in eadem quarta, ergo mare non fluet, nisi per horas quinque, quia per unam horam iam fuit sine motu. Ponatur autem Luna in secunda die in tertia distantia a Sole, in diuisione, scilicet numero 5. per eandem rationem, Luna erit in alia quarta a Sole per duas horas, & sic mare in illis duabus horis non fluet. Ergo mare in singulis quatuor quartis stabit immobile per duas horas, & mouebitur in singulis quartis per horas quatuor, in tertia autem die ponatur in tertia diuisione tunc mare stabit per tres horas: ponatur etiam in quarta die in quarta diuisionę non mouebitur mare per quatuot horas, & per duas tantum mouebitur, & in septima die successiue non mouebitur per quinque horas, & per unam tantum mouebitur, & tandem in septima die mare simpliciter non mouebitur: quia erit in prima quadratura. Patet ergo ratio, quomodo mare successiuè incipit deperdere motum per singulas partes, per quas distat a sole per vnam horam, defluxu, quousque perdat totum fluxum, cum scilicet ad ipsam quadraturam luna peruenerit. Hic tamen notandum est, quòd in quadratura semper apparet aliquis motuş modicus ex parte uirtutis lunæ, quia habet aliqualem uictoriam supra Solem in mouendo mare.

Decimatertia conclusio. Post quadratum aspectum Luna mouebitur, per unam diem, & erit in tertia quarta per unam horam, & sic mare incipiet acquirere fluxum, & refluxum in singulis quartis per unam horam

ram tantum,& per quinque ſtabit,ulterius Luna perueniet ad ſecũdam ſectionem,& ſic adiuuabit motum Solis per duas horas,quare continuè creſcet motus maris fere in ſingulis diebus per horam quouſque perue niet ad oppoſitionem. Poſt uerò,oppoſitionem incipiet deperdi motus maris eo modo,quo deperdebatur,quando Luna erat in coitu,& in cęperat a Sole remoueri.

Similiter eſt dicendum de quarta ultima ſicut dictum fuit de ſecunda quarta quia quartæ oppoſitæ habent eandem rationem motus maris,& quietis: quę quidem omnia clarè apparebunt,ſi quis accommo date nouerit remouere Lunam a Sole,& ipſam firmauerit cum modico cere in figura, poſtea mouerit utrumque luminare circum terram, ubi uidebũtur omnes eleuationes maris,atque depreſſiones,ſecundũ quod illæ peruenient in tali motu ad omnes partes mundi,in qua figura ſemper in omni loco clarè apparebit,quomodo ſe habet mare, dummodo moueris quantum Luna mota eſt a ſole in zodiaco; quoniam mouetur centrum Lunæ a centro Solis,ſecundum quas diſtantias uariabuntur et omnes paſſiones maris.

Decimaquarta concluſio. Mare non ſolum modo fluit, & refluit in diurna reuolutione(ut ſupra diximus)ſed etiam mare continuè fluit ad meridiem per ſex menſes,& a meridie in ſeptentrionem cõtinuè refluit per alios ſex menſes. Quod patet, quia centrum hemiſpherii maris, ubi eſt maximus fluxus, eſt perpendiculariter ſub ipſis luminaribus,qui quidem tumor ſemper inſequitur centrum Solis, ut dictum eſt. Qui quidem Sol a cancro ſigno ſcilicet ſeptentrionali in capricornũ ſignũ meridionale mouetur in ſex menſibus. Ergo & ille maris tumor, qui in ſequitur Solem & Lunam,mouebitur fluendo a ſeptentrione in meridiem per ſex menſes,& a meridie in ſeptentrionem per alios ſex menſes, ſcilicet a capricorno in cancrum, quod clariſſimè patet ei, qui nouerit ſphæram.

Decimaquinta concluſio. Si quis crurioſè uoluerit ſcire,quãtum maris fluxum eſt,uel refluxum,& omnes alias paſſiones eius, inueniat locũ Solis in tacuino in illa hora,quæ ſcire cupit,& firmet ipſum cũ cera ſub ſuo zodiaco,quem diuiſi in trinos decanos ut ſit facilior collocatio Solis in eodem gradu,in quo inuentus fuerit in tacuino, & idem faciet de Luna, quam firmet in ſphæra Solis ſub ſigno, & gradu inuento in tacuino in eadem hora.

Tertio inueniat horam poſt meridiem,& inueniat gradum aſceuden tem per doctrinam iam habitam,quem ponat in aſcendente,& ſtatim ap parebit uerus ſitus, & figura maris in omnibus partibus mundi cum om

ni

ni fluxu,& refluxu maris, per quam figuram diuinitus adinuentā apparebunt solutiones difficiliū quæstionum contingentium in materia fluxus,& refluxus maris,& eius figuræ,quarum quæstionum solutiones usque nunc non fuerunt factæ, & minus solutæ, quas quidem passiones maris,est impossibile cognoscere,qui sunt in mari nauigantes, nisi solū stantes in littore maris,ubi apparet fluxus,& refluxus maris, & quamuis ibi in littore stantes possint cognoscere illas passiones particulariter: tamen minime in reliquis partibus mundi scire poterunt.Per nostrā autē figuram scient ubique locorum,& semper uerè,& necessariò,ergo nauigantibus erit maximæ utilitatis scire uelocitatem motus maris adiuuantē,& quantū mare retardat nauigationem, & per quantū tēporis uariabuntur hę uicissitudines,quæ retardāt,& quæ cōferunt ad nauigationē.

Profunditates autem maris,quæ continuè uariantur per continuā remotionem Lunę a Sole,& eius accessionem ad ipsum diuisę sunt in figura,& comprehensæ numeris terminatis in utraq; sphæra æqualiter, incipiendo a centro,ubi est profunditas ut 7. descendendo per æquas portiones ad horizontem,ubi est non gradus eleuationis.s.nulla, quas profunditates facilè quis coniectabitur in toto mēse cursus lunæ, si incipiet computare utrosq; numeros, quando lunam posuerit sub Sole in eadē linea,in qua linea inueniet 7.profunditatis maris sub Sole,& alios 7. sub luna,quas coniungat,& erunt 14. tunc notabit sub utroq; luminari in primo circulo 14.quod si quis acceperit utramque profunditatē in unā in tota circunferentia inueniet profunditatem omnē in toto mari,quomodo se habet in hora cōiunctionis,& si ulterius quis uoluerit scire quātitatem,moueat Lunam in omni die,& inspiciat in tacuinum, & ponat Lunam in gradu,& distantia sequentis diei,& sic poterit facere in omni cursu Lunæ menstruo, ut possit uidere omnes species diuersitatum motus maris per omnem distantiā Lunæ ab ipso Sole, quod sane erit scitu dignum, & pluribus occultū. Nos uerò exemplificauimus omnes mãsiones Lunæ usq; ad primam quadraturam, in qua mare nō mouetur, ideo est & æquale in omnibus partibus mundi,quia uniformiter mare inuentum est profundum per partes 7. & 7. si quis autem curiosè uoluerit facere oēs portiones,& uariationes maris, quas facit merito cursus Lunę in 29. diebus faciat sibi similem figurā sed maiorē,ut intra ipsam possint fieri 29. circuli eo modo,quo in hac mea figura sunt positi 8.tamen,in quibus oēs uariationes maris possint notari, in omni cursu menstruo lunæ, quia redeunte Luna ad coniunctionem,iterum mare incipiet renouare omnes eius passiones similes prioribus,quæ quidem uniformitas quandoque solet impediri ꝑ uim uentorū;sed illud erit per accidens.Figura

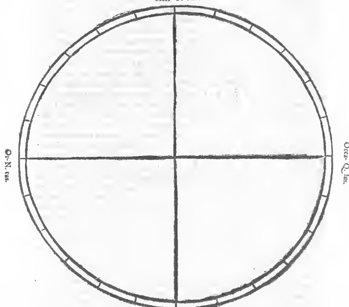
L uerò

uerò noſtra monſtrabit omnes illas paſſiones maris, quæ erunt per ſe. Notandum eſt ſecũdo, quod hic in noſtro mari mediteraneo mare fluit, & tumeſcit uſque ad duos cubitos, ubi in occeano tumeſcit uſq; ad quin que cubitos, cuius cauſa forte eſt, quia ibi eſt mare latum, & profundũ, & non anguſtum, ſicut apud nos, neq; ibi impeditur acceſſus maris, & re ceſſus, pro ut impeditur in mari mediterraneo propter gadiũ anguſtiã. Tertio notandum, quòd apud Syllam, & caribdim in promontoriis Italiæ, & Siciliæ mare uidetur non ſeruare curſum communem, ſic etiã eodem modo, & in ſinu Euboee, quæ dicitur uulgo Negroponte, ubi ſunt quædam promontoria contra ſe poſita in forma obliqua, & curua, ubi impetus maris ab illis promontoriis inflectitur, & reflectitur ab alio pro montorio intra ſe poſito, ideo non fit fluxus, & refluxus ſed fiunt quidã gurgites, uel uoragines circulares in fluxu, & refluxu, ſicut cõtingit poſt promontoria in fluminibus, ubi aquæ circulariter mouentur, & per acci dens. Doctrina autem noſtra eſt defluxu per ſe maris, & neceſſariò à Deo & natura ſic ordinato, cuius nomen ſit benedictũ per ſecula. Hæc Chriſogonus de maris fluxu atque refluxu.

Diuino profectò numine afflati fuiſſe mihi uidentur ij, qui hunc mun dũ librũ dixerunt. cum nautæ ad nauigandum, agricolæ ad terræ cultũ, & incidenda ligna, & medici tum ad medendũ, tũ ad prædicenda multa de morte, & uita ægrotantium ex maris fluxu, atq; refluxũ perdiſcere poſ ſint. Hinc perſpicere licet, quàm late pateat earum litterarum ſignificatio, atq; poteſtas, quę Dei digito in hac mundi uniuerſitate conſcriptæ ſunt. Nã cum maximus eſt maris fluxus in omnibus mixtis humiditas ma xime uiget, cum uerò refluxus eſt maximus, maxima ſiccitas poteſt: ceteris uerò maris intermediis conſtitutionibus corporum conſtitutiones ex altera parte reſpõdent. Hinc uidere licet quanta ſit Solis, & Lunę uis in hæc interiora, cum tantum corpus, quantum mare eſt tantopere moueat, & afficiat. Quod ſi corpora, ut ſunt Sol, & Luna hæc poſſunt, quid ſpiritus ut demones ſunt niſi manu Dei contineantur? quid angeli? uereor dicere quid Deus? cum inter finitum, & infinitum nulla ſit propor tio. Hæc, & alia huiuſmodi ſexcenta poterit ſtudioſus lectos ex maris fluxu, atque refluxu colligere Nos enim hoc loco (ut ſupra dictum eſt) nõ huius libri doctrinam, ſed litteras tantum, & illarum poteſtatem quærimus. Quid uerò ſignificent apertius Deo fauẽte aliàs exponemus, cuius tamen ſemina ſuo loco nõnumquã aſpergere mihi liceat, ut tum nos, tũ alii, habeamus quid colligere poſſimus.

FIGV-

FIGVRA FLVXVS ATQVE REFLVXVS MARIS.

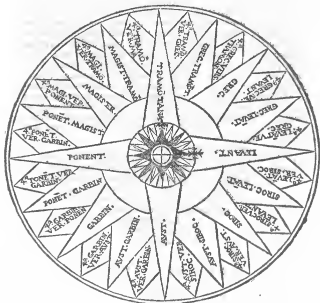
Benedicite Maria, & flumina Domino.

DE VENTIS, ET NAVTICO PIXIDE. Cap. XIII.

Maris motus per Lunã & Solẽ me admonet, ut de maris motu per uentos aliquid dicam, qui siderum motu e terra generantur, cum nihil aliud sint, quàm calida, & sicura exhalatio: motu secto primum ascenduntt, quod ad nihil inueniunt, quod sibi sit impedimento, quo minus ascendere possint cum uerò sibi obstare quid sentiunt, quò minus ascendant, statim transuersò feruntur, ut ferti omnibus compertissimum est. cum autem uentis nautæ ad nauigandum utantur, eos in diuersas regiones distribuerũt, & alium ab ortu, alium ab occasu Solis, alium a septentrione, alium a meridie, alios ab locis intermediis flare dicunt, & illis sua nomina imposuerunt. Non quòd ad unguem ab illis partibus semper flent, nam ab omni parte terræ uenti fieri possunt, sed quòd sic illis uti possunt, ac si ex illis locis penitus semper surgentes in sua uela impetum facerent. Hos in pixide describunt in sua loca distributos, ut cum in alto uersantur, & terram amplius non conspiciunt, sciant, quonam uentus flet, & quò illo uẽto per uenire possint. habent. n. unã, & chartã, in qua terræ oẽs, & portus, qui illud mare, qđ nauigant, ambiunt, cum lineis, q̃ ostẽ quibus uentis quæ loca petere possint. Quamobrẽ illũ uẽtum, qui a polo arctico uenit, latini dixere septẽtrionẽ, nostrates uerò tramontanã græcas uoces hoc loco prætermittere mihi uisum est. Ventus uerò huic oppositus Auster latinis, & ostro Venetijs uocatur, qui uerò ab ortu solis flat subsolanus, & nunc a nobis leuant: oppositus uerò huius Zephyrus & Ponent. hi quatuor uenti primò, ut perhibetur obseruati fuerunt ab Eolo, qui ob id Venetorum Rex dictus fuit: & in pixide primi positi sunt, ut in sequenti figura uidere licet. Qui hos primos secuti sunt alios quatuor uentos addiderunt inter primos quatuor medios, uel vt alii uolunt duo in Oriente, & Occidente hyemali, & totidem in Oriente, & Occidente æstiuali, ut inter Septentrionem, & Orientem collocauerint Boream, inter Orientem, & Austrum Eurum, inter Austrum, & Orientẽ, Africum, inter Orientem, & Septentrionem corum, qui quatuor uenti in pixidis secundo circulo collocati sunt. sed nominibus mutatis. nam illi quatuor alium locum habent. Boream igitur nostrates dicunt Grego & eius oppositum Garbinum, qui illis Africus sit. Maestrum uerò dicunt illum, quem illi uocauerunt corum, & eius oppositum, quem illi eurum Sirocum dicunt. hos in secundo circulo a centro sequentis pixidis uidere licet. His autem octo uentis alij octo additi fuerũt inter illos medios, quorum nomina in 3 pixidis circulo inuenies, deinde alios sexdecim in

ter

PIXIS NAVTICVS NOSTRORVM TEMPORVM.

Benediciteomnis ſpiritus Dei Domino. Cant. trium Puerorum.

ter illos ſexdecim medios,qui deſcripti ſunt omnes in quarto, & ultimo pixidis circulo, in quo nomina tantum appoſuimus, quibus noſtrates nautæ uti ſolent,ut temporibus noſtris ſeruiamus.

Hinc autem animaduertat lector quantopere cupiat Deus,ut omnes homines unà uerſentur cum tot opportunitates eis dederit,ut id in omnes cęli,& terræ plagas facilè currere poſſint,quod & ad fidem per uniuerſum terrarum orbem diſſeminandam conduxit nuncque conducat, & ut omnes in uniuerſo terrarum orbi habitantes facilè ſe Romam recipiant tum ad lites dirimendas, tum ad ſua crimina diſſoluenda, & ad ſummum Pontificem adorandum, ut Iaponenſes ſuperiori anno fecerunt, quod per terram iter habentes, uel minimè fieri poſſet, uel niſi multis poſt annis. Hinc aeris depurgatio,& multa alia commoda, quæ conſulto prætermitto cum noſtri libri hic finis non ſit: ſatis enim eſt nobis philoſophandi ſemina hic aſpergere, ex quibus ſtudioſi plurima colligere poſſint.Ecce iam pixis nauticus in 32 partes diſtributus,& noſtratibus nominibus inſcriptus,quod noſtris maxime conſultũ uelimus.

Pixis hic nauticus,longum eſſe mare, quod ingreſſus ſum, me admonet,& cum ſciam illud.

Quod caret alterna requie durabile non eſt.

Vt uires ad tanta maris nauiganda, quæ mihi in animo propoſui, ſufficiant, uiſum eſt utile hic primo libro finem imponere, & aliquantum temporis, ad quietem tum animo tum corpori concedere. Sic enim fore ſpero, ut acrior animus, & robuſtius corpus ad nouum laborem reddatur. Quod ut fiat cęli, & terræ creatorem, rogo atque oro.

FINIS LIBRI PRIMI.

THEA-

THEATRI MVNDI, ET TEMPORIS.

Liber Secundus.

AVCTORE IOANNE PAVLO GALLVCIO SALOENSI.

LIBRI SVMMA.

Quæ ad ſingulos planetas, & ad Zodiacum præcipuè ſpectant deſcribuntur, quæ ſunt natura, & qualitates, ſexus ſeptem erraticarum, eorumdem Apogæa, perigea, & nodi, & uarij motus, de eorum uiribus ratione partium cæli, & de ceteris huiuſmodi, quæ faciunt, ut in terris diuerſi effectus ab illis fiant. Præterea de illorum domibus, regnis trigonis, finibus, carpentis, perſona, gaudio, collatione ad ſolem, de mutua illorum inter ſe habitudine, de aſpectibus, & ceteris huiuſmodi. De Zodiaco de quatuor anni temporibus, quę dum per illum ſol ambulat efficiuntur. item de ſignis mobilibus, fixis, & communibus, de maſculinis, & fæmininis, de ſeptentrionalibus, & meridionalibus, de Antiſcijs, de imperantibus, & obedientibus, de latitudine, declinatione, & de uariabili diuiſione cæli.

DE PLANETARVM NATVRA, ET CONDITIONE Caput Primum.

Lanetas neq; calidos, neque ſiccos, neque frigidos, neque humidos eſſe: has tamen quatuor qualitates in elementis, & corporibus mixtis operari, vel ipſi theologi fatentur, quod non eſſe abſurdum perpulcher ſimilitudine ipſe Horatius in epiſtola ad Piſones. præclare docet cum inquit.

Ergo fungar ui: e cotis, acutum
Reddere quæ ferrum ualet exors ipſa ſecandi.
Munus, & officium, nil ſcribens ipſe docebo.

Ab effectibus igitur dicti sunt,uel calidi,uel frigidi,uel sicci,uel humidi,ut mundum a Platone animal dictum existimo, quod animalia producat,cum nihil illud dare non possit,quod non habet. Neque tamen absolutè tales effectus faciunt,sed quadam relatione ad Solem. Nā omnes Planetæ calefaciunt,quòd omnes sint lucidi,ob id habēt radios,qui motu,& repercussione,uel reflexione,calorem gignūt, ob id Luna si ad Solem conferatur frigida est, & frigefacit hæc inferiora: inquit tamen Arist. quod noctes,quibus luna plena est,sunt calidiores, sed hæc cōparatio est cum noctibus,in quibus Luna non plena est, non cum temporibus, quibus Sol super terram est. Et quemadmodum Lunæ frigiditas in his inferioribus diuersa est pro diuersitate situs ad Solem, sic & ceterorum effectus modo intenduntur,modo remittuntur,non solum ratione sui situs ad solem,sed ratione Apogæi, perigæi, uelocitatis, tarditatis motus,retrogradationis, & aliorum huiusmodi affectionum,de quibus alio loco uidendum est.omissis igitur,his tam uniuersim dictis: de singulis planetis aliquid nobis dicendum est.

Sol igitur moderatè calidus,& siccus est, licet nonnunquam immoderatè,ut cum Marti iungitur,uel stellis quæ Martis. naturam referunt, uel in leone est.

Luna humida est,quòd cum sit terris citima multos ex illis uapores attrahit,& aerem humidiorem efficit, ex quo frigida etiam esse uidetur: præsertim si(ut diximus)cum solis calore conferatur.

Saturnus frigidus,& siccus aliquantulum est, quod longissimè a Sole distat,& eius radios non potest ita suscipere,ut eos ualenter in terram amittat.

Iupiter calidus, & humidus temperatè existimatur.Est enim inter Saturnum frigidum, & Martem nimis calidum, ex quo temperatissimam naturam sortitus est.

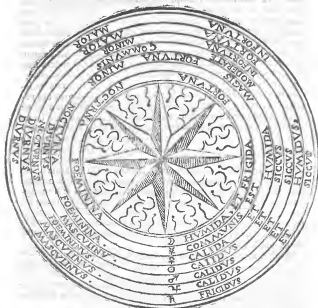
Mars uerò in nimiam caliditatem,& siccitatem incidit.est enim soli uicinus, & corporis sui substantia densior est, & igneum calorem sortitus est.

Venus calida, & humida est: calida, quòd sit soli uicina, humida, quòd terris,& multos uapores excitat,quamobrem dicitur a multis frigida,& humida,sed id accidit, si confer atur cum Sole, uel cum Marte. sed reipsa dici potest paruus Iupiter,ut & Mars paruus sol dici solet.

Planetarum postremus Mercurius est, qui communis dicitur, quòd in illius naturam se conuertit cui iungitur.

Hos uniuersaliores effectus gignunt in terris Planetæ,qui ratione loci ubi reperiuntur in Zodiaco modo augentur modo minuuntur, & alijs quo-

FIGVRA OSTENDENS PLANETARVM NATVRAM, ET QVALITATES.

Quis enarrabit cęlorum rationem, & concentum cęli quis dormire faciet? Iob.28.

quoque rationibus, ut sup. a dictum est. Permiscentur etiam inter se sexcentis modis, ut hæc contemplantibus patet. unde tam multa genera animalium, herbarum, stirpium, arborum, metallorum beneficia innumerabilia consequuntur ad sui generationem, & conseruationem. Hic contemplanti campus est maximus, unde Dei sapientiam admiretur, cum in multis dictis, tum quo modo per Zodiacum percurrens Sol rerum uicissitudines efficiat, in omni terrarum orbis parte semper æstatem efficit, semper hyemem, semper uer, & semper autumnum. Saturnus cum coniunctus est cum Sole semper aerem refrigerat, sed aliis illud tempus est uer, ut nobis hoc anno fuit, aliis est Autumnus, ut nostris antipodibus, aliis hyems. Præterea Sol eodem temporis momento oritur occidit meridiem, & mediam noctem efficit, & alia intermedia tempora si omnium in terris habitantium rationem habueris, sed hęc attingenda erant tantum, ad planetarum naturam reuertamur. Cum ♄, & ♂ alter frigiditate, alter caliditate maximè uigeat infortunæ dicuntur, sed ♄ maior, & minor ♂, & maleficæ etiam sed hoc non absolutè, quæcunque enim fecerat Deus erant ualde bona, sed ratione corruptionis singulorum, quæ malè affici uidentur ab illis, at natura non intendit conseruare singularia, sed rerum species, quæ non conseruarentur, nisi generarentur singularia, neque hæc generari possunt, nisi alia corrumpantur, ex quo fit illa omnium rerum uicissitudo; non existimentur igitur infortunæ contra fidem nostram dici. Neque tamen ob id nocent semper: imo sępissime, & si uniuersum mundum respicimus, semper prosunt. Eadem ratione ♃ maior fortuna, ♀ minor dicitur, ☼ uero ☽, & ☿ communes dicuntur: quippe qui modo fortunæ, modo infortunæ uicem subeant, & Sol coniunctione semper infortuna est, Luna nonnullis fortuna dicitur, & minor, quã Venus, quòd, & illa minus calida sit.

Qualitas autem Planetarum est, ut alii diurni, alii nocturni dicantur, quòd scilicet illi in die, & hi in nocte benè afficiantur. primi generis est ♃ & ♄, sed ratione diuersa, ♃ quòd cum sit calidus, & humidus, sed ita, ut caliditas humiditati dominetur, die letatur, qui sibi his qualitatibus respondet, ♄ uerò quòd diei calor, eius frigiditatem ita contemperat, ut minus nocere uideatur.

Nocturni uerò sunt Vernus, & Mars, qui & ipsi diuersa ratione, Venus iuuatur a nocte sibi simili, cum humiditas in utraque dominetur calori, & Mars cum nimis calidus sit, noctis humiditate temperatur, & benè afficitur, & minus suo calore in terris nonnulla singularia lædit: non enim omnia (ut diximns) sed nonnulla semper lædit, quę

scili-

ſcilicet nimio calore ad interitum tendunt. Mercurius & in hac re communis dicitur. Hæc autem omnia in ſequenti figura patet. ♄ ♃ ♂ & ☉ maſculini dicuntur Luna, & Venus fæminini, quòd illi ad agendum, & hi ad patiendum ſint promptiores, uel illorum effectus magis referunt mares, & hi fœminas: ☿ communis.

DE APOGAEIS, PERIGAEIS, ET MEDIIS MOTIbus planetarum. Cap. II.

DE Apogæis, & perigęis Planetarum locuti ſumus ſuperius ubi de theoricis planetarum ſcripſimus: hic autem cum noſtrum conſilium in hoc ſecundo libro ſit ita planetarum uires ante oculos legentibus ponere, ut nullo labore cerni poſſint; eorum auges in ſequenti tabella ad annum 1588. computatos poſuimus, qui cum lento gradu proficiſcantur, iis multis annis abſque errore uti poteris. De uſu igitur figurę nobis loquendum eſt, quod antequam explicemus ſciendum eſt, duplex eſſe tum Apogæum, tum perigęum, tum in eccentrico, tum in epiciclo, ut ſupra dictum eſt. at primũ de Apogæo, & perigeo in eccentrico. Sciendum igitur eſt, quòd cum aliquis planeta eſt in ſuo auge, uel oppoſito, quod idem eſt, cum apogæo, & perigæo, in figura ſequenti ſtatim eius uis patet, quòd ſi ſecundum ordinem ſignorum erit inter eius augem, & augis oppoſitum tunc dices ab Apogæo ad perigæum deſcendere, & ut eius uim deprehendas debes animaduertere, num propior ſit augi, an oppoſito illius, & ex hac uicinitate, uel longinquitate facile illius uim cognoſces: quòd ſi erit inter oppoſitum augis, & eius augem aſcendit Planeta, & uim aquirit, & quo magis ad augem accedit eo maiorem uim acquirit, uel ſaltem purior euadit, de quibus uiribus alio loco: hic enim nihil aliud quærimus, niſi planetę ſitum. Rem autem exemplis illuſtremus ſcire uoſtro ſitum Planetæ hodie, qui eſt dum hæc ſcribo 29. Iunii 1586. uideo in ephæmeridibus Solem eſſe in G. 7. 69 hunc gradum reperio in dorſo ſequentis figuræ, & uideo Solem ad ſuum apogæum aſcendere imo penè illud tenere. Luna uero eſt in Grad. 19. Sagittarii, & non multum diſtat ab oppotione Solis inde fir, ut nõ multum diſtet ab auge: cũ in auge ſit ſemper in ☌, & ☍ Solis, & in □ ſit in oppoſito augis. ♄ autem eſt in G1a. 1. ♉ hunc gradum in dorſo figuræ reperio unà cum loco augis, & eius oppoſiti, deſcendit igitur, cum eius oppoſitum augis ſit penè in ultimo Grad. ♊ diſtat igitur ab oppoſito augis ſextam Zodiaci partem, qui ſunt Grad. 60. ♃, eſt in Grad. 27. ♊. Aſcendit igitur ad augem, cum eius aux ſit penè in

M 2 8. Grad.

8. Grad. ♎. ♂ est fere in media distantia inter augem, & eius oppositũ, ♂ est in Grad. 12. ♊. eius aux in Grad. 29. ♌ igitur ascendit ad augem, & ab eo distat Grad. 76. ♀ est in Grad. 18. ♋. & eius aux in Grad. 17. ♊ descendit igitur ab auge, & ab eo distat tantum Grad. 31. ☿ est in Grad. 24. ♊. discedit igitur a suo perigæo, qui in Grad. 1. est ♊, ut ascendendo ab eo distet Grad. 24. fere, quòd est in primis tantumodo primi gradus minutis. Hæc igitur omnia unicô pene intuitu figuræ usu cognito intueri poteris.

Reliquum est, ut uideamus quando Planeta est in Epicycli uel apogæo, uel perigæo, ut hanc materiam absoluamus. quandoque in mediis partibus uersatur, quod ex tabulis ad unguem cernitur, sed hic nõ opus est omnia ad unguem inuestigare, cum uiam planam omnibus, & medicis præsertim reddere uelimus. Hi enim omnes temporis inopia conqueruntur, licet omnibus satis sit, si uti sciant, at ipsi uideant, quantum officii sustineant, & quantopere illis elaborãdum sit, ut ueritatem agnoscant, & eam pro uiribus consequantur, sed iam ad propositum reuertamur. Quando in Apogæo, perigæo, & mediis locis sui epicycli uersetur planeta cognosci ex ephæmeridibus potest, si quantum distat planeta a sole animaduertetis, & num sit dexter, an sinister a Sole. Quod ut planũ sit, intelligendum est priùs quisnam sit dexter, & quis sinister. Cum quis planeta erit post solem secundum signorum ordinem, ut si Sol sit in ♈, & planeta quis in ♉ erit a sole sinister, si uero cõtra, ante solem, ut si Sol esset in tauro, & planeta in ♈ erit ille planeta dexter. ♄. n. ♃, & ♂ cum sũt ☌ iuncti in sui epicycli Apogæo reperiuntur, & iam descendere incipiunt, cum Sol ab illis discedit, id eo fit ordine, ut quot gradibus sol a planeta distat secũdum signorum ordinem, tot & ipse planeta ab Apogæo, uel ab auge sui epicycli distabit. Cum uerò planetæ soli sunt oppositi, tunc in augis opposito uersantur. Hæc hactenus de superioribus. ♀ uerò, & ☿ aliter se habent. Nam ubi mane desinunt apparere, (quod ex ephæmeridibus cognosci potest) quod fit cum ☌ secundum signorum ordinem præcedit planetæ; ideft magis distat ab aliquo Zodiaci puncto) & soli iuncti sunt, tunc in Apogæi epicyclo sunt; ubi uerò uesperi apparere desinunt, quod accidit cum sequuntur solem, & deinde illi iuncti sunt, tunc in augis epicycli opposito uersantur, quod licet in superiori libro etiam dictum sit, hoc loco non inutiliter sit repetitum.

Planetarum etiam uires modo augentur, modo minuuntur ratione sui habitus ad eclipticam, cum igitur ab ecliptica uersus nostrum polũ declinant, tum septentrionales dicuntur, & eius uis augetur ratione nostri, qui in hac parte Septentrionali sumus, sin uerò ab eclyptica uersus

sus

FIGVRA AVGIVM PLANETARVM ET EORVM OPPOSITORVM.

Nunquid nosti ordinem cęli, & ponas rationem eius in terra? Iob.28.

ſus polū antarcticum declinat minuuntur illorum uires nobis. Hoc ex ephæmeridibus dignoſci poteſt, & ex figura noſtra nodorum, & limitum Planetarum.

Mutantur etiam illorum uires ratione motus cum ſcilicet eſt uel directus, uel retrogradus, quod idē ex ephęmeridibus dignoſcitur: nā ſi planetæ diurnus motus eſt in ſequenti die in plures partes, quàm in præcedenti directus motus eſt, ſin uerò in paucioribus retrogradus eſt.

Cum autem directus eſt triplicem motuum differentiam ſortitur quilibet planeta. Nam uel eſt uelox, uel tardus, uel medius, mediorum motuum, tabella infra poſita eſt cum diurnus motus, qui ex ephæmeridius colligitur, eſt medio motu maior, tunc planeta uelox eſt, ſin uerò minor tardus eſt.

Mediorum motuum tabella

	G.	M.	2ª.
♄	o	2	o
♃	o	4	59
♂	o	31	27
☉	o	59	8
♀	o	59	8
☿	o	59	8
☽	12	11	27

Hæc omnia diligenter ſunt animaduertenda, ut planetarum uires dignoſcatur, ut quid poſſint in dies ſingulos in humanis corporibus, uel potius ī humorib⁹, ex quib⁹ humana corpora cōſtāt facile cognoſcatur.

DVPLEX SIGNORVM DIVISIO IN QVATVOR partes primum, deinde in ſigna mobilia, fixa, & communia. Cap. III.

ANnum.i. unicum ſolis curſum ſub Zodiaco diuidunt Aſtrologi in quatuor æquas partes, quæ nobis quatuor anni tempora efficiunt, quod medici non ita faciunt. nam in partes inæquales eum diuidunt, at nos Aſtrologos ſequimur. Prima igitur quarta eſt ♈, ♉, ♊, dum ſcilicet Sol per hanc percurrit quartā illud anni tempus efficit, quod uer dicitur, quod cum ſit calidum, & humidum temperatè hac ratione hæc quarta calida, & humida, habetur & temperata, ob id ſanguinea, & pueritię quàm ſimillima. Secunda quarta, quæ Aeſtiualis dicitur eſt ♋, ♌, ♍, calida, & ſicca eſt, & cholerica, & iuuentutem referens, dumq; Sol hæc tria ſigna perambulat Aeſtas efficitur. Tertia

FIGVRA OSTENDENS SIGNA QVATVOR ANNI TEMPORA EFFICIENTIA, ET SIGNA MOBILIA, FIXA, ET COMMVNIA.

Tu fecisti omnes terminos, terrę æstatem, & uer tu plasmasti ea. Psal. 73.

tia quarta: est ♎ ♏ ♐, & dum sol per illa deambulat signa efficitur Autumnus frigida, & sicca est, melancholica, & uirilē Aetatem refert. Quarta pars est ♑ ♒ ♓, quæ signa dum a sole peragrātur hyems efficitur, quæ frigida, & humida est Flegmatica, & senilis ætatis similis. Quęcunque unius anni uitam sortita sunt ea apertam uariabilitatem, & mutationem per solis motum in Zodiaco consequuntur, ut sunt herbę penè omnes nonnulla animalia, & nonnulli morbi, etiam, qui si non totam ætatem perdurant saltem ad principium suæ senectutis perueniunt, ut quartana febris est. Horum autem quatuor partium quælibet suum principium, medium, & finem habet, in quibus diuersas mutationes habent es omnes, quę a cælis efficiuntur, cuiusque igitur quartæ primum signum dicitur mobile, quod dum Sol in illud ingreditur signum mutatur anni tēpus in aliud, & hæc mutatio apertissima est omnibus, si illud tempus obseruare uoluerunt. Vt hoc anno 1586. dum hęc scribebam. Nam die 21. Iunii sol ingressus est signum ♋. quo die serenauit cum multis ante diebus, & mensibus fuerint permultæ pluuiæ, & inundationes, fuit frigus, & multa incommoda tempora, serenum autem perdurauit deinde satis multis diebus, & maximis cum caloribus interposuit tamen Deus sua bonitate nonnullas leues pluuias, ut homines inde in tantis caloribus aliquod leuamen perciperent. Mobilia igitur illa signa dicuntur, quòd in aere maximę mutationes fiant. Hæc autem signa sunt ♈, ♋, ♎, & ♑, quæ uerò signa hæc quatuor, in Zodiaco sequātur, fixa sunt, quod illa mutatio facta confirmari, & perdurare cernatur, & hoc tempus refert hominis iuuentutem, ut illud pueritiam, & quod sequitur refert senectutem. Hæc autem signa sunt ♉, ♌, ♑ ♒. reliqua uerò signa quatuor cōmunia sunt, qđ, & bicorporea quod tūc incipiat illud anni tēpus suā uim remittere, & ad sequens tēpus se conuertere, ex quo fit, ut illud tempus sit utriusque temporis particeps. Hęc signa sunt ♊, ♍, ♐, ♓. Hæ sint quot annis mutationes per solem, qui per signa tam diuersa, diuersęque naturæ perambulat. imo innumerabiles sunt, cum & hæc eadem tempora ratione aliarum planetarum, & stellarum fixarum maximè permutentur, ut iure optimo dixerit Solon duos dies similes penitus in uita non experiri hominem, licet diutissimè uiuat. Sciendum tamen est, quod quæcunque diximus de quatuor anni temporibus non utique terrarum uera sunt. Nā hæc uera sunt tantū in locis Septentrionalibus, in australibus uerò cōtra se habent cū illis sit hyems cū nobis est ęstas, & illis æstas cū nobis hyems, iis uerò qui sub æquatore uersantur neq; hoc neq; modo se habent cum duplicem hyemen, & æstatem habeant imo perpetuū uer, & semper sit illis ęquinoctium.

MA-

DE SIGNIS MASCVLINIS, FOEMININIS, IMPErantibus, obedientibus, & se odiosè contuentibus. Cap. IIII.

Masculinum, & fœmininum tã in signis, quàm in planetis est quædam collatio, uel duorum signorum, uel duorum planetarum, ut quod maiorem quandam uim ad agendum habeat masculinum, quod minorem fœmininum dicatur, signa igitur omnia imparia si numerare incipias ab ♈. masculina, paria uero fœminina sunt. Hæc igitur masculina ♈, ♊, ♌, ♎, ♐, ♒, fœminina hæc ♉, ♋, ♍, ♏, ♑, ♓.

Imperantia uerò sunt signa septentrionalia ♈, ♉, ♊, ♋, ♌, ♍, obedientia ♎, ♏, ♐, ♑, ♒, ♓, non tamen singula septentrionalia singulis meridionalibus imperant, neque hęc illis obediunt, sed ea tantum, quæ quadam ratione sibi inuicem opponuntur, sunt autẽ ea, quæ ab æquatore, uel potius, quę ab eodem puncto ęquinoctiali ęquè distant, & sunt ♈, & ♓, ♉, & ♒, ♊, & ♑, ♋, & ♐, ♌, & ♏, ♍ & ♎. Hęc aperte ĩ sequẽti figura cernũtur.

Odiosè uerò contuentia sunt illa signa, quę recta, & tortuosa dicuntur, quod illa rectè, & hęc tortuosè ascendat, dum scilicet illa super horizontem ascendunt semper secum plus lineę æquinoctialis ascendit, ut obliquè ascendentia semper minus Zodiaci secum trahunt. Hæc dicuntur antiscia a Ptolomęo male scilicet adumbrationes. Quo in loco animaduertendum est, quòd nõ solum signa sunt signis antiscia, sed gradus gradibus, & minuta minutis, ut primus gradus ♈, odiosè contueatur 30. ♍, & sic in reliquis, odiosè autem se contuentur, quę ab isdem pũctis solstitialibus ęquè distant, figura hoc tibi apertè ostendit, sed cũ non sit satis multis in rebus scire, quod signum odiosè respiciatur ab altero, sed scire oporteat, qui gradus, & scrupulus respiciatur, apposuimus duas tabellas, ex quibus facilè, quod scire cupis, ellicies, altera enim id est prima pro gradibus uteris, altera pro scrupulis.

Pro Gradibus		Pro minutis.		Pro minutis.	
0	30	0	60	16	44
1	29	1	59	17	43
2	28	2	58	18	42
3	27	3	57	19	41
4	26	4	56	20	40
5	25	5	55	21	39
6	24	6	54	22	38
7	23	7	53	23	37

N Pro

Pro gradibus		pro minutis		pro minutis.	
8	22	8	52	24	36
9	21	9	51	25	35
10	20	10	50	26	34
11	19	21	49	27	33
12	18	12	48	28	32
13	17	13	47	29	31
14	16	14	46	30	30
15	15	15	45		

Iam rem ipsam aliquo exemplo illustremus. Die 7. Iulij 1586. ♄ est in grad. 1. m. 34. ♉ scire uolo, quò suum antiscium mittat: hic tria inquirẽda sunt, Signum, Gradus, & Minutum: signum reperies in superiori figura, gradum in prima tabella, minutum in secunda, inquire igitur in figura Tauri signum, & lineæ transuersales tibi ostendent ♌ esse antiscium ♉. Primum deinde gradum quære in prima Tabula, & hic ostendet tibi e regione 29. quære postremum 34. minuta, & e regione inuenies 26. qui postremus numerus est gradus uigesimi noni. Primus enim gradus respondit gradui 30. idest a fine 29. usque ad finem 30. & minuta 34. respondet minutis 26. gradus 29. ex quo fit, ut ♄ antiscium sit in gr. 28. & M. 26. Hoc etiam hac ratione reperiri potest, locus planetæ subducatur de toto signo, quod reliquum est, eius antiscium est, sed illius signi, quod illi antiscium est. hoc modo.

♌ antiscium ♉	G. 30		
locus ♄ in tauri	G. 1		34.
locus antiscii	G. 28	m.	26 ♌.

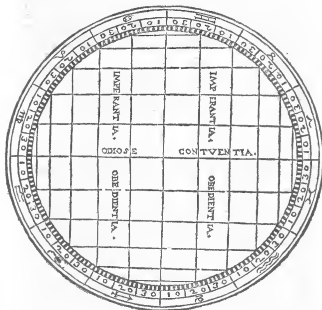
Quantas opportunitates afferat hæc cognitio, alio loco tibi discendũ est: hic enim (ut sæpe diximus) non uerborum significationem, sed tantum huius mundi litterarum Dei digito inscriptarũ lectionẽ docemus.

DE PLANETARVM RADIATIONE. Cap. V.

Diuturna prudentissimorum uirorum obseruatione compertum est, alios effectus in his inferioribus fieri, cum planetæ certo quodam spatio sunt inuicem distantes, alios uerò cũ alio spatio seiunguntur, quas inter se distantias radiationes dicunt, nonnumquam uerò, quòd his rationibus non distant, uel nihil, uel parum agere cernuntur. similitudine fidium nonnulli hanc rem exponunt, quę si inter se quadam ratione tonorum distant, suaues concentus emittunt, sin contra penitus dissonare sentiuntur: at hęc nostro pro posito aliena sunt, qui rem describere tantum, & sub oculos ponere uelimus omnibus penè rationibus omissis. Planetarum igitur, & signorum

radia-

FIGVRA OSTENDENS SIGNA IMPERANTIA OBEDIENTIA, ET SE ODIOSE CONTVENTIA.

Ecce luna etiam non splendet,& stellę non sunt mundę in conspectu eius. Iob.25.

radiationes quattuor ſunt, quæ,& aſpectus dicuntur, ſextilis, quadratus, trinus, oppoſitio, qui his caracteribus breuitatis cauſa ſcribuntur ⚹. □. △.☍. ſextilis Planetarum aſpectus eſt cũ aliquis Planeta ab alio Planeta duorum ſignorũ ſpacio ideſt, 60.G.diſtat,cum trium ſignorũ, uel Gra. 90.eſt □.cum quatuor ſignorum,uel grad. 120.△.eſt.cum per ſex ſigna, uel Grad. 180.eſt ☍.quod idẽ de ſignis omnibus,& de quolibet Zodiaci puncto dictum ſit cum uerò in eodẽ gradu,& minuto duo Planetę ſunt tunc coniuncti dicũtur,& hoc caractere ſignantur ☌.Hi uerò aſpectus. non ſolum conſiderantur inter ipſos Planetas,uerum etiam inter Planetas,& ſtellas fixas,ſed omnium maximè ☌.uirtutẽ enim unitã magis agere compertiſſimum eſt.

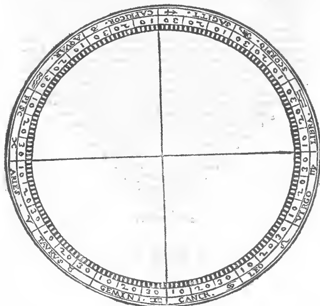
In aſpectibus illud ſciendum eſt, quòd aliquam habent latitudinem ut ita dicam,ideſt,non ad unguem in his diſtantiis conſiſtũt, ſed per aliquod ſpacium ante,& poſt(quod ſpacium Planetarum orbes dicuntur) eadem inferioribus agere compertiſſimum eſt.hos autẽ orbes in ſequẽti tabellula cernes, deinde apectuum figuram,& eius uſum habebis.

Stellę fixę magnitudinis.	Primæ. G.7.30		♄G.10 0	♀G.8.0
	Secundæ.G.5.30		♃ 12 0	☿ 7.0
	Tertiæ. G.3.30		♂ 7 30	☽ 12.30
	Quartæ. G.1.30		☉ 17 0	

ut omnes ſuperiores configurationes cognoſcantur pręſciendũ eſt primũ ſignorũ cõfigurationes,q̃ figura cognoſcũtur.hoc modo ♈ radiationes ſcire uelim:pone indicẽ,qui in mobili rota protenditur, ſuper principium arietis,& ſtatim uidebis ſextilẽ dextrũ cadere in primũ G. ♒, □, in 1.G.♑,△,in 1.G.♓.oppoſitum in primũ G.♎.ſiniſtrorſum uerò ⚹ in 1.G.♊.in 1.gr.♋, □,in 1.g.♌.Hoc facito in ceteris ſignis,& ſignorũ gradibus,atq; minutis,& eris uoti compos. Hac ratione Planetarum configurationes habebis,ut exempli gratia ſcire uolo hodie, qui eſt 13. Iulij 1586 quomodo inuicem ſe intueantur Planetę primum ☉ eſt in Grad. 21.♋ ibi colloca indicẽ ſi illius aſpectus ſcire cupis. ☽ eſt in G.13,♊,luna igitur nullum habet cum ſole aſpectum,cum nulla ex quatuor radiationibus in mobili rota inſcriptis ad illam pertingat. ♄ eſt in 2.G.♉.nequlla eſt cum eo Soli partilis radiatio,ſed Platicus □ eſt. Partilis enim □. eſt ad G.21.♈.& ♄ ab eo loco diſtat G 11.☉ autẽ (ut ſupra dictum eſt)habet G.17.orbis ante & retro,eſt igitur □.ad orbem Solis,nõ aũt ad orbẽ Saturni,cum tantum ♄, 10.G.orbis habeat,♃ eſt in G.30.♊,cum ☉ igitur nullum aſpectum: ♂ in 21.G.♊ nullum eidem aſpectum. ♀ in Gr.5.♌ eſt igitur ☉ cum ♀.platicè iunctus,cum ab eo diſtet tãtum G.14.☿ in G.30 ♊ nullũ aſpectũ igitur ſi ☽ aſpectus ad reliquos planetas ſcire cupis, ſimiliter operaberis.

DE

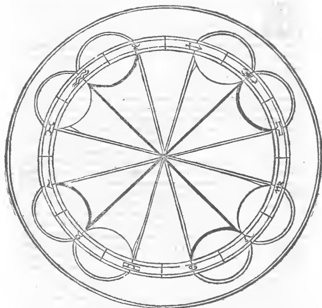
PLANETARVM ASPECTVS.

Nunquid coniungere ualebis micantes stellas Pleiades, aut gyrum Arcturi poteris dissipare. Iob. 38.

QVæ signà neque imperantia, neque obedientia, neque antiscia, neque ullòs inter se superiores aspectus habere possunt, inconiuncta dicuntur (hæc autem) quæ sint animaduertas: signa mobilia, quæ sunt (ut supra dictum est) ♈, ♋, ♎, & ♑ sũt inconiuncta cum signo sibi sequenti, & illius opposito, ut ♈ est inconiunctum cum ♉, & ♏: ♋, cum ♌ & ♒: ♎ cum ♏ & ♉: ♑ cum ♒ & ♌, signa fixa sunt inconiuncta cum signo sibi antecedenti, & sequenti, & horum oppositis, ut ♉ cum ♈, &, ♊, & horum oppositis ♐ & ♎, & sic de reliquis dicendum est: signa uerò communia sunt inconiuncta cum signo sibi proximè antecedenti, & eius opposito, ut ♊ cũ ♉, & ♏, & hæc omnia in huius capitis figura unico intuitu cernes. si illud animaduerteris, quòd signa incõiuncta cum mobilibus crassiori linea significantur, cum signis fixis duplici, cum signis communibus subtiliori, sed cum quæ transuersales sunt necessariò sint duplices pro aliis incon iunctionibus il lis addidi apud signum qua ndam par uam linea m, quæ docet illic pro unica haberi pro sci licet signis communibus.

SIGNA INCONIVNCTA

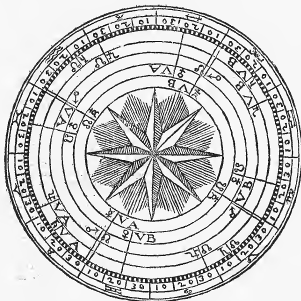
Omni negocio tempus est,& opportunitas.
Eccl. 8.

DE PLANETARVM NODIS, ET LIMITIBVS. Cap. VII.

PLanetæ omnes præter solem (ut iu superiori libro docuimus) sub ecliptica nō semper uoluuntur: sed modo in Septētrionem, modo in meridiem declinant, unde fit, ut in duobus tantummodo punctis eclipticam secent quæ puncta nodi a Ptolomæo dicuntur, qui uerò punctus quodamodo fit a planeta dum a parte meridionali in septentrionem tendit, nodus euchens dicitur, & caput dici potest, & scribi hoc modo ☊ ut in ♋ etiam oppositus uerò nodus unde in meridiem ex boreali parte proficiscitur. Nodus de uehens, & cauda etiam usurpatur, & ita pingitur, ut a nobis in sequenti figura ☋, ut in luna etiam aliis quoque nominibus uocantur, quæ oīa ni hil dicere attinet, ne lectoris mens confundatur. Duo ex hoc capite no bis præcipuè colligenda sunt: alterum est unico intuitu ubi sint hi nodi intueri, quod in figura facilè fit, & licet non semper in eodem loco persistant (mouentur enim cum octaua sphæra, idest ad motum octauæ sphæræ) ob id iisdem locis multis annis quodammodo persistunt. Ad quid autem conferat hos nodos scire Ptolomæus tradit. Alterum est, ut sciamus, quando planeta sit borealis, & quando septentrionalis. Nam cum est a ☊ ad ☋ secundum signorum ordinem septentrionalis est, cū uerò a ☋ ad caput secundum pariter signorum ordinem meridionalis est. Vt exempli gratia Hodie die 9. Iulii 1586, ♄ est in Grad. 1. m. 42. ♉ est igitur meridionalis, & descendit ad uentrem australem ad maiorem scilicet latitudinem, quam haberc potest hic Planeta: latitudo cuim Planetæ dicitur hæc distantia Planetæ a linea ecliptica, quæ ♄ est a parte boreali G. 3. 2ˡ. austrina G. 3. 5ˡ. ♃ G. 2. 4ˡ. borea, austrina uerò G. 2. 7ˡ. ♂ in boreati parte G. 4. 30ˡ. iu australi G. 6. 50ˡ. ♀ G. 6. 22ˡ. in parte boreali in meridionali uerò G. 6. 22ˡ. ☿ iu boreali G. 4. 5ˡ. in australi G. 4. 14ˡ. lunæ uerò in utraque parte est Grad. 5. illud præterea sciendum est, quod dum Planeta a capite ad limitem, uel uentrem boreum ascendit, boreus ascendens dicitur, dum uero ab hoc limite ad caudam uadit, boreus, uel septentrionalis descendens appellatur. Dum uero a cauda ad uentrem austrinum uadit, australis descendens est, dum ab hoc uentre ad caput properat Meridionalis, uel Australis ascendens dicitur. Hæc omnia in sequenti figura unico intuitu cernes præterquam ☊ & ☋ lunæ qui nodi cum moueantur quotidie, 3. & nonnulla secunda, nullum certum terminum ei assignari potest, qui diu perduraturus sit, ob id ex ephæmeridibus petendi sunt.

DE

FIGVRA NODORVM, ET LIMITVM PLANETARVM.

Verbo Domini cęli firmati sunt, & spiritu oris omnis eius uirtus eorum Psal. 32.

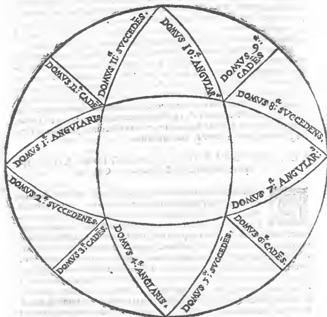
DE VARIABILI COELI DIVISIONE Cap. VIII.

Oelum in superioribus capitibus diuisum est in duas medietates,in quatuor partes , & in duodecim signa,quæ diuisio immobilis,& perpetua est . Aliam quoque diuisionem persequimur hoc loco,quæ non ut superior est permanens,sed in perpetua permutatione uersatur,& uarias,& diuersas mutationes,& differentias sortitur. Hęc autem hoc modo fit : primum per meridianum circulum in duas æquas partes distribuitur,& quæ pars, est orientẽ uersus ascendens dicitur, quippe quæ perpetuo ascendit, quę uerò occidẽtem uersus est,descendens est & appellatur , si uerò cęlo sic diuiso addiderimus horizontem fiunt quatuor quartæ, quarum prima,est ab oriente ad cæli medium: secunda ab hoc loco ad occidentem : tertia ab occidente ad mediæ noctis ; lineam ; quarta à media nocte ad orientem. Quælibet autem harum quartarum rursus in três diuiditur super æquatorem ęquas partes,quæ mansiones,domus, domicilia,Hospitia, habitacula,dicuntur. His autem nominibus additur ordinis numerus,ut domus prima sit illa,quę est ab oriente prima sub Horizonte secundum signorum ordinem,quę sequitur secunda,& sic usque ad 12.ut in sequenti figura patebit in quam solent Astrologi hãc rem distribuere , licet plerũque fiat quadrata : hęc tamen nobis magis cęlum refert,ob id accommodatior uidetur, superioribus aũt quartas suas tribuère Astrologi qualitates,ut & his, quę anni quatuor tempora conficiunt. Nam primam,quæ est a Solis ortu usque ad cæli medium, & complectitur domos 10.11.12. dicunt Masculinam , orientalem , aduenientem , & secundum Arabes sanguineam,puerilem,uernalẽ,quam tamen siccam dixit Ptolomæus , quòd Sol cum in ea est humiditatem noctu genitam desiccat : quodque ab ea uenti excitantur,qui subsolani dicuntur,qui sicci sunt.

Secunda cæli quarta , quę est a medio cęli ad finitorem occidentalẽ , & constat ex 9 8.& 7. domo Arabibus dicitur calida,& sicca,a qua sententia Ptolomæus minime recedit,tum quòd Sol in M.C.constitutus,& ad illam partem properans eam calefacit,& siccat, tum propter uentos notos,qui maxime calidi sunt,& ab illa regione flant.

Tertia c li quarta est a finitore occidentali usque ad lineam mediæ noctis,& continet 6. & quartum domum, quę masculina est occidentalis,& adueniens,& ut Arabes uolunt,masculina, frigida,& sicca , melancolica est. Ptolomęus tamen,uoluit, ut esset humida : quòd cum Sol ad eam peruenit humiditas,quæ interdiu exsiccata fuit incipit diffundi , & fauo-

FIGVRA XII. DOMOS OSTENDENS

Tuus est dies, tua est nox, tu fabricerus es auroram, & Solem. Psal. 73.

fauonij ab ea parte flantes teneri sunt, & madidi.

Quarta denique quarta, quæ continet primam, secundam, & tertiam: domum est a linea mediæ noctis usque ad finitorem orientalem. est fœminina Septentrionalis, flegmatica, hyemalis recedẽs, quod a Ptolomęo non ualde disentit, cum dicat illam frigidam esse, quod dum sol meridianum sub terra latentem conscendit longissime a nobis abest, tum qđ uenti aquilonares ex ea parte surgunt frigidi sunt, & gelu adducunt.

Alia quoque ratione considerantur hę domus. Nam quatuor angulares dicuntur, quæ sunt prima 4ª. 7ª. & 10ª. quatuor succedentes, quæ scilicet has quatuor succedunt, quæ sunt 2ª. 5ª 8ª 11ª. reliquę uerò quatuor dicuntur cadentes, quę sunt 3ª. 6ª. 9ª. & 12ª. angulares fortes, sunt succedentes minus fortes cadentes penitus debiles sunt, hoc scilicet modo Planetę in illis domibus existentes sic se habent: datur tamen & inter has ordo quodam, ut domus 10ª. 12. fortitud.nes habeat, prima 11. Vndecima 10. septima 9. nona 8. quarta 7. quinta 6. secunda 5. octaua 4. Tertia 3. Duodecima 2. sexta 1. Hæc hactenus.

DE VIRIBUS PLANETARVM RATIONE LOCI, IN quo reperiuntur in Zodiaco. Cap. IX.

De uiribus Planetarum, quas ipsi Sortiuntur ratione Zodiaci partis, in qua reperiuntur tractaturus in hoc capite quatuor collegi, quæ sunt Domus, exaltatio, triplicitas, & termini, una cum eorumdem casibus, & detrimentis, & in unica figura accommodaui, quæ infra apposita est. illud igitur sciendum est, quod re ipsa multis ante seculis cognitum est, quod Planetæ diuersas fortiuntur fortitudines non solum ratione suorum orbium; uerum etiam tum ratione Zodiaci decimę sphæræ, tum ratione stellarum fixarum, quibus cum ipsi copulantur, de superioribus fortitudinibus supra tractatũ est: de secunda uero ratione nunc agemus, sed breui uia, ut nostrum propositum est. Ex duodecim igitur Zodiaci signis unicum sibi sumit ♌ quod leo est, in quo cum reperitur suam uim intendere tamquam in domo sua omnibus compertissimum est, luna uerò eodẽ modo afficitur in ♋. quæ uerò duo signa proximè, & ante & post hæc duo Solis, & Lunæ signa reperitur Mercurio tribuuntur, quæ sunt ♊, & ♍, sed ita ut ♊ dicatur diurna domus, quod in illo signo melius afficiatur in die, quàm in nocte, & ♍ dicatur nocturna, quod melius in illa in nocte afficiatur, quàm in die, quæ uerò hęc duo signa contingunt, & sequuntur hoc ordine Veneri adscribuntur, quę sunt ♉, & libra sed ♉ nocturna, & ♎ diurna domus dicitur

dicitur eadem ratione, qua de ☿ dictum est, signa uerò quę hæc dicta complectuntur dantur ♂, & sunt ♈, & ♏. sed in die ♈, & in nocte ♏ duo itidem dantur ♃ in die ♐, & in nocte ♓, reliquæ duo ♄ relictę sunt ♑ in nocte, & in die ♒, in colligendis autem Planetarum fortitudinibus domui quinque fortitudines adscribuntur. secunda Planetarum dignitas exaltatio, uel regnum dicitur. quod dum in illo signo reperitur Planeta ualde letatur, & in aere suam uim præsefert ita, ut ualde mutetur. ut ☉ in ♈, ☽ in ♉ & illa ratio afferri solet, quòd cum ☉ arietem ingreditur ad semicirculum borealem ascendit, in quo dum uersatur in hac nostra Zona res generantur, & dies nocte maior fieri incipit, ut quandam uictoriam sibi comparare Sol uideatur. Luna uerò, quæ pariter ad generationem concurrit cum Sole ubi in ariete signo ad generationem accommodato cum sole iuncta fuit, in ♉ apparere, & quodamodo regnare, & in mundo dominari, incipit. Saturno uerò cum rerum interitus, & frigiditas maxime tribuatur merito in ♎ signo arieti contrario, exaltari dicitur, idest in eo suæ naturę maximam uim adiungi: ♃ autem in ♋ exaltatur, quòd ibi dum uersatur uentos septentrionales, qui maxime fecundi sunt, excitantur. fœcunditas autem ♃ maxime tribuitur. ♂ autem cum naturam Ioui contraria fortitus sit, contrarium, uel oppositum signum sibi pro regno delegit, quod ♑ est: ibi enim suum calorem ita contemperat, ut nobis a quorũ Zenith maxime ibi uersans distat, utilem reddat. ♀ verò quippe quæ maxime humiditatem excitat in humido signo quod ♓ est exaltari dicitur. ☿ postremum cum sit Veneri natura contrarius in ♍ sua domo exaltatur. Huic dignitati Planetarum fortitudines colliguntur, quatuor fortitudines adscribuntur.

Cum autem Planeta in domo suę domui opposita reperitur in suo detrimento reperiri dicitur, quòd ibi maximo damno afficiatur, cum in signo suæ exaltationi contrario in suo casu est, quòd ibi sit quasi de sua sede morns, & de regno gressus.

Illud præterea admonendum est, quod nonnulli existimarunt Planetarum exaltationem non in toto signo, sed in certis gradibus fieri ita & casum, ob id in sequenti figura adscripsi hos gradus, ut quisque, quod sibi magis lubet, deligeret.

Triplicitas autem Planetarum, quædam dignitas est, quam in signis habent Planetæ, quæ trigona radiatione inter se copulantur, quę signa licet temperatura minime conueniant, ob sexum tamen cõditionem, & trigonum radium inter se conuenite uidentur, & ob id certorum Planetarum gubernationem, & dominium Sortita sunt.

Omnia igitur signa in quatuor triangulos diuiduntur, & quilibet triã

gulus

gulus tria ſigna continet unum mobile unum fixũ, & unum commune.

Primus autem triangulus conſtat ex ♈, ♌, ♐, maſculinis, & diurnis ſignis. Arabes hunc triangulum uocant igneum, & illius imperium tribuunt ☉, & ♃, quippe qui maſculi, & diurni Planetæ ſunt: in die tamen primum locum tenet ☉, ſecundum ♃, at in nocte contraria ratione ſe habent. Arabes hunc trigonum orientalem dicunt, ſed Ptolomæus Bortholibicum, ideſt medium inter boream, & Africum, uel ex his duobus permixtum dicit. ♐ domus ♃ uentos Septentrionales excitat, & ♈ domus ♂ Occidentales, ☉ autem nullum proprium, ſed omnes communiter uentos excitat.

Secundus trigonus ex tribus ſignis fœmininis conſtat, atque nocturnis, quæ ſunt ♉, ♍, & ♑, & terreum trigonum Arabes hunc dicunt, & ei cum Ptolomęo Dominos tribuunt ☽ & ♀: ita tamen, ut in dominatione diei præcedat ♀. Hunc dicunt Arabes Meridionalem ſed Ptolomæus Auſtriſolanum: ♉ enim, cui dominatur ♀, meridionales uentos excitat, qui cum oriente communicant propter ♑, cui dominatur ♄, qui pro ☽ uentos excitat, ☽ enim cum ſole omnes uentos excitat.

Tertius triangulus fit ex ♊, ♎, ♒, quæ ſigna maſculiua, & diurna diximus, hunc triangulum dixerunt Arabes aereum, & in illo dominari ♄, & ☿ uoluerunt. ita tamen ut Saturnus primas partes ſibi ſumat interdiu, noctu uero ☿: cenſuerunt etiam Arabes hunc eſſe occidentalem. ſed Ptolomæus Borrapelioticũ eſſe ſcriptum reliquit, id eſt mixtum ex borea, & ſubſolano. Venti enim a ♄ prouenientes, ut ſuperius dictum eſt, ſunt orientales, qui tamen communicãt cũ borea propter ♃, qui borealis eſt.

Quarta triplicitas conſtat ex ♋, ♏, & ♓, quæ ſigna fœminina ſunt, nocturna, & aquea. Huius autem primus Domiuus eſt ♂, cui in die aſſociatur ♀, & in nocte ☽. Hunc trigonum Arabes dixere Septentrionalem, at Ptolomæus Notolybicum uocãt, quippe qui uentos occidentales excitat propter ♂ dominum, ad meridiem tamen etiam declinat propter ♀.

Hic licet Dei omnipotentis ſummam ſapientiam animaduertere, qui cum uoluerit omnia corporea corruptibilia ex calido, frigido, humido, & ſicco conſtare, ita in obliquo circulo eam uires diſtribuit, ut planetarum motu has primas qualitates in hęc inferiora uel influeret, uel excitaret, aut generaret, & nutriret, atque conſeruaret. uentique excitantur, ſine quibus omnia corruperentur, nauigatio concideret, & (ut uno uerbo omnia complectar) nulla noſtra uita eſſet.

Vt huic capiti finem imponamus, reliquum eſt, ut de terminis agamus, quę ſunt quędam ſignorum partes, in quibus planetæ alicuius non autem aliorum uires, & qualitates uigent, ut dum in illa parte uerſatur il

lius

DE PRAECIPVIS PLANETARVM DIGNITATIBVS.

Opera manuũ tuarum sunt cœli. Psal. 101.

lius planetæ, cuius illa pars sit, qualitates sibi sumat, vt primi sex gradus ♈ sunt ♃, & si in illis reperitur ♃ in suo termino esse dicitur, & bene affectus est, sin alius Planeta ibidem erit ♃ qualitatibus afficietur. Hos autem terminos in sequenti circulo distributos habebis. sed animaduertat etiam lector, quod alij termini sunt Arabũ, alij Ptolomæi, nosq; Ptolomæum sequimur. Huic dignitati tres fortitudines tribuuntur ab Astrologis.

Sequentis autem figuræ vsus ille est. Die 27. Iulij 1586. scire desidero Iouis fortitudines primũ in ephemeride ♃ esse in Gr. 3. ♋ perspicio. Deinde in circulo sequenti, & in parte interiori inuenio signum ♋ super quo lingulam mobilem, & illi circulo affixam pono, sed ita, ut super Grad. 3 eiusdem signi (qui gradus sunt in parte exteriori eiusdem circuli) tum video quid sit sub linea, quæ significatur per illam lingulam primum video domum esse ☽ nocturnam, detrimentum ♄, casus ♂. triplicitas ♂. ♀. & ☽ exaltatio ♃, & terminus Martis, & hæc omnia vnico intuitu cernes, quam commoditatem maxime ex hoc meo libello consequeris. idem de cæteris planetis dictum sit.

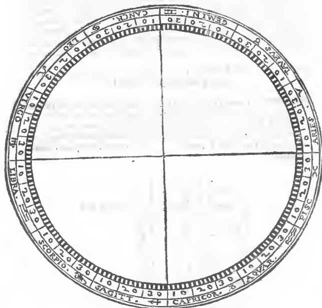
DE PLANETARVM CARPENTIBVS, & almugea. Cap. X.

IN carpento esse Planeta dicitur, cum in duabus, uel tribus suarum dignitatum supra descriptarum reperitur, ut cum ♃ est in Grad. 13. vsque ad 20. G. quòd tunc est in sua exaltatione, & termino. vel cum ☿ in ♍ versatur, quòd tunc est in domo, & exaltatione, & si est in Gradibus primis 7. eiusdem signi in tribus versatur dignitatibus, in domo, exaltatione, & termino.

Almugea verò siue persona est, quoties singuli Planetę eo modo cũ Sole, aut cum Luna configurantur, quo domus ipsorum cum luminarium domibus, ita tamen, vt ad Solem sint occidentales, & ad Lunam orientales. Planeta ergo in Solis almugea esse dicitur cum a Sole tot signis distat, quot a ♌ prima domus eius, quæ subsequitur secundum successionem signorum distat. In Lunæ verò almugea est, quando tot distat signis, quot domus planetę, quæ subsequitur contra signorum ordinem distat, quæ omnia in sequenti volubili rotula cernuntur. Cuius vsus talis est. Nunc scire volo, nunquis planeta sit in Solis almugea primum video in Ephæmeride Solis locum, & eum in Leone esse conspicio: tum Solem, qui in volubili rotula depictus est ad ♌ euoluo, considero, deinde singulos planetas in ephæmeride, num sint in illis signis,

in quæ

ALMVGEA, VEL PERSONAE PLANETARVM FIGVRA.

Fecit Lunam in tempora, Sol cognouit occasum suum.
Psal. 103.

in quæ cadunt planetę in sequenti rotula & figura circulari dum sol est in leone, & uideo in ephemeride ☿ esse in ♋ in sequenti rota cadit in almugea Solis in ♍: non est igitur in almugea Solis, ♀ in ephemeride est in ♌, quę deberet esse in ♎ ut esset in Solis almugea, ut in rotula conspicitur ♂ in ♋, est & in almugea vt esset deberet esse in Scorpio, ♃ est in ♋, & in sequenti almugea est in ♓, ♄ in ♈, & eius almugea, ut licet uidere in sequenti rotula Sole existente in ♌, est in ♑. Idem de Luna faciendū est, uide in ephemeride Lunæ locū, & in quo debes in seq̄uēti rotula Lunam collocare, deinde singulos planetas considera. Hæc quidem dignitas maximam uim habet, diligenter igitur consideranda.

DE PLANETARVM GAVDIO, ET EORVM COLlatione ad Solem. Cap. XII.

TVnc Planeta dicitur esse in suo gaudio iuxta Ptolomæi sententiam cum est in sui amici domo, ut cum ♂ est in ♉, uel ♎ domibus ♀, quę una illi amica est. at hęc dignitas omnium minima est. Hæ autem dignitates, ut intelligatur sciendum est qui Planetæ sint inter se amici, id quod in sequenti tabella cernitur.

		Amici		Inimici
Amici	♄ sunt	♃ ☉ ☽	inimici	♂, ♀.
	♂ est ♀ inimici ceteri omnes, sed magis ♃ & ☉.			
	☉ sunt	♃ ♁	inimici	♂ ☿ ☽
	☿ sunt	♃ ♀ ♄	inimici	☉. ☽. ♂.
	☽ sunt	♃ ♀ ♄	inimici	♂. ☿.
	☊ sunt	♃ ♀	inimici	♂. ♄.
	☋ sunt	♄ ♂	inimici	☉ & ♃. ☽ & ☿.

Aliud etiam est planetarum gaudium in domibus. Nam Sol gaudet in

9ª. domo

9ª. dum Luna in 3ª. ♄ in 12ª. ♂ in 6ª. ♀ in 5ª. ♃ in 11ª. & ☿ in prima.

Planetarum præterea uires augentur, uel minuuntur ratione habitudinis ad Solem: Nam dicuntur combusti, sub radiis, in corde Solis, orientales, occidentales, matutini, & uespertini, aucti & diminuti lumine, quibus rationibus eorum uires, uel augentur, uel minuuntur. Planeta enim combustus est, cum minus sui orbis medietate a sole distat, quod fit tam ante, quàm post Solem. Tunc autem Planeta maxima debilitate afficitur: sub radiis uerò cum licet elongetur extra medietatem sui orbis, est tamen intra quantitatem, quam aggregatum orbium amborum componit, quæ debilitas minor est. In corde uerò solis est, cum ei secundum longitudinem, & latitudinem tanto spacio iunctus est, quantum solis & Planetæ semidiametri conficiunt, quod spatium, ut plurimũ est ser. 19. tum Planetam dicunt astrologi suas uires conduplicari.

Combustionem alii alia ratione considerant, dicunt enim Planetam tamdiu cõbustum esse, dũ ita est soli propinquus, ut minime cerni possit, quod diuersis Zodiaci partibus tũ propter ipsius Zodiaci tũ propter Horizontis obliquitatẽ diuersa distantia ab ipso Sole accideret solet.

Orientales præterea dicuntur ♄. ♃. ♂. cum oriuntur ante solem, quod fit a ☌. usque ad ☍. occidentales uerò ab ☍. usque ad ☌, quòd post solis ortum ipsi oriuntur, qua ratione quatuor sortiuntur status, quorum primus est ab eo tempore, quo incipiunt apparere mane ante Solem usq; ad primam stationem, quo tempore planetæ humidi sunt, secunda status est a statione prima, quoad incipiunt oriri noctu, quo tempore calidi sunt. Tertius est a nocturno exortu usque ad secundam stationem, & tum desiccant, quartus a secunda statione ad ortum matutinum, & tunc frigidi sunt, seruatis tamen suis propriis qualitatibus.

♀, & ☿ dicuntur orientales cum Solem præcedunt, occidentales cum solem sequuntur.

☽ uerò est orientalis ab ☍ ad ☌. occidentalis a ☌. ad ☍. quo tẽpore maxime uiget, & habet ad Solem quatuor status: primus est a ☌. ad primam □, & tum magis humida, quàm calida est, secundas a prima □, ad ☍, tunc magis calida. Tertius ab ☍, ad secundam □ & tunc magis sicca: quartus denique a secunda □ ad ☌ & tunc magis frigida, quàm humida est.

Planetæ præterea aucti lumine dicuntur, cum a Sole recedunt, uel dũ Sol ab eis recedit: minuti uerò lumine, cum ad Solem accedunt, uel Sol ad eos accedit.

Multa alia considerantur in planetis, quæ consulto prætermisi, quod non possunt lineis, uel circulis ob oculos poni, cum ea hic tantum describamus, quæ oculis absque ullo labore homines cernere possunt,

ubi semel has rotulas intellexeris.

Iã nauis ipsa mentis,& rationis,cui pixidẽ in primo libro dedimus,lõ ga nauigatione tum uela, tum malos,tum rudentes partim attritas partim fracidas habet, ex quo sit,ut hoc secundo portu conquiescẽdum sit,tum ut hęc omnia ad nouam nauigatio nem resarciantur,tum ut ego nauigando defessus aliquantulum conquiescam, non quod in quiete dum in terris uersamur, qui ad agendum,& contemplandum na ti sumus sit nostrum bonum, & nostra fęlicitas, sed ut robustiores ad laborem surgamus. Hic igitur Dei auxilio uires resumamus.

SECVNDI LIBRI FINIS.

THEATRI MVNDI ET TMEPORIS.

Liber Tertius.

IOANNE PAVLO GALLVCIO SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SVMMA.

Quo loco sit Sol, & Luna quotidie ostenditur, cęleste thema sine computis erigitur, quota hora Sol oriatur ad cæli culmẽ perueniat, & occidat traditur, idque omni horarũ genere, & diuersis mundi regionibus, unà cum planetarum horis, & quomodo omnes horæ inter se permutentur: & ceteri planetæ pariter oriantur, ad lineam meridianã perueniant, & occidant, alia ratione per tabulas, scilicet uerus Solis ortus, & meridies, & tempora horaria cognoscantur. Locorum hilegialium profectiones annuæ, & mensurnæ tredecim figuris sine computis traduntur. Quæ signa humanis membris dominentur, facilè cernitur. De diebus criticis secundum astrologos, & de alijs multis ad medicum pertinentibus agitur.

QVOMODO IN SEQVENTI ROTVLA QVO LOCO Sol, atque Luna quotidie reperiatur, ingressus Solis in duodecim signa, & quatuor anni tempora, & alia maxime utilia cernuntur. Cap. Primum.

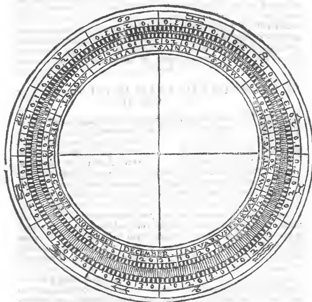
Vantas mutationes suscipiant hæc inferiora ratione loci, in quo tum Sol, tum Luna sub Zodiaco perambulant tã notum est, quã quod maxime. Hæc autem loca non ignorare, tum ad res humanas, tũ ad Deũ illorũ creatorẽ cognoscendũ conducere, quis ignorat? id igitur ut oẽs intelligant, cum omnibus cõsultum uelimus, quã facillima rõne trademus, sed prius figurę partes diligenter inspicias oportet, & animaduertas duo in ea

contineri

contineri Zodiacum primum, & anni menses immobiles, & duæ rotulæ in medio filo infixæ sunt sed mobiles, Zodiacus est in duodecim signa suis caracteribus inscripta distributus & quodlibet signū in triginta gradus, qui suis numeris quolibet denario inscripti sunt, ut uidere licet 10. 20. 30. & ita deinceps. Interius uerò est annus in duodecim menses diuisus, & singuli menses in suos dies, quibus sui numeri respondent. Hæc de parte immobili, mobiles duæ rotulæ sunt, quarum maior continet in extrema parte dies ætatis Lunæ, qui 19. ½ sunt: tot enim dies elabuntur inter duas Solis coniunctiones, Minor uerò rotula continet indicē, qui locum Lunæ in Zodiaco indicat, & in rotula inest foramen, ex quo cernitur in rotula sequenti illā Lunæ partem, quæ apparet hominibus cum ea ætate est, quam ostendunt numeri sub indice positi in maiori rotula mobili: prætereà insunt lineæ, quę lunę aspectus ad Zodiaci partes ostendunt. ut infra explicauimus, cum igitur uis scire, quo Zodiaci loco sit Sol, sic agendum est. indicem, qui in maiori rotula mobili est, pone super mensis diem, in quo id scire uolueris, deinde uide, qui Zodiaci gradus sub eodem indice sit, & eris uoti compos: exempli gratia scire uolo die 23. Augusti ubi sit Sol, super illam diem pono indicem, sub quam, & initium ♍ esse contingit, ibidem igitur Solem esse eo tempore confitmandum est. Anno tamen bissestili post diem intercalationis debes uti secundo die pro primo, & tertio pro secundo & ita deinceps usque ad finem anni. Sin autem eodem die scire uis ubi Luna sit, Lunæ ętatem in uestiges necesse est, uel per aliquam tabulam illius anni, uel per numeros epactales, ut in calendario Gregoriano, qui in sequenti libro est, ut exempli gratia scire uolo die 23. Augusti 1987. lunæ ętatem, ut per illam locum in Zodiaco cognoscā uideo in Calendario numeros epactales currentes esse, xxi. & hunc numerum cadere in 4. diem eiusdem mensis, collige omnes dies non ab illo in quo sit lunę coniunctio, sed cū illo usque ad 23. & habebis 20. super diem mensis pone indicem maiusculę rotulæ, & super hunc numerum indicem minoris rotulę idem index in Zodiaco tibi ostendet Lunam esse in Tauro: sed cum luna sit in suo cursu uelox, non ad unguem gradum tibi hæc ratio patefacere potest. sic autem ambabus rorulis existentibus si feceris, ut filum, quod in medio rotularum prominet, cadat super finē lunarium aspectuum singulos lun_ aspectus illius diei habebis: exempli gratia, pone filum super finem sextilis dextri, & produc usque ad Zodiacum, & uidebis cadete in ♓ □ in ♒, △ in ♑ ☍ in ♐ △ finist. in ♍ □ in ♌ ✶ in ♋. Aliam quoque commoditatem ex hac rotula percipies, quando scilicet Sol signum mutet. Nam si indicem super principium signorum collocaueris in circulo

mensium

ROTVLAE AD INVENIENDVM LOCVM SOLIS, ET LVNAE IN ZODIACO.

Luminaria diuidant diem, ac noctem, & sint in signa, & tempora & dies, & annos. Gen. 1.

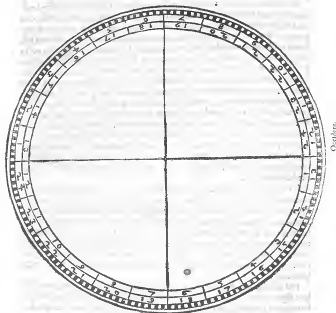
mensium habebis, quod scire desideras. Hinc etiam colligitur, quando sit Ver, æstas, autumnus, & hyems, & quot dies hæc anni tempora contineant. Nam si animaduertas quando Sol ingreditur primam ♈. partem & quando primã ♋ quidquid dierum intermedium erit id omne ueri tribues, & quidquid inter initium ♋. & initium ♎ est, id omne ęstati datur, & inter initium ♎, & initium ♑ Autumnus est, postremo inter ♑, & ♈ est Hyems, & si quot dies in his partibus continentur numerare non grauaberis, & id tibi compertum erit, & hæc diligenter sunt animaduertenda, quòd ad usum sequentis rotulæ maxime conducunt, & ut superior est astrolabii dorsum, sic sequens est altera pars Astrolabii nonnullis tñ a me additis, q̃ studiosis oĩbus, & maxime medicis utilissima sunt.

DE VSV SEQVENTIS ROTVLAE, QVI MVLTIPLEX est. Cap. II.

TAM multa cognitione digna sunt in sequenti rotula, ut ex iis liber conficeretur: ea tñ paucis oĩa perstringam, & prius rotulę partes deiude usum explanaturus sum. Ex quatuor partibus cõstat hæc figura: prima est rotula immobilis, & in libro iuserta, secũda est hac minor, & in huius cẽtro affixa, & cũ illa cõcentrica, tertia minor quoq; est, & cũ illis duabus ęccentrica licet illorũ centris affixa sit: debet enim filo affigi ubi in area illę duæ lineę se inuicem secant. quo loco & linea fiduciæ infigenda est, tamquam enim linea utimur ea, scilicet parte, quę a centro proficiscitur. Rotula maior habet tres partes interior pars, & numerorum series habet diuisionem 24. horatum, quæ incipiunt (ut apud nos in usu est) ab occidẽte sole. Secunda pars est alius numerorum ordo 24. scilicet horarum sed opposita ratione a Solis ortu incipit. tertia uerò pars exterior est, & in circuli dorso, quę notis nigris, & albis utrasque horas in 12. partes distribuit, ut quælibet nota quinque minuta complectatur. In hac pręterea figura, & in ceteris, in quibus de cælorum motibus agitut pars dextera est ubi Sol occidit, sinistra uerò ubi oritur, quod contra accidit in his, quæ ad Geographiam attinẽt: illi enim in suis contemplationibus ęquatorem respieiunt, quippe qui semper uniformiter mouetur: hi uerò Polum intuentur, ut aliquid stabile habeant, quò suum iter dirigant.

In secunda rotula, quę huic infigenda est, in dorso pariter adest eadẽ diuisio, quæ in prima, sed alterę horæ incipiunt a meridie; alteræ a media nocte cum notis albis & nigris diuidentibus singulas horas in 12. partes,

ROTVLA MVLTIPLICEM VSVM PRAESTANS.

Qui pręcipit soli & non oritur, & Stellas claudit quasi sub signaculo. Iob.9.

tes,in aerea uerò circuli primũ adſunt tres circuli, uel peripheriæ,quarũ prima eſt,quæ diuidit ſeriem numerorum ab area circuli,& utriſque cõmunis eſt,quæ tropicus ♑ intelligitur,alia eſt ſtrictior,quę æquinoctiale eſt, tertia adhuc ſtrictior,quæ tropicus cancri eſt,quę tres peripheriæ ſuper eodem centro circuli deſcriptę ſunt.

In eadem area ſunt præterea quinque dimidii circuli,uel peripherię cum duobus lineis rectis ſeinuicem ſecantibus, quæ omnes duodecim cæli habitacula,uel domos nobis indicant,ut in numeris adſcriptis apparet,ex duabus tamẽ lineis rectis una eſt,quæ nullo numero notata eſt, quòd nullam domum hic indicat,ſed ſolum horizõtem in ſphæra recta nobis ob oculos ponit, adſunt ꝑterea ſub illa linea,quæ HORIZON inſcripta eſt, decẽ lineæ in arcus forma ductæ,ſed punctis tantummodo deſcriptę,quæ unà cum linea Horizontis,& linea meridiei,quæ linea recta eſt in alterius extremitate 10. inſcripta eſt, quod ibi ſit initium decimæ domus, & in alterius 4. quod ibi ſit initium quartę domus, duodecim ſpacia conficiunt,quę nobis 24. horas planetarias,& inęquales indicãt, & hæ ſunt his numeris inſcriptæ ab 1. uſque ad 12. & quæ linea numeris notata eſt finem illius horæ,quę aſſcripta eſt, & principium ſequentis indicat:in medio uerò circuli ad eſt numerus qui loci latitudinem indicat,ubi illo circulo utendum ſit: propter hanc cauſam ſex confecimus ad diuerſas latitudines, ut quàm plurimis hic noſter liber utilis ſit.

Tertius circulus eſt ceterorum minimus,qui duobus ſuperioribus,& eodem filo figendus eſt,ubi linee rectæ,quæ in area ſunt,ſe inuicem diuidunt,qui punctus Arcticus noſter intelligitur,hic nihil aliud habet, quã Zodiacum cum ſuis duodecim caracteribus ſignorum, & quodlibet horum in tres partes diuiſum eſt, & ſuis numeris 10. 20. 30. inſcriptum, qui gradus nobis indicant, poſtremò in exteriori circuli parte ſunt gradus albi,& nigri,& in ſingulis ſignis 15. qui nobis triginta gradus ſignorum referunt,quælibet enim pars, uel alba, uel nigra duos gradus complectitur.

His autem omnibus,& eodem filo infigitur linea fiduciæ eo loco,ubi hoc ſignum eſt,o, quæ omnia ſic accommodata eum nobis præſtant uſum,quem infra docturi ſumus,ſed primum inſpice rotulas,& cognoſce quæcumque hactenus dicta ſunt,ne in illius uſu aberres.

De

De cælesti themate erigendo, & de eius necessitate ad medendum.

QVantam utilitatem afferat medicis cęli situm inspicere,cum quis ęgrotare,cępit testis est Mercurius trismegistus in suo libello ia tromathematica inscripto. Galenus in libello,cui titulum fecit Prognostica de decubitu ex mathematica scientia testis est Ioan. Aspputus medicus,& Astrologus celeberrimus testis Fridericus Chrisogonus nobilis iadertinus medicus pariter,& Astrologus, qui superiorem rotulam fluxus,& refluxus maris inuenit,& in lucem edidit unà cum aliis ad medicum Astrologum maxime pertinentibus. Quam sit utile medicis tum ad prognosticandos, tum ad uitandos, tum ad curandos morbos habere situm cæli illius temporis, quo quis nascitur, testes sunt hi omnes,& pręsertim Marsilius Ficinus in libello de triplici uita,& Ptolomęus omnium maxime unà cum tota Astrologorum schola,& medicorum, qui Astrologiam degustarunt. De quo Augustinus Niphus Suessanus medicus,& Astrologus celeberrimus in suo libro de diebus decretorijs libro tertio enunciato septimo sic inquit, Animaduersione dignum,quod ubi signa hęc cum genitura rationem habuerint (exposuerat enim ante,quę animaduertenda sint signa in morbi themate)Mathematicus potest firma prędictione pronosticari,& de exitu, & de morborum cursu; ubi uerò ignoretur genitura, nullaq; cum illa ratio habeatur, de bono,uel malo morbi statu,ac cursu prędicere potest, non autē de fine certa,& indubitata prædictione. Illud quoque est eiusdem libri enunciatum secundum. Morbus,qui cęperit eo anno,quo eclipsis cōtingit in Ascendente geniturę, uel annuę conuersionis partiliter exitiosus est. Hoc autem sine genitura quis scire poterit? illud quoque est enunciatum tertium. Morbus, qui cęperit eo anno, quo trium, uel duorum superiorum coniunctio contingit in ascendente geniture, annuęuè cōuersionis alicuius ægroti,lętalis est.Ad id quoque geniturā habere opus est,& eam diligenter considerare,quod multis aliis in locis tradit, & Fridericus Chrisogonus in lib. de pronosticis ægritudinum per dies criticos ca.3.inquit,ideo ad perfectum habendum iudicium ægritudinis, & exitus eius necesse est & ad radicē,quę natiuitas est respicere quãobrē hoīum genituras cōstituere necesse est ut de morbis iudices, qui ab ipso rum corporum habitudine pendet, non de actionibus, quę ab ipsa hominum libera uoluntate proficiscuntur; Quod neque contra decretum Tridentini concilij, neque Sanctissimi nostri Sixti Papę est. Animaduertant tamen medici,qui hac ratione prædicendi usuri sunt, ne plus huic

ſcientię tribuat, quàm ei Deus tribuerit. Nam & hæc ars contingens eſt, ut & medicina, id docuit Ptolomæus cum de Aſtrologię utilitate uerba faceret, & diuus Thomas qui ambabus uut ut moderatè utamur. Vult enim ut qui morbos præuidet, ab ijs ſibi cauere poſſit, ſi diligentirm, & prudentiam adhibuerit: poteſt enim morbus accidere homini, uel imprudenti mutata uiuenti ratione, aliquo caſu, mutato loco ad habitandum, & ceteris huiuſmodi, poteſt & ipſe Deus, qui omnia poteſt bonos, & malos influxus auertere, uel precibus motus (ſi hoc uerbo uti licet) uel alia de cauſa, quæ in cor hominis non aſcendit. H,c dicta ſint pro iis, qui uel nihil, uel nimium huic ſcientiæ tribuunt. cęleſte aũt thema erigere ad aeris mutationem præcognoſcendam, quod tum agricolis, tum nauigantibus utile eſt, maxime conducit, ut teſtatur Ptolomęus in quadripartito. Iure optimo igitur qua ratione, id faciendum ſit, docebimus.

Neque id facturi ſumus quo modo in ephemeridibus traditur, quòd illum modum medici renuunt, & non ſatis ſibi temporis eſſe teſtantur, quo id facere poſſint, licet ille modus ſit certior, atque tutior, ſed docturi ſumus. quomodo id penè ſubito ſuperioribus rotulis fieri poſſit nullo computo, nullaque ratiotinatione, ſed facili harum circulorum motu.

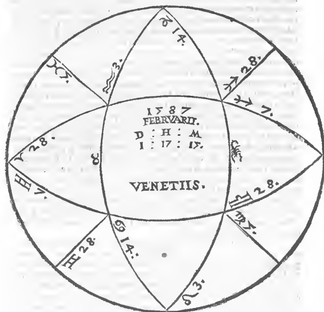
Primum igitur hæc tibi nota eſſe debent annus, menſis, dies, hora, & horæ ſcrupula, ſi adſunt, quo tempore cœleſte thema ſcire cupis. his autem cognitis, uide quo loco Zodiaci ſit eo die Sol per rotulam in ſuperiori capite poſitam, illum locum perquire in circulo minori in hac figura ſuper ceteros poſito, ſuper quem locum debes lineam fiduciæ aliquantulo cerę firmare. Zodiaco ita firmato cum linea fiduciæ utere, ut infra.

Debes præterea animaduertere, quo loco hæc actio fiat, tum ut rotula ſecunda adhibeatur, quæ ad tuam latitudinem, uel uiciniorem condita eſt, tum ut genus horarum ſcias: hic enim adſunt quatuor horarum genera, ut dictum eſt.

Ponamus id fieri Venetijs ad latitudinem, ſcilicet Grad. 45. & ubi horę incipiunt a Solis occaſu. ea igitur rotula utere, in cuius medio eſt 45. quę cum prima ſic accommodãda eſt. Primũ ille punctus ubi linea fiducię ſecat in extremitate circuli minoris Zodiacũ uoluendo illã minorem rotulam cum linea fiducię (ut ſupra dictum eſt) iunctã, debet cadere ſuper lineam, quę in area ſecund. rotulę inſcripta eſt HORIZON deinde hæc tria ita firmata manu mouenda ſunt, quoad illa pars linee fiducię, quæ a ſecunda rotula prominet, cadat ſuper principium

primę

COELI THEMA CERTO TEMPORE CONSTITVTVM.

Omnia tempus habent, & ſuis ſpaciis tranſeunt uniuerſa ſub cœlo. Eccl.3.

primæ horæ, quæ in prima rotulâ est in parte dextera, & in numerorum ſerie interiore, quibus ita diligenter accommodatis firmanda eſt ſecunda rotula ſuper primam aliquantulo ceræ, ut penitus hæreat, neq; dimoueatur, ut etiam curandum eſt, ne linea fiduciæ a loco Solis in Zodiaco moueatur: ſin aliter omnis actio inanis futura eſt. Tertia uerò rotula ne ceſſe eſt, ut moueatur unà cum linea fiduciæ, quę illi cera affixa eſt. His omnibus ita accommodatis minorem rotulam euolue unà cum linea fiduciæ cera coniuncta quoad linea fiduciæ contingat illam horam, uel horæ ſcrupulum, quo tempore cæli ſitum perquiras, quo facto animaduerte, quæ partes Zodiaci contingantur a lineis 12. domorum, quę, ut dictum eſt, in ſecunda rotula deſcriptæ ſunt, & eas exſribe in figura rotūda, uel quadrangulari, ut in primo libro traditum eſt, & ita eris uoti compos. Vt exempli gratia ſcrire uolo cæli ſitum primi diei Februarii 1587. Hora 17.m. 15. Primum uideo Solis locum in rotula ſuperioris capitis, qui in Grad. 12. ♒ eſt, in minori rotula hunc inuenio gradum, & ſuper illum affigo fiduciæ lineam. Facio deinde ut punctus a lineę fiduciæ ſectione cum Zodiaco in minori rotula deſcripto cadat ſuper lineam Horizontis in ſecunda rotula deſcripta, & hæc tria euoluo quoad extrema pars lineę fiduciæ contingat initium horæ primæ poſitæ in prima rotula & in parte dextera: illę enim horę ſunt ab occaſu Solis (ut dictum eſt) quibus Venetijs utimur, & alijs Italiæ locis. His quatuor ita accommodatis, ceræ affigo ſecundam rotulam primę, aliquantulo ceræ, & minorem rotulam cum linea fiduciæ euoluo ad horam 17.m.15. in eadem ſerie horarum, quæ in dextera parte maioris rotulæ initium habent, & animaduerto aſcendere Grad 28. ♈ & deſcendere eius oppoſitus grad. 28. ♎ ſuper lineam meridiei cadere grad. 14. ♑ & gra. 14. ♋ ſuper lineā quartę domus, ut in figura patet.

Hoc themate ita conſtituto ſi figuram hanc erexeris pro aliquo ęgroto, & uolueris imponere Planetas nullo penè cum errore eos imponere poteris, ut ſe habent in ephemeride eo die, quo cęli ſitum perquiris pręter Lunam, cuius loco to gradus addere debes, quot ſunt dimidiatæ horę a meridie quot autem ſint hę horæ facile tibi erit, ſi in ſecunda rotula animaduerteris ſub linea fiduciæ, quot ſin horę, quę incipiūt a meridie, cum rotulæ ſuncita accommodatę, ut ex illis cęli ſitū exſribas, quæ ſunt ſuperiori tempore H. 22. & aliquid amplius, debet igitur Luna poni in G. 23. ♒. Nam cum nodum ſit meridies H. 17.m. 15. in ephemeride eſt adhuc dies ultimus Ianuarij, in quo luna eſt grad. 12. ♒.

Sin autem uolueris id facere ijs horis, quæ ab ortu ſolis incipiunt accommodata linea fiduciæ (ut ſupra dictum eſt) debes accommodare ſecundam

cundam rotulam cum prima in sinistra parte rotulæ ad principium primæ horæ(ut dictũ est, superius de horis a Solis occasu) deinde pro diei horis utere eadem horarum serie.

Cum autem uolueris inspicere cæli situm,& eum fabricare horis uel a meridie,uel a media nocte,nihil tibi opus erit uti maiori rotula,sed tantum secunda,cum minima,& linea fiduciç,quç sit super Solis gradum sita,& cera affixa,ut dictum est,uoluendo illam ad tuam diei horam,ut de reliquis dictum est,& ita eris uoti compos.Hæc hactenus pro cælesti themate erigendo.

Quomodo sciri possit quota diei hora Sol oriatur, & sit meridies.

SI Venetijs,& alijs locis, ubi incipiunt horç a solis occasu scire uis, quota diei hora Sol oriatur, & quota sit meridies; debes primum lineam fiduciç ad Solis locum accommodare, & secundum rotulam cum prima,ut dictum est superius: deinde euolue minorem rotulam cũ linea fiduciæ sinistrorsum,& ita,ut punctus sectionis Zodiaci,& lineç fiduciç cadat super Horizontem,& linea fiducia tibi ostendet in maiori rotula,& in serie numerorum horarum ab occasu Solis, quota hora sol oriatur,ut primo Februarij 1587. quo tempore superius cæli thema extreximus,Sol oritur H.14.m.24. eodem die si minorem rotulam euolueris ita,ut linea fiduciç cadat super lineam meridiei, quam initium decimç domus esse diximus in secunda rotula, eadem linea fiduciç tibi osten det in serie horarum ab occasu primæ rotulæ quota hora sit meridies, quç superiori diei erit Ho.19.m.12.

Arcum semidiurnum, & seminocturnum inuenire, & Horam mediæ noctis.

SI euolueris rotulam minorem ita, ut linea fiduciæ cadat super lineã mediç noctis, quç inscripta est.4 quod sit quartç domus initium,habebis in maiori rotula horam mediæ noctis, quæ erit superiori die H.7.m.12. quç hora,& arcus seminocturnus est,quem si duplaueris habebis nocturnum arcum,si enumeraueris horas ab ortu solis usque ad meridiem habebis arcum semidiurnum, quem si duplicaueris habebis arcum diurnum.

Alia

Alia ratione arcum ſemidiurnum, & ſeminocturnum explorare.

SI in ſerie horarum, quæ ſunt in ſecunda rotula a meridie numraueris uſque ad Solis occaſum, quem tibi oſtendit linea fiduciæ cum Zodiaco habebis arcum ſemidiurnum, & ab occaſu ſolis uſque ad lineam mediæ noctis habebis arcum ſeminocturnum utrumque ſi duplicaueris habebis arcum nocturnum, atque diurnum, idem tandem facere poteris, & horis ab ortu Solis, & a media nocte, ut ipſe cõtemplans cognoſcere poteris.

Nadir ſolis inuenire.

SOlis Nadir.i. oppoſitum (quod ueteres heroſcopon uocarunt: quod per ipſius aſpectum horas inæquales præcipuè diurnas deſignari ſtatuerunt) punctus eſt e regione Solis in ipſo Zodiaco cõſtitutus. Ex quo facilè apparet in quocumque ſigno, & gradu ſol inuentus fuerit eius Nadir in ſigno, & gradu diametraliter oppoſitis inueniri, ſupputatis igitur ſeptẽ ſignis a ſigno ſolis incluſiuè, & tot gradibus, quot ſol diſtat a principio ſigni, in quo eſt Nadir Solis deuenitur, ſuperius exemplum repetatur. Primo die Februarij 1587. ſol eſt in grad. 12. ♒ ſcio ſignum ♒ diametraliter opponi ſigno ♌ ſtatuo igitur Nadir Solis eſſe in grad. 12. ♌, numera ſigna hoc modo ♒, 1. ♓, 2. ♈, 3. ♉, 4. ♊. 5. ♋. 6. ♌. 7. igitur eſt in ♌ & in grad. 12. quod in Grad. 12. ♒ ☉.

Horas inæquales inuenire per ęquales, & eius longitudinem.

CVm uelit Marſilius Ficinus Medicus, & Aſtrologus, & Theologus præſtantiſſimus, ut cum uelimus in nos Iouiam uirtutem contrahere, corpus noſtrum exerceamus die, & hora Iouis, & hæ horæ ſint, ut omnes aſtrologi teſtantur, illæ quæ inequales, & planetarię dicuntur, quomodo inueniantur, & quo tempore ſint, & quantum temporis perdurent docere ex ſuperiori rotula non erit a noſtro propoſito alienum.

Sciendum igitur eſt, quod alia ratione interdiu, alia ratione noctu inueniuntur. Nadir enim Solis in die id nobis oſtendit: in nocte uerò ipſe Solis locus nobis indicat; in ſecunda rotula per illos arcus, qui pũctis notati, & deſcripti ſunt. hac ratione in die: pone Solis locum ſuper Horizontem in oriente in ſiniſtra parte linea fiducię tibi oſtendet, quota hora Sol orietur, ut dictum eſt. Nadir uerò Solis principium primæ horæ diurnæ indicabit. Fac deinde, ut Sol aſcendat uerſus meridiẽ, quoad

eius

eius nadir in dextera parte contingat primum arcum punctis notatum, qui finis primæ horæ inæqualis est, & tunc uide in serie horarum æqualium, quod spacium intersit inter primum locum, & hunc secundum, & habebis huius horæ longitudinem, sin animaduerteris quota sit hora, scies quoque horologii horam, qua prima hora diei desinet. Exemplum superioris temporis Die, scilicet 1. Februarij 1587. (ne rotulę moueantur, quas ut fieri debet, semper cera glutinauimus) Sol otitur H. 14. m. 24. eius nadir tunc est in occidente ubi est principium primæ horæ diurnæ, fac ut nadir perueniat ad finem huius primæ horæ, quod erit cum Nadir contigerit primam lineam punctis descriptam, & inscriptam. 1. uide tunc, quota hora tibi ostendet linea fiduciæ, & huius horę longitudinem habebis. Nam in superiori exemplo cum peruenerit nadir ad finem primæ horæ planetariæ, linea fiduciæ tibi ostendent H. 15. m. 12. cum uerò ad secundam H. 16. cum ad tertiam H. 16. & m. 48. & ita deinceps & per totum illum diem est longa hora planetaria m. 48. horarum ęqualium. Sin uolueris noctis horas scire, loco Solis utere, qui punctus ille est, ut sępe ductum est, ubi linea fiducię collocaueris, & cera affixeris: si posueris igitur locum Solis super lineam, quę finem primæ horæ planetariæ ostendit, linea fiducię tibi ostendet H. 17. m: 12. quod temporis spacium primę horę noctis est cum initium horæ ęqualis, & inęqualis idem sit, cum scilicet Sol occidit. Fac eundem locum cadere super lineam secundam, quę finem secundę horę, & principium tertię est &, linea fiducię tibi ostendet H. 2. m. 24. quo tempore incipiet tertia hora, & desinet secunda, & ita illa nox habebit horam Planetariam perdurantem H. 1. m. 12. ex ęqualibus horis. idem facere poteris ceteris horis, si diligentiam, & iudicium adhibueris.

Quomodo Planetæ inęqualibus horaris dominantes reperiantur.

VEteres Astrologi Arabes præsertim existimarunt, horas inęquales inter se diuersas naturales qualitates sortitas esse, nō solū ut prima diei hora differt ab ultima, & a meridie, & matutina hora alicuius diei ęstatis ab hora matutina diei hyemis sed alia quadam ratione Planetarū qui in illis dominarētur. Aqua opinione multi ēt recentiorū nō alieni fuerūt, inter quos Marsilius Ficinus apertissimis uerbis de hac re loquitur. Qui in suis libris de triplici uita, profitetur re ipsa se expertū esse tātū interesse inter medicinas his, & alijs tēporibus accōmodatis cōfectas, & alias quouis tēpore cōpositas, quantū interest inter aquā, & uinū. Hic tū ille uir est, qui tū doctrina, tū uita, & moribꝰ dignus, cui penitus assen

R tia-

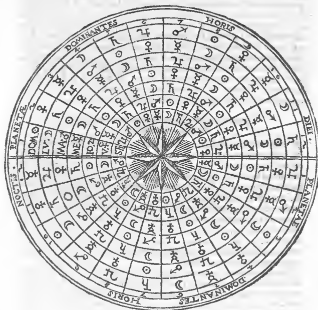
tiamus, & fidē indubitanter præstemus. Vidēdum est igitur qua ratione hi dominatores inueniamus. Quod facile erit, si hoc principium memoria tenueris, quòd Sol est dominus primę horę Dominici diei, Venus secund., Mercurius tertię, Luna quartæ, Saturnus quintę, Iupiter sextæ, Mars septimæ, Sol iterum octauæ, & ita deinceps circulariter diu, noctuque per totam hebdomadam, quod si absque errore feceris, non solum uidebis primæ diei dominici horæ dominari Solem, sed primæ horæ diei Martis dominari Martem, & primę Mercurii Mercurium, primę Iouis Iouem, primæ Veneris Venerem, & primæ Sabbathi Saturnū, ex quo hebdomadę dies suum nomen sortiti sunt. cum igitur didiceris superius rationem inueniendi has horas, nunc hęc figura unico intuitu tibi ostendet, qui planetæ singulis horis tum diei, tum noctis dominentur, quæ omnia cum per se satis nota sint in figura, nihil est, quod plura uerba de hac re faciam.

Horas a media nocte incipientes, aut a meridie reducere in horas ab ortu, uel occasu Solis, & contra.

DIuersum diei, qui ut plurimum naturalis dicitur, uel ciuilis, principium diuersi posuere; cum Romani, & Germani a media nocte. Babilonij a Solis ortu, Athenienses, & Iudæi, & Itali uulgo ab eius occasu. Astrologi, & Arabes a meridie incipiant, ob id omnes has horas in superiori figura posuimus, & nunc modum conuertendi has in illas horas ponimus facillimum. Rotulas accommoda(ut superius dictum est) & linea fiduciæ tibi omnia ostendet. Primum si uis reducere horas a meridie, uel a media nocte ad nostras horas a Solis occasu; pone super nostram horam lineam fiducię & sub eadem linea in secunda rotula habebis horas a meridie, & a media nocte. Exemplum eodem die primo Februarii 1587. accommodatis rotulis pone lineam fiducię super H. 18. ex nostris horis, sub cadem linea habebis ex Horis a meridie H. 22. m. 48. a media nocte H. 10. 48ˢ. si super H. 22. eiusdē diei ex pomeridianis erunt H. 2. 48ˢ. ex horis a media nocte 14. 48ˢ. sin idem facere uolueris cum horis ab ortu solis, secunda rotula tibi accommodanda est in parte sinistra, ut dixi de ortu Solis, ut locus Solis cadat super horizontem, & linea fiducię super initium primę horæ, & pariter super locum Solis, tunc si posueris lineam fiducię super finem H. 5. ab ortu Solis, sub eadem linea in secūda rotula habebis ex Horis a meridie H. 23. 8ˢ. a media nocte H. 11. 8ˢ. sin uolueris commutare Horas ab ortu cum horis ab occasu alia ratione tibi utendum est. uidendum enim tibi primum est quota hora ex horis ab

occ asu

DOMINATORES HORARVM INAEQVALIVM DIEI AC NOCTIS PER TOTAM EBDOMADAM.

Benedicite lux, & tenebrę Domino. Cant. Trium. Puer.

occasu Sol oritur, cui si addideris Horam ab ortu habebis horas ab occasu, ut scire uolo quota hora sit ex nostris cum est hora 5. ab ortu solis eodem die supra dicto inquiro primum quota sit hora cum Sol oritur, & inuenio esse H. 14. 24ᵗ. His addo H. 5. fiunt H. 19. 24ᵗ. quota hora est ex nostris cum est H. 5. ab ortu. si uerò uolueris hoc in illud tempus commutare; uide pariter quota hora Sol oriatur, & hoc tempus subtrahe a nostro tempore, & eris uoti compos, ut H. 17. eiusdem diei scire uolo quota sit hora ab ortu Solis, cum sol oriatur eo die (ut dictum est) H. 14. m. 24. hoc tempore ab illo subtracto remanēt Hor. 2. 36ᵗ. quod tempus ab ortu solis est. Hoc faciendum est interdiu: in nocte uerò adde tuum tempus arcui diurno, & tempus a Solis ortu habebis, ut scire uolo H. 2. noctis quota sit hora ab ortu, cum Sol oriatur H. 14. m. 24. arcus diurnus est H. 9. 36ᵗ. cui addo H. 2. fiunt H. 11. 36. ab ortu Solis. Hæc hactenus. Nam has horas reducere in horas inęquales, & has in illas ex superioribus facilè est dignoscere.

Quota hora aliquis Planeta oriatur, uel occidat uel in medio cæli, uel alia domo sit.

CVm Marsilius Ficinus in libello de uita cęlitus comparanda scriptū reliquerit: ut igitur Planetę sint potentes, habendi sunt in angulis, uel oriētis, uel occidentis, uel medij utrinque cęli, & in eiusdem libri prę fatione ad lectorem. Ego enim frequenti iam diu experientia compertū habeo, tantum interesse inter medicinas eiusmodi (dixit enim ante medicinas saltem cęlesti quodam adminiculo confirmatas, nisi forte uitam neglexeris, ne negligito) atque alias absque delectu Astrologico factas, quantum inter merum, & aquam, operę pretium mihi esse uidetur ad medicorum commoditatem docere, quomodo facilè possint cognoscere, qua hora Planetæ, uel oriantur, uel occidant, uel ad medium celum, uel ad angulum imi cęli perueniant, ut illorum beneficio in medicinis conficiendis uti possint.

Si uolueris scire quando aliquis planeta oritur, prius debes rotulas accommodare ad tuum diem, ut superius dixi, deinde uidere in ephemeride, quonam loco sit ille planeta, cuius ortum inquiris, & illam partem Zodiaci, eius scilicet, qui in parua rotula est, super Horizontem in sinistra parte rite collocare debes, quo facto, linea fiducię tibi ostenstet in prima rotula quota hora ille planeta oriatur ex nostris horis, si rotula secunda erit accommodata in dextera parte, sin in sinistra ex horis a solis ortu, & eodem tempore Planetariam horam habebis cum Solis Nadir, si erit in die, si in nocte cum Solis loco, ut superius dictum est. sin

autem

autem scire uolueris, quando ad c. li culmen perueniat, planetæ locum in Zodiaco ad lineam decimæ domus accommoda, si ad occidentis angulum, uel imi cæli,& illam lineam perducito, & fiduciæ linea, quod quæris tibi indicabit. Die 1. Februarij 1587. scire uolo, quando ♃ supra nostrum Horizontem oritur, rotulis rite accommodatis uideo in ephemeride ♃ esse in Grad. 6. 56 (minuta enim hic non curamus) hunc locũ super lineam orientis pono,& linea fiduciæ mihi ostendit in prima rotula H. 22. & m. 35. ab occasu, a meridie H. 3. cum dimidio a media nocte H. 15. cum dimidio, quo tempore ♃ super nostrum horizontem scandit. Et nadir solis cum sit interdiu tibi dabit H. 11. ex planetarijs, tũ scilicet horam undecimam fluere tibi significabit. si eundem locum ♃. ad lineam medij cæli perduxeris linea fiduciæ iam quintã noctis horã tibi significabit a meridie H. 9. 35. a media nocte H. 21. 35. & Solis locus, quòd tunc sit nox iam, incepisse H. 5. ex planetarijs tibi demonstrabit: eundem locum ♃ perduc ad Horizontem,& fac eum occidere duodecim horas cum dimidio habebis sub linea fiduciæ, & ex planetarijs locus solis tibi dabit, tunc 11. horam fluere.

Sin autem uolueris uti horis a meridie, uel media nocte eadem lineæ fiduciæ hoc tibi demonstrabit in secunda rotula penitus prima neglecta, & omissa. Quod dixi de ♃ idem de ceteris planetis, & de singulis Zodiaci partibus dictum sit, cum non numquam opus sit scire, quando signia,& illius partes oriantur, ut medicaměta ritè cõficiãtur, uel utiliter adhibeãtur. Hęc satis sint studiosis, ut superioris circuli usũ intelligant.

QVOMODO VERVM TEMPVS SOLIS ORTVS sciri possis ex omni horarum genere. Cap. III.

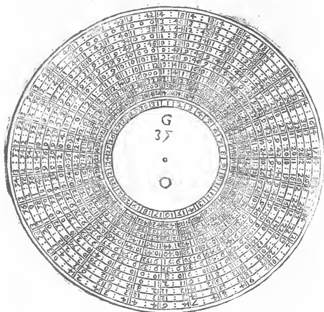

Vm superiores rotulæ multis de causis,& pſertim pp earũ paruitatẽ tẽpus solis ortus ad unguẽ ostẽdere nõ ualeãt,& multi reperiantur, qui id scire desiderent,& non oẽs ẽt illarũ usum intellecturi sint & ego omnibus satisfacere cupiam sex cõstruxi tabellas, in quibus singulis anni diebus quota hora,& minutis ex horis ab occasu sol oriatur absque labore facile quisque uel rudi ingenio cognoscere poterit. cũ aũt non omnibus locis Sol eodem tempore oriatur, sed alijs citiùs, alijs seriùs, ob id, ut multis consuleremus nõ unicam, sed sex construximus tabulas, prima quarum est ad lat. Grad. 35. secunda 38. tertia 41. quarta 45. quinta 48. sexta 50. ex quo fit, ut pene omnibus locis in quibus homines literis utuntur seruiant. His addidimus ciuitatum catalogum cum sua latitudine, & longitudine,

dine, ut quis facile ex eo cognoſcat, quę ſit illa rotula, quę ſuę ciuitati, & aliorum etiam ſeruiat, in quo catalogo, ſi forte ſuus locus non aderit debet aliquem locum uiciniorem inuenire, & illius latitudine uti. Parua enim locorum diſtantia paruum errorem efficere poteſt. Sed iam uideamus tabularum uſum. Scire uolo Venetiis quota hora ſol oriatur die 9. Ianuarij: latitudinem primum huius ciuitatis in catalogo ciuitatum inquiro, quę eſt Grad. 45. inuenio deinde Tabulam ad latitudinem Grad. 45. in ultimo numerorum ordine in interiori ſcilicet huius tabulę adeſt numerus dierum menſium ab. i. uſque ad 31. & index uolubilis, hunc indicem euoluo ad diem. 9. cuius ſolis ortum ſcire cupio, ibi indice conſtituto in inquiro menſem, qui Ianuarius eſt, in quo id ſcire deſidero: angulus communis diei & menſis mihi oſtendit eo die ſolē oriri H. 15.14. primus enim numerus horas, ſecundus minuta ſignificat. cum autem non aderit hic tabula, quę ad unguem latitudini tui loci reſpondeat, adhibenda eſt pars proportionalis, ut infra docebimus.

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT GRAD. 35.

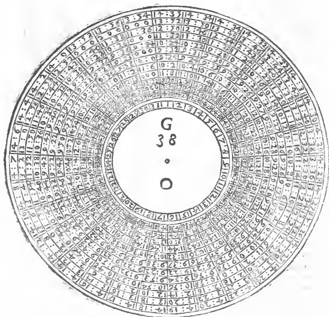

Cogitaui dies antiquos, & annos æternos in mente habui. Pſal. 73.

Nominà ciuitatum,& locorum.	Latitudo.		Apiani lõgitudo		Aliorũ lõgitudo	
	G.	M	G.	M.	G.	M.
Acedum ceneda	45	18	0	0	33	22
Adrianopolis	42	45	0	0	22	45
Alba regalis Vngarię	46	48	36	36	42	0
Alexandria Aegypti	31	0	60	30	60	30
Alexandria Italiæ	43	30	0	0	30	0
Amberga Boemiæ	49	26	29	3	32	40
Ancona Italiæ	43	42	36	30	39	40
Antiochia penes monte Taurum	37	20	70	15	70	15
Antuerpia Bãrbantiæ	51	28	20	16	26	36
Aquinum	41	56	0	0	38	30
Aquila	43	30	0	0	38	20
Aquileia Hiſtrię	45	12	33	15	34	0
Aquis granum imperiale	51	6	22	24	28	52
Aretium Hetruriæ	42	45	0	0	34	40
Argentina Argentoratum.	48	45	24	30	28	14
Aſiſium	42	55	35	52	35	20
Athenę	37	15	52	45	52	45
Auenio Galliç,Auignon	43	52	22	0	22	0
Auguſta Vindelicorum	47	42	29	18	37	0
Aurelia Galliæ, Orlies	47	13	15	36	19	0
Ariminium Italiæ	43	50	35	0	35	40
Babilon caldeorum	35	0	79	0	79	0
Bamberga Franconiæ	49	56	28	10	31	45
Barcinium Hiſpan. Barſalona	41	35	17	0	10	0
Barium.	41	52	0	0	43	40
Baſilea Heluetiæ	47	41	24	22	27	50
Badena Heluctię	48	44	25	16	31	0
Bello gradum Vngariæ	44	30	45	0	45	15
Beneuentum	41	50	0	0	36	15
Bergamum	44	50	0	0	30	30
Berlinum Mar.Bramdemb.	52	50	31	36	36	30
Berna Heluetiæ	46	25	24	18	29	45
Bethiehem	31	50	0	0	65	45
Boſantium Galliç Beſanzon	47	36	22	20	25	40

Beno-

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT. GRAD. 38.

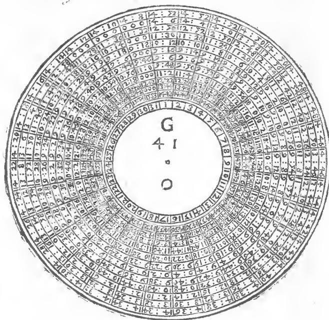

Dies mei ficut ombra declinauerunt, & ego ficut fęnum arui. Pfal.101.

Nomina ciuitatum & locorum.	Latitudo. G.	M	Apiani lõgitudo G.	M	Aliorũ lõgitudo G.	M.
Bononia Italiæ	43	54	32	5	33	5
Branderburgum	52	36	30	35	35	30
Brixia Italię	44	36	0	0	31	20
Bruga Flandrię	51	30	18	7	24	26
Brundusium Apulie Brandizo	51	24	20	16	26	42
Buda Pannonię	47	0	36	44	44	30
Burdegalla Gallię	45	30	18	0	18	30
Calecutum Indiæ	5	0	112	0	116	0
Camerinum	43	0	0	0	36	0
Capena Frisiæ	52	50	21	46	21	46
Candi insula olim creta	34	45	54	0	54	10
Capua Italię	41	0	40	0	39	10
Caulostadium Franconiæ	50	5	0	0	27	40
Carthago Barbarię	31	50	0	0	31	48
Catina Sicilię	37	40	0	0	39	46
Catchouia Vngariæ	48	20	40	36	46	0
Cayrum uel noua Babylonia	29	50	61	50	63	0
Cesena Italiæ	43	40	0	0	34	40
Cephalenia Insula	37	10	47	40	47	10
Cęsar Augusta Aragonię	41	45	13	45	14	15
Colmaria Alsaltię	48	12	24	3	26	0
Colonia Agripina	51	0	23	28	29	0
Comum	44	40	0	0	29	56
Compostella Hispanię	44	13	5	8	6	0
Concordia	44	55	0	0	33	15
Confluentia	50	25	23	56	27	30
Cortona	42	40	0	0	35	0
Constantinopolis Bizantium	43	5	56	0	55	30
Constantia in finibus Heluetię	47	30	26	43	28	30
Cordula Hispanię	37	50	7	4	8	0
Corsinium uulgo Corfu	38	45	45	40	45	10
Corsicę insulę medium	40	50	29	20	31	0
Cosentia Calabrię	40	15	0	0	43	12
Carcouia Poloniæ	50	12	37	50	45	30

Crema

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT. GRAD. 41.

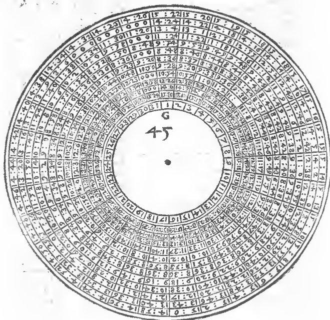

Sicut umbra dies nostri sunt super terram.
Iob. 8.

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo		Apiani lógitudo		Aliorum lógitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Crema	44	20	0	0	31	15
Cremona Italiæ	44	40	0	0	32	25
Cumę unde Sybilla	41	30	39	20	41	0
Cypri insula	35	30	65	30	65	30
Damascns Syrię	33	0	69	0	69	0
Dantiscum Prusię	54	54	39	2	44	15
Dertena	44	0	0	0	30	40
Dulciguum	43	0	0	0	43	30
Drepanum Siciliæ	36	20	0	0	37	0
Dyracchium Macedonię	40	50	45	0	45	0
Eporaceum Scotię	57	0	18	0	17	46
Eislebia	51	46	0	0	32	30
Ephesus metropolis Ionię	37	40	67	40	57	40
Epidaurus	36	25	51	5	51	45
Erfordiæ Turingię	51	10	28	30	34	0
Eslinsę imperialis	48	35	26	33	30	0
Ettemburgum Scotię	57	13	19	18	19	0
Famagusta olim salamis	35	10	66	20	66	45
Fanum	43	40	0	0	35	40
Fauentia	43	30	0	0	35	20
Ferraria	44	23	32	15	33	5
Fessa Africę	34	40	5	0	5	30
Flandria	52	30	0	0	22	45
Florentia Heturię	43	4	33	30	34	30
Forum Liuij Forli	43	40	0	0	33	20
Forum sempronii Fossembron	43	30	0	0	34	50
Forum Cornelij Simola	43	30	0	0	34	42
Forum Flaminii Foligno.	42	40	36	0	36	0
Forum Iulii Histrię Frigoli	45	0	33	52	35	20
Finis terrę	44	2	4	23	4	23
Fransfordia Germanię empo	50	12	25	38	30	30
Fransfordia ad oderam	52	33	32	34	37	30
Friburgum Alisniæ	50	58	30	39	30	39
Friburgum Heluetiæ	47	45	24	18	28	12

Fri-

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT. GRAD. 45.

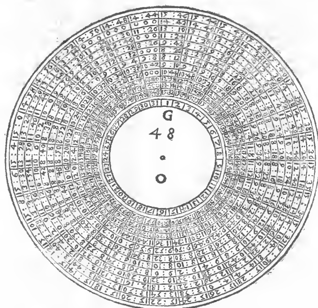

Dies mei uelociores fuerunt cursore, fugerunt, & non uiderunt bonum. Iob. 9.

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo		Apiani lõgitudo		Aliorum lõgitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Friburgum Brasgeæ Rhetiæ	48	15	24	38	28	0
Gaietta	40	50	41	10	38	20
Gallipolis,uel callipolis	41	30	55	0	45	10
GandaumFlandriç	51	24	19	8	25	18
Geneua Sabaudiç	45	30	24	35	26	16
Genua Italiæ	43	50	28	20	30	30
Genua Heluetiæ	46	0	0	0	23	0
Geldria,aut Ghelderæ	52	20	22	33	27	40
Grauina	41	15	0	0	43	10
Granata Hispaniç	37	50	8	34	10	50
Gepinga	49	37	0	0	30	0
Gorlicium Slesiæ	51	0	32	30	34	45
Golmona Pomeraniæ	54	6	33	54	33	54
Hadrianopolis	42	45	52	30	52	20
Hamburgum Holsatiæ	54	24	27	0	30	15
Harmaria Horuegiç	60	0	32	0	31	45
Halbestadium saxoniæ	52	11	28	38	35	20
Herbipolis Franconiç	49	58	27	3	30	30
Hyerosolima	31	40	66	0	66	0
Hiberniç seu Horlandiç medium	57	0	7	30	12	0
Hydruntum,uulgo ottrant	41	26	40	6	45	20
Ingolstadium Bauariç	48	42	26	6	31	20
Iciliacum Gulich	52	0	22	44	27	30
Lanzanum	47	40	0	0	35	30
Landiæ medium	57	0	7	30	7	30
Lacedemon Spart.	35	30	50	15	50	15
Laodicea Rhamata	39	40	64	40	68	39
Leoburgum saxoniç	54	10	28	2	28	2
Leoburgum Rhuteniæ leopolis	50	33	43	15	48	15
Leodicum iuliaci ducatus	50	51	21	48	28	0
Liburnus liuorno	42	12	0	0	33	10
Londino Angliç,Londra	52	30	13	20	19	15
Louanium Barbantiç	51	0	20	36	26	45
Lubecum saxoniæ	54	48	28	20	34	0

Lucca

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT. GRAD. 48.

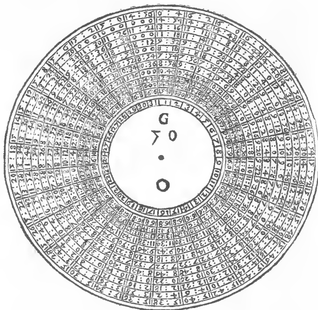

Nunquit ſicut dies hominis dies tui, & anni tui ſicut humana ſunt tempora? Iob. 10.

Nomina ciuitatum,& locorum.	Latitudo.		Apiani lõgitudo		Aliorũ lõgitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Lucca	42	40	0	0	32	40
Lugdunum Galliæ Lion	45	40	21	25	24	0
Lundis Gotthię	57	23	36	30	41	30
Luneburgum	54	40	0	0	34	20
Lucerna Heluetię	46	34	26	0	26	0
Lypſis Miſnię	51	25	34	30	34	45
Lysbona Portugallię	39	38	4	18	5	10
Machlinia Barbantiæ	51	15	20	20	26	50
Magunſia imperialis	50	8	25	4	30	0
Magdeburgum ſaxoniæ	52	20	34	30	34	30
Mantua	44	30	30	40	32	20
Marſilia Galliæ.Narbon.	43	6	24	30	24	30
Manfredonium ſipontus	40	45	0	0	42	50
Maiorica inſula,Malorca	39	35	16	45	18	25
Marpurgum Naſſiæ	51	0	25	45	30	10
Mediolanum	44	36	28	20	30	20
Meſſana Siciliæ	38	50	39	50	42	46
Mildeburgum Franconiæ	49	44	26	34	26	34
Minorica inſula,Menorca	40	10	17	30	19	30
Mons Peſſulanus Gallię,Monpolier	43	25	20	46	20	30
Mons Regius Boruſſię	54	17	41	16	46	45
Mons Regius Frãc.Patria Io.Regiomõtani	50	16	28	4	31	0
Mutina	44	0	33	0	32	40
Narbona Galliæ	43	0	19	18	19	20
Nantes Britannię	48	12	12	6	16	20
Neapolis Italiæ	41	0	39	10	40	10
Neapolis Auſtriæ	47	54	34	45	38	0
Nebia corſicę	40	40	0	0	27	30
Neoburgium ad Danubium	48	42	28	49	31	45
Neoburgium Turingię	51	20	29	13	32	0
Nola campaniæ	40	45	40	15	40	15
Nouariæ	44	30	0	0	30	30
Nicea ubi concilium calebratum	41	40	57	0	57	0
Nidroſia Nouergię	60	50	20	56	39	45

Nigro-

TABVLA ORTVS SOLIS AD LAT. GRAD. 50.

Paucitas dierum meorum finietur breui. Iob.10.

Nomina ciuitatum,& locorum.	Latitudo. G.	M	Apiani lõgitudo G.	M.	Aliorũ lõgitudo G.	M.
Nigroponti insula	38	15	53	40	53	40
Norimberga imperialis	49	24	28	20	28	20
Nursia Italię. Norsia	42	44	36	32	36	32
Onolspachium	49	33	32	0	32	0
Ortonum	43	15	40	42	40	42
Orcades insulę	61	40	30	0	30	0
Ottinga inferioris sueuiæ	48	58	28	3	28	3
Panormns Palermo	30	0	38	0	38	0
Parpineana Galliæ Perpignan.	42	40	18	30	18	30
Parentium	44	55	0	0	35	20
Patauium Beuariæ	48	28	0	0	34	0
Patauia Germanię	47	40	0	0	34	0
Patauium Italię Padua	45	10	32	50	33	30
Papia Italię	44	20	28	22	31	0
Pampelon, seu Pampilona	42	50	13	15	15	0
Parisius, olim Lutetia	48	55	17	8	23	15
Parma Italię	43	30	32	0	32	30
Perusia	42	56	35	18	36	50
Pisaurum Pesaro	43	45	35	20	36	30
Pistorium Pistoia	43	0	0	0	33	20
Pisæ Heturię	42	38	31	28	32	40
Placentia	44	0	0	0	31	50
Portugalla Portugallo	40	45	4	56	5	48
Potentia	40	15	0	0	40	40
Pola Iulia pietas	44	50	34	40	36	45
Praga Boemiæ	50	6	32	0	34	30
Prugis Boemię	50	18	30	50	33	20
Ragusia Dalmatiæ	43	30	43	54	42	14
Ratisbona Imperialis	48	56	0	0	29	50
Rauenna Italię	44	2	33	0	34	40
Rhecanatum	43	22	36	40	40	0
Regium Iulium calabrię	38	15	39	50	43	10
Regium lepidi Lombardiæ	43	30	0	0	32	30
Riga Liuonię	50	0	50	0	53	45

Rodes

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo		Apiani lõgitudo		Aliorum lõgitudo	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.
Rodes Franciæ segoudnum	45	15	18	30	22	0
Remis Galliæ	48	45	18	55	22	15
ROMA	42	4	36	40	40	20
Rroſtochium Mech ducat.	54	36	30	14	34	0
Rrothomagus Normandiæ	49	0	15	50	21	15
Salmantica Hiſpaniæ	41	20	7	39	8	32
Saluedia Tur.	50	46	33	45	33	45
Salernum Italiæ	40	50	36	10	40	20
Salisburgium Boiariæ	47	44	31	0	35	15
Saloniana Dalmatiæ	44	30	45	0	39	50
Saloum, uel Salodium Patria mea oppidũ celeberrimum ad Benacum.	45	0	0	6	32	0
Sardiniæ inſulæ medium	30	0	30	0	31	0
Sauona Italiæ	43	30	27	50	29	10
Scutara Dalmatiæ	44	0	45	30	40	20
Scotiæ in ſulæ medium	37	0	20	0	18	0
Segnia illiriæ	44	45	0	0	37	45
Seleſtadium Halſatiæ	48	22	24	6	24	6
Senæ Hetruriæ. Siena	42	50	34	18	35	30
Sibilla Hiſpaniæ. Hiſpalis	37	0	5	42	6	36
Sibinicum Dalmatiæ	44	20	43	0	38	42
Siracuſa, Saragoſa	37	15	39	30	40	30
Sora	41	40	0	0	38	20
Spoletum Italiæ	43	15	36	30	39	45
Spira imperialis	49	20	25	36	28	40
Sterinum Pemerianæ	54	0	33	20	37	45
Sueſſa Italiæ. Seſſa	41	30	38	40	42	0
Sulmo Italiæ. unde Ouidius	40	0	40	30	43	50
Tarentum uulgo Taranto	41	15	41	15	43	15
Taruiſium Italiæ	45	30	32	28	33	35
Tibur Italiæ Tiuoli	42	0	36	50	40	30
Toletum Hiſpaniæ	41	0	9	4	10	30
Tholoſa Galliæ	43	30	17	0	18	0
Thyle inſula	63	0	33	0	33	0

Nomina ciuitatum, & locorum.	Latitudo G.	Latitudo M.	Apiani lõgitudo G.	Apiani lõgitudo M.	Aliorum lõgitudo G.	Aliorum lõgitudo M.
Taurinum Pedemontii	44	40	30	40	29	30
Tergestum colonia. Triest.	45	14	33	30	35	16
Tigurum Heluetiæ	46	48	26	36	26	36
Thebæ Africæ	29	30	62	30	62	30
Thunetum, seu Tunissa	32	30	33	0	33	0
Tubinga Vuittemb. Ducatus	48	38	26	23	29	45
Turonia	47	20	0	0	16	45
Traiectum Hislandiæ	52	16	20	52	27	34
Treueris	49	55	28	0	28	0
Tridentum, uulgo Trento	45	18	30	30	31	42
Trutauia Franconiæ	49	46	28	18	28	18
Valentia Hispaniæ	36	10	11	30	12	40
Valis Oletana. Valladolit	42	20	10	10	9	0
Velitium	41	0	0	0	35	0
Venetiæ omni laudũ genere cumulatissime.	45	0	32	30	34	30
Verona	45	16	31	16	32	45
Vercellæ	44	12	30	0	29	50
Vicentia	44	55	32	10	33	0
Vienna Galliæ	45	12	21	25	22	30
Vienna Austriæ	47	42	0	0	38	0
Vienna Panoniæ	48	22	35	8	38	0
Viterbium Italiæ	42	18	35	43	39	0
Vlma inferioris sueuiæ	48	25	27	30	30	20
Volaterra Italiæ. Volterra	42	40	33	30	33	50
Vrbinum	43	4	0	0	34	30
Vratislauia Slesiæ	51	10	34	34	38	15
Vtinum seu Vtinis	46	30	0	[illegible]	35	0
Vuittemberga Saxoniæ	51	50	30	30	35	0
Vuormatia Imperialis	49	44	25	15	28	3

Qua ratione conuertatur tempus ab occasu in tempus ab ortu.

VElim, ut hoc loco eruditi ores uiri mihi ignoscant, si quædam nimis uulgata hic persequor, & prolixior sum, quàm ipsa res postulare uidetur. Omnibus enim quoad eius fieri potest consultum uolo, ob id qui hęc intelligunt, ne legant quidem, qui enim uel penitus ignari sunt, uel crassiori Minerua huiusmodi doctrinā postulant, quod non de his solū dictum sit; quæ hoc loco tradimus, sed de alijs etiam, quæ huius generis aliis locis scripsimus. His igitur omissis nostrum propositum persequamur. Licet de ratione permutationis temporum inter se superius tractauerimus; hic tamen iterum sed exquisitius acturi sumus. Datum igitur aliquod tempus a solis occasu, quod in tempus a Solis ortu conuertere uelis; duo tibi prius consideranda sunt: primum quo tempore Sol oriatur, deinde num illud datum tempus sit diurnum, an nocturnum, si diurnum subduc tempus ortus Solis a tempore ab occasu, & reliquum erit tempus ab ortu, ut die primo Februarij scire uelim, quota hora sit ab ortu Solis, cum est H. 18. ab occasu. Primum uideo Solem oriri in sua rotula ad lat. Grad. 45. H. 14. 24¹. hoc tempus subduco ab H. 18. & reliquū est H. 3. 36¹. quę significant tempus illius diei ab ortu, & hic Venetijs ab ortu Solis: sin autem id scire uolueris H. 5. noctis, has horas iunge cum arcu diurno, qui hoc modo reperiendus est hoc loco ex H. 24. subducito solis ortum, & residuum erit arcus diurnus, cui adde Horam noctis.

	H. 24.		
Solis ortus	H. 14.	24¹.	
Arcus diur.	H.	9	36
Hora noct.	H.	5	
Temp. ab ortu	H. 14	36.	qū sunt H. 5. noctis die primo Februarij Venetiis

Horas ab ortu in horas ab occasu conuertere.

SIn habueris horas ab ortu certas, & scire uolueris horam ab occasu illis respondentem, sic agēdum est. Vide primum quota hora Sol oriatur, cui adde horam ab ortu Solis: si horę collectæ non excedunt H. 24. & illa summa erit quæsitū tēpus, sin excedit, ab illa summa subducas 24. & reliquum erit, quod quæris. Vt Venetiis scire uolo cum est hora 5. ab ortu Solis, quota sit hora ab occasu, idque die primo Februarii, quo die Sol oritur H. 14. 24¹. quibus addo H. 5. quę est hora ab ortu Solis, & fiūt H. 19. 24¹. sin idem scire uoluero H. 16. ab ortu sumo has cum illis horis

quibus

quibus Sol oritur,& conficiunt H. 30.24^{i}. a quibus ſubduco H. 24.& reliquum eſt H.6.24. ab occaſu Solis.

Tempus ab occaſu in tempus a meridie uertere.

HOc quidem tempus apud Aſtrologos maxime in uſu eſt,ob id maxime etiam animaduertendum eſt. Horam igitur ab occaſu in horam a meridie ſic conuertere debes.Primum uide quota hora Sol oriatur,quæ ſubducatur ex horis 24.ut arcus diurnus habeatur, hunc aũt arcum in duas æquas partes diuide,& ſemiarcum diurnũ habebis, quo ſic tibi utendum eſt, ut infra:hoc enim primum aliquo exemplo illuſtrãdũ eſt.Sol oritur Venetiis,ut in ſua tabula cernitur, die primo Februarii H. 14.24^{i}.hoc tempus ſubduco ex 24. relinquitur H.9.36^{i}. hoc tempus diuido in duas æquas partes,& altera pars eſt H.4.48^{i}. quod tempus ſemidiurnus arcus eſt,hoc eſt illud temporis ſpacium, quod eſt a meridie ad Solis occaſum. Quod tempus ſi tuis horis ab occaſu addideris,eris uoti compos. Illud ſit in exemplum. Die primo Februarij ſcire uolo Venetiis quota hora ſit cũ poſt meridiẽ eſt H.18. ab occaſu.His addo arcum ſemidiurnum, & ſumma eſt H.22.48^{i}. quod tempus erit ſuperioris diei. Nam cum horum duorum temporum ſumma non excedit 24. eſt ſuperioris diei, ſi excedit eſt eiuſdem diei, & ex ſumma abiiciendæ ſunt 24. horæ, & reliquum eſt tempus quæſitum. Vt ſi hoc ſcire uolo H. 22. ab occaſu, His addo arcum ſemidiurnum, qui eſt H.4.48^{i}.& conficio H. 26.48^{i}. a quibus ſi demo H.24. reliquum eſt H.2.48^{i}. quod tempus eſt a meridie eiuſdem diei.

Tempus a meridie ad tempus ab occaſu reducere.

TEmpus a meridie ſi uolueris ad noſtras horas reducere ſemidiurnus arcus pariter tibi notus eſſe debet.Nam ſi hũc arcũ ab illis horis ſub duxeris,tibi notum fiet quæſitum tempus,& ſi ſubtractio fieri nequeat illis adde 24. hoc modo. Die primo Februarij 1587. fuit ✶ ♂ ad Lunam H.15.56.quod tẽpus cum ſit a meridie,ſcire uolo,quo tempore ab occaſu ille ſextilis fuit. Eo die arcus ſemidiurnus eſt H 4.48^{i}. quo tẽpore ſubducto ex illis Horis 15.56^{i}.reſiduum eſt H.11.8^{i}.quod tempus a Solis occaſu eſt.Quod ſi acciderit,vt ſubtractio fieri nequeat,adde 24.& reſiduũ erit tempus quæſitum,ut die 7.Februarii 1587.eſt ☌ ☉ & ☽ H.2 44^{i}.ſcire uolo quota hora ab occaſu ſit: id tempus ſubduco ex illo tempore additis prius 24.& reſiduum eſt H.22.1^{i}. arcus enim ſemidiurnus eſt 4 48 ob id cum ſubtractio fieri nequeat tempori ☌ addo 24 & sũma fit H.26 43^{i} a quibus ſubducto arcu ſemidiurno,reſiduum eſt H.22.1^{i}.ab occaſu cum ſcilicet fuit ☉.& ☽.☌.

Tempus

Tempus ab occasu in tempus a media nocte conuertere.

SI quando contigerit, ut tempus ab occasu in tempus a media nocte ti bi uertendum sit, debes arcum seminocturnum ex horis ab occasu subducere, si fieri potest subtractio, et si non potest, adde 24. & residuum ex subductione erit tempus a media nocte. Illud in exemplum sit. scire uolo die 1. Februarii Hora quarta noctis quota hora sit ex horis a media nocte. Primum inueniendus est arcus seminocturnus. Quod fit hoc mo do, uideo in tabula ortus Solis ad Venetiarum latitudinem solem eo die oriri H. 14 24[i] arcus igitur seminocturnus est H. 7. 12[i]. sed cum hoc non possit subduci ex horis 4. addo 24. & consurgunt 28. horę, ex quibus sub duco arcum seminocturnum, reliquum fit H. 20. 48. quod a media nocte tempus est.

Tempus a meridie in tempus a Solis ortu conuertere.

SI tempori a meridie addideris arcum seminocturnũ tempus a Solis ortu habebis; sed illa cautio adhibenda est, ut cum summa excedit 24 Horę 24 abiiciantur. Vt eodem die primo Februarii H. 5. a meridie scire uolo quota sit hora a Solis ortu. His quinque horis addo semidiurnũ arcum, qui est eo die H. 4. 48. fiunt H. 9. 48[i]. si hoc scire uolueris H. 22. His addo pariter H. 4 48[i]. fiunt H. 26 48[i]. a quibus detraho 24. residuũ est H. 2 48. quod tempus a solis ortu est.

Tempus a meridie in tempus a media nocte mutare, & contra.

SI ab horis a meridie demeris H. 12 reliquum erit tempus a media nocte: hac tamen cautione adhibita, ut cum subtractio fieri nequit adda tur 24 illud fit exemplum. Die 3. Februarii 1587 H. 20. 55[i]. accidit ☍ ♃, quæro quota hora fuit a media nocte, ex his horis abiicio 12. residuum est H. 8 55. quod tempus a media nocte est. item eodem die H. 4 18 fuit △ ☉ ♀, quæro horam huius temporis a media nocte: cum ex his horis non possint subduci 12. illis addo 24. & fiunt H. 28. 18[i]. a quibus minuo, 12 residuum est H. 16. 18[i]. quod tempus a media nocte est. Sin autem contra uolueris conuertere tempus a media nocte in tempus a meridie, tem pori a media nocte adde H. 12. & 24 reiice si sũma excedit 24. & habebis tempus optatũ. Quod sine exemplis per se, uel ex superioribus notũ est.

Tempus a media nocte in tempus ab occasu uertere.

TEmpori a media nocte si arcum seminocturnum addideris habebis tempus ab occasu, si summa est maior, quàm H. 24. abiicito 24. & residuum

residuum erit tempus quęsitum. Vt H. 6. a media nocte scire uolo, quota hora sit ab occasu, idque die primo Februarii, quo seminocturnus arc* est H. 4. 11. hoc tempus illis sex horis addo, & consurgunt H. 13. 11'. idē se uolueris scire H. 21. his pariter adde seminocturnum arcum H. 7. 11., fiunt H. 28. 11'. a quibus detraho 24. residuum est H. 4. 11'. quod tēpus ab occasu est.

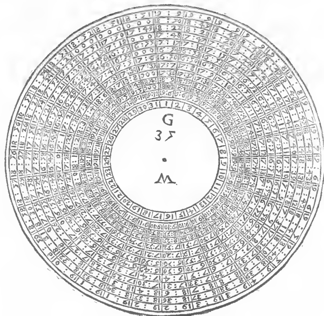
Tempus a media nocte in tempus ab ortu uertere.

A Tempore a media nocte subduc seminocturnum arcum, & residuū erit tempus ab ortu, si subtractio fieri nequit, adde 24. Vt scire uolo H. 10. a media nocte quota hora sit ab ortu, die primo Februarii, ab hoc tempore subduco arcum seminocturnum, qui est H. 7. 11'. reliquum est H. 2. 49'. quod tempus est ab ortu. item H. 2 a media nocte, quota hora erit ab ortu, cum ab hoc tempore seminocturnus arcus subduci non possit addo 24. & cōsurgit tempus H. 26. ab his subduco seminocturnum arcum qui est Ho. 7. 11'. residuum est H. 18. 49'. & hoc tempus ab ortu est. Ad hęc omnia superiores tabulę, quę Solis ortum indicant maxime conducunt. Qua uerò ratione hęc omnia tempora in horas planetarias, & hę in illa comutentur tempora, infra suo loco expositurì sumus.

QVA

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM GRAD. 35.

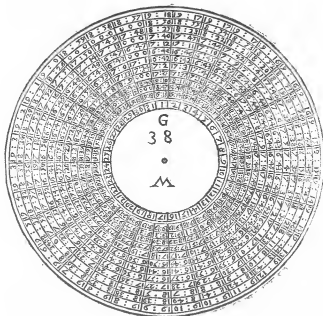
Breues anni transeunt. Iob. 16.

QVA RATIONE VERA MERIDIEI, ET SOLIS ORtus hora cognoſcatur. Cap. IIII.

Cire quota hora Sol oriatur, & ad meridiem perueniat non ſolum utile eſt medicis, nauigantibus & agricolis, uerum etiam ſacerdotibus, & maxime iis, qui in c. nobiis uitam agunt, vt ita tempus diſtribuere ſciant, ut diuina officia ſuo tempore celebrentur, immo omnibus utile eſt, ut tempus quod ſolum noſtrum eſt (vt Seneca inquit) colligere poſſimus. Propter hanc cauſam non ſolum tabulas conſtruxi ſuperiores ex quibus omnes uerum ſolis ortum cognoſcerent, uerum etiam ſe quentes iiſdem locis accommodatas, vt quando fit meridies ſingulis anni diebus nullo labore quiſq; in illis cerne rè poſ ſit.

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM GRAD. 38.

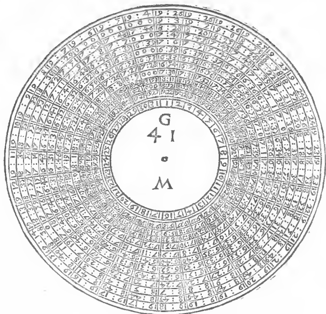

Mille anni ante oculos tuos tamquam dies hesterna, quæ præteriit. Psal.89.

Vſus harum tabularum eſt idem cum vſu ſuperiorum: interior enim numerorum ordo menſium dies tibi indicat, index volubilis in medio menſes, quem indicem debes ponere ſuper diem, cuius meridiem quæris & index menſem, & angulus communis menſis, & diei meridiem, quem quæris, tibi oſtendet.

His etiam tabulis ſi vſus eris ad tempora commutanda facilem tibi vſum oſtendent. Nam ſi ab hora meridiei demeris arcum nocturnum, quem ſuperiores rotulæ ſolis ortus tibi oſtendunt, habebis arcum ſemidiurnum, arcus is tibi dat arcum ſeminocturnum ſi a 12. eum ſubduxeris, & multas alias opportunitates tibi dabit ad tempus commutandum, ut nihil futurum ſit amplius, quod in hanc rem deſideres.

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM GRAD. 41.

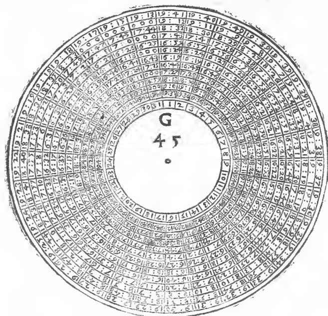

Dies noſtri defecerunt. Pſal. 89.

Illud ſit tibi in exemplum pro arcu ſemidiurno, & ſeminocturno inueniendo. die prima Februarij arcum ſemidiurnum ſcire uolo, inquiro primum quota hora ſit meridies, & uideo in rotula eſſe H. 19. 12ʹ. deinde quota hora Sol oriatur, & video horiri H. 14. 24. hoc ab illo tempore ſubduco, & relinquitur H. 4. 48ʹ. qui arcus ſemidiurnus eſt pro ſeminocturno vero hoc ſubducito ex 12. quod relinquitur ſeminocturnus arcus eſt, quod H. 7. 12ʹ.

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM GRAD. 45.

In multo tempore prudentia eſt. Iob.12.

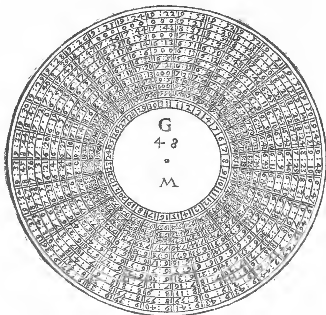
Horam meridiei ex arcu ſemidiurno inuenire.

SI arcum diurnum inueneris, vel ex tabulis, quæ in ephemeridibus ſunt, vel iis rõnibus, quibus illæ tabulæ conſcriptæ ſunt, & illum ex 24. horis ſubduxeris, meridiei horam habebis: vt die primo Martij cum Sol ſit in Gradu 10. X arcus ſeminocturnus eſt H. 6. 32ⁱ. quo tempore ſubducto ex 12. remanet H. 5. 28ⁱ. qui arcus ſemidiurnus eſt ad lat. Grad. 45. Hoc tempus ſubduco ex 24. remanet H. 18. 32ⁱ. quod & in ſuperiori tabula nullo labore reperitur.

Ortum

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM GRAD. 48.

Quasi meridianus fulgor consurget tibi ad uesperam, & cũ te consumptum putaueris orieris, ut lucifer. Iob. 11.

Ortum Solis inuenire per arcum diurnum.

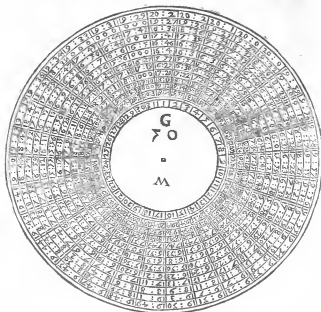
VBi inueneris arcum femidiurnum quomodo fupradictum eft. illũ, fi duplicaueris,& ex 24 Horis fubduxeris Solis ortum habebis, ut primo die Martij ut dictum eft arcus femidiurnus eft H. 5.28. quod duplicatum eft H. 10.56. hoc fubduco ex 24. remanet H. 13.4ⁱ. quo tempore Sol oritur ad lat. Grad. 45. ut & in tabula ortus Solis ad latit. Gra. 45. patet.

Ortum Solis per arcum feminocturnum inuenire.

SI duplicaueris arcum feminocturnum habebis Solis ortum vt die primo Februarij arcus feminocturnus eft H. 6. 32ⁱ. quo duplicato conficitur tempus H. 13. 4ⁱ. hoc igitur tempore Sol orietur primo die Martij.idem facito & in alijs diebus.

TABVLA MERIDIEI AD LATITVDINEM GRAD. 50.

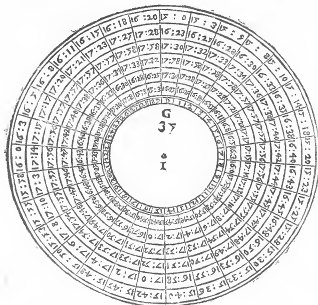
Cunctis diebus terrę sementis, & messis, frigus, & ęstus, ęstas, & hyems, nox & dies, non requiescent. Gen. 8.

DE TEMPORIBVS HORARIIS, ET CONVERSIONE horum temporum in alia tempora. Cap.V.

Tempora horaria sunt ęquatoris gradus,quibus omnia tempora metimur, ut arundine, uel passu terram metiri solemus: horum autẽ graduũ partim horas æquales metiũtur, partim inæquales.Ea enim 4. horarum genera, de quibus superius ab ortu,& ab occasu Solis,a meridie,& a media nocte sunt interse ęquales,& qualibet hora oriuntur quindecim ęquatoris gradus,quod in Planetarijs quæ,ob id inæquales dicuntur; non accidit. Quot autẽ gradus oriantur singulis horis scire operæ pretium est. Nam ita quando singulæ incipiant,& desinant horę scies,quod ad medicamenta conficienda, ad corpus exercendum,& ad cetera ad bonam ualetudinem pertinentia maximè conducit. Vtile præterea est ad temporum permutationem, ut infra docebimus. Quod licet id omne sit traditum superius tamen hoc loco id alio quodamodo tradetur. Vtile etiam est uel maximè ad quinque locorum hilegialium directiones, quod tum ad præuidendus tum ad fugiendos morbos,qui cęlorum ui hominibus accidunt,tum ad curandos maxime conducit.D ixi qui cælorum ui accidunt, quod in multos morbos i ncidunt homines, quod uolunt cruditate scilic et & aliis de causis, quę penitus ex illorum uoluntate pendent, de quibus nihil neque præuidere,neq; prędicere Astrologus potest.

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM
PRIMA AD LATIT. GRAD. 35.

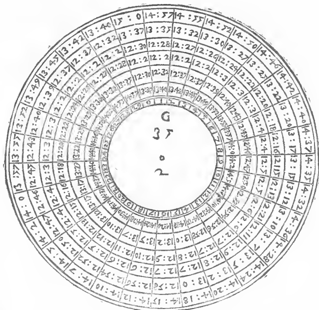
Nonne duodecim horę sunt diei. Ioan. 11.

Vsus harum tabellarum.

VT harum tabularum usum intelligas primum tibi uidendum est quo Zodiaci gradu sit Sol illo die, quo tempora horaria scire cupis, quod ex rotula sita in primo capite huius libri(ut dictum est)facere poteris. Hunc autem gradum quære in serie numerorum ab.i. usque ad 30. qui interiores sunt in rotula, & super illum gradum pone indicem mobilem in rotula affixum,in quo reperies signum, in quo reperitur eo die Sol, & communis cellula tibi horaria tempora dabit uel nocturna,uel diurna ut in rotula minori adscriptum est. Nam duo circuli uni latitudini seruit, primus habet tempora horaria diurna ♈,♉, ♊,♋,♌,♍, & nocturna ♎,♏,♐,♑, ♒,♓. Secuuda uerò continet Tempora horaria diurna ♎,♏,♐,♑,♒,♓,& nocturna ♈,♉, ♊ ♋ ♌ ♍. ut in indice affixo uidere licet.

TABELLA TEMPORVM HORARIORVM SECVNDA AD LAT. GRAD. 35.

In sapientia ambulate ad eos, qui foris sunt, tempus redimentes. Paul. ad coll. 4.

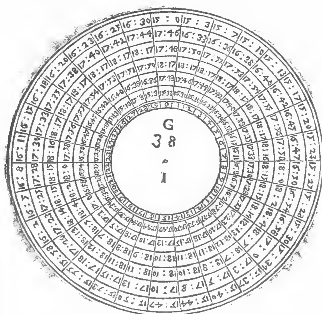
Primi numeri in cellulis inuenti gradus significant, & secundi minuta, & quilibet grad. 4. minuta temporis tibi dant, & quodlibet minutum dant 4. secunda temporis, ut quindecim minuta in tabulis reddunt unũ minutum temporis horarum æqualium, quæ omnia exemplis illustriora fient.

Die prima Februarij 1587. scire cupio tempora horaria diurna. Primum inquiro Solis locum in Zodiaco per rotulam primam huius libri, quem esse in grad. 12. Aquarii conspicio. Deinde me recipio ad sequentem tabulam horariorum temporum ad latitudinem Grad. 45. (id enim fit Venetiis) & in secunda rotula: tempora enim diurna ♒ sunt in secunda rotula, ut in indice in medio affixo, & uolubili apparet. Postea in ordine graduum inquiro Grad. 12. super quem indicem pono nempe super lineam quæ proxime ante Grad. 12. est & in indice inquiro ♒, & cellula ibi proxima uel communis signo cum gradu tibi dabit Tempora 12. 0. qui cum sint gradus æquinoctialis multiplicandi sunt p 4. (ut dictum est) & fiunt 48. pronunciabis igitur Horam planetariam illius diei esse 48. minuta horæ ęqualis. Sin autem scire uolueris tempora noctu rna eiusdem diei ingre dere tabu lam primam cum gradu, & signo (ut supra fecisti) & habebis in cellula communi T. 18. 0. idem dictum sit de ceteris signis, & tabellis ceteris locis inseruientibus.

Horas

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM
PRIMA AD LATITVDINEM GRAD. 38.

A ſolis ortu vſque ad occaſum laudabile nomen Domini. Pſal. 112.

Y Horas

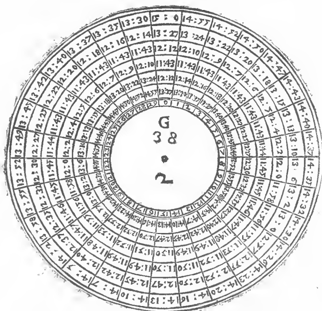
Horas planetarias ad tempus ab occasu reducere.

QVod si volueris has planetarias, siue inæquales horas ad tempus ab occasu reducere, tempora horaria in horas,& minuta conuersa debes addere arcui nocturno,& eris voti compos.habebis.s.diurnas horas. sin horas nocturnas volueris cum incipiant & hæ horæ ab occasu satis est hæc tempora horaria conuersa toties simul colligere,quot sunt horę quas quæris. Exemplis illustrior res fiet. Die prima Februarij tempora horaria diurna Venetiis sunt 12. & nocturna 18. & Sol oritur H. 14. 24ⁱ.si 12.tempora horaria vertes in tempus æquale erunt m. 48.quod tẽpus vnius horæ planetariæ est.hoc igitur tẽpus si addideris. H. 14.24ⁱ. qui nocturnus arcus est. fiunt H. 15.m. 12. pronunciabis igitur primam horam planetariam fluere ab ortu Solis vsque ad horam 15.12ⁱ. si his addideris iterum m. 48. habebis spacium secundæ horæ: incipiet.n. H. 15. m. 12 & desinet H. 16.& sic deinceps tibi agendum est, vsque ad Horam 12.quæ vltima diei hora est. si horas noctis scire cupis horaria tempora in tempus æquale conuerte, vt supra docuimus. multiplica igitur T.48 per 4 fiant H. 1. 12. quod spacium nocturnę horæ planetariæ est. Hora igitur planetaria prima noctis eiusdem diei incipiet ab occasu Solis & perdurabit vsque ad H. 1. 12ⁱ. cui tempori si addideris idem spacium vnius horæ summa erit H. 2. 24ⁱ.quo tempore desinet secunda hora,rursus si huic addideris H. 1. 12. fient H. 3. 36ⁱ. quo tempore habebis tertiæ horæ finem, & ita deinceps vsque ad H. 12. si dominos planetas singularum horarum scire desideras, consule huius rei tabulam, quam in hoc tertio libro superius habes accommodatissimam.

TABVLA

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM SECVNDA AD LATITVDINEM GRA. 38.

Nunquit perducis Luciferum in tempore ſuo, & veſperum ſuper filios terræ conſurgere facis. Iob 38.

Quomodo adhibenda sit pars proportionalis tum in his, tum in superioribus & sequentibus tabulis.

CVm tibi acciderit scire velle vel solis ortum, vel meridiem, vel horaria tempora alicuius loci, ad cuius latitudinem nullam tabellã propriam habeas, tibi consulenda est proximè maior, & proximè minor latitudo, & ex his duabus eruenda est differentia, & differentia tui loci, & vel ad tabulam sexagenariam, quæ in fine horum librorum est, vel ad regulam auream reuocanda est, vt partem proportionalem eruas.

At res ipsa exemplis illustranda est. Genua Italiæ sita est ad latitudinem G 43.50ⁱ. tabula proximæ minoris latitudinis est G.41.& proximę maioris est G.45. vtraq, igitur tabula tibi consulenda est. hoc modo. scire volo, quota hora oriatur Sol genuæ die primo Ianuarij, ingredior tabulam Solis ortus ad latitudinem Grad 41. quomodo superius traditũ est. & video solem oriri H. 14.54ⁱ. ingredior deinde tabulam ad lat. Gra. 45. & ibi solem oriri video H. 15. 22ⁱ. a maiori numero si minorem subduxeris differentiã habebis ita ortus solis D. 1. Ianuarij ad lat. Gr. 45. H. 15. 22
ad lat. Gr. 41. H. 14. 54

Differentia quatuor graduũ H. 0.28.

Ex latitudine deinde tui loci, sub- ducas latitudinem tabellę pro- ximæ minoris vt tui loci differen- tiam habeas hoc modo.

latitudo genuæ est. Grad. 43. 50ⁱ.
latitudo tabellæ proximę minoris Grad 41.
differentia G. 2. 50.

Ita ratiocinatio ordinanda est per auream regulam.
si gradus 4. dant m. 28. quot m. dabunt G. 2. m. 50.

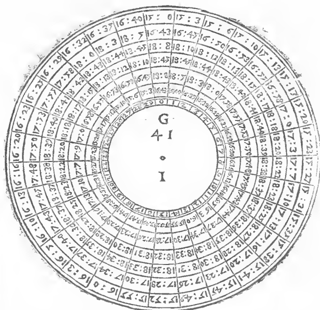
m. 240 m. 170
28
1360
340
4760

2
05
230
4760 | 200
2400 (19 —— 240.
24

Si hæc minuta inuenta hoc modo addideris ortui Solis inuento in tabula ad lat. Grad. 41. quæ sunt H. 14. m. 54 fient H. 15. m. 14. (Nã licet quotiens numerus sit tantum 19. integer, tamen si quod superest animaduerteris uidebis pene unum integrum esse) pronunciabis igitur Genuæ Italiæ Solem oriri primo Ianuarij H. 15. m. 14ⁱ. Eodem modo tibi procedendum est & in tabulis meridiei, & in tabulis horariorũ temporum, cũ rẽ exquisitã habere cupis, vbi tabulæ ꝓximæ maiores, & minores adsũt.

TA-

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM
PRIMA AD LATIT. GRAD.41.

Fecit solem in potestate diei, & terram, & stellas in potestatem noctis, quoniam in æternum misericordia eius.
Psal. 135.

Sin

Sin quando tibi acciderit ſcire velle hanc proportionalem partem, vbi tabulæ ad latitudinem proximè minorem,& proximè maiorem non eſt, vt accidit nonnullis locis apud primam, & vltimam tabulam collocatis: ſic tibi operandum eſt.vt in ſequentibus exemplis apparet.

Scire uolo quota hora Sol oriatur Hieroſolimæ, quæ ad latitudinem Grad.31.40'.ſita eſt.hic nulla adeſt tabula latitudinis proximè minoris, duabus nũc proximis tabulis maioris latitudinis tibi vtendum eſt, vt primam differentiam habeas, ideſt ortus Solis inter has duas latitudines hoc modo: in tabula ad lat.Gr.35. Sol oritur die primo Ianuarij H.14. m.20.& in tabula ad latit.G.38.H.14.36'.ſubduco minorem numerum ex maiori, & remanet differentia harum duarum latitudinum, quę ſunt G.3.& m.16.aliam deinde inquiro differentiam.ſ.Hieroſolimę,& latitudinis primæ tabulę, quæ eſt Gra.35.& Hieroſolimæ 31.40'. quibus ſubductis ex G.35.remanet ſecunda differentia G.3.20'.

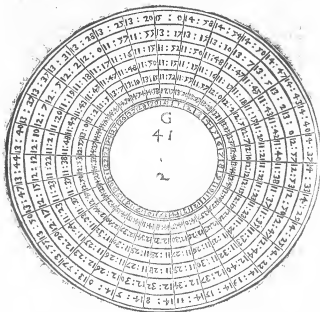
ratiocinatio ſic ordinatur.

Grad. 3. differentiæ inter tabulas ſunt m.16.quid dabit G.3.20.

60.		60.
M.180.		M.200
		16
	•1	1200
	+7	200
	244	
	3200 |	3200
	+800(17 $\frac{7}{9}$	
	+8	

Pars proportionalis eſt m. 18. quæ ſubducenda eſt ex horis ortus Solis Hieroſolimæ, quòd hæc ciuitas eſt adhuc ad minorem latitudinem ſita, quę eſt tabula minoris latitudinis in hoc libello, & qua vſus ſum in parte proportionali inquirenda. Sol igitur cum oriatur die primo Ianuarij ad latitudinem G. 35.H.14.m. 20.ab his:ſi detraxeris partem proportionalem 18'.erunt H. 14. 2'.qua hora Sol oritur Hieroſolimæ.

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM SECVNDA AD LATIT. GRAD.41.

Dies vltionis in corde meo semper.
Isa. 53.

Sin autem ſcire volueris quota hora ſol oriatur, uel ad meridiem perueniat, vel quot ſint tempora horaria in his locis, quæ ſunt ad maiorem latitudinem, quàm eſt latitudo maior harum tabularum, ſic tibi agendum eſt, vt in his, quę ſunt ad minorem, ſed pars proportionalis eſt addẽda horis inuentis in tabula tuo loco vicinioris latitudinis, non autem ſubducenda, vt ſuperius feciſti. Hoc exemplo animaduerte. Vuittemberga Saxoniæ eſt collocata ad latitudinem Grad. 51. 50ⁱ. proximiores tabulę ſunt lati. G. 50. & 48. Vide primum quota hora Sol oritur die prima Ianuarij, ſi ſolis ortus illius diei ſcire cupis, ad vtrãque latitudinem, & inuenies ad lat. G. 50. oriri H. 16. 2ⁱ ad lat. G. 48. H. 15. 42ⁱ. horum locorum differentia eſt H. o. m. 18 differentia graduum eſt G. 2. His igitur Grad. dant m. 18. videndum deinde eſt, quantum diſtat tuus locus a proximiori tabula, quæ cum ſit latit. G. 50. & locus tuus lat. G. 51. 50ⁱ. differentia eſt G. 1. 50ⁱ. ſic igitur ratiocinatio ordinanda eſt
ſi Grad. 2. differentiæ dant m. 18. quot dabunt G. 1. 50.

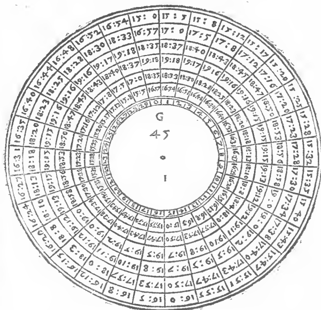
```
  60.                                   60.
M.120.                                M.110
                                          18
                                        ----
    *                                    880
  076                                    110
 *980 ]                                 ----
 1200 { 16 1/2                          1980
   12
```

Hæc autem pars proportionalis addenda eſt ortui ſolis tabulæ ad latitudinem Grad. 50. quę fuit H. 16. 2ⁱ. quibus additis m. 16. 1. fiunt H. 16. 18ⁱ. 30ⁱⁱ. quod tempus eſt ſolis ortus die prima Ianuarij Vuittembergæ Saxoniæ.

TABVLA

TABVLA PRIMA TEMPORVM HORARIORVM AD LATIT. GRAD. 45.

Omnis potentatus breuis uita.
Ecclesiast. 10.

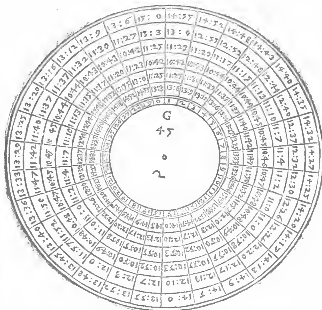
Etsi ex ijs, quæ dicta, sunt facile perspici potest, quomodo pars proportionalis eruatur, & uerum tempus ortus Solis, & meridiei cuiuscunque loci cognoscatur vna cum horarijs temporibus: nō alienum tamen mihi visum est hoc loco aliquod exemplum afferre, ut rationem eruēdi in temporibus horarijs partem portionalem habeas, vt ad huius doctrinę perspicuitatem nihil sit amplius, quod desideres. Ad hæc igitur accipe: Vercelę ciuitas sita est ad latitudinem Grad. 44. Tabula proxima minor est ad lat. Grad. 41. proxima maior ad latitudinem Grad. 45. differentia prius inter has duas latitudines inuenienda est. Inuenio igitur prius tempora horaria diurna utriusq; latitudinis primi diei Martij (hoc enim illud est, quod mihi sciendum propono) inuenio in secunda Tabula lat. G. 45. tēpora horaria G. 10. X (illo .n. die eo loco Sol est) esse T. 13. 50'. ad latitudinē vero Grad. 41. sunt T. 13. 50'. differētia igitur sunt 10'. Differentia vero secūda, quę est tui loci a tabula proxime minori, est G. 3. Nam latitudo in tabulis proxime minor est Grad. 41. Differentia vero inter vtramque tabulam est Gra. 4. sic igitur disponenda est ratiocinatio. si Gr. 4. mihi dant m. 10. quot mihi dabit Grad. 3.

$$\begin{array}{c} 3 \\ \hline 3\ 0 \\ 4 \\ \hline 7\tfrac{1}{2} \end{array}$$

Hæc pars proportionalis minuenda est de temporibus horarijs inuentis in Tabula ad latitudinem tui loci proxime minoribus. Quę est T. 13. 50'. quibus additis M. 7. 30". fiunt T. 13. 47'. 30". Et ita pronuntiabis, tot esse ibi tempora horaria primo die Martij, in ceteris vero latitudinibus operare, vt supradictum est & res ex sententia cedet.

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM SECVNDA AD LATITVDINEM GRA. 45.

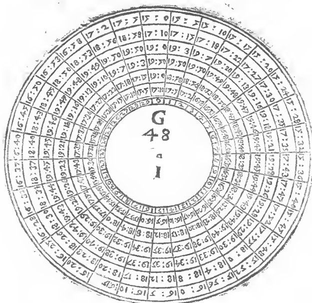

A mane vſque ad veſperam immutabitur tempus, & hæc omnia citata in oculis eius. Eccl. 18.

Horaria tempora ad tempus ab ortu Solis reducere.

SI horas planetarias ad tempus ab ortu Solis perducere uolueris idẽ
facere debes in horis diurnis, quod in nocturnis fecistis in horis ab
occasu, contra vero in horis nocturnis addenda enim sunt horaria tem
pora arcui diurno, vt habeas, quod quęris: illud in exemplum sit. Die
primo Martij scire velim quota hora ab ortu sit quinta hora diurna.
Primum inuenio Solem per primam huius libri tabulam esse in
Grad. 10. ♓. hunc gradum inuenio in tabula secunda ad lat. Grad.
45. nam id uolo scire Venetijs, & in ea sunt tempora diurna ♓) et in se
rie numerorum, qui ad ♓ reperiuntur & ad Grad. 10. uideo tempo-
ra horaria esse 13. 40^{i}. quæ sunt m. 54. 40^{ii}. horarum æqualium: pri-
ma igitur hora desinit m. 54. 40^{ii}. a Solis ortu: hoc tẽp⁹ si quater college
ris habebis principium quintæ horæ esse H. 3. 38. 40^{ii}. a Solis ortu. Sin
autem scire uolueris horam quintam noctis sequentis, tibi uidendum
est, quota hora Sol occidat, quod fieri potest omnibus superioribus ta
bulis hoc modo: primũ ex tabulis ab ortu Solis. Na tps Solis or-
tus si subduxeris ex 24. habebis in reliquo tps occasus Solis ho
rarũ à Solis ortu. Die.n. primo Martij Sol oritur in Tabula ad la
titud. G. 45. H. 13. 4^{i}. hoc tempus subduco ex 24. remanẽt H. 10. 56^{i}. qui
diurnus arcus est, & hora ab ortu Solis: Id etiam facere potueris per ta
bulas meridiei, Nam tempus meridiei subduc ex 24 remanet arcus semi
diurnus, quem si duplaueris habebis diurnum arcum. In tabula igitur
meridiei ad Lat. G 45. primo Martij Meridies est H. 18. 32^{i}. hoc tem-
pus subduco ex 24. remanẽt H. 5. 28^{i}. quod tempus duplicatum conficit
H. 10. 56^{i}. Idem potes facere per tabulas horariorum temporum. In-
quire horaria tempora diurna eiusdem diei, quæ sunt 13. 40_{i}. hoc tem-
pus conuerte in horas, & minuta ęqualia erunt m. 54. 40^{ii}. hoc autem tẽ
pus multiplica per 12. consurgunt H. 10. 56^{i}. cognito igitur tempore oc
casus Solis, si quota hora desinet prima scire volueris, huic arcui diurno,
vt vis inuento adde unius horæ spacium inuentum per tempora horaria
nocturna inuenta in prima tabula in serie numerorum, quę ad ♓. & ad
10. eiusdem signi gradum est & eris voti compos: sunt enim tempora ho
raria T. 16. 20^{i}. quę versa in horas, et minuta ęqualia conficiunt H. 1. 5^{i}.
20^{ii}. Hęc adde arcui diurno superius inuento, qui est H. 10 56^{i}. conficiũt
H. 12. 1^{i} 20^{ii}. adde iterum habebis secundę horę finem. H. 13. 6^{i}. 40^{ii}. adde
iterum habebis finem tertiæ, et ita deinceps, vsq; ad duodecimam horã.

TABVLA PRMA TEMPORVM HORARIORVM AD LAT. GRA. 48.

Omnia in tempore suo comprobabuntur.
Eccl. 40.

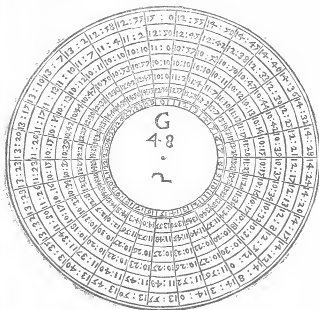
Tempora

Tempora horaria in horas a meridie conuertere.

SI diurnas horas habere volueris post meridiem satis est colligere toties spacium vnius horæ planetariæ, quot sunt horę, cuius finem scire cupis, hoc modo primo Martij hora planetaria diurna, vt dictum est superius, est m. 54. 40ii. cum hæc hora nempe septima eius diei incipiat in meridie, ut & illud tempus, in quod hoc vertere cupio, illud sequitur, quòd m. 54. 40ii. post meridiem erit finis septimæ: quod spacium si duplicaueris habebis finem secundæ horæ, & ita deinceps. Sin volueris horas noctis, arcu semidiurno inuento, vt superius dictum est, adde tempus unius horę nocturnę, si uis primam horam, si secundam adde illud spacium bis, si tertiam ter, & ita vsque ad 12. quę finis noctis est. Sin sex horas ante meridiem volueris, inquire horam meridiei in superioribus Tabulis & huic adde tēpus vnius horę diurnæ, si primam horam vis, si duas, adde illud spacium bis, & ita vsque ad sex. Neque videatur hoc inconueniens, quod ad inueniendas horas ante meridianas utar tempore meridiei: Hoc enim tempus constat ex arcu nocturno, & arcu semidiurno, quibus constat, & illud spacium a meridie vsque ad Solis ortū, eadē enim hora Sol peruenit ad meridiem, si tempus ab oc casu est, quo Sol oritur, si tempus est a meridie, ut hoc contemplantibus facile patebit. Hic exempla prætermittere mihi visum est.

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM SECVNDA AD LATIT. GRAD. 48.

Feſtina tempus, & memento finis.
Eccl. 36.

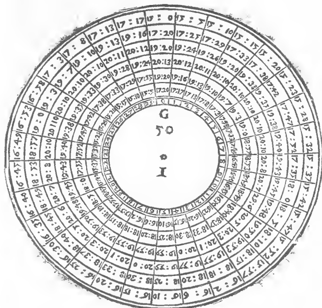
Tempora

Tempora horaria in tempus a media nocte conuertere.

QVod si volueris tempora horaria in tempus a media nocte conuer
tere, sic procedendum est. Si uis scire sex horas post mediam no-
ctem satis est tibi colligere tempus nocturnæ horæ, quod utrum
que tempus idem principium habet, vt superiori die primo Martij tem-
pus horæ nocturnæ est H.i.5^{i}. 2^{ii}.post igitur mediam noctem H. 1. 5^{i}.20^{ii}.
eris finis septimæ horæ noctis,huic tempori adde spacium vnius horæ
habebis finem octauæ horę, & ita deinceps vsque ad duodecimam ho-
ram,quæ oriente Sole detinet: cum autem diurnas horas conuertere vo
lueris,seminocturnum arcum in promptum te habere oportet, quod fe
ceris si has nocturnas sex horas in tempus æquale conuersas collegeris,
vel alia ratione superius tradita,& huic tempori addideris spacium vnius
horæ conuersum, sed diurnæ si primam horam vis habere, si secundam
bis adde, si tertiam ter & ita deinceps. Et hic aliquod addamus exem-
plum, ut omnes habeant aliquod lumen,quò gressus suos dirigant. Die
primo Martij horas planetarias in tempus æquale a media nocte volo
cõuertere. Quęro prius seminoct urnũ arcũ ex tabula ortus So-
lis ad latitit.G.45. & video oriri h ora 13.4^{i}.huius dimidium est,
H. 6. 32^{i}. huic tpi addo m. 54. 40^{ii}(nã hoc est spaciũ vnius ho
rę planetariæ diurnæ,vt toties superius dictum est)& fiunt H.7.26^{i}.40^{ii}.
quod tempus finem primæ horæ diurnæ tibi indicat, si finem secundæ
iterum adde,si tertiæ iterum etiam,& ita usque ad horam duodecimam
quæ vltima diei est. Sin primas sex horas nocturnas habere cupis semi-
nocturno arcui, & diurno adde spacium vnius horę nocturnæ habebis
finem primæ,si bis secundæ,& ita deinceps vsque ad sex,illud sit in exem-
plum,eodem die Sol oritur,vt dictum est H.13.4^{ii}.si huius dimidium est
H.6.32.qui semidiurnus arcus est,quem seruo, si hoc tempus solis ortus
subduxeris ex 24.habebis arcum diurnum H. 10. 56^{i}.cui addo semino-
cturnum arcum H.6.32^{i}.& conficio H.17.28^{i}.quo tempore Sol occidit
& est principiũ horę primę planetarię huic igitur addo H.i.5^{i}.20^{ii}.quod
est spacium unius horę nocturnæ,conficio H.18.53^{ii}. 20. quod tempus
primę horę, finis erit, si secundæ finem volueris,adde hoc spacium ite-
rum, & ita deinceps vsque ad sex.

TABVLA

TABVLA HORARIORVM TEMPORVM PRIMA AD LATIT. GRAD. 50.

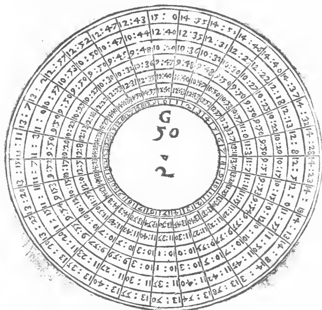
Gloria magna est sequi Dominum: longitudo enim dierum assumetur ab eo. Eccl. 23.

Non me latet quidem posse, & alia ratione hæc tempora conuerti: at illam secutus sum ego, quæ mihi videtur tironibus accommodatior, cum eodem tempore rem, & rei causam quodammodo doceam, neque illud me fugit, multos esse futuros, qui dicant me pluribus verbis in hac re usum esse, quàm opus est, quibus responsum velim, quod rudibus, & ignaris nunquam satis multa sunt verba, quibus illa doctrina traditur, quam ipsi scire desiderant, at peritis multa obsunt, illi hæc omnia studiose legant, hi ne legant quidem, cum non legant, vt discant, sed detrahēdi causa, & animaduertendi, si quid peccatum est. Præterea cū omnibus consultum uelimus, & diuersis in locis diuersum diei principium fiat, & his rationem tradere volui, qua sua tempora in aliena, & aliena in sua conuertant. Hominum enim societas id postulat, & nostra studia eò spectant, vt quantum in nobis situm est, apud omnes beneficia collocemus. Hac igitur parte confecta ad cetera pergamus.

TABVLA

TABVLA TEMPORVM HORARIORVM SECVNDA AD LATITVDINEM GRA. 50.

Fili conferua tempus,& deuita a malo.
Eccl.4.

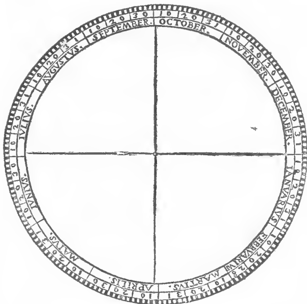
DE ANNVIS PROGRESSIONIBVS. Cap. VI.

CVM ad medicorum commoditatem, & omnium hominum vtilitatem construxerim ego sequentes 13. tabulas pro annuis, & mensuruis progressionibus quinque locorum Hilegialium, vt arabica uoce dicunt, Astrologi, pro ijs, qui hæc non callent, visum est nonnulla præfari, quo planum fiet quātam vtilitatem, atque commoditatem hæ tabellæ afferant, & cum conditæ sint ad morbos præuidendos, quinam sint illi morbi, quos astrologi præuidere non possunt, quosque possunt præuidere, & præuidendo, maxima adhibita ante diligentia (vt Ptolomeus testatur) euitare, quo vero modo id faciendum sit. aliàs si vires a Deo opt. & Max. & Venia legendi omnes libros, qui de hac re tractant, vt hæc colligi possint, dabitur, tractabimus: In præsenti autem docebimus tantū, vt in primo libro dictum est, modum legendi litteras in huius mundi libro Dei digito inscriptus (quod ad astronomiam tantummodo pertinet, idest, ad Astrorum leges exponendas, quas il li Deus posuit) quæ suo motu va rio, & diuerso varias, & diuer sas syllabas componunt, atque di ctiones, quas nobis legendas pponit, Deus vt suā voluntatē ali qua ex parte, ea. s quę ad nos pertinet, cognoscam⁹. Sed redeamus ad rē. Duplici de causa existimo morbos oēs in hominibus generari. cœlesti, uel humana, cœlestis ēt duplex est, vel vniuersalis alicuius regionis, prouinciæ, ciuitatis, aut climatis, aut anni temporis, particularis verò, alicuius singularis hominis. Primum genus est, vt pestis, vt ille morbus, qui hic Venetiis, & aliis locis Italiæ, mal del monton, dicebatur, qui anno 1580. Mense Iulij, & Augusti pene omnes inuasit. quod autem horum morborum causa cœlestis sit, lege Marsilium Ficinum libro de peste cap. 2. ita scribentem: concreatur huiusmodi vapor in aere vniuersalioris tempore pestis ex malignis quibusdam constellationibus, præsertim ex Martis cum Saturno in signis humanis coniunctione, & ex luminarium eclipsibus, qualis est præsentis pestis in anno. s. millesimo quadrigentesimo septuagesimo nono, & qualis etiam fuit anno eiusdem millesimi octauo, & hoc potissimum lædit homines. Hæc Ficinus, idem Pōtanus affirmat vna cum tota Astrologorum familia, Eā dictum est illud iam prouerbio coniunctio Saturni & Martis in cœlis pestis in terris. Nō tamen omnis pestis ex cœlesti causa oritur, cum uel terremotu, uel multorum corporum corruptione, uel frequēti usu eorū, quæ in nostris cor-

poribus

QVINQVE LOCORVM HILEGIALIVM ANNVAE PROFECTIONES.

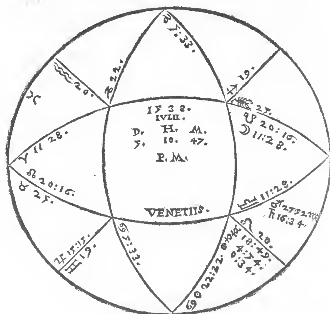
Planetæ, & radiationes in Arietis dodecatemorio.

Attenuati ſunt oculi mei ſuſpicientes in cœlum.
Iſa. 38.

poribus malos ſuccos,&venena gignunt,niſi quis & hæc a cœleſti cauſa fieri contendat: obſcurior tamen eſt, vel etiam diuina ira,vt in Bibliis legitur, quæ ob id dira peſtis ſæpe dicitur a bonis ſcriptoribus, quòd diuina ira mittatur. cum tamen hæc coniunctio ♄, & ♂, vel luminarium accidet, futurum tempus ne peſtiferum ſit verendum eſt. Humanáve ro morbi cauſa eſt, cum homo aliqua vel cupiditate, vel intemperantia aliqua facit, uel comedit, quę ſuæ vires minime ferre poſſunt, ex quo dicitur cruditas plures homines occidere, quàm enſes. Vult enim ſæpe homo in morbos incidere, cum velit ea, quæ morbos gignunt, & ſuam cupiditatem expleant: licet omnes homines natura ea fugiant, quæ in teritum afferre poſſunt. Multi enim adeo dementes ſunt, qui non uera eſſe credūt, quę de alimentorū facultatibus a medicis traduntur, uel de alijs rebus nō naturalibus Quid dicā de mercatoribus? Quàm multa terra, marique patiuntur, ut diuites euadāt, quibus deinde in multos morbos incidunt? Hæc autem omnia a libera hominum voluntate proficiſcuntur propter hanc cauſam Aſtrologus de his morbis ne verbum quidem facere poteſt, ſcilicet eos non poteſt preuidere, licet ad illorum curationē nō parū prodeſſe poſſit. Alij vero morbi ſunt, qui certis diebus & temporibus ſingulis contingere ſolent, quodam curſu uit illorum, & quodam corporis habitu, q ue ipſi cōſecuti ſunt eo inſtanti, quo nati ſunt, qui corporis ha bitus fit certis quibuſdam conſtellationibus, quos morbos po teſt ſapiēs prouidere, & vitare vt Prolemeus, vbi de vtilitate Aſtrologiæ verba facit, teſtatur, & auctor centorū Aphoriſmor apertiſſimis verbis docet, & multi alij, quos recenſere minime ſit opus cum ſolius Ptolomæi Auctoritas pro tota Aſtrologorum Schola habeatur. Quo autē modo hi morbi poſſint præuideri, non eſt noſtri inſtituti docere, ſed inſtrumenta tantum fabricare, quibus id facile aſſequi poſſint, qui Aſtrologiam hanc cal lent, licet hæc parum poſſint ſine directione, ad quam horaria tēpora ſuperius tradita maxime conducunt: inſtru menta vero hæc ſunt.

EXEMPLVM VNDE DVCVNTVR PROFECTIONES ANNVAE.

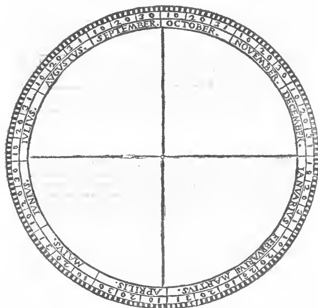
Non defrauderis a die bono, et particula bonæ diei non te prætereat. Ecclesiast.14

Has rotulas construere.

ANtequã harum rotularum vsum tradam, earum constructionem docere operæ pretium fore existimo, sine quo parum vtilitatis afferunt, cum hæ tredecim sequentes tabulæ sint tantummodo in exemplum, & vni tantum seruiant: licet paucis mutatis, & aliis accommodari (vt infra docebimus) possint. Vt igitur has tabellas, & tu lector candide construere possis, primum cœlestem figuram tempore, quo quis oritur erigere debes omni adhibita diligentia, & ponas sequentem esse. Volo in hanc figuram profectiones annuales conficere ad futuros morbos præuidendos: primum hanc in sequentem figuram conuerto hoc modo. Duco in longitudinem quatuor, & decem lineas. sed ita ut ultima uel prima duplum spacium contineat: deinde lineas prioribus transuersales nouem describo, postea in primis spaciis duodecim Zodiaci signorum characteres describo ab ariete incipiens, sub quibus omnes planetas sub suo signo colloco, sed ita, vt qui pauciores sui signi gradus confecerit proxime sub zodiaci signis sit collocatus, deinceps eum, qui post priorem pauciores partes signi peragrauit, & eadem ratione reliqui planetæ collocandi sunt, inscriptis gradibus, & minutis in ampliori spacio singulis planetis, & eorum radiationibus, vt in superiori figura se habent: & hæc melius in exemplo infra cernuntur.

TABVLA

PLANETAE ET PLANETARVM RADIATIONES IN TAVRI DODECATEMORIO.

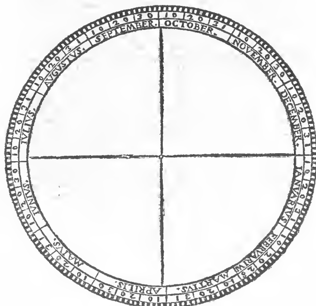
Lingua constituitur in membris nostris, quæ maculat totum corpus, & inflammat rotam natiuitatis nostrę inflamata gehenna. Ep. can. Iacob. III.

Tabella inseruiens ad 13. rotulas sequentes conficiendas.

G M.	♈	♉	♊	♋	♌	♍	♎	♏	♐	♑	♒	♓
4. 54.	△	□	★		♀		✱	□	△		☍	
11. 28.		☍		△	□	✱		☽		✱	□	△
15. 15.	✱		♃		✱	□	△		☍		△	□
16. 34.		△	□	✱		♄		★	□	△		☍
18. 49.	△	□	✱		☿		✱	□	△		☍	
22. 22.	□	✱		☉		✱	□	△		☍		△
27. 52.		△	□	✱		♂		✱	□	△		☍

Hi planetę ita dispositi tibi radiationes omnes suis zodiaci locis tibi ostendunt, quod illud est, quod quærimus, vt nostras rotulas profectionales fabricemus. Primum igitur circulo confecto, in quo annuin 365. dies sit distributus, & singulis mensibus suis diebus adscriptis quomodo in circulo immobili cernere licet. alius deinde circulus tibi parandus est, imo duodecim circuli (ut 12, & superiores esse debent) & quilibet illorum in triginta gradus diuidendus est, & quilibet gradus sal tem in 12. partes, vt quælibet illorum pars quinque gradus contineat, & si fieri posset in 60. partes distribuendus esset, vt rem exquisitiorem haberes: inscribat deinde graduum numeros, vt in superiori exemplo cernere est. Sub hac autem diuisione graduum, & minutorum debes etiam ducere lineam, quæ conficiat quoddam spacium, quod diuidas ita, vt quinque planetis tribuas suam partem, vt in tabula dignitatū essentialium in secundo libro tributum est nomine terminorum, vt uni co intuitu habeas non solum quod signo, gradu, & minuto planetæ, & suę radiationes sint, verum etiam quo termino. 12. ita tabulis di stributis in singulis debes inscribere nomina signorum zodiaci, uel suo caractere, vel suis nominibus, ut in prima inscribatur ♈ in secunda ♉, & ta deinceps. Postremo in tabula Arietis inscribe planetas, & radiationes

PLANETAE ET RADIATIONES IN GEMINORVM DODECATEMORIO.

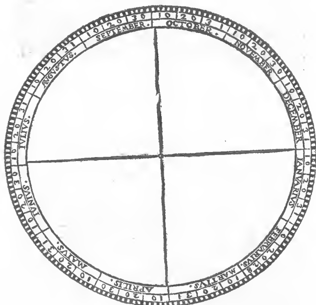

Timor Domini apponet dies, & anni impiorum breuiabuntur. Prou. 10.

tiones, & figuræ domus, pro ut in tuis figuris se habent in cęlesti scilicet themate, et in figura, quam supra nos descripsimus, & in qua planetæ cum suis radiationibus imposuimus, ut in superiori figura cælesti inest principium primę domus in Grad. 11.28ⁱ. ♈ lineam igitur rectam a centro ducas usque ad lineam terminorum, quę respiciat Grad. 11.28ⁱ. eiusdē signi. et eā ascendens, vel prima domus inscribas, deinde vide in tabula superiorū radiationum, qui planetæ, & radiationes planetarum sint sub signo ♈, & eas in tuam tabulam transferas, & in suum locum, vt in superiori exemplo in ♈. figura Grad. 4. 54ⁱ. inest △. ♀. hunc transfer in tuā tabulam signi ♈ ducta linea a centro vsque ad lineam terminorum: ita tñ, vt si vsque ad circumferentiam produceretur Grad. 4. 54ⁱ. eam contingeret, & huic adscribe △, ♀. deinde eadem ratione inscribe ✶ ♃. △, ☿, □, ☼. hac autem rotula, & ceteris eadem ratione confectis suis scilicet planetis, & radiationibus impositis, et domibus, vt in superioribus figuris se habent, debes ordine in duodecim circulis, in quibus annus in suos dies sit distributus, filo ita infigere, vt unà cum quodam indice superposito, vt in his exēplis patet, facile dimoueri possit. Quibus ita dipositis utere, vt infra docturi sumus. Sed quoniā tibi sciēdum est, quòd tabellæ, in qbus annus in mēses, & dies distributus est, omniū cōis est, & secunda etiā rotula, in qua est diuisum signum in gradus, & minuta; radiationes autem, & planetæ impositi sunt, vnius propriæ sunt propter hāc causā, si aliam cælestem figuram vis illis rotulis imponere, necesse est, vt lineas planetarum, & radiationum radas, & tuas imponas, vel penitus cartam, vbi sunt, pręcidas, & aliam imponas, ubi radiationes tuas describere possis. quomodo tñ docuimus.

PLA-

PLANETAE ET RADIATIONES IN CANCRI DODECATEMORIO.

Memor esto, quoniam̃ mors non tardat. Ecclesiast. 14.

Cum

De harum tabellarum vsu.

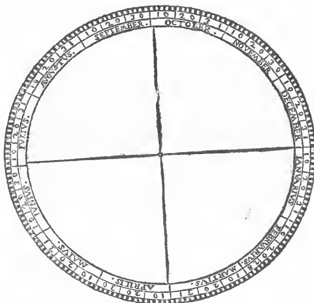
VT harum tabellarum vsum habeas alia tibi tabella ex tuo cælesti themate conficienda est, in qua ratione quadam quinque locorũ hilegiealium profectiones descriptæ sint, vt infra patet. Hæc autem quinque loca sunt ascendens. M.C. solis locus, ☽, & ✻. Quæ loca quot annis vnius signi spacium perambulant ita, ut 12. annorum spacio totum zodiacum perambulẽt, & nostrum corpus afficiunt prout sunt planetæ, domus, termini, et planetarum radiationes, in quas incurrunt, dum suum iter conficiũt, ex quo fit, ut annus 13. sit primo (quod ad hãc partem spectat) similis, et 14. secundo, et ita deinceps, ut in sequenti figura apparet.

Annuales profectiones quinque locorum hilegiealium

1538	1550	1562	1574	1586	1598	Asc. G.11.28.	M.C. G.5.33.	☉. G.22.22	☽. G.11.28	✻ G 0.34.
1	13	25	37	49	61	♈	♑	♋	♏	♌
2	14	26	38	50	62	♉	♒	♌	♐	♍
3	15	27	39	51	63	♊	♓	♍	♑	♎
4	16	28	40	52	64	♋	♈	♎	♒	♏
5	17	29	41	53	65	♌	♉	♏	♓	♐
6	18	30	42	54	66	♍	♊	♐	♈	♑
7	19	31	43	55	67	♎	♋	♑	♉	♒
8	20	32	44	56	68	♏	♌	♒	♊	♓
9	21	33	45	57	69	♐	♍	♓	♋	♈
10	22	34	46	58	70	♑	♎	♈	♌	♉
11	23	35	47	59	71	♒	♏	♉	♍	♊
12	24	36	48	60	72	♓	♐	♊	♎	♋

Plane-

PLANETAE ET RADIATIONES IN LEONIS DODECATEMORIO.

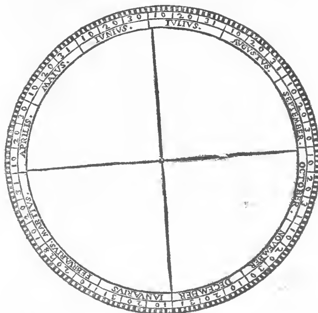
Omne opus corruptibile in fine deficiet. Eccl. 14.

Quinque

Quinq; locis hi legiatib⁹ ita dispositis facilè cernes, quo loco hæc quinque loca quotannis sint, & quibus libet 12. annis ad eadem principia reuerti, vt anno 13.25.37.49.61.&73. sint huius profectionis principiũ, & in eodem signo, & gradu, & quomodo vnius anni spacio perambulant a gradu, & minuto signi, in quo sunt vsque ad totidem gradus, & minuta sequentis signi, vt in superiori figura Ascẽdens est in Grad. 11.28. ♈ 1586. proficiscitur usq; ad G. 11. 28. ♉ & eodẽ mõ de ceteris dictũ sit

Si volueris igitur scire, quo loco initio anni tui idest cum Sol est in eodem gradu, & minuto signi, in quo est in radice, fuerit ascendens, & in quos planetas, & radiationes per totum hunc nati annum 49. incurrerit, sic agendum est, primum vide, quo die Sol erit in Grad. 22. 22ᵗ. ♋. in prima huius libri tabula, & inuenies id cõtingere die 15. Iulij, id exquisitius fit in Ephemeridibus, vide deinde in superiori tabula profectionum, in quem locum incurrat profectio ascendentis, & inuenies in angulo communi ascendentis, & anni, incidere in Grad. 11. 28. ♈. ingredere igitur tabulam primam ex his duodecim, quæ ♈. tribuitur, indicem super 15. diem Iulij colloca, & rotulã volubilem euolue ita, vt sub eius indicis linea cadat G. 11. & 28ᵗ. eius sig. deinde fac, vt hęc rotula aliquãtulo cerę hęreat, cũ maiori in qua insunt menses, et super ea firmata debes voluere indicẽ ita, vt cadat super lineas rectas, & in illi circulo inscriptas, & idẽ index tibi oſtẽdet in circulo anni, quo die ascẽdẽs ad illas radiationes peruenerit, vt in nostro exẽplo, rotulis ita cum indice accommodatis, die 12. Octobris ascendens perueniet ad △ ☿, & die 29. Nouembris ad □ ☼. cum verò die 26. Februarij exeat ascendens de signo ♈, vt patet in figura, si super vltimam partem ♈ posueris indicem, tunc sequens signũ, quod ♉ est, & in secunda figura est, ingredi debes. Principiũ igitur ♉ penè ad diem 26. Februarij, & firmata rotula signi super rotula anni, vt superiorem firmasti, ceteras radiationes & planetas eodem modo inuestigare debes vsque ad finẽ anni qui die 15. Iulij accidet, & inuenies vnicam radiationem, quæ est □ ♀ qui incidit in Diẽ 26. Aprilis 1587. Inde eam quoque habebis commoditatem, ut eodem tempore videas, quibus in terminis insint illę radiationes, & Planetæ: nam sub indice id apparebit, ut. △ ☿ est in termino ipsius ☿, et □ ☼ in termino ♂, & □ ♀ in termino ♀. Sin autem scire volueris, quando ad terminos proficiscitur Ascendens, eadẽ ratione operãdum est, fac scilicet, vt gradus, & minutum ascendentis tui anni respiciat diem, in quo Sol est, ubi erat in radice, deinde uolue indicem ad initiũ cuiusque termini, & idem index tibi ostendet in circulo mensium diem, in quo ad illum terminum perueniet ascend. & in nostro exemplo continget,

PLANETAE ET RADIATIONES IN VIRGINIS DODECATEMORIO.

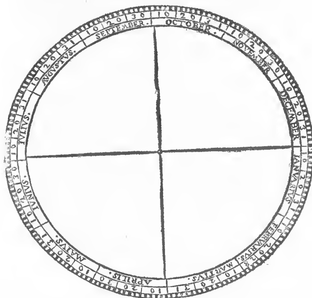
Omnis caro ſicut fœnum veteraſcet.
Eccl. 14.

tinget, vt ascen. proficiscatur ad term. ☿, die 15. Augusti ad term. ♂ D. 9 Nouembris, ad term. ♄. D. 8. Ianuarij 1587. ad term. ♀. D. 26. Februarij & tunc, vt dictum est Ascend mutat signum, & ingreditur ♉. ad term. ♀, & ad term. ☿. D. 3. Iunij, in quo moratur vsque ad finem anni, qui 15. Iulij accidit, vt dictum est. Cum autem in ijsdem rotulis signorum sint inscriptæ domus cæli, & eodem modo super illas lineas domos significantes posueris indicē videbis, quo die domos ascendens ingrediatur, vt in nostro exemplo initio anni 49. quod est Die. 15. Iulij 1586. ingreditur primam domum D. 27. Decembris ingreditur secundam domum.

Quod si profectionem anni 50. qui incipit D. 15. Iulij 1587. scire volueris, tum in superiori figura cuius titulus est annuales profectiones, quinque locorum hilegialium, tum in superiori, quę dodecatemorio ♉. adscripta est, videbis progressionem ascendentis peruenire eo anno, scilicet 1587. ad Grad. 11. 28. ♉ in illa enim tabella apertè id in numeris, & caracteribus cernitur; in dodecatemorij vero ♉ tabella non tam apertè. Nam vbi firmaueris rotam signi super rotam anni, vt docui superius euoluas necesse est indicē ad diem 15. Iulij, & sub eodem indice videbis in rotula signi G. 11. 29. eiusdem signi ♉. sin eadē ratione vsus eris, quam superius docui, videbis ascēdēs proficisci ad △ ♄. D. 27. Septembris D. 29. Augusti ad term. ♃, ad □ ♀, die 13. Octobris, ad ☊. die primo Nouēbris, ad ✱ ☉, Die 27. eiusdem ad term ♄, die 21. eiusdem: die vero 28. Decembris ad domum secundam, vt dictū est, ad term. ♂. die 9. Ianuarij 1588. ad △ ♂. die primo Februarij. die vero 26. eiusdem mensis egreditur signo ♉. & ingreditur signum ♊, & tunc debes vti tabula adscripta ♊, vt superius dixi, in anno 49. cum ascendens egressus est ♈, & ingressus est ♉ idem facito dum per duodecim signa perambulat. Cognita profectione annuali ascendentis, quomodo dictum est, ad progressionem Solis deueniendum est, qui (vt tum in radice, tum in tabula annualium profectionum cernitur) est anno, 1. & 13. & 25. & 37. & 49 & 61. in G. 22. 22'. 69. igitur si anno 49 (qui incidit, vt dictum est in diem 15. Iulij 1586.) scire volueris, in quos planetas & radiationes per totū illum annum incidit, inquire tabulā dodecatemorio 69. adscriptam, & indicem pone super diem 15. Iulij. deinde euolue rotulam signi ita, vt sub linea indicis cadat G. 22. 22'. (ad quem gradum habebis lineam ductā a centro, quæ in scripta est ☉. cum ille sit Solis locus) firmata deinde signi rotula super rotula anni paucula cera, euolue indicem ad planetas & eorum radios, qui in illo signo ab illo loco gradus scilicet 22. 22'. vsque ad finem signi, & aduerte in circulo mensium, quo die id accidat, & habebis, quod

quæris

PLANETAE ET RADIATIONES IN LIBRAE DODECATEMORIO.

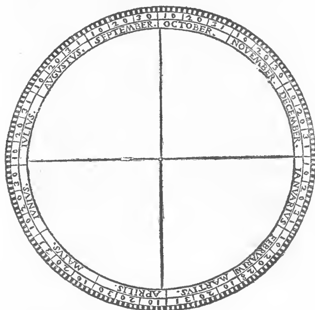

Bona,& mala,vita,& mors,paupertas,& honestas a Deo sunt. Eccl. 11.

quæris, & in hoc nostro exemplo, die 9. Septembris proficiscitur Sol ad ⚹. ♂: die vero sequenti ad term. ♄. in quo versatur vsque ad finem signi, ad quem peruenit die 15. Octobris, quo die ingreditur leonis signum: relicta igitur tabula 69. leonis tabulam ingredere, & indice accommodato super diem 15. Octobris, quo ☉ ingreditur ♌. & sub linea indicis primum minutum ♌. & firmata deinde cera hoc modo tabula signi super tabula mensium: indicem euolue ad terminos, & radiationes illius signi vsque ad diem 15. Iulij, quo tempore annus 49. definit, nisi volueris vsque ad finem signi peruenire, & futuri anni 50. progressiones notare, quo casu potes peruenire vsque ad finem signi, deinde ingredi sequens, & ita vsque ad 12. peruenire. in nostro exemplo igitur inuenies progrediendo Solem eodem die in term. ♄ incidere, in quo versatur vsque ad diem 29. Decembris: sed interim incidere in ♀ locum die 15 Decembris, & die 27. in term. ☿ die vero 6. Martij 1587. in □. ☽. & die 25. Martij in term. ♀, die 21. Aprilis in ⚹ ♃, & die 3. Iunij in ☿ locum, & die quinto eiusdem mensis in term. ♃, die vero 15. Iulij cum sit finis anni 49 nihil erit amplius in illo signo, quod ad illum annum pertineat, sed reliquum, quod est illius signi ad annum 50. pertinet, & dictũ est si profectiones aliorũ an norũ scire cupis eadẽ ratione tibi agẽdũ est. Si eiusdẽ anni ☽ an nuas progressiones habere cu pis; vide in progressionũ tabula, quo loco sit, & videbis esse G. 11. 28[i]. ♏ inquire igitur scorpionis rotam, & posito indice super diem 15. Iulii, & sub linea indicis Grad. 11. 28[i]. signi, & firmata signi rota super rota anni, indice utere, vt supra dictum est, ad diem inueniendum, in quem progressiones incidunt, & inuenies tunc esse in term. ♃ & die 3. Augusti peruenire ad term. ♀ 13. Septembris ad ⚹ ♄ decimo Octobris ad □ ☿ 27. eiusdem ad ☋ 23. Nouembris ad △ ☉ 27. Decembr. ad cuspidem octauæ domus, ad ⚹. ♂. die vltimo Ianuarii 1587. cum eiusdem mensis die 20. peruenit ad term. ♄. die vero Februarii egreditur signo ♏. & ingreditur signum ♐. in reliquo igitur eiusdem anni rota ♐ tibi vtendum est, quare ad hunc diem accommodato primo Grad. ♐, & firmata tabula signi super tabula anni, eadem ratione utere; inuenies, tunc ingredi term. ♃. & die 26. Aprilis 1587. peruenire ad △ ♀. secundo vero Iunii termi. ♀.

in

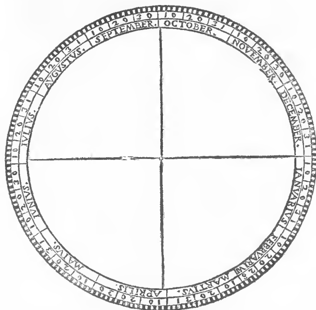
PLANETAE ET RADIATIONES IN SCORPIONIS DODECATEMORIO.

In tribulatione inuocaſti me, & liberaui te.
Pſal. 80.

in nihil aliud præterea vſque ad finem anni 49. incidet, quidquid erit præterea in eo ſigno, id omne anno 50. aſcribendum eſt. Hoc modo & in ceteris annis tibi agendum eſt, vt eius anni profectiones habeas: ponamus te velle 12 annorum profectiones conſiderare, debes diligenter animaduertere, quòd quo die Sol vel aliud hilee egreditur ſignum, in quo ſint in radice eo die ingreditur reliqua omnia ſigna: Nam Sol in hoc exemplo (vt dictum eſt) egreditur ♋ ſigno die 15. Octobris eodem igitur die omnia ſigna ingreditur, & potes eodem loco omnes ſignorum rotulas accommodare, ne in quem errorem incurras, deinde profectiones diligenter inquirere, hac tamen cautione adhibita, vt quotieſcunque progrederis vltra illum diem, qui principium anni illius nati eſt, illas profectiones eſſe pro anno ſequenti illi, cuius profectiones prius animaduertis, vt ſuperius obſeruauimus profectiones ☼. ☽. & aſcen. pro anno 49. ſi progrederis vltra diem 15. Iulij, qui dies huius nati principium anni eſt, erit id omne vſque ad eandem diem pro anno 50. ſi iterum pertranſieris eundem diem pro anno 51. & ita deinceps. Re ipſa ſepe in huiuſmodi diſciplinis cognoui magis exẽpla auctoris mentem, quàm præcepta docere, ob id nunquam videor ſatis multa exempla dediſſe, vt res ſatis aperta fiat. Quemadmodum igitur me non tædet amice lector tam multa in hanc ſententiam conſcribere ut tibi proſim ſic tu minime graueris, vt tibi ſis vtilis, hęc legere, & diligenter conſiderare, antequam tibi perſuadeas te, quæ hic ſcribuntur, aſſecutum eſſe. Ad alias igitur profectiones pergamus. Pars fortunæ (qua Marſilius Ficinus, & cæteri medici Aſtrologi multis in rebus vtuntur, & maxime ad corporis morbos pręuidendos) eſt in M. 34 ♌. vt ſuperius in cęleſti themate pro exemplo adducto perſpexiſti, in ♌ igitur tabella ponatur hic locus ad diem 15. Iulij (qui anni huius thematis principium eſt) deinde progreſſiones obſeruentur (vt dictum eſt ſuperius) & inuenies ⚹. ad ♂. ♀. proficiſci 5 Septembris, & die 18. ad term. ☿. Ad □. ☉. die 25. Nouembris, ad term. ♀. die 13. Decembris, ad ⚹. ♃. die 9. Ianuarij 1587. ad ♂. ☿. die 23. Februarij, ad term. ♃. die 26. eiuſdem. Die verò 9. Martij ad cuſpidem domus ſextæ, initio vero diei 7. Maij ad term. ♂. & initio diei 8. Iulij hoc ſigno egreditur, & ſignum ♍. ingreditur: accommodata igitur rota ſigni ad rotulam anni ita, vt primus gradus ♍ reſpiciat diem 8. Iulij, inuenies nullum ab eo die vſque ad finem anni adeſ-

PLANETAE ET RADIATIONES IN SAGITTARII DODECATEMORIO.

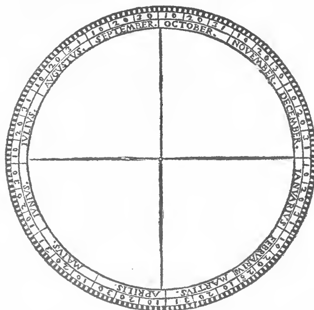

Numeri dierum, & tempus dedit homini Deus, & dedit potestatem eorum quæ super terram sunt. Eccl.17.

ſe vel Planetam, uel radiationem, niſi quòd tunc ipſa ✻ ingreditur term. ☿. ſi deinde obſeruaueris omnia vſque ad finem ipſius ea pro anno 50. erunt; vt ſignum ♎ pro 51. & ita deinceps eodem modo. Neque progreſſiones medii cœli mihi relinquendæ ſunt, vt horum quinque locorum exempla hanc doctrinam penitus tradant. Medium igitur cœlum cum ſit in Grad. 5. 33'. ♑. huius ſigni rotula utere pro anno 49. cum ei reſpondeat in progreſſiones annus primus, vt in hac tabula cernitur, & hunc locum ad diem 15. Iulii accommoda, & videbis quod die 20. eiuſdem menſis M.C. ingreditur term. ☿ die 25. proficiſcitur ad ⚹.☉. die primo Octobris ad term. ♃, die 27. Nouembris ad △ ♄. die 28. Decembris ad term. ♂. die 6. Februarii 1587. ad ☍ ✻. die 9. Martii ad term. ♄. die 11. Aprilis ad △. ♂. die 7. Maii egreditur ſigno ♑, & ingreditur ſignum ♒, quo utendum eſt vſque ad finem anni. Quare rotula ſigni ad hunc diem accommodata, vt dictum eſt ſæpius, videbis, quod tunc ingreditur term. ♄, & die 6. proficiſcitur ad ☍ Veneris. nihilq; amplius eſſe in illo ad illum annum pertinens, & quidquid eſt præterea in illo ſigno pertinere ad annum 50. Hæc omnia ſi diligenter conſideraueris amice lector non uereor, quin ſtatuas has rotulas maximam vtilitatem afferre, cum vnico in tuitu cernas, quod multis computis, aliàs tibi inquirenda eſſen t: quam rem his maxima cum voluptate conſequeris, ex quo ſi t, ut veri m ſtudium ſit, cum ſtudium (teſte Cicerone) Vehemens occupatio ad aliquid cum magna voluptate ſit. Verum eſt, quod hæ rotulæ diem progreſſionis tantum nobis oſtendunt, & computus horam, atque minutum, ſed tamen ſi diligenter animaduerteris videbis hoc ſatis eſſe, cum omnia in hac ſcientia exquiſite haberi non poſſint. Omnes enim periti teſtantur minime fieri poſſe, vt verum tempus ſciatur, quando ☼ ingreditur primum Arietis minutum, quod ſi exquiſite ſciri non poteſt, neque ſcitur, quando cetera ſigna, ſignorum gradus, & minuta ingrediuntur.

Pla-

PLANETAE ET RADIATIONES IN CAPRICORNI DODECATEMORIO.

Creauit illis scientiam spiritus, & sensu impleuit cor eorum, & mala, & bona ostendit illis. Eccl. 17.

Directiones, & profectiones fieri, & ad stellas fixas.

CVM directiones fiant non solum ad planetas, & eorum aspectus, & ad nonnullas stellas fixas sic, & profectiones fieri possunt: quãobrem si in signorum rotulis maiores stellas inscripseris, & illas præsertim, quæ non procul absunt ab ecliptica, progressiones ad illas facere poteris.

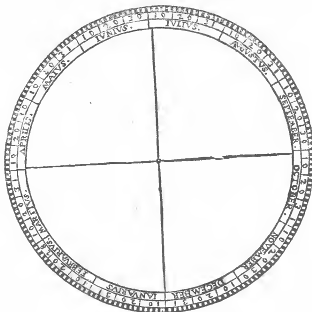
Quam vtilitatem præterea afferant hæ rotulæ.

ERunt tibi præterea hæ rotulæ quædam memoria, quę te docebit ad quæ loca tibi directiones faciendæ sint, vt exempli gratia, vellem facere directiones ascendentis ad promissores sequentes, & video in superiori exemplo. Ascendentem esse in Gradu 11. 28ⁱ. ♈. inquiro in illa tabula loca, ad quæ ascendens dirigendus sit,

& mihi

PLANETAE ET RADIATIONES IN AQVARII DODECATEMORIO.

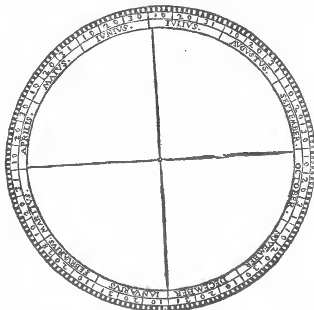
Expectauimus lucem, & ecce tenebræ.
Isai. 59.

& mihi occurrit primum term. ☿ in gradus 15. initio, deinde △ ☿ in Grad. 18. 49'. & in Grad. 21. term. ♂. in Grad. 22. 22'. □. ☼. in Grad. 26. term. ♄, & in Grad. 1. ♉. term. ♀, in Gra. 4. 54'. □. ♀. in Grad. 8. term. ☿. Grad. 11. 28. ☍. ☽. in Grad. 15. 15'. term. ♃. in Grad. 16. 34. △. ♄. & ☿. □. in Grad. 18. 49. ☊. in Grad. 20. 16. ⚹. ☼. in Grad. 22. 22'. Cuspis secundæ domus in Grad. 25. & ita deinceps ad cætera loca, & in ceteris locis, quæ diriguntur eadem ratione, quæ quantam vtilitatem, & opportunitatem afferat, studiosis hæc pauca apertè demonstrant. sin, & stellas fixas imposueris, maiorem quoque fructum inde percipies, quæ inscribendæ sunt lineis rectis, vt & planetæ, in quibus lineis stellarum nomina inscribere debes vnà cum stellarum natura, ne tibi opus sit, ea aliis locis quærere, & vt quod semel feceris, tibi semper prosit, cum nihil temporis in vita nostra sit, quod non omni diligentia nobis colligendum sit.

PLA-

PLANETAE ET RADIATIONES IN PISCIVM DODECATEMORIO.

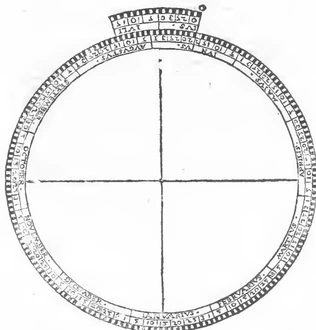
Expectatio iustorum lætitia: spes autem impiorum peribit. Prou. 10.

DE MENSVRNIS PROGRESSIONIBVS. Cap. VII.

AD corporis nostri affectiones diiudicandas non satis sunt directiones, quæ per tempora horaria fiunt, & annuas progressiones, quæ per superiores duodecim rotulas, verum etiam hæ mensurnæ profectiones, quæ per sequentem rotulam facillimè fiunt, licet directio primum locum teneat, secundum annua profectio, tertium mensurna cuius rotæ fabricationem prius docebimus, deinde vsum. Illud igitur sciendum est, quòd, vt superiori ratione quolibet anno quinque loca hilegialia triginta zodiaci gradus progrediuntur, sic hac ratione progrediuntur vnius spacium signi vnius mensis tempore. et mensis est tantummodo dierum 28. H. 2 & aliquid amplius, vt quolibet anno quilibet ex quinque locis tredecim signa progrediatur. Annus igitur integer in tredecim æquas partes diuidendus est, & quælibet pars triginta zodiaci gradibus adscribenda est. Vt autem id commode fiet, hoc excogitauimus artificium, confecimus circulum, qui ex tredecim anni partibus duodecim contineret, quæ toti zodiaci circulo responderet, quæ vero pars decimæ tertiæ parti zodiaci vel potius illi, quæ in eodem circulo zodiaci prima fuerit, insertuiret, sustulimus e circulo, & super circulum posuimus, ita tamen, vt suum ordinem sequatur. Hoc fiet planius si figuram, quã infra posuimus inspexeris, illam scilicet, quæ annum continet. Hæc superiori cœli themati seruit, cuius thematis anni initium est die 15. Iulij, & posui in figura esse hoc die elapso, vt initium anni sit initio diei 16. illa igitur parua linea recta, quę ligat circulum, cum illa parua parte, quam de annuo circulo subtraxi, & super circulo posui, & inscripsi, o, in circulo initium anni indicat, & primus dies sequens fit 16. Iulij, quo elapso sequuntur ceteri menses ordine ita, vt cum totum illum circulum percurreris, & iterum ad eandem lineam perueneris, sit tantum 17 dies Iunij. decimus vero octauus, & reliqui dies Iunij vnà cum 15. Iulij sequuntur ordine in illa parte, quæ super posita est, quod cò factum est, vt annus tredecim zodiaci signis inseruiat, vt mensurna progressio postulat. Primę rotulæ descriptione exposita, reliquum est, vt & secundam mobilem, & super primam positam describamus, & eius fabricationem exponamus. Primum fiat circulus ea magnitudine, vt ea etiam primæ rotulæ expleat ad vnguem. in cuius limbo, quatuor neæ ducendæ sunt, primum, & extimum spacium in 360. gradus diuidendus est,

MENSVRNAE PROGRESSIONES.

Breues dies hominis sunt, numerus mensium eius apud te est constituisti terminos eius, qui præteriri non poterunt. Iob 14.

est, secundum spacium in 36. spacia, ut quodlibet spacium decem gradus contineat, & in illis cellulis numeri inscribendi sunt 10-20.30. quo modo in figura cernis. tertium spaciũ diuiditur in 12. spacia, quæ duodecim signa complectantur, & nomina signorum inscribantur: Quartũ verò spacium distribuatur in terminos planetarum, & planetæ, cuius termini sunt, inscribantur. Hæc omnia sunt omnibus cœli thematibus cõmunia, quæ sequuntur sunt superioris thematis, quod pro exemplo posuimus, propria, quæ tamen rationem docere possunt, qua, & in quodcunque thema has rotulas fabricare possis. si tenes, quod supra docui, ubi ostendi, quomodo planetæ, & radiationes in iis duodecim rotulis, quæ 12. signa continent, inscribendæ erunt, hoc quoque loco facile intelliges, quæ tibi agenda sint. Quæcunque enim in illis 12 facta sunt, in hac vna, ea omnia tibi describenda sunt. illæ n. singulæ singulis signis attributæ sunt. hæc autem totum continet zodiacum, omnes planetas, radiationes, & domus. quare hæc omnis suis zodiaci locis inscribenda sunt, quomodo in figura cernere est: At cum gradus in minuta minime diuisus sit, quod id paruum spacium minime patitur: cum tamen radiationes, & planetæ inscribis, eam debes adhibere diligentiã, vt oculis eũ saltẽ in quatuor partes diuidas, & lineas ad eam partẽ dirigas: quæ vero numero minutorũ sit pximior, vt si minuta fuerit 24. 25. 26. 30. ad gradus mediũ lineã dirigas si 12. 14. 16. ad primã quartam si 35. 40. 42. 45. 50. ad secũdã quartã: si 55. 57. & ad finem penè gradus. Hac diligentia si vsus eris, non dubito, quin opus perfectissimum futurum sit. Super has autem rotulas cum index imponatur, nihil tibi opus erit eum fabricare, cum in libro eũ perfectũ habeas.

Rotula vero anni est superiori quidem themati solum accommodata, quod si illam ad aliud thema accommodare volueris, aliam infra habebis, quam facile tibi vtilem reddes, quo modo docturi sumus. sed iam ad vsum pergamus.

De huius figuræ vsu.

PRimum tibi quærenda est annua profectio, vt superius docuimus in tabula superioris capitis, quæ annualium profectionum quinque locorum hilegialium inscribitur, & ille Grad. & min. euoluendus est ad illam lineam, quam in anni tabula diximus, initium anni esse, & inscripta est, o, deinde firmanda est rotula zodiaci super rotulam anni aliquanttulo ceræ, super quam firmatam euolue ad singulos planetas, & radiationes, & terminos, atque domos indicem, & tibi idem index ostendet

in

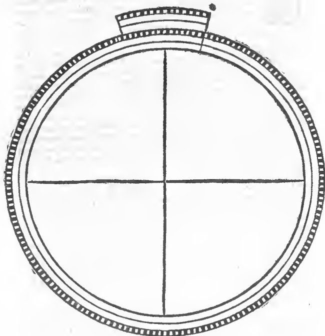
in circulo anni diem, ad quem ille locus progredietur, hac cautione adhibita, vt vbi perueneris ad lineam, quam initium anni diximus, scias non esse expletum annum, sed adhuc restare illam particulam, quam super circulum posuimus ob id, vbi transieris illam lineam, debes in superiori parte notare diem, non autem in circulo, vt sequenti exemplo patebit. Ascendentis igitur mensurnas profectiones si anni 49. superioris exempli scire volueris, vide in tabula ante dicta, ad quem locum proficiscatur ascendens, & videbis ad Grad. 11. 28'. ♈ hunc igitur locum ad initium anni, vt dictum est, accommoda, & euolue indicem ad primum locum obseruandum, & videbis primum peruenire ad term. ♀. Die 18. Iulij, & 19. ad ⚹ ♃. ad △ ♀. D. 23. ad ter. ♂ D. 25. ad ☐. ☼. die 27. ad term. F. D. 29 & ita ad cetera loca deinceps vsque ad lineā inscriptam ,0, ad quem vbi perueneris uidebis tum ascendens primum demū ingredi, quod accidit die 17. Iunij, die vero 20. eiusdē ad term. ♀ & ita deinceps vsque ad finem illius arcus super circulum positi, qui desinit in d em 15 Iulij, & in Zodiaco in gradu 11.28'. ♉, qui locus est initium anni 50. ob id elapso anno 49. vt habeas profectiones quinquagesimi anni, hunc locum debes accommodare, & admouere ad lineā, quā initium anni fecimus, quo facto videbis initium anni in ☉ ♂ contingere, deinde die 20. eiusdem mensis ad domum secundam, & term. ♃ deinde ad cætera loca deinceps, vt studentibus facile in figura patebit. Hæc sint satis, vt huius figuræ vsū habeas, quod & pro cæteris locis hilegiealibus sit dictū. Sed quoniā hæc figura ad nihil aliud valet nisi, vt viā fabricandi similem, & eius vsum discas ex aliqua parte hoc onere te leuare uolui. Quæcunque n. omnibus cœli positionibus communia sunt imprimēda curauimus, cuius prima pars, ea s. quæ annū cōtinere dēt hic intra est, quæ vero super ponenda est cū ceteris impressa est, quæ super alias figuras ponendæ sunt. Continent hæc rotula omnes anni dies 365. scilicet initiū tui anni semper esse debet ab illa linea, quæ inscripta est, o, pone namus te velle in has rotulas cœli positū diei 10. Ianuarij disti ibuere, fac, vt primus dies ab illa linea fit dies 10. Ianuarij, deinde 11 sinistrorsū numerādo vsque ad finem mensis vbi linea recta est ducenda a peripheria circuli centrum versus, quæ omnes lineas ductas circulariter contingat, & finem mensis aperte indicet, quo facto numerabis 28. dies pro Februario, & eadem ratione aliam lineam inscripseris pro Februario, & alias pro ceteris mensibus, quoad perueneris ad anni finem, cui erit, cū perueneris numerando ad finem illius arcus, qui super circulum positus est, si quibuslibet decem diebus mensis, 10. & 11. in fine mensiū, qui habent 31. dies, & Februarij in fine 8. inscripseris lineas, &

Ee nume-

numerus vt nos fecimus in ſuperiori figura perfecta non incommodum erit. quo modo vero planetæ, & radiationes ſint inſcribendæ in rotula zodiaci, quam ſuper hanc ponere debes, facile eſt tibi diſcere ex iis, quę diximus in ſuperiores duodecim rotulas. Nam hic habes zodiaci diuiſionem in ſigna, & gradus, & planetarum terminos, hic omnia ſunt inſcripta præter domos radiationes, atque planetas, quod non communia, ſed propria ſunt. vtere igitur diligentia, & habebis promptuarium accommodatiſſimum ad id, quod dictum eſt.

ROTVLA INSERVIENS PROGRESSIONIBVS MENSVRNIS QVINQVE LOCORVM HILEGIEALIVM NON PERFECTA.

Omnia quæcunque faciet prosperabuntur vir iustus, cuius voluntas in lege Domini meditabitur die, ac nocte. Psal 1.

QVAE SIGNA QVIBVS NOSTRI CORPORIS membris dominentur. Cap. VIII.

CVM in centum Aphorismis sit scriptum: Ne tangas mēbrū ferro Luna existente in signo, quod illi mēbro dominatur, quod & medici Astrologi confirmant. itemq; cū dicat Marsilius Ficinus cum aliquam partē corporis purgare vis, caue ne planeta illi membro dominans sit fortis, neque sit in eius hora: signū tamen dominans illi membro facito ascendens, & fortunatum, vel Luna in eo sit, volui & hoc loco hæc membra, & signa illis dominantia ante oculos eorum ponere, qui veritatis studiosi sunt, vt absque labore, vnico intuitu id cernere possint. Hæc figura pro quodam artificiali memoria vti possumus: omnia.n.lineis, & figuris intuentium oculis tradi non possunt, quæ tamen cernuntur, quæ cerni non possunt facile nobis in mentem perducunt: præsertim si hæc diligenter attenderis, videlicet Arietem præesse capiti, atque faciei, Taurum collo, Geminos brachiis, atque humeris, Cancrum pectori, pulmonibus, stomacho, Leonem cordi; & ventriculo, atque iecori, & dorso, & costis posterioribus, Virginem intestinis, & fundo stomachi, Libram renibus, & femori, atque natibus: Scorpionem genitalibus, vuluæ, matrici, & ano: Sagittarium femori, atq; subinguinibus: Capricornum genibus: Aquarium cruribus, tibiisq;: Pisces pedibus, quæ omnia licet (vt dictum est) in hac figura descriptæ non sint, quę tamen cernuntur satis sunt, quæ tibi ceterorum memoriam excitent. Eadēq; ratione nostrum corpus in duodecim cœli domos distributum est. vt prima domus habeat caput, oculos, faciem, aures, polipum, orisq; fœtorem. Secunda domus collum, gutur, glandulas: Tertia, humeros, brachia, manus. Quarta pectus, pulmones, Isophagum, splenē: Quinta stomachum, hepar, cor, neruos, latera dorsum: Sexta, inferiorem ventrem cum intestinis, colum vsque ad podicem: Septima ab vmbilico vsque ad clunes cum iliis, femoribus, renibus, & lumbis. Octaua vescicam, pectinem, genitalia, spinam dorsi, ileon tenasmon, stranguriam, calculum, hæmorrhoidas: Nona cauam hepatis, coxarum medietatem cum clune: Decima coxarum partem inferiorem, & genua: Vndecima crura vsque ad talos. Duodecima pedes cum podagra. Quę omnia consideranda sunt, vt morbos præuidere, ac curare possis.

SIGNA

SIGNA HVMANI CORPORIS PARTIBVS DOMINANTIA.

Omnes homines terra, & cinis. Eccl. 17.

DE

DE DIEBVS CRITICIS. CAP. IX.

DIES critici, vel decretorij quem vsum apud medicos habeant ipsi medici sibi testes sunt.omnesq; eos sibi diligenter obseruandos esse fatentur. De illorum autem causis multi multa senserunt, quæ neque ego disputare mihi proposui, sed Astrologorum solum opiniones in medium afferre, & per rotulas ante oculos ponere.vt hæc quoque in re oculorum rationem habeamus per quos plurima discere contingit Philosopho auctore. Illud igitur sit compertum omnibus, quod quisque in se experiri potest, quòd nostra corpora a Lunæ corporis varijs affectionibus afficiuntur ita,vt nulla alia causa præexistente in nobis multas affectiones sentiamus. Quis Luna cum Ioue existente suum corpus magis, quàm aliis temporibus valere non sentit?quis non male afficitur in coniunctione cum Sole præsertim cum homo est ita animo soluto, & libero, vt id animaduertere possit? Luna.n.est tamquam speculum,quod omnium planetarum lumina a se depellens in nos iaculatur, propter hanc causam venatricem Dianam poetæ fingunt, eamq, suis sagittis homines occidere per se pe tradit Homerus. At hoc in promptu ita est,vt argumentis non egeat: sensibus.n. patet. Quorsum igitur hæc? vt intelligas verisimile esse, vt in morbis tum ad salutem,tum ad perniciem Lunæ affectiones maxime conducat. Nam si pro humore peccante pugnat ad mortem,si pro contrario ad salutem conducit. idq; ratione naturali. Nam qui in ceteris rebus facit naturam claudicare, in his quoque vel maxime cum vult naturalium rerum ordinem peruertit,ac mutat: Natura enim illius non Domina, sed ministra est,& fidelis,cum nihil agat,nisi quod ab illo mandatum est, & ab illius iussu ne latum quidem vnguem aberrat. Vt plurimum tamen permittit, & vult,vt quæ ab initio naturali ordine disposuit, ea sic procedant, ac progrediantur. ob id videmus ignem comburere, licet Dei iussu tres iudeorum pueros non combusserit, aquam fluere licet eiusdẽ mandato steterit in exitu Israel de Aegipto, & in ceteris eodem modo. His igitur ita constitutis,illud etiam addendum est,quòd licet Lunę effectus magis sensibus pateãt, quàm cæterorum planetarum, ac stellarum. vnà tamen concurrunt. omnia enim cœlestia corpora luminis participantia eodem lumine in hæc inferiora agunt, agunt & motu, & influxu.Luna tamen cum omnium horum luminum sit terris citima in nos vt dictum est, tamquam speculum aliorum radios amittit, Stellæ tamen & ipsæ in hæc inferiora suos amittunt radios,& ea suo motu aliqua rõne

moue nt,

mouent, & in ea influunt, ac afficiunt. Hæc autem omnia non eadem ratione in omnibus, & in singulis operantur. singuli enim homines cũ prope singulos corporis habitus sortiti sint, quod alteri prodest, alter obesse necesse est. Nam contraria contrariis curantur, & similia similibus conseruantur: quod tamen ipsum nonnunquam ex accidenti contraria ratione se habere potest, vt.s.calor calorem perdat, & frigefaciat, & frigus adurat, & calor frigiditate conseruetur, & frigus calore augeatur. Nemini igitur mirum uideri debet, si prædictionibus de hominum morbis non semper respondent euentus: præsertim cum qui prædicit non omnia animaduertit, quæ animaduertenda sunt, non solum non omnes diligenter inuestigans causas, sed qui effectus in illo subiecto ita affecto, in tali loco posito, in tali tempore, in tali ætate, & cæteris huiusmodi, ab illis causis fieri possunt: sed ad rem redeamus.

Illud quoque sciendum est, quòd Luna non solum a Planetarum radiis, & coitu vario modo afficitur ratione planetarum, & radiationum, sed ratione signi, in quo reperitur, & loci, vbi cum Sole iuncta est: tunc enim pene nouas sortitur qualitates, & noua natura induitur. Quod ipsum vulgo comprobatur, cum ferant hæc Luna est Aprilis, illa fuit Martij, quippe quæ naturam signi retineat, in quo Solis, & Lunæ facta fuit coniunctio.

Præterea quemadmodum Solis, & cæterarum planetarum radios in nos amittit ita, et stellarum fixarum earum præsertim, quę non multum ab ecliptica declinant, vt suo motu cum illis aliquando coniungatur. ob id in quinto libro de Stellis fixis copiosissime agitur. Diligens igitur medicus hæc omnia diligenter animaduertat antequam ad dies criticos accedat, & quidquam ex eis pronunciet, tum ne cuius vitæ rationẽ reddat, & negligentiæ pœnam luat, tum vt in terris eam famam consequatur, qua suus Esculapius in numerum Deorum relatus est, & Apolinis filius est habitus. His igitur præmissis rem ipsam aggrediamur.

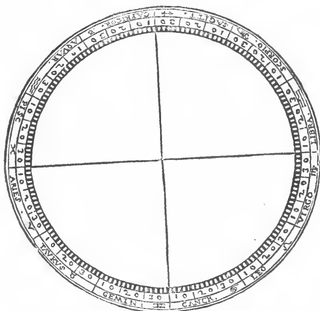
Triplicem Astrologorum sententiam de diebus criticis animaduerti, & duplicem figuram, qua dies critici cognoscantur constituunt. alij.n. figuram ex 16 angulis per zodiacum distributam constituunt, & iuxta affectiones angulorum diiudicant; alij verò quadratos oppositionem, sextiles, & trinos, ad locum in quo fuerat decubitus tempore, vel primo morbi insultu obseruandos, existimant. Alij non hæc solum, sed quotidianos Lunæ congressus, & aspectus intuendos censent. De figura igitur primum 16. singulorum agam. Obseruant diligenter horã decubitus, vel inuasionis morbi tempus, & locum Lunæ in zodiaco inquirunt, & figuram constituunt eo tempore ex sexdecim angulis, qui

æquæ

æque a ſe inuicem diſtent gradus. 22. cum dimidio, & ſingulorum angulorum affectiones ratione planetarum animaduertunt, & ſecundum illas de diebus criticis diiudicat. ita tamen, vt vno in Lunæ menſe quatuor tantummodo dies criticos conſtituant: ceteros vero vel indiciarios, vel prouocatorios angulos plenos decretorios, ſemiplenos, qui inter illos medij ſunt indiciarios, & qui inter vtroſq; ſunt, & dicunt dimidiatos ſemiplenos prouocatorios appellant. Quo verò modo hi diſtribuantur, in ſequenti figura inſpicias. Quæ omnibus ægrotis inſeruire poteſt, hac cautione adhibita, vt cognito loco Lunæ morbi initio, ibidem collocetur ille angulus plenus vbi Luna in ſuperiori figura depicta eſt, & inſpiciatur totus zodiacus, & animaduertatur, quo loco ſinguli anguli cadant. & ephemeridibus adhibitis animaduertatur quando Luna in iiſdem angulis futura ſit, & quo modo eo tẽpore affecta erit, & iuxta illam affectionem de diebus criticis, indicatiuis, atque prouocatoriis, iudicabis. Rem ipſam exemplis illuſtremus. Quis ægrotare cœpit die prime Ianuarij 1587. circa meridiem ex ephemeride video Lunam eſſe in Grad. 2. 19′. ♎ ſuper hunc gradum in ſuperiori rotula colloco illum angulum in quo ☽ eſt. & video deinde in quem zodiaci locum cadant ſinguli anguli, qui in rotula mobili deſcripti ſunt: quod vt faciliùs fiat firmanda eſt rotula aliquantulo ceræ, ne loco moueatur. Videndum eſt deinde, quo modo illi anguli ſint affecti per planetas & ſtellas fixas etiam, præſertim, quæ cum planetis iungi poſſunt. Hoc fiat per ephemerides, in quibus video gradum 25. ♎ in quem primus angulus cadit circa decimam noctis diei ſecundi, hoc eſt ad quem angulum illa hora Luna peruenit: Tunc male affici video ab ☍ ♄, & paulo poſt a □ ♀: quo tempore male afficietur ægrotus. Quod verò attinet ad ſtellas fixas tũ ex ephemeridibus, tum ex ſequẽtibus libris noſtro fuſiùs colligere poteris quod de hoc angulo dictum eſt, id & de ceteris dictum intelligatur. Qua vero ratione ex his iudicandum ſit, non eſt huius noſtri inſtituti tractare, qui hunc Dei librum tantummodo legendi rationem nõ autem intelligendi tradimus.

Hæc 16 angulorum figura colligitur ex centiloquio, & à multis probatur, præſertim ab Auguſtino Nipho Sueſſano philoſopho, Medico, & Aſtrologo præſtantiſſimo, improbatur tamen a Friderico Chriſogono medico pariter, & Aſtrologo peritiſſimo, & aſpectus tantũmodo ☌, □, & ⚹ probantur quippe, qui tãtum operentur in ægrotis, cum eum locũ reſpicit Luna, in qua erat, cum ægrotus in morbũ incidit, quæ figura ſit, vt in ſequenti apparet, quam tamẽ antequam deſcribamus illud de medicinali menſe intelligendum eſt. Medicinalis mẽſis tripl. ex eſt. primus eſt,

FIGVRA SEXDECIM ANGVLORVM PRO DIEBVS CRITICIS.

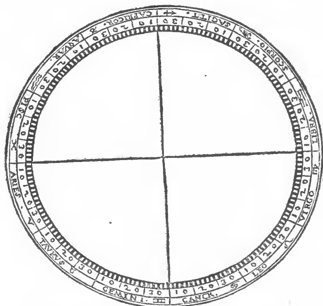
Honora medicum propter neceſſitatem: etenim illum creauit altiſſimus. Eccl.38.

est, primus est, cuius principium sumit in eo loco, vbi Luna erat, cum quis ægrotare cœpit, & perdurat dum Luna per totum zodiacum percurrens ad eundem locum peruenit, & hic est, per quem dies decretorij fiunt, & antequam fiant peritus medicus præuidet, atque prædicit. Hic autem fit, vt plurimum diebus 27.H.8. quod tamen tempus non sẽper sibi constat ratione diuersitatis motus Lunæ. Secundus mensis est, qui incipit ibi, vbi Luna cum Sole iuncta fuit, & desinit in eadem zodiaci parte, vt si Sol cum Luna coierit Grad. 10. ♓ ad eundem gradum cũ peruenerit illius mensem expletum esse dixeris, qui eodem tempore, quo superior expletur, & hic magis sibi constat, quam superior. nã semper est D.27.H.7.43ⁱ.7ⁱⁱ.& mẽsis periodicus dictus est in primo libro. tertius vero mensis est a Solis, & Lunæ coitione quoad iterum cum Sole iungetur, vt si iuncti fuerit hodie in Grad. 18. ♑ hic erit huius mensis principium, & finis erit cum peruenerit Luna ad Solem, qui ambo iungentur circa Gr. 18. ♒ & hic mensis sinodicus dicitur in primo libro, & est Dierum 29.Ho.12.44ⁱ.3ⁱⁱ. Hi tres menses diligenter considerandi sunt a perito medico, vt Apollinis filius, hoc est verus vates habeatur, & quæcũque prouidenda sunt pro ægrotorum salute præuidere, ac prouidere possit. Quod vt diligenter facere possit omnem adhibeat diligentiam, vt thema rite horæ inuasionis morbi constituat. & per trutinam Hermetis verum ascendens inueniat. Sciat tamen Medicus, quòd non multum interest hac in re vnius horæ spacium modo Luna terminum non mutet. Adhibeat tamen quàm maximam potest diligentiam, vt verum tempus habeat, & verum Lunæ locum constituat, quo facto, in sequenti rotula Lunæ locum inueniat, & ibi Lunam, quæ in mobili circulo est, collocet, & cera firmet. deinde videat in quem locum zodiaci cadant ✶. □. △. & ☍, & quando ad ea loca Luna peruentura sit, videat in Ephemeride vnà cum planetis ea loca respicientibus, vel in iis locis versantibus, & iuxta Lunę affectiones in □, vel ☍, iudicabis de diebus criticis.

FIGVRA

FIGVRA PRO DIEBVS DECRETORIIS.

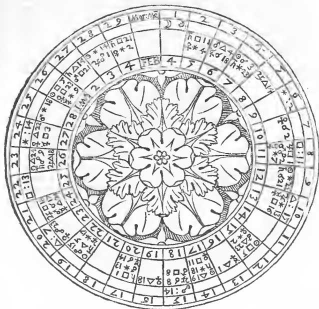

Diſciplina medici exaltabit caput illius, & in conſpectu magnatorum collaudabitur. Eccl.38.

Aliquod iam exemplum in medium afferamus, vt res illustrior fiat, & Medici habeant facilem rationem ad hanc rem intelligendam. Quis ægrotare cœpit die 4. Ianuarij 1587. H. 14. primum itē cęleste thema erigo, vt superius docuimus: planetas impono, & Lunā esse perspicio in G ad 12 24ⁱ. ♓ ad hunc locum euoluo indicem, vbi ☽ est, & eiusdē loci aspectus animaduerto, sextilem dexterum cadere in Gr. 12. 24ⁱ. ♍, & □ dexterum in G 12. 24. ♌ & △ dexterum pariter in Gr. 12. 24ⁱ. ♋, & ☍ in Grad. 12 24ⁱ. ♉, & △, sinistrum in Gr. 12 24ⁱ ♓. □. sinistrum in Gr. 12 24. ♒ & ✱ sinistrum in G. 12. 24. ♑. sumo deinde Ephemerides, & Lunæ cursum considero, qui est in prima facie mensis, & in secunda collumna, & diligenter inquiro, quo die ad hos aspectus Luna peruentura sit, & video peruenturam esse ad ✱ sinistrū die 8 H. 2 post meridiē. quo viso, & cognito considero Lunæ affectiones cum ceteris planetis, & videbo paulo post futuram esse Lunę coniunctionem cum ☉. quo tēpore reliquorum duorum mensium medicinalium initium erit. iusta igitur hanc malā Lunæ affectionem iudicato dé hac die indicatiua: quod vt recorderis melius, velim pro singulis ægrotis seorsim hæc omnia exscribas, vt in sequenti figura videbis, & ægroti nomen inscribas, & tecum feras cum te ad ægrotos conferas, vt vno intuitu cernere possis, quæcunque ratione cœli ad illum ægrotū pertinēt, sed iā ad propositum reuertamur, & reliquos aspectus consideramus. □ sinistrum cum cadat in Gr. 12. 24ⁱ. ♒ ad illum locū perueniet Luna die 11. H. 10. noctis, quo tempore Luna platicè respiciet ✱ aspectu ♄ qui dies cum critica sit diligenter animaduertenda est. & naturam ♄ eo tempore recepturam credendum est, cum sit in ♒. ♄. signo, & ♄ respiciatur, licet non malo aspectu. △ autem pariter sinister cum cadat in Gr. 12. 24. ♓. ad eum locum peruenit ☽ die 13. eiusdem mensis post Solis ortum, quo tempore Luna discedit a ☌. ♃. & proficiscitur ad ✱ ☉. ad ☍ vero, qui cadit in Gr. 12 24ⁱ. ♉ peruenit Luna die 18. circa H. 14. quo tempore ibat ☽ ad ✱. ♀. & paulo post ad □ ☿. sed die 16. circa H. 4. noctis fuit □ ☽, & ☉, qui aspectus etiam considerandus fuit, & iudicandus malus, quod tunc cum Luna ♄ coniunctus fuit. Peruenit Luna ad △ dexterum, qui est in Gr. 12. 24. ♋ die 23 circa H. 7 quo tempore Luna discedit a ☌ ♃, & vadit a □ ♄. & die sequenti ad □, ☉, Die vero 25. est Luna in □ dextero, & dies critica est circa H. 13 & tunc discedit ☽ a ✱ ♂. die 27. circa ☉ ortum Luna est in ✱ dextero discedens a ✱ ♃ & proficiscitur ad ☍ ♀, & die 24 fuit ☍ ad ☉. Die vero vltimo eiusdem mensis ☽ fuit eodē loco, vbi fuit initio morbi, idq, paulo post meridiem, cū paulo ante fuerit □ ☽, & ☉. cum △ platico ♃. Hic est primi

mensis

MORBI MENSIVM FIGVRA.

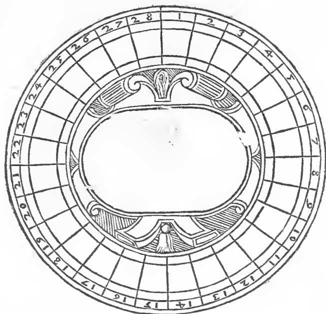
Altissimus creauit de terra medicinam, & uir prudens non abhorrebit illam. Eccl. 38.

mensis cursus, & magis cognitione dignus, cui adendum est, & aliud tẽpus, vt reliquos menses conficias. Nam videas, ☽ die 5. Februarij ☉ peruenit ad locum vbi superiori mense iuncta fuit cum Sole, & die 7. Februarij iterum cum ☉ iungitur. Hæc est mensium morborum diligens consideratio, si stellas quoque fixas addideris, quo modo in sexto libro docebimus. Sed iam inuestigamus figuram, in qua hæc omnia descripta sunt, & alia etiam non inutilia. primus numerorum ordo dies mensis indicat, cuius initium est in ipso morbi initio, & hic est in extima circuli parte. sub hoc autem sunt aspectus ⚹. □. △. & ☍. ad eundem locum, & sub iis diebus, in quibus accidunt, sub hos autem sunt omnes aspectus omnium planetarum prout se habent in Ephemeride. post hos vero statim sequuntur dies mensis currentis, vt quando hæc omnia, quę medicus prædicere potest, futura sunt, sint medicis in promptu.

Vt autem medicis consuleremus non solum illis hanc rationem morbi mensis descripsimus verum etiam curauimus vt bibliopolæ, qui hunc librum vendunt, haberẽt hos circulos impressos, in quibus facile possint medici suorum ægrotorum menses depingere, & secum deferre nomine ægroti inscripto, vt licet plurimos habeant ægrotos, singulis prospicere, atque consulere possint, & (quod in minimis ponere non debent, ex his omnibus, quos quotidie curant, tam multa obseruare, vt licet hæc non adesset ars. eam facile constituerent, & in dies se peritiores redderent. quod puris astrologis contingere non potest. Hæc hactenus de diebus decretorijs cum nihil aliud hic quæramus, quam sub oculos ponere, quæ alii conscripserunt, omissis pene rationibus omnibus, quas qui scire desiderant, aliunde eos petant, cẽseo. Sequens autem figura est exemplum illarum quas plurimas habere debet Medicus impressas, vt in iis cuiusq; ægroti mensem facile collocare possit, ac secum semper deferre, cum ad ægrotos se confert, vt nullo labore, nulloq; dierum errore in ægroti morbum, & cum aliis medicis, & secum ipse differere possit.

FIGVRA

FIGVRA MENSIS MORBI OMNIBVS COMMVNIS.

Noli diligere somnum, ne te ægestas opprimat. Prou.20.

Cum tempus, de quo in hoc libro multa verba fecimus me admoneat, iam tempus esse, in quo aliquantulum conquiescam, vt de eo in sequenti libro alio quodamodo scribere possim: non scilicet quatenus ad corporum, sed vt ad animarum salutem pertinet, dum in terris, & his corporum vinculis versantur, vt possint tandem ad illam æternam valetudinem peruenire, in qua nullus morbus, aut alia mala affectio inest: sed summo, & æterno bono semper fruuntur nullo permixto timore, fore vnquam, & illud amittere possint.

∴

TERTII LIBRI FINIS.

THEATRI

THEATRI MVNDI ET TEMPORIS.
Liber Quartus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO
SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SVMMA.

Aureus numerus cuiuslibet anni perpetui inuenitur, epactæ pariter ostenduntur, nouilunia reperiuntur, cyclus solaris describitur, litteræ dominicales perpetuæ explicantur, indictio ante oculos ponitur, & duplici modo oẽs festi dies mobiles ostenduntur.

DE FINE LIBRI, ET AVREO NVMERO.
Cap. Primum.

INIS Christiani calendarij (de quo in hoc quarto libro agitur) est tempus perscribere, quo sanctũ Pascha vnà cum ceteris mobilibus festis celebrandum sit. quod cum fiat tum nouiluniis, tum litteris dominicalibus cognitis, ob id hæc duo priùs inuestiganda nobis sunt. hoc autem cum aliis temporibus alia ratione inuentum sit hoc loco, eam ponere visum est, quam in calendario Gregoriano traditam legimus, eamq; vt in superioribus libris fecimus in rotulis ad id accõmodatis ante oculos ponemus. Et primum de aureo numero dicendum est, quo numeri epactales inuestigandi sunt. per quos numeros deinde nouilunium inuenitur. Cyclus igitur decemnouenalis aurei numeri est reuolutio numeri 19. annorum ad 1. vsque ad 19. qua reuolutione peracta iterum ad vnitatem reditur. Verbi gratia Anno 1577. Numerus cycli decemnouennalis, qui dicitur Aureus est 1. Anno sequenti 1578. est 2. & ita deinceps in sequentibus annis vno semper amplius vsque ad 19. qui aureus numerus cadet in annũ 1595 post quẽ iterum ad vnitatem redeũdũ est ita, & anno 1596. Aureus numerus fit rursus 1. & anno 1597. fit 2. &c.

quilibet autem annus aurei numeri terminatur in fine Decẽbris, & in principio Ianuarij ſequẽtis anni initiũ ſumit alius annus aurei numeri.

Vt hoc anno 1586. aureus numerus eſt 10. 1587. 11. & ita deinceps vſque ad finem numerorum 19 imo perpetuò debes quolibet anno ſequenti rotula vti ita, vt ſemper ſequenti cellula vtaris pro ſequenti anno, vt poſt cellulam, in qua 10. numerus eſt debemus ſequenti vti pro ſequenti anno 1587. quæ 11. cõtinet, & ita in perpetuũ, vt anno 1596. aureus numerus futurus ſit. 1. 1597. 2. & ita deinceps. Huius autem aurei numeri ordinem habebis in limbo ſequentis ſecundæ figuræ, ne idẽ ſæpius repetamus. Sed quoniam valde laborioſum eſt, ac moleſtũ tot annos in numerorum ſerie enumerare, eamq; toties repetere, donec ad annum, cuius Aureus numerus quæritur, perueniatur: præſertim ſi annus propoſitus procul ab anno 1586. quo hæc ſcribuntur, vel potius excribũtur ex calẽdario Gregoriano: abſit cõſtituta eſt ſequens tabella, ex qua ſine magno labore aureus numerus cuiuſcunque anni tam ante quàm poſt hunc annum 1586. inuenietur hac arte.

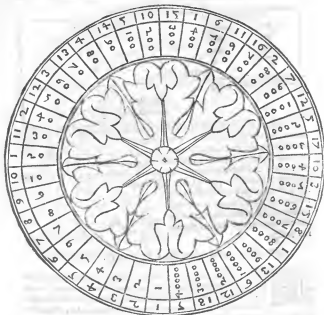
Quæratur annus propoſitus in tabula ſequenti, & in parte interiori, qui omnes anni Domini ſunt: ſed ita, vt ad annum tuum vnum prius addas, qui ſi deſcriptus in ea fuerit, aureus numerus in eadem cellula, ſed in parte exteriori circuli collocatus eſt. vt anno 100. fuit aureus numerus 12 anno 2000. futurus eſt 5. ſi vero annus propoſitus in tabula nõ continetur, accipiatur annus in tabula contentus proxime minor vnà cum aureo numero reſpondente. Deinde ſumantur in eadem tabula anni, qui ſuperſunt, vnà cum aureo numero reſpondente, qui priori aureo numero inuento addatur, reiiciantur a compoſito numero 19. ſi reiici poſſunt, & tandem vnitas adiiciatur. Componetur .n. hac ratione Aureus numerus propoſiti anni. Quòd ſi neque anni, qui ſuperſũt in tabula reperiantur, accipiendus erit rurſum annus proxime minor, vnà cum eius aureo numero, qui priori aureo numero inuento adiiciẽdus eſt, & a compoſito numero reiiciendum 19. ſi reiici poteſt: idemq; faciẽdum erit cum reliquis annis, qui ſuperſunt, donec omnes in tabula inueneris: Et tandem vltimo aureo numero ex aureis numeris in tabula repertis confecto reiectis prius 19. ſi reiici poſſunt, vt dictum eſt addenda vnitas. Conficietur enim hoc modo aureus numerus anni propoſiti. Quod ſi poſt additionem vnitatis numerus compoſitus fuerit 19 ita, vt detractis 19. nihil remaneat, erit aureus numerus 19.

Exemplis res fiet illuſtrior. Quoniam hoc annus 1586. in tabula non reperitur, cuius aureus numerus ſcire cupio. ſumendus eſt annus 1000. deinde 587. qui, quoniam in ea non continetur, capiendus eſt

iterum

TABVLA AD AVREVM NVMERVM CVIVSLIBET ANNI INVENIENDVM

Adde 1.

Nolite putare quoniam veni soluere legem, aut prophetas, non veni soluere legem sed adimplere. Matth. 5.

iterum 500 in tabula proximè minor. postea 87. qui superfunt sumendi sunt in tabula: sed quoniam non reperiuntur; accipiendus est annus 80 in tabula proximè minor: postremo remanentes anni 7 sumendi sunt in tabula cum aureis numeris illis in suis cellulis exterioribus respondentibus, quibus (vt dictum) est addatur 1. & detractis 19. erit aureus numerus 11. vt infra patet.

Aurei numeri 1587. Typus.

Anni Domini		Aurei numeri	
pro	1000	12	
pro	500	6	
pro	80	4	
pro	7	7	
Quibus addatur		1	
Omniū summa 1587		30	
	subtrahatur	19	
	aureus nume.	11.	1587.

Sine his tabulis etiam Aureus numerus inueniri potest, Hoc modo Anno Domini proposito addatur 1. & numerus compositus per 19. diuidatur: si ex diuisione nihil remanet erit aureus numerus 19. sin quid remanet illud erit anni propositi Aureus numerus. Vt anno 1587 addo 1. vt toties dictum est, & diuido per 19. remanet 11. & hic aureus numerus est anni propositi 1587. hoc modo.

Ille numerus 83. hic ostendit tantū toties hunc circulum decemnouenalem esse elapsum, sed ille numerus qui supereft est aureus numerus 1587.

```
   1
  03
 761|
1588( 83
 199
  1
```

DE EPACTIS, ET NOVILVNIIS. CAP. II.

EPacta nihil aliud est, quàm numerus dierū, quibus annus solaris communis dierum 365. annū cōmunem lunarē dierū 354. superat, ità & epacta primi anni fit 11. cum hoc numero annus solaris cōis lunarē annū cōem excedat, atq; adeo sequenti anno nouilunia contingant 11. diebus prius, quàm anno primo, ex quo fit, epactam anni secundi esse 22. cum eo anno rursum annus solaris lunarem annum superet 11. diebus, qui additi ad 11. dies primi anni efficiunt 22. ac pinde finito hoc anno nouilunia cōtingere

22. diebus

CIRCVLVS CONTINENS EPACTAS RESPONDENTES AVREIS NVMERIS ab anno 1582. vsque ad annum 2300.

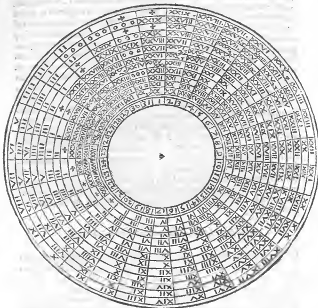
Mensis iste vobis principium mensium, primus erit in mensibus anni. Exod. 12.

22.diebus,prius quàm primo anno. Epactam autem tertij anni 3.quia si rursus 11.dies ad 22.adiiciantur efficietur numerus 33. a quo si reijciantur 30.qui vnam lunationem Embolismalem constituunt relinquetur 3.atque ita deinceps. Progredientur enim Epactæ omnes per continuum augmentum 11.dierum abiectis tamen 30. quando reiici possunt.solum quando peruentum erit ad vltimam epactam aureo numero 19.respondentem,quæ est 29.adduntur 12.vt abiectis 30.ex composito numero 41.habeatur rursus Epacta 11.vt in principio. Quod ideo fit,vt vltima lunatio Embolismica currēte aureo numero 19.sit tantum 29.dierum. si nu.30.dies contineret, vt aliæ sex lunationes Embolismicæ,non redirent nouilunia post 19.annos solares ad eosdem dies, sed versus calcem mensium prolaberentur, cōtingerentq; vno die tardius, quàm ante 19.annos. Sunt autem nouemdecim Epactæ quot & aurei numeri, respondebantq; ipsis aureis numeris ante calendarij correctionem eo modo,quo in prima parte sequentis tabellæ dispositæ sunt.

Post autē anni correctionem vtimur 30. numeris Epactalibus ab 1. vsque ad 30.progredientibus, quamuis vltima Epacta,siue,quæ ordine est trigesima notata numero nō sit,sed signo ✱ hoc propterea quia nulla Epacta esse possit 30.variis autem temporibus ex his 30.Epactis respōdent decem, & nouem aureis numeris variæ decem, & nouem epactæ, prout solaris anni,ac lunaris æquatio exposcit, quæ quidem decem, & nouem Epactæ progrediuntur, vt olim per eundem numerum 11. adduntur q; semper 12.illi Epactæ, quæ respōdet aureo numero 19.vt habeatur sequens Epacta respondens aureo numero 1.id,quod sequens rotula ostendit,quæ quatuor continet. quarum prima cōtinet aureos numeros,& epactas inter se respōdentes ab anno correctionis 1582.post detractionem 10.dierum vsque ad annum 1700. exclusiuè; quo anno secunda tabella,id est secundus ordo numerorum assumendus est, quibus idem aureus numerus in limbo rotulæ respondet. tertius ordo est ab anno 1900.inclusiue vsque ad annum 2200. exclusiue, quartus ab anno 2200.vsque ad annum 2300. quælibet autem tabella vel numerorum series ab illo aureo numero initium sumit, qui illo anno currit, a quo vsus tabellæ incipit. & licet in his tabellis diuersæ semper Epactæ aureus numerus respondeant: aliquando tamen continget, vt eisdem aureis numeris eædem epactæ respondeant, quæ olim ante correctionē calendarij. itaq; si epacta qnocunque anno proposito inuenienda sit quærendus est aureus numerus illius anni in superiori ordine illius tabellæ, quæ illi tempori,in quo propositus annus continetur congruit. Mox enim sub aureo numero in inferiori ordine tabellæ reperietur

Epacta

EPACTAE AD INVENIENDA NOVILVNIA IN PERPETVVM SINGVLIS MENSIBVS.

Decima die mensis huius tollet vnusquique agnum per familias, & domos suas.

Epacta anni propositi, vel certe hoc signum ✠ vbi ergo illa Epacta vel signum ✠ in calendario, quod in sequenti rotula post hanc distributū est, inuentum fuerit eo die Nouilunium fiet. Inuento aureo numero, & per aureum numerum epacta; reliquum est, vt videamus, quomodo per epactam in sequenti tabella nouilunium inueniatur. Anno igitur 1587 aureus numerus est 11. cui in superiori tabella respondent numeri epactales xxi. vbicunque in sequēti rotula reperietur ille numerus xxi. eo die nouilunium erit. Quod vt apertius intelligatur, sciendum est, q hi duodecim numerorum ordines sunt duodecim menses, vt index suprapositus ostendit, & ordo interior numerorum numerum dierum cuiuslibet mensis ostendit, vt si velis scire quoto die Ianuarij 1587. sit nouilunium debes xxi. numerum epactalem illius anni inuestigare in prima serie numerorum exteriorē (illi n. vt index demonstrat Ianuario seruiunt) & super illo numero debes collocare indicem, qui in ordine numerorum interiori diē mensis tibi indicabit. idem facito in reliquis mensibus, & videbis quòd nouilunium Ianuarij erit Die 10. Februarij D.8. Martij D.10. Aprilis D.8. Maij D.8. Iunij D.6. Iulij D.6. Augusti D. 4. Septembris D.3. Octobris D.2. Nouembris D.1. & D.30. bis .n. in illo mense hic numerus 31. reperiet ur. Decembris D.30. ceteris annis eodem modo tibi faciendū est, quod si quis idem facere voluerit in illis locis vbi anni cor rectionem admittere noluerūt codem modo faciēdum est, sed pro dic primo debent vti nu. 11. & pro secundo 12. & expletis numeris alicuius mensi in rotulam distributis debent ingredi sequentem mensem, vt suum expleant, & ita erunt voti compotes.

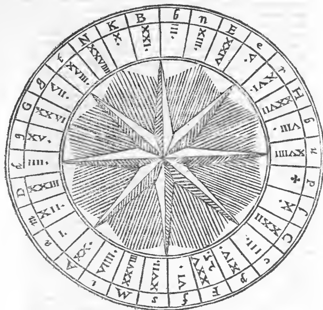
Qua ratione superiores tabellæ inuentę, & distributæ sint.

VT autem intelligatur, qua ratione superiores tabellæ epactarum respondentium aureis numeris constructę sint. Addita est sequens tabella epactarum perpetua, vna cum tabella æquationis cycli epactarum, ex qua cuiusque anni epacta reperietur in perpetuum.

Harum duarum tabularum superioris scilicet & sequentis hic vsus est. Quæratur in tabula æquationis annus propositus, vel si is in tabula non inuenitur annus proxime minor, noteturq; littera alphabeti siue maiuscula, siue minuscula quæ apud illum collocata est, & aureus numerus inuestigetur anno proposito congruens. Deinde in tabella cycli epactarum (quæ superior est) perpetua similis littera notetur, & cellulæ, quæ ab illa littera inclusiue tertia est versus sinistram Aureus

numerus

TABVLA CYCLI EPACTARVM PERPETVA.

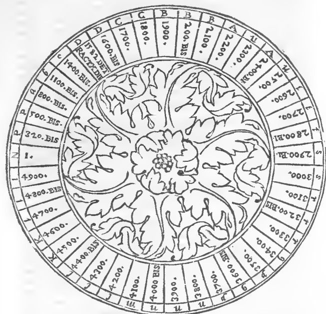
Iuxta quem ritum tolletis & œdum, & seruabitis vsque ad quartamdecimam diem mensis huius.

numerus 1. tribuatur, & sequenti cellulæ ad dextram subsequens Aureus numerus 2. & ita deinceps donec ad aureum numerum propositi anni perueniatur computata quoque littera F. maiuscula, sub qua Epacta xxv. & epacta 25. collocatur pro vna cellula. His enim rite peractis illico in cellula, in quam Aureus numerus propositi anni cadit epacta illius anni reperietur. Diligenter tamen obseruandum est, q̃ quando aureus numerus anni propositi maior fuerit, quàm 19. quales sunt posteriores octo aurei numeri a 12. vsque ad 19. cecideritq; in cellulam litteræ F. vbi sunt duæ Epactæ xxv. 25. sumatur epacta 25. epacta vero xxv. si eandem cellulam aliquis ex prioribus vndecim aureis numeris ab 1. vsque ad 11. qui omnes minores sunt quàm 12. ceciderit.

Exemplis id planum fiet: anno 1587. respondet in tabula sequentis æquationis littera D. maiuscula, estque tunc aureus numerus 11. si igitur in superiori tabula cycli epactarum perpetua tribuas cellulæ litteræ a minusculæ, quæ tertia est a cellula D. maiuscu. aureum numerum 1. & sequenti cellulæ ad dexteram aureum numerum 2. & ita deinceps cadet aureus numerus 11. anni 1587. in cellulam epactæ xxi. Præterea anno 1710. respondet littera C. maiuscula in tabella æquationis: est rursum aureus numerus 10. Quare si aureum numerum 1. illius anni tribuas primæ cellulæ litteræ P. maiusculæ in tabella epactarum, quæ tertia est a littera C. maiuscul. reperies ✕ pro epacta illius anni. his facile quiuis tabellam componere poterit similem quatuor superioribus in superiori rotula contentis, in qua nimirum epactæ contineantur certis quibusdam anni inseruientes, vt quoniam vsus quartæ tabellæ extenditur vsque ad annum 2300. exclusiuè si quis aliam tabellam optet, cuius vsus incipiat anno 2300. quærenda erit, vt diximus, epacta anni 2300. si nāque disponantur omnes 19. aurei numeri initio facto ab aureo numero anni 2300. & sub aureo numero dicti anni collocetur epacta dicti anni inuenta: deinde reliquæ epactæ ordine sub aliis aureis numeris collocentur, quæ per continuam additionem numeri 11. ad præcedentem epactam constituantur, ita tamen vt epactæ sub aureo numero 19. positæ si hic aureus numerus in tabella vltimus non fuerit addātur 12. non autem 11. vt supra diximus, composita erit tabella epactarum, cuius vsus incipiet ab anno 2300. inclusiuè vsque ad annum 2400. exclusiue, quod in tabella æquationis alia littera respondet nempe A.

TABVLA

TABVLA AEQVATIONIS CYCLI EPACTARVM PERPETVA.

Imolabit que eum vniuersa multitudo filiorum Israel ad vesperam.

DE CYCLO SOLARI SIVE LITTERARVM DOMInicalium 28. annorum. Cap. III.

Xposita ratione, qua numeri epactales reperiuntur, quæ est altera calendarij pars; nunc sequitur altera, quæ est, qua ratione littera dominicalis reperiatur. cyclus igitur solaris, seu litterarum dominicalium est reuolutio numeri 28. annorum ab 1. vsque ad 28. qua reuolutione peracta iterum ad vnitatem reditur: initiumq; sumit quilibet annus cycli a Ianuario veluti de cyclo decemnouenali Aurei numeri dictum est. Procreatur autem cyclus hic solaris 28. annorum ex multiplicatione 7. per 4. propterea qđ propter septem dies hebdomadæ septem sunt litteræ Dominicales, & quouis quarto anno vnus dies intercalatur, ita, vt tunc ordo ille septem litterarum interrumpatur, recipianturq; duę litteræ dominicales. Hoc cyclo littera dominicalis cuiusque anni intelligatur in perpetuum, vt infra docebimus.

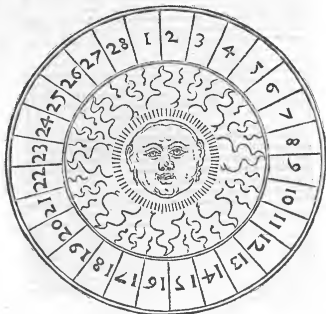
Vt igitur quolibet anno proposito numerus cycli solaris compositus est sequens circulus, ostendit, cuius postremus numerus, qui 28. est seruit hoc anno 1587. 1588. 1. & ita in perpetuum circulariter.

Sed quoniam valde laboriosum est, ac molestum tot annos in superiori circulo numerare, illumq; totius repetere, donec ad annum propositum perueniatur: præsertim vero si annus propositus procul ab anno 1587. absit: constructa est sequens tabella, ex qua sine magno labore cycli solaris numerus quolibet anno tam ante, quàm post 1587. inuenietur hac ratione.

Quæratur annus propositus in circulo exteriori, qui si descriptus in illo fuerit numerus in eadem cellula collocatus, sed in circulo interiori additis prius 9. & reiectis 28. post hanc additionem, si reiici possunt, erit numerus cycli solaris, qui quęritur; si vero annus propositus in circulo non continetur, accipiatur annus in circulo contentus proxime minor vnà cum numero cycli solaris respondente: deinde in eodem circulo sumantur anni, qui supersunt vnà cum numero cycli solaris respõdente, qui priori numero cycli solaris inuento addatur, reiicianturq; a cõposito numero 28 si reiici possunt, & tãdẽ addantur 9. Numerus .n. cõpositus reiectis pri⁹ 28. si possũt reiici, erit numerus cycli solaris quęsitus. Qđ si neq; anni, qui supersũt in tabula reperiãtur, accipiẽdus erit rursũ annus ꝓximè minor vnà cũ numero cycli solaris, & inuento adiiciẽd⁹ est, & a cõposito numero reijciãtur 28. si reiici possũt. ideq; faciẽdũ erit cũ reliquis annis, q. supersũt donec oẽs ĩ tabula ĩueneris, & tãdẽ

vltimo

CYCLVS SOLARIS PERPETVVS.

Edant carnes nocte illa assas agni, & azimos panes cum latucis agrestibus.

vltimo numero cycli solaris ex numeris cycli solaris in circulo repertis addendum 9. & summa, quæ conflabitur, reiicienda 28. si reiici possunt conficietur enim hoc modo numerus cycli solaris anni propositi, quòd si post additionem 9. numerus compositus fuerit 28. ita vt post detractionem 28. nihil remaneat, erit numerus cycli solaris 28.

Illud sit in exemplum. inueniendus sit numerus cycli solaris anno 1000. quoniam hic annus in superiori circulo reperitur, eiq; respõdet numerus 20. si addatur 9 fiet numerus 29 a quo si reiiciantur 28. remanebit 1 pro numero cycli solaris anno 1000. Rursus inquirendus proponatur numerus cycli solaris anno 1587. quoniam hic annus in tabula non inuenitur, sumendus est annus 1000. in circulo proxime minor eiusque numerus cycli solaris 20. deinde accipiendi in tabula anni residui 587. qui quoniam in ea non continentur sumendus iterum est annus 500. in tabula proxime minor, eiusq; numerus cycli solaris 24. quo ad priorem numerum cycli solaris 20. inuentum addiecto conficietur numerus 44. a quo si detrahantur 28. remanebũt 16. Post hæc anni 87. qui supersunt accipiendi in circulo: sed quia non reperiuntur sumendus est annus 80. in circulo proxime minor, eiusque numerus cycli solaris 24. quo addiecto ad numerum priorem cycli solaris 20. inuentum conficietur numerus 40. a quo si detrahantur 28. remanebunt 12. tandem accipiendi sunt reliqui anni 7 in circulo, & numerus cycli solaris 7. illi respondens, quo apposito ad numerum cycli solaris 12. proxime relictum componetur numerus 19. Ad quem postremo si addantur 9. vt in vertice circuli iubetur, fiet numerus cycli solaris 28 anni 1587.

Alia quoque ratione hic cycli solaris numerus quolibet proposito anno inueniatur. Anno Domini proposito addantur 9. & compositus numerus per 28. diuidatur. Numerus enim qui ex diuisione relinquitur (nulla habita ratione quotientis numeri: hic enim solum indicat quot reuolutiones cycli solaris a Christo vsque ad annum propositum peractæ sint.) erit numerus cycli solaris anni propositi. Et si ex diuisione nihil remanet erit numerus cycli solaris 28. vt hoc anno 1587. accidit, vt infra apparet.

Annus Domini	1587
cui addantur	9
Horum summa	1596

0
+0
0FF0
+F56 |
288(57
2

CIRCV-

CIRCVLVS PERPETVVS AD NVMERVM CYCLI SOLARIS CVIVSLIBET ANNI inueniendum. Adde 9

Sic comedetis illum. Renes vestros accingetis, & calceamen-ta vestra habebitis in pedibus tenentes baculos in manibus, & comedetis festinantes.

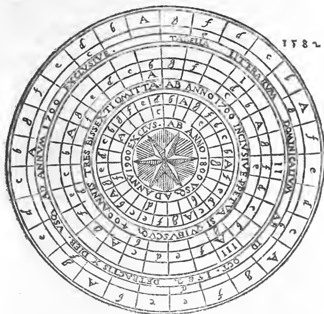
DE LITTERA DOMINICALI. CAP. IIII.

Voniam tum propter decem dies ablatos ex mense Octobri anni 1582. tum etiam propter tres bissextos quibusq; quadrigentis annis omittendos, ordo litterarum interrumpatur necesse est; proponimus sequentem circulum litterarū dominicalium multis post annis seruientem. triplicem enim seriem litterarum dominicalium continet. prima, quæ exterior est, debemus vti post idus Octobris anni correctionis 1582. detractis prius decem diebus vsque ad annum 1700. exclusiue. secunda vero, quæ hanc sequitur in circulo ab anno 1700. inclusiue perpetua si quibusq; 400. annis tres Bissexti omittantur. tertius ordo est ab anno 1800. vsque ad annum 1900. exclusiue, qui ordo est pro exemplo vt infra docebimus.

Vsus huius circuli hic est. Idus Octobris (detractis prius decem diebus) tribuatur littera C. primæ seriei, & primæ cellulæ, quæ in sequenti circulo intelligatur illa apud quā scriptum est 1582. & sequenti anno 1583 littera b secundæ, et anno 1584. dentur litteræ A, g, tertiæ cellulæ, & sic deinceps aliis annis ordine aliæ cellulæ tribuantur donec ad annum propositum peruentum sit, idque fiat circulariter, perpetuo. Nam cellula, in quā cadit annus propositus dūmodo minor sit, quàm annus 1700 dabit litteram Dominicalem propositi anni. Quæ si vnica occurrerit, annus erit communis, si verò duplex Bissestilis, & tunc superior littera dominicam diem ostendet in Kalendario a principio anni vsque ad festum S Matthiæ Apostoli. inferior autem ab hoc festo vsq; ad finem anni. Exempli gratia sit inuenienda littera Dominicalis anno 1587 Numera ab anno 1582. quem tribue litteræ c, vsque ad annū 1587. tribuendo singulis cellulis singulos annos, computando geminas litteras quascunque superiorem, & inferiorem pro vna cellula, cadetque annus 1587. in litteram d. quæ sextum locum in tabella occupat. Est ergo toto illo anno littera dominicalis d. annusq; communis est, cum littera simplex occurrat. Rursus sit inuestiganda littera Dominicalis anno 1616. numera ab anno 1582. (vt dictum est) vsque ad annum 1616. & peruenies ad has duas litteras c, b, septimo loco positas ab anno 1582 si circulariter numeraueris. Est ergo annus ille Bissestilis, cum duplex littera occurrat. superiorq; littera c, Dominicam diem indicabit a principio anni illius vsque ad festum S. Matthiæ, inferior autem b, in reliqua parte anni. Vt autem numeratio reddatur facilis illis annis, qui longe absunt ab anno 1582 ne sæpius cogaris omnes cellulas percurrere numerando, vt ego ad cellulam c, continentem, quæ

TRES TABVLAE LITTERARVM DOMINICALIVM.

Sex diebus facietis opus, septimus dies erit vobis sanctus, & sabbathum, & requies. Exod. 35

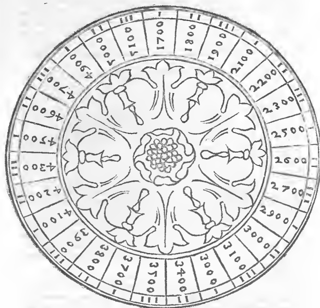
anno 1582.tributa fuit appoſui illum anni numerum ſic vbi ad illum annum perueneris,qui futurus eſt 1610.debes ibi aſcribere,ſic vbi perueneris ad annum 1638.quo anno erit idem, C, littera dominicalis.& ita deinceps vſque ad annum 1700. cui temporũ prima tabella in exteriori parte poſita ſeruit, vt in eodem circulo apparet. Finito autem anno 1699.in cuius fine vſus exterioris tabellæ in ſequenti circulo poſita aſſumenda eſt ſecunda.ſ.quæ proxime a prima in circulo continetur,cuius vſus ab anno 1700. incipit, eſtq; perpetua ſi adiuncta tabula æquationis adhibeatur hoc modo.

Inuenturus litteram dominicalem cuiuslibet anni, qui non minor ſit anno 1700.Vide in tabula æquationis, quæ infra poſita eſt, qui numerus ex antiquis Romanorum notis in circuli limbo anni propoſiti, quòd anni interiores ſunt in circulo(ſi is annus in eo deſcriptus nõ eſt) anni proxime minoris,reperitur,eumq; in tabella litterarum dominicalium perpetua in ſuperiori circulo poſita, vt dictum eſt nota. ſi enim cellulæ huius numeri antiqui Romani tribuas annum in tabella æquationis acceptum, ſequentem vero annum ſequenti cellulæ, & ita deinceps donec ad annum propoſitum perueneris circulariter procedendo incides in cellulam litteræ dominicalis, quam quæris. quæ ſi fuerit ſimplex annus propoſitus communis erit, ſi verò duplex Biſſextilis, exceptis annis illis centeſimis, in quibus dies intercalaris omittitur, quales ſunt omnes illi, qui in æquationis tabula expreſſi ſunt. in his enim, quoniam communes ſunt,interior duntaxat aſſumenda eſt,relicta ſuperiore,quia hæc in anno præcedenti vſum habuit. In aliis centeſimis Biſſextilibus,cuiuſmodi ſunt omnes illi, qui in tabula æquationis notati non ſunt, vtraque littera inuenta eſt accipienda, quemadmodum in aliis annis biſſextilibus.

Exemplum anno 1710.reſpondet in tabula æquationis hic numerus amplius I. quia, cum dictus annus in tabula æquationis non contineatur, accipiendus eſt annus 1700. proxime minor, cui reſpondet numerus I. Igitur ſi ab anno 1700. in tabula reperto fiat numeratio in tabella litterarum dominicalium perpetua per cellulas vſque ad annum propoſitum 1710. initio facto a prima cellula, ſupra quam nimirum idem numerus antiquus I. qui in æquationis tabula repertus eſt, reperietur, littera dominicalis, e, ſecunda poſt biſſextum. eritque annus 1706.communis, & ſecundus poſt biſſextum. Rurſum. anno 1912. reſpondet in tabula æquationis numerus antiquus III. Numerando igitur ab anno 1900. in tabula reperto in tabella litterarum dominicalium per cellulas initio facto a cellula ſupra, quam nimirum poſitus eſt antiquus

TABVLA AEQVATIONIS SVPERIORIS

TABELLAE LITTERARVM DOMINICALIVM ab anno 1700. perpetua.

Primo menſe quartadecima die menſis ad veſperâm comederis azima.

antiquus numerus III. vſque ad annum 1912. inueniemus duas litteras Dominicales g.f.eritq; annus ille Biſſextilis. Præterea anno 1800. in tabula æquationis reſpondet antiquus numerus II. cui in tabella litterarum Dominicalium reſpondent duæ litteræ f.e. quarum inferior, e, ſolum illi anno deſeruiet, quoniam annus eſt communis, & ſuperior littera f fuit Dominicalis anno præcedente 1799. Poſtremo anno 3600. reſpondet in tabula æquationis numerus antiquus III. prope annum 3500. proxime minorem: ſi igitur ab anno 3500. in tabella litterarum Dominicalium numerentur cellulæ ſumpto initio a cellula huius numeri III. inuenientur duæ hæ litteræ b, A, quarum vtraque accipienda eſt, quia annus ille centeſimus Biſſextilis eſt, cum in tabula æquationis non contineatur.

Facillima porro eſt conſtructio huius tabellæ æquationis. Progreditur enim per omnes annos centeſimos, qui Biſſextiles non ſunt omiſſis centeſimis Biſſextilibus, quia in illis ordo litterarum Dominicalium interrumpitur. In his verò non itaque poſt ternos quoſque centeſimos vnus annus centeſimus relinquitur in tabula, cum ille ſit Biſſextilis. Deinde vt vides numeri antiqui I.II.III. ordine repetuntur.

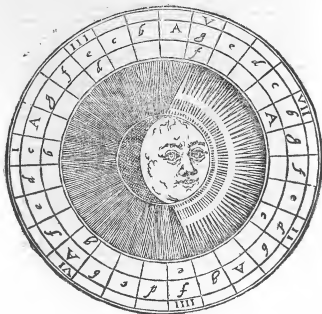
Ex his non difficile erit cuilibet ex ſuperiori tabella perpetua decerpere tabellam particularem ſuo tempori deſeruientem. ſi enim tabella 28. litterarum Dominicalium coponatur principio ſumpto a cellula illius numeri antiqui, qui in tabula æquationis cuilibet anno centeſimo reſpondet, confecta erit tabella deſeruiens ab eo anno centeſimo vſque ad annum centeſimum, qui in tabula æquationis ſequitur excluſiue. ita tamen, vt ex primis duabus litteris anno illi centeſimo, a quo vſus tabellæ incipit reſpondentibus inferior aſſumatur relicta ſuperiori. Hac arte conſtructa eſt tertia tabella, quæ in ſuperiori circulo litterarum Dominicalium eſt centro proximior, cuius vſus eſt ab anno 1800. duratque vſque ad finem anni 1891. hac lege vt anno 1800. littera Dominicalis ſit e, inferior primarum duarum f.e. ſequenti deinde anno 1801. littera Dominicalis ſit d.&c.

Expeditè quoque eandem litteram Dominicalem cuiuſq; anni perpetuo inueniemus tam ante, quā poſt correctionis annum, ex antiquo cyclo ſolari, ſeu litterarum Dominicalium 28. annorum, quo ad hanc vſque diem Eccleſia vſa eſt. Hic autem vnà cum cellula æquationis, quæ per omnes annos centeſimos progreditur ita, vt quartus quiſque centeſimus ſit Biſſextilis, & tunc idem numerus antiquus repetatur, ita ſe habet.

CYCLVS

CYCLVS SOLARIS, SEV LITTERARVM DOMINICALIVM ANTIQVVS

28.annorum perpetuus.

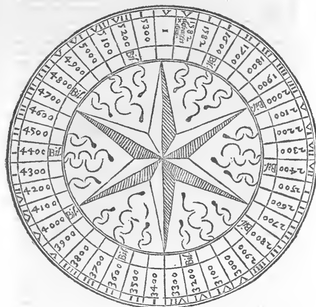
Vſque ad viceſimam eiuſdem menſis ad veſperam pariter azima comedetis.

Inuenturus igitur litteram dominicalem quocunque anno dato; Vide in tabula æquationis, (quæ infra proxime ſequitur) qui numerus antiquus in limbo circuli anni propoſiti; qui interior eſt, vel ſi is tabula deſcriptus non eſt, anni proxime minoris reperitur, eumq; in cyclo ſolari (qui ſuperior proximus circulus eſt) nota. Ab hoc enim incluſiuè ſi numeres tot cellulas litterarum dominicalium dextrorſum ſecundū ſcilicet morem noſtrum ſcribendi, & legendi, idque circulariter, quot vnitates in numero cycli ſolaris currente (quem ex cap. 3. inuenies) continentur, incides in cellulam litteræ dominicalis, quam quæris: Quæ ſi fuerit ſimplex, annus propoſitus communis erit, ſi verò duplex Biſſextilis: exceptis illis annis centeſimis, in quibus intercalaris dies omittitur, cuiuſmodi ſunt omnes illi, ac ſoli, quibus in tabula æquationis ſyllaba (Bis) appoſita non eſt. In his enim quoniam communes ſunt, inferior littera ex duabus inuentis aſſumenda eſt relicta ſuperiori, quoniā hæc in præcedenti anno fuit dominicalis. In centeſimis aliis biſſextilibus, quales ſunt omnes illi, quibus ſyllaba (Bis) adiuncta eſt, vtraq; littera eſt accipienda, quemadmodum in aliis annis Biſſextilibus.

Exemplum Anno 1699. reſpondet in circulo æquationis numerus antiquus. I. prope numerum 1600. proxime minorem. cum ergo anno 1699. numerus cycli ſolaris ſit 28. numerandæ erunt 28. cellulæ litterarum dominicalium initio facto ab ea, ſupra quam numerus hic. I. poſitus eſt vſque ad d. quæ erit littera dominicalis eo anno, tertia poſt biſſextum. Rurſus anno 1700. reſpondet in æquationis tabula numerus antiquus. II. eſtque numerus cycli ſolaris I. in prima ergo cellula litterarum dominicalium ſub numero antiquo II. ex duabus litteris d, c, inferior erit littera d. dominicalis illius anni, quia communis eſt, & ſuperior littera d. fuit dominicalis in præcedenti anno 1699. vt in proximo exemplo patuit. Poſtremò anno 2000. reſpondet in tabula æquationis numerus antiquus IIII. numerus autem cycli ſolaris tunc eſt 21. quare ſi numerentur 21. cellulę litterarum dominicalium initio facto a cellula huius numeri antiqui IIII. inuenientur duæ hæ litteræ b, A. quę ambæ dominicales erunt eo anno cum biſſexti lis ſit.

ROTA

ROTA AEQVATIONIS CYCLI SOLARIS ANTIQVI.

Septem diebus non inuenietur fermentatum in domibus vestris.

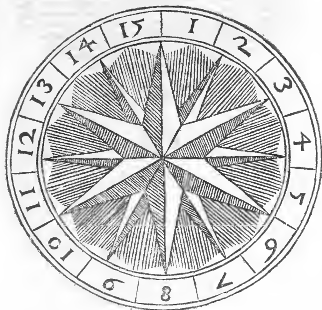
DE INDICTIONE CAP. V.

INdictio est reuolutio 15.annorum ad 1.vsque ad 15. qua reuolutione peracta iterum reditur ad vnitatem: initiumque sumit quilibet annus huius cycli a Ianuario in bullis Pontificijs, sicut de cyclo decemnouenali Aurei numeri scripsimus,& quoniam indictionis frequens vsus est in diplomatibus,& scripturis publicis, facile annum indictionis currentis quolibet anno proposito inueniemus ex sequenti tabella,cuius vsus perpetuus est:initium tamen sumens ab anno 1588.quo 1.indictio est. nam anno 1587. fuit 15.qui huius ordinis numerorum postremus est: anno vero 1589.erit 2.& ita deinceps in futurum perpetuò circulariter eundem ordinem seruabis.

Quoniam verò molestũ est,ac laboriosum, tot annos in circulo percensere,redeundo sæpius ad eius principium, quousque anni propositi indictio reperiatur,præsertim si annus propositus lõge ab anno 1588. absit,confecimus aliam rotam, ex qua sine magno labore indictio cuiusuis anni tam ante,quàm post annum 1588.inuenietur hoc modo.

Quære annum propositum in tabula,vel proxime minorem si is in tabula non reperitur: deinde residuos annos, vnà cum indictionibus supra illos annos collocatis si enim has omnes indictiones in vnam summam collegeris eo ordine, vt in cap tam aurei numeri,quàm cycli solaris docuimus,& tandem addideris 3 reiectis tamen semper 15.quoties possunt reiici, habebis indictionem anni propositi. Quòd si vltima summa post additionem 3. fuerit 15. ita vt abiectis 15. nihil relinquatur,erit indictio 15. Id quod vno, aut altero exemplo faciemus perspicuum. Anno 2000.respondet in tabula indictio 5. cui si addantur 3. fiet indictio 8.anni 2000 Item vt anno 1582.reperiatur indictio, accipiendus est annus 1000. proxime minor vnà cum indictione 10. deinde ex reliquis annis 582 annus 500. proxime minor vnà cum indictione 5 qua ad priorem 10.adiecta efficietur numerus 15.a quo si abiiciatur 15.nihil superest. Post hæc ex residuis annis 82.sumendus est in tabula annus 80.proxime minor vnà cum indictione 5 quæ addita indictioni o. quæ proximè relicta fuerat, faciet numerum 5. cui si adiungatur indictio 2.respondens residuis annis 2. fiet numerus 7. Huic tandẽ si addantur 3.componetur indictio 10. pro anno 1582. Postremo indictio anni 3040.ita inuenietur. Indictio o. respondens anno 3000. proxime minori addatur indictioni 10.quæ residuis annis 40.respondet,

ROTA INDICTIONIS PERPETVA.

Cui comederit fermentatum, peribit anima eius de cętu Iſrael.

det, habebiturq; numerus 50. cui si addantur 3. fiet indictio 13. anni 3640.

Verum absque hac tabula perfacilis quoque inuentio indictionis cuiuslibet anni per præcepta Arithmetices hoc pacto. Anno Domini proposito addantur 3.& compositus numerus per 15. diuidatur. Numerus enim ex diuisione relictus (Nulla habita ratione quotientis numeri, cum hic solum ostendat, quot reuolutiones cycli Indictionis a Christo ad annum datum transierint) erit indictio quæsita.

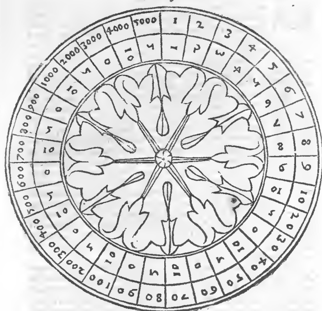
Vt anno 1587. addo 3. fiunt 1590. quem numerum partior per 15. remanetq; ex diuisione nihil. est ergo tum indictio 15. vt anno 1588. est indictio 1. quod ex diuisione remanet 1.

ROTA

ROTA AD INDICTIONEM CVIVSLIBET ANNI INVENIENDAM.

Adde 3.

Habebitis hunc diem in monimentum, & celebrabitis eum solennem Domino in generationibus vestris cultu sempiterno. Exod. 12.

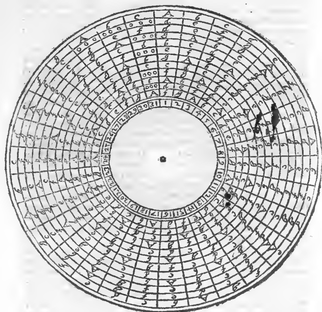
DE FESTIS MOBILIBVS. Cap. VI.

COgnito die, quo fit Solis, & Lunæ coniunctio, & littera dominicali, quas duas res diximus initio huius libri ad inuestigandum Sanctum Pascha, & reliqua festa mobilia, esse necessarias, nūc reliquum est, & qua ratione id faciendum sit, aperiamus. Quoniam ex decreto sancti concilij Nicæni Pascha, ex quo reliqua festa mobilia pendent, celebrari debet die Dominico, qui proxime succedit xiiij. lunæ primi mensis; (is vero apud Hebræos vocatur primus mensis, cuius xiiij. luna vel cadit in diem Verni æquinoctij, quod die xxi. Mensis Martij contingit, vel propius ipsum sequitur) efficitur, vt si Epacta cuiusuis anni inueniatur ex cap. 2. & ab ea in superiori circulo numerorum epactalium notata inter diem octauum Martij inclusiuè, & quintum Aprilis inclusiue (Huius enim Epactæ cadit Luna vel in diem Equinoctij Verni, idest in diem 21. Martij vel eum propius sequitur) numerentur inclusiue contrario ordine numerorum dierum versus dies 14. proximus dies dominicus diem hunc 14. sequens, ne cū iudæis conueniamus si forte dies 14. Lunæ caderet in diem dominicū, sit dies Paschæ. vt autem scias in quo nam ex illis diebus Pascha cadat, hæc rotula tibi consulenda est, in qua litteræ dominicales per omnes menses, vt in Kalendario distributæ sunt. cuius series numerorum interior tibi mensis dies indicat, rotula verò, quæ affixa est, & voluitur vnà cum indice ab eo pendente mensem indicat, vt posito super 1. tibi ostendat, quæ litteræ dominicales sint adscriptæ singulis primis omniū mensium diebus, Nempe Ianuarij A. Februarij, d, Martij, d, Aprilis, g, Maij, b, Iunij, e, Iulij, g, Augusti, c, Septembris, f, Octobris, A, Nouemb. d. Decembris, f, ita deinceps de reliquis diebus sit dictum.

Vt autem inueniatur Pascha illud sit in exemplum Anno 1587. èpacta est xxi. & littera dominicalis, d, quæro igitur hanc epactam xxi. in rotula epactarum ad inuenienda nouilunia supra posita in capite secūdo, inter octauum diem Martij, & quintum Aprilis inclusiue, inuenioque eam adscriptam decimo Martij die, a qua inclusiue versus finem mensis secundū, ordinem numerorum, & mensiū numero xiiij. dies, vt habeam xiiij. Lunam in superiori rotula litterarū Dominicaliū, quam video cadere in diem 23. eiusdem mensis Martij post quem diem littera dominicalis, d, reperietur adscripta diei 29. eiusdem Martij.

tij.

ROTVLA LITTERARVM DOMINICALIVM PER OMNES MENSES, VT IN Kalendario, distributarum.

Pascha nostrum Christus est. Paulus ad Corinth. 1.

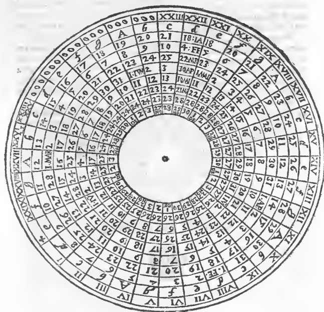
tij. Pascha ergo anno 1587. celebranda fuit die 29. Martij. Hoc exemplum sit satis, vt intelligas, qua ratione quotannis pascha tibi inueniendum sit.

Inuento autem die paschæ, facilè alia festa mobilia inueniuntur. s. n. ante diem Paschæ numerentur sex dominicæ in rotula litterarum dominicalium habebitur prima dominica quadragesimæ, & proxime præcedens feria quarta erit prima dies quadragesimæ, hoc est dies cinerū, quam proxime præcedit Dominica quinquagesimæ, & ante hanc celebrabitur Dominica sexagesimæ, quam Dominica septuagesimæ præcedit. Si vero post Dominicam Paschæ in superiori rotula, aut Kalendario numerentur quinque Dominicæ sequentur quintam Dominicam statim rogationes, & proxime sequens feria quinta erit Ascensio Domini. Septima autem Dominica post Pascha erit Pentecostes, cui statim succedit Dominica Trinitatis, & feria quinta proxima celebrabitur festum corporis Domini. Hac ratione anno 1592. cum Pascha celebretur die 29. Martij celebrabitur prima dominica quadragesimæ die 16. Februarij currente tunc littera Dominicali, e, Dies autem cinerū erit 12. Februarij, & Dominica septuagesimę cadet in diem 26. Ianuarij, Rogationes die 7. Maij. Ascensio Domini die 7. Maij: & festum Trinitatis die 24. Maij: Festum denique corporis Domini die 28. Maij celebrabitur. Numerus verò Dominicarum inter Pentecostem, & aduentum hac ratione inuenitur. Supputantur ante Natiuitatem Domini quatuor Dominicæ: quarta enim Dominica ante Domini Natiuitatem est prima Dominica Aduentus, quapropter si numerentur omnes Dominicæ post pentecostē vsque ad primam Dominicam Aduentus Domini exclusiuè habebitur numerus Dominicarum inter Penrecostem, & Aduentum Domini.

Ceterum vt facilius omnia festa mobilia inueniantur compositæ sūt duæ tabulæ, altera quarum, quæ mihi expeditior visa est, in sequentem rotam congessimus, in qua festa mobilia ita reperiūtur, in exteriori parte circuli reperiatur epacta currens anni propositi in secundo circulo, vel ordine, vbi adsunt litteræ dominicales, accipiatur littera dominicalis pariter anni propositi, sed quæ sequitur dextrorsum epactam, ita vt licet statim sub epacta currente esset, non tamen illa vti debemus sed quæ sequitur. super quam litteram dominicalem si euolueris indicē in medio rotæ affixum, hic omnia mobilia festa tibi ostendet. vt exempli gratia. Anno 1583. Epacta fuit vij. & littera dominicalis b. In rota igitur si litteram dominicalem, b, sumpseris, quæ prima dextrorsum est ab epacta currente vij. & super illa collocaueris indicem, tibi ostendet

index

ROTA AD INVENIENDVM SANCTVM PASCHA, ET CETERA FESTA MOBILIA perpetuò.

Requieuit Deus diē ſeptima ab vniuerſo opere, quod patrarāt. Gen. 2.

index in rota septuagesima die 6 Febr. diem cinerum 23. Febr. diem Pāschatis 10. Aprilis: Ascensionem Domini 19. Maii: diem Pentecostes 29. Maii, & festum corporis Dñi 9. Iulii. Dominicas vero inter Penteco sten, & aduentum erunt 25. & aduentum die 27. Nouembris, quod idē faciendum est pro cæteris annis item anno 1585. Epacta fuit xix. & littera dominicalis f, quæ in rota reperitur sub epacta quare sumenda est f, littera, quæ proxime dextrorsum ab epacta reperitur, super quam posito indice inuenies septuagesimam die 7. Februarii. die cinerum 6. Martii Pascha die 21. Aprilis &c.

Notandum tamen est, quòd quemadmodum in anno communi cadente littera dominicali sub epacta, sumitur littera proxime sequens dextrorsum ab epacta, vt diximus: ita quoque in anno bissextili si alterutra litterarum dominicalium tunc currentium sub epacta reperiatur, assumendæ sunt aliæ duæ similes litteræ proxime sequentes dextrorsum ab epacta, vt festa mobilia inueniantur.

Sancto Paschate constituto cæterisque mobilibus diebus festis operæpretium est, vt & nos feriamur, Deoq, Opt. & Max. gratias agamus, quòd nos ad hoc vsque tempus seruauerit incolumes, & ad hunc nostræ nauigationis quartum portum perduxerit, in quo aliquantulo more facto, & diuino auxilio muniti nos ad id, quod nostri itineris reliquum est accingemus,

QVARTI LIBRI FINIS.

THEA-

THEATRI MVNDI ET TEMPORIS Liber Quintus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SVMMA.

In hoc quinto libro 48. imaginum cœlestium Fabulæ singularum Stellarum Longitudines, Latitudines, Magnitudines, & Naturæ exponuntur, eorum Imagines cum gradibus longitudinis & latitudinis, & omnes stellæ sub oculos ponuntur.

LIBRI PRAEFATIO, Caput Primum,

OBIS propositum est in hoc quinto libro octauam sphæram, uel potius quadraginta octo cœlestes imagines vnà cum singulis stellis in illis contentis describere, & vt in superioribus libris fecimus, quidquid descriptum est idoneis figuris ante legentium oculos ponere: ut inde vtilitatem cum voluptate studiosus lector percipiat. Hæc autem hoc ordine describuntur. Primum habes singularum stellarum longitudinem, latitudinem, magnitudinem, & naturam, deinde imaginis fabulam, postremùm imaginem cum stellis suo loco collocatis, In hac autem pictura, qui eam profecuti sunt in alterum duorum errorum, eos incidisse animaduerti. Alij enim stellas tantum sine imaginibus apposuerunt, ut faciliùs & planiùs (inquiunt ipsi) cernerentur, hoc quidem assecuti sunt, sed nullam rationem localis memoriæ, propter quam arbitror antiquos illas imagines finxisse habuerũt. Alij uero imagines de-

pinxerũt,quorum venuſtatem, dum exprimere conantur,ita ſtellas cõ fundunt, ut minime cerni poſſint. Ego uero mediã ſecutus uiam,vtrũque errorem mea ſententia effugi: imagines enim nullis vmbris cõfuſas deſcripſi, ut omnes appareãt ſtellæ, & imago memoriam localem efficiat, & effectam conſeruet. Habet præterea ſtudioſus longitudinis & latitudinis gradus in ſingulis tabellis, vt verum ſitum ſingularum ſtellarum ſub oculos habeat, quod hactenus, quod nemine factum eſt, licet id multas opportunitates habeat. Illud præterea ſciendum eſt, quòd longitudo hæc incipit a prima ſtella, quæ in cornu arietis eſt, quæ olim in ſectione uerna erat, & ſigna zodiaci, quæ in ſingulis tabulis poſuimus, ſunt ſigna zodiaci octauæ ſphæræ, non decimæ, ut perpetuum ſit opus, quod non ſic ſe haberet, ſi longitudo, & illa ſigna inciperent a ſectione verna, vt zodiacus decimæ ſphæræ facit, qua ratione tamen hæc ſigna, & hæc longitudo ad illam, & illam longitudinem reduci poſſint ſuo loco docebimus. In fine verò libri habebis quo pacto quis qualibet nocte poſſit ſingulas ſtellas obſeruare, & digno ſcere, non qualibet nocte omnes, cum dimidium cœli tantum unica nocte ſuper horizontẽ, aſcendat ſed diuerſis anni temporibus omnes commodiſſime obſeruari poterunt quæ obſeruatio perpetua eſt, quod ijs non accidit tabulis, quæ ob id, ab Alexandro Piccholominæo conſtitæ ſunt. Et noſtre hac in re non ſolum illis præſtant ſed etiam quòd illæ ſtellas tantum primæ ſecundæ: tertiæ: & quartæ: magnitudinis appoſuit, nos uerò, & quintæ & ſextæ unà cum obſcuris, & nebuloſis vt huius rei ſtudioſis quantum in me ſitum eſt, ſatisfaciam.

DE VTILITATE QVAE A COGNITIONE STELlarum inerrantium proficiſcitur. Cap. II.

SIC natura comparatum eſt, ut non libenter homines ullum negocium ſuſcipiant, niſi prius exploratum habeant, quid inde utilitatis ſibi emanaturum ſit, quamobrem ante quam de inerrantibus ſtellis tractatum aggrediamur, de vtilitate huius ſcientiæ breui quadam ratione uerba facturi ſumus, ne plus loci in hoc volumine hæc habeat pars, quàm reliqua, quæ hic tractantur habuerũt. Ex multis igitur, quæ hic dici poſſunt, quinque tantũmodo capita attingemus. Vtilis.n. eſt præcipue ad agriculturam, ad nauigationẽ ad medicinã ad ſui ipſius tũ animi, tũ corporis moderationẽ, & ad eam cõtemplationem, qua per ea, quæ facta ſunt in creatoris cognitionẽ deuenim⁹. Qđ ad primũ attinet. Nõ obſcura ſũt illa Vergilij in Georgicis.

Prate-

Præterea tam sunt arcturi, & sidera nobis.
Hædorum dies seruandi, & lucidus anguis.
Quam quibus in patriam ventosa per æquora vectis.
Pontus & ostriferi fauces tentantur Abidi.

Et paulo post apertius

Vere fabis satio tunc te quoque medica putres
Accipiunt sulci, & milio venit annua cura.
Candidus auratis aperit cum cornibus annum.
Taurus, & aduerso cadens canis occidit astro.
At si triticeam in messem, robustaque farra.
Exercebis humum, solisque instabis aristis:
Ante tibi eoæ Atlantides abscondantur.
Gnosioque ardentis decedat stella coronæ.
Debita, quam sulcis committas semina: quamque
Inuitæ properes anni spem credere terræ.
Multi ante occasum Maiæ cœpere: sed illos.
Expectata seger vanis elusit auenis.

Possem quidem multa alia loca ipsius Vergilij adducere, in quibus hæc veritas elucet, sed hæc sint satis, cum idem cernatur apud Plinium columellam & ceteros auctores, qui de Agricultura docte scripserunt. Quod ad nauigationem attinet, tum ex superioribus, tum ex sequentibus tam notum est, quàm quod maxime, cum omnes nautæ certos obseruent dies, quibus nonnullæ stellæ oriuntur, & occidunt, quibus magnæ fieri solent tempestates: sed qui hac praxi ducuntur, magnos in errores incidant, necesse est, cum stellarum ortus, & occasu non semper iisdem fiant diebus, ut in sequentibus compertissimum futurum est. illud quoque Vergilij ad hanc ueritatem comprobādam non obscurum est, cum nautis illud tribuat, vt stellas numerauerint, utq; Cęli imaginibus nomen imposuerint, quòd ipsi senserint quantas oportunitates ad nauigandum inde sperare possent. Sic enim inquit.

Nauita tum stellis numeros, & nomina fecit.
Pleiadas, Hyadas, claramque Lycaonis Arcton.

Cumque omnes vna voce huic sententiæ faueant, & præsertim nostra sancta mater Ecclesia, quid opus est plura inquirere, ut hanc rem dilucidiorē reddamus? Accedit ad hæc, quod quæ infra dicturus sū de vtilitate, quam inde percipit medicina, ita cum nauigatione coniūcta sunt, vt primum illis, deinde medicis conducere uideantur. Hic igitur habes studiose lector, quæ de hac re peritissimus medicus & omnibus me dicis,

dicis probatiſſimus Aetius ſcribit, cuius ſententiam totidem verbis huc tranſtuli, relictis tamen diebus, in quibus illas ſtellas uel oriri, vel occidere teſtatur, quòd huic noſtræ tēpeſtati non reſpondent. Quæ tamen ſi quis ſcire deſiderauerit poterit per ſe ex ſequentibus tabulam formare, in qua cernatur, quando illæ ſtellæ oriantur, vel occidant. Sic igitur inquit Aetius ſermone 3. c. 4. Quandoquidem etiam ſtellæ in Cœlo orientes iuxta tempus a Deo ipſis ordinata, & ſimiliter occidentes aera mutant, vt contingat ex hoc etiam ventos alios aliter ſpirare, neceſſarium duxi hic tempora indicare, in quibus earum, quæ palam aerem alterant ortus, & occaſus fiunt. Nam ſanorum corpora, & multo magis ęgrotorum iuxta aeris ſtatum alterantur. Stellę igitur, quæ maxime perturbant aerem ſecundum huius peritiſſimi uiri ſententiam ſunt hæc. Equus cum oritur mane. AEquinoctium vernum cum pleiades oriuntur mane, cum veſperi occidunt, & cum intempeſta nocte apparent, fit maxima aeris perturbatio. Cum orion veſperi occultatur. Hyades cum oriuntur cum Sole, cum Lyra veſperi oritur, cum capra mane oritur valde alteratur aer: & ſecundus dies antequam capra occultatur. cum Aquila veſperi oritur. Cum Arcturus occidit, cum Delphinus veſperi oritur. Cum mane oriri incipit: tribus diebus ante ſolſtitium æſtiuum cum totus Orion oritur. Cum Procyon ſine canicula oritur. Cum Canis oritur contingit maxima aeris turbatio, aliquando etiam nudius tertius eius diei cum Aquila mane occidit. Item cum Lyra mane occidit, cum Delphinus mane occidit, cum Vindemiator mane oritur, & Malus nauis occidit, qui finis dierum eſt poſt Canis ortum. Cum Capra veſperi oritur, cum Arcturus oritur, qui alterat ſequenti die aerem, cum Spica mane oritur alteratur aer duobus diebus ante. Cum æquinoctium fit autumnale tribus ante diebus. Quare, inquit, cauendum eſt, ne uenam ſecemus, neque purgemus, neque alio modo corpus vehementi motu moueamus per octo dies ante æquinoctium hoc autumnale, cū Corona mane oritur, cum Hædi veſperi oriuntur, cum Hyades pariter veſperi oriuntur, cum vnà cum ſolis ortu Pleiades occidunt, contingit pridie maxima aeris turbatio. Cum pleiades mane occidunt incipit aer ſedari, cum hyades mane occidunt ſequenti die fit turbatio circa aerem, cum orion oritur, & corona occidit, cum canis mane occidit, quo tempore obſeruatum eſt a multis, quod ſi tempeſtas fuerit hæc dies perſeuerat plerumque turbatio aeris ad dies, 37. uerò ſerena fuerit per tot dies ſerenitatem fore ſignificat cum hædi mane occidunt, & capra mane occidit perturbatio aeris fit poſtridie. Cum ſolſtitium hybernum. Cum delphin oritur. Cum aquila veſpe-

re oc-

re occidit fit turbatio vehemens post duos dies. Cum illustrior stella in Leone occidit. Cum malus nauis vesperi occidit est turbatio aeris maxima. Cum Arcturus vesperi oritur. Hæc Aetius, quæ vt dixi cognoscete, est medicis cum nauigantibus commune bonum. Illud præterea uideant medici, qui Astrologiam ignorant, quod cum & Tridentinum Concilium, & noster summus Pontifex non nomine solum, & sacerdotio, sed re ipsa summus illam Iudiciariam astrologiam cõprobet quę ad agriculturam, nauigationem, et medicinam pertinet, ne sibi persuadeant, fore, vt recte sine hac stellarum cognitione suo fungantur officio. Nam cum sancta mater Ecclesia Spiritu sancto ducatur illud sequitur, vt semper quod verum est, statuat, quodque qui aliter sentiunt, peruersè sentiant, peruersè igitur sine hac cognitionẽ medentur, qui medicinam profitentur. Damno igitur qđ pp hanc ignorantiam faciunt, illis pręstandum est, uel in hoc seculo, vel in futuro, hoc igitur qui euitare cupiunt, ijs astrologicis rebus inseruiant. Pręsertim cum & peritorum medicorum auctoritates habeant. Qui hanc necessariam esse testantur. quod qui scire, desiderat, legat, tum Petrum Aponensem, tum Arnaldum de villa noua, tum maxime Marsilium Ficinum in libro de uita cælitus comparanda capite 8. Vbi de stellarum fixarum usu verba facit, tum suum Galenum vbi de diebus decretorijs, nec non Hippocrates cum dicat ante Canem, & post Canem difficilem esse purgationes, preter Aerij auctoritatem, quam paulo ante adduximus.

Quod autem utile sit hominibus tum ad animum, tum ad corpus tuendum ex superioribus licet cognoscere, sciat tamen lector, quòd cũ nostra corpora ex aeris uel bonis, vel malis constitutionibus bene, uel male afficiatur, & quo magis moueatur, magis etiam afficiatur, inde fit, ut qui has malas aeris constitutiones præuiderit, facile quoq; eas effugere possit, iis omissis, quæ ualde corpora nostra commouent. ad animum quoque pertinere ex illis Ciceronis uerbis colligi potest. Credo Deos sparsisse animos in corpora humana, ut essent, qui terras tuerentur, qui que Cęlestium ordines contemplantes imitarentur uitę modo, atq; constantia, quod uidetur & Ouidius significasse, ubi dicit.

Pronaque cum spectent animalia cetera terram,
Os homini sublime dedit, cęlumque videre.
Iussit, & erectos ad sidera tollere vultus:

Quod autem ad creatoris cognitionem conducat, Diui Pauli sententia tam nota est, vt eam adducere nihil sit opus. Illud autem Isai. c. 4. ad id pertinere quis negabit? leuate oculos in excelsum, & uidere quis creauit hęc? si ad hanc rem doctorum & piorum uirorum sententias

tias afferre uellē, tempus potius, quàm auctoritates mihi deessent. Hæc igitur hactenus de huius scientię vtilitate.

QVADRAGINTA OCTO IMAGINVM DISTRIBV- tio, & ordo. Cap. III.

Vadraginta octo imagines ita in firmamento distributæ sūt, vt duæ vrſę, quæ & ſeptemtriones dictæ ſunt, ad noſtrum polum uergant ita, vt minor ſit pedibus zodiaci polum uerſus & maior tergo, & ſint auerſis caudis ſibi inuicem aduerſantes, inter has vero labitur draco, vt meander fluere dicitur, ſuper draconis caput adeſt Hercules clauam tenens, percuſſuro ſimilis, & claua & capite ſerpentarium attingens, ut Hercules pedibus vergat in boreā, & ſerpentarius pariter pedibus uertatur in auſtrum. Poſt tergum Herculis collocata eſt corona Ariadnæ, & poſt hanc Bootes qui pedibus pene contingit Virginē vt Serpentarius altero pede præmit Scorpionē & altero lineam eclipticam radit. Qui vtraque manu tenet Anguem, cuius caput pene coronam contingit. Sub manu ſiniſtra Herculis collocata Lira eſt, vt manubrium ad auſtrum uergat. Poſt quod ſi tendis ad meridiem noſtrum inuenis Aquilam, ſi conuertis tuum iter retro inuenis Telum, deinde Cygnū qui expanſis alis liram attingit, & cauda ad caput Cephæi uergit, qui cepheus altero brachio tangit Draconē, altera manu Caſſiopeam, & altero pede minoris Vrſæ pedē pene attīgit in regione Tauri eſt Ericthonius in cui humero ſiniſtro adſunt hędi: ante hunc eſt Perſeus Meduſæ caput tenes ſiniſtra manu, & dextera gladiū cuius capulo caſſiopeam pene contingit: primo ante Meduſæ caput eſt Deltoton uel triāgulus Andromeda uergit pedibus ad gladium Perſei & capite ad Pegaſum, & hic Pegaſus altero pede cygni alam dexteram præmit, & capite equiculum. Qui eſt ſitus inter hunc, & delphinum. Hæ ſunt imagines boreales, duodecim zodiaci ſic ſe habent. Sub triangulo ſitus eſt Aries, Taurus ſub Ericthonio, & Perſeo. Gemini, Cancer & Leo ſub maiori urſa. Virgo auream ſpicam tenens ſub Boote. Sub ſerpētario Libra, & Scorpio. Sub aquila Sagittarius, Capricornus ſub Delphino & equiculo. Aquarius ſub æquiculo, & Pegaſo, & Piſces ſub Pegaſo pariter, & Andromeda. In parte uero auſtrali ſic imagines diſtributæ ſunt, vt ſub aculeo ſcorpionis ara conſtituta ſit, ſub corpore eius Cētauri anteriora uidentur, in quo beſtia ineſt, in Cancri, Leonis & Virginis regionibus dilabitur flexuoſa Hydra, quam in leonis parte ſuſtinet Crateram, & in Virginis regione ſuſtinet curſum. & habet Argum inter ſe

ter se, & zodiaci polum australē apud Argum est Canis maior, & Pro ciō Hydræ caput antecedit, ante Canē maiorem Lepus adest, & sub pedibus Orionis, qui eum penitus præmit, a quo uidetur fluere Eridanus post quē Cetus est sub Ariete, & Piscibus, adest & Corona meridiana apud Aram, & sub pedibus Sagittarij. Quemadmodum & Piscis australis sub sinistro pede Aquarij situs est. Hæc sunt maiu sculis litteris uerba huius tanti libri conscripta, in quæ incumbant studiosi, si qua ex parte hoc tantum Dei opus intelligendum sibi censent. Neq; expectet studiosus lector, ut hic rationes afferam, cur hæ imagines ita vocitantur. Nam adsunt opiniones longe inter se dissentientes, ob id eas consulto prætermisi, cum nihil certi habere possit: communior tamen illa opinio est, id factum esse, vt aliquorum facinora perpetuo in hominum monumentis perseuerarēt. Qui autem sint hi, & per quæ facta habebis in sequentibus fabulis quas ex quodam peritissimo uiro, cuius nomen ignotum est. qui Arati phænomena commentatus est, transtulit: licet & Higinius easdem sibi adscripserit.

IMAGINVM, SIGNORVMQVE BOREA-
lium Hemisphærij descriptio continens Nomina, Fabulas, Longitudines, Latitudines, Magnitudines atque Naturas omnium stellarum, inerrantium, quibus sidera constant.

DE MINORI VRSA SIVE CYNOSVRA
primum sidus. Cap. IIII.

	Forma, & nomina stellarum.	Longitudo. G.	Longitudo. M.	Latitudo. G.	Latitudo. M.	Magnitudo.	Natura.
1	Stella, quę in extremo caudæ polaris	53	30	66	0	3	
2	Sequens in cauda	55	50	70	0	4	
3	In eductione caudæ.	69	20	74	0	4	
4	In latere quadranguli pręcedens australior	83	0	75	50	4	♄ & parum
5	Eiusdem lateris borealior.	87	0	77	40	4	
6	Quę in latere sequente austr.	100	30	72	40	2	
7	Borealior eiusdem lateris.	109	30	74	50	2	
	Circa Cynosuram informis						
1	In latere sequenti ad rectam lineam maxime australis.	96	20	71	10	4	

Cynosura Iouis nutrix fuisse dicitur una ex Ideis nymphis, a qua in Cretę oppido Histoe Nicostratus constituit portus, & circa eum locum cynosuram fuisse cum telchinis, qui dicuntur curetes Idei. Aratus cynosuram, & Helicem, de qua infra, Cretenses Iouis nutrices fuisse dicit ob eam causam, quod cęlesti honore donatę sint. In quo sidere septem stellę sunt, & sic se habent ut superius.

Vrſa Minor Sidus primum.

LATITVDO BOREA.

PARTIS DRACONIS LOCVS.

STELLA POLARIS.

LONGITVDO.

DE MAIORI VRSA SIVE HELICE SIDVS secundum. Cap. V.

Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo. G.	Longitudo. M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo.	Natura.
1 Stella quæ in roſtro	78	40	39	50	4	
2 In binis oculis præcedens	79	10	43	0	5	
3 Sequens hanc	79	40	47	10	5	♂
4 In fronte duarum præcedens	79	30	47	0	5	
5 Sequens in fronte	81	0	47	0	5	
6 Quæ in ſiniſtra auricula præcedente	81	30	50	30	5	
7 Duarum in Collo antecedens	87	50	43	50	4	♂
8 Sequens	92	50	44	20	4	
9 In pectote duarum borealior	94	20	44	0	4	
10 Auſtralior	93	20	42	0	4	
11 In genu ſiniſtro anteriori	93	0	35	0	3	♂
12 Duarũ ĩ pede ſiniſtro priori borealior	89	50	29	0	3	
13 Quæ magis ad Auſtrum	88	40	28	30	3	
14 In genu dextro priori	89	10	36	0	4	
15 Quæ ſub ipſo genu	89	0	33	30	4	♂
16 Quæ in dorſo	104	0	49	0	2	
17 Quæ in ilibus	105	30	44	30	2	
18 Quæ in eductione caudæ	116	30	51	0	3	
19 In ſiniſtra coxa poſteriore	117	20	46	30	2	♂
20 Duarum prçcedens in ſiniſtro pede poſteriori.	106	0	29	30	2	
21 Sequens hanc	107	30	28	15	3	
22 Quæ in ſiniſtra cauitate	115	0	35	15	4	
23 Duarum, quæ in pede dextro poſter. Borealior.	123	10	25	50	3	♂
24 Quæ magis ad Auſtrum	123	40	25	0	3	
25 Prima trium in cauda poſt eductionẽ	125	30	53	30	2	
26 Media earum	131	20	55	40	2	♂
27 Vltima & in extrema cauda	143	10	54	0	2	

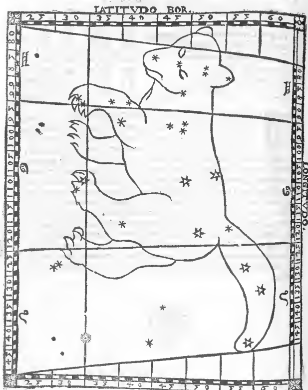
Infor-

Informes circa Helicem						
1 Quę a cauda in auſtrum	141	10	39	45	3	
2 Antecedens hanc	133	30	41	20	5	
3 inter Vrſæ pedes priores & caput ♌	98	20	17	15	4	♂
4 Quæ magis ab hac in boream	96	40	19	10	4	—
5 Vltima trium obſcurarum	99	30	20	0	obſc.	
6 Antecedens hanc	95	30	22	45	obſc.	♀
7 Quę magis antecedit	94	30	23	15	obſc.	&
8 Quę intra priores pedes & ♊	80	20	22	15	obſc.	☽

HAElicem dicunt Caliſto Lycaonis Regis fuiſſe filiã,& in Arcadia ſolitã cũ Diana venari,& in mõtibus vagari,& a Ioue uiolatã rẽ celaſſe Dianę.Hanc aũt nudam ſe lauantem cum aſpexiſſet Diana in lauacro partum eius accelerans, beſtiam eam eſſe iuſſit.& dum eſſet Vrſa Arctum enixa eſt,quem Archadem uocant. Amphis autem comicus Poeta refert, teſte quodam uetere auctore cuius nomen ignoratur,& Arati carmina expoſuit, Iouem in Dianę effigiem cõuerſam in uenatione Caliſto expreſſiſſe . tempore partus plena cum vexaretur,Dianę culpam indicaſſe,& iratam Dianam in Vrſam cõuertiſſe,quę dum in montibus vagaretur a quibuſdam paſtoribus apprehenſa cum puero perducta eſt ad Lycaonem.Deinde in Lycei Iouis tẽplum confugiens cum eam Archas filius ſequeretur,quò eam neſas erat intrare ab Archadibus vtrique interfecti ſunt . Iupiter autem utroſque in aſtrorum numerum retulit.Vrſamque illam nominauit.Ouidius a Iunone in Vrſam conuerſam ſcribit.Hęc habet ſtellas 27.vt ſupra patet diſpoſitas.

Vrſa maior Sidus ſecundum.

DE DRACONE. SIDVS TERTIVM.
Cap. VI.

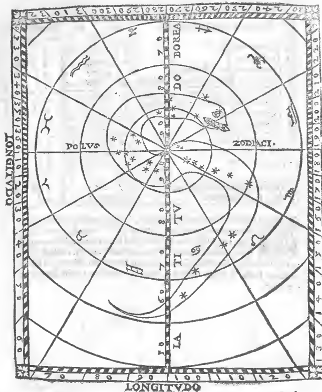
Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 Quæ in lingua	200	0	76	30	4	♄ &
2 In ore	215	10	78	30	4	♂ &
3 Supra oculum	216	30	75	40	3	pa-
4 In gena	226	40	80	20	4	rũ
5 Supra caput	233	30	75	30	3	
6 In prima colli inflexione	258	40	82	20	4	♃
7 Auſtralis ipſarum	366	40	78	15	4	
8 Media earundem	262	10	80	20	4	
9 Quæ ſequitur has in flexione Secunda	228	50	80	10	4	
10 Auſtrina lateris præcedentis quadrilateri	331	20	81	40	4	♄
11 Borea eiuſdem lateris	343	50	83	0	4	
12 Borea lateris ſequentis	1	10	78	50	4	
13 Auſtralis eiuſdem lateris	346	10	77	50	4	
14 In flexione tertia Auſtralis trianguli	4	0	80	36	5	
15 Reliquarum trianguli præcedens	15	0	81	40	5	& ♂
16 Quæ ſequitur	19	30	80	15	5	
17 In triangulo antecedente triũ ſequẽs	66	20	84	30	4	
18 Reliquarum eiuſdem trianguli Auſtralis	43	40	83	30	4	&
19 Quæ borealior ſuperioribus duabus	35	10	84	50	4	
20 Duarum parum a triangulo ſequens	200	0	87	30	6	
21 Antecedens earum	195	0	86	50	6	
22 Trium, quæ in rectum ſequuntur Auſtralis	152	30	81	15	5	pa-
23 Media trium	152	50	83	0	5	rũ
24 Quæ magis in boream ipſarum	151	0	84	50	3	♃

25 Post hæc ad occasum duarum, quę magis in boream	153	20	78	0	3	
26 Magis ad austrum	156	30	74	40	4	
27 Hinc ad occasum in cõuersione caudę	156	0	70	0	3	♃
28 Duarum plurimum distãtiũ præcedẽs	120	40	64	40	4	
29 Quæ sequitur ipsam	124	30	65	30	3	
30 Sequens in cauda	102	30	61	15	3	
31 In extrema cauda	96	30	56	15	3	

INter ambas Vrsas labitur flexuosus & maximus Draco, qui utramque flexuoso corpore ex aliqua parte cingit Helicis caput tegit, Cynosurę caudam. Hunc dicunt in Concilio Deorum collocatum Iunonis beneficio, quòd cum Iuno Ioui nuberet. Dijs offerentibus munera, terraquoque obtulerit aurea mala cum ramis, quę Iuno ut in Hortum suum, quẽ apud Atlantem habebat, transferri iussit, quibus Hesperidas Atlãtis filias custodes apposuit. Hæc autem cum a filiabus Atlantis subducerentur, & sepe vexarentur. Iuno custodem horti Draconem peruigilem implicuit arbori, Hunc autem Hercules interfecit, quem in Astra retulit. Hunc alij Iouẽ in numerum Astrorum retulisse dicunt ob memoriam uirtutis Herculis, qui Iunonis uotis obstiterit. Habet aũt stellas 29: dispositas, vt superiùs.

Draco Sidus tertium.

Cepheus

CEPHEVS SIDVS QVARTVM. Cap. VII.

Formæ & nomina ſtellarum	Longitudo. G.	Longitudo. M.	Latitudo. G.	Latitudo. M.	Magnitudo.	Natura.
1 In pede dextro	28	40	75	40	4	
2 In ſiniſtro	26	20	64	15	4	♄ ♃
3 In latere dextro ſub cingulo	0	40	71	10	4	
4 Quę ſupra dextrũ humerũ attingit	340	0	69	0	3	
5 Quæ dextrum cubitum contingit	332	40	72	0	4	
6 Quæ ſequitur eãdem coxã attingẽs	333	20	74	0	4	♄ ♃
7 Quæ in pectore	352	0	65	30	5	
8 In brachio ſiniſtro	1	0	62	30	4	
9 Trium in Tiara	339	40	60	15	5	
10 Media ipſarum	340	40	61	15	4	♄ ♃
11 Boreã trium	342	20	61	30	5	
Informes circa cephæum.						
1 Duarum quæ præcedit tiaram	337	0	64	0	5	♄ ♃
2 Quæ ſequitur ipſam	344	40	56	30	4	

Cepheus quartus eſt in ordine, quem Septentrionalis circulus occupat ap edibus vſque ad pectus. Fuit igitur AEthiopum rex Andromedæ Pater, qui filiam ſuam ad cetum dicitur expoſuiſſe, quam Perſeus liberauit, eiuſq; cauſa & ipſe pater beneficio Mineruæ fuit in Deorum numerum relatus. Habet quidem ſtellas ij. tertiæ magni. 1. quartæ 7. quintæ 3. diſtributas ut ſuperiùs.

Cepheus sidus quartum.

Hoc

Hoc folium ponatur inter pagina 280.& 281.& animaduertatur quod sequentes septem imagines, quę deberent esse post suas fabulas sunt ante collocatę inpressorum incuria.

Bootes siue Arctophilax Sidus quintum.

BOOTIS SEV ARCTOPHILACIS, QVI DICITVR vociferans, & arcturi custos. Sidus quintum. Cap. VIII.

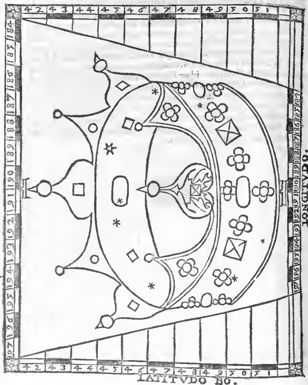
Formæ, & nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 In manu sinistra trium præcedens.	145	40	58	40	5	♃ &
2 Media trium Australior	147	30	58	20	5	♄
3 Sequens trium	149	0	60	10	5	aut
4 Quæ in manu sinistra	153	0	54	40	5	
5 In sinistro humero	163	0	49	0	3	♂ &
6 In capite	170	0	53	50	4	♄
7 In dextero humero	179	10	48	40	4	vel
8 In colorobo duarum Australior	179	0	53	15	4	vt
9 Quæ magis in boream in extremo colo robo	178	20	57	30	4	
10 Duarum sub humero in uenabulo Australior	181	0	46	10	4	
11 Australior ipsarum	181	50	45	30	5	Pto
12 In dexteræ manus extremo	187	35	41	30	5	lo-
13 Duarum in vola præcedens	180	0	41	40	5	me-
14 Quæ sequitur ipsam	180	20	42	30	5	us
15 In extremo colorob manubrio	181	0	40	20	4	☿ ♃
16 In dextero latere	173	20	40	15	3	
17 Duarum in cingulo, quæ sequitur	169	0	41	40	4	
18 Quæ Antecedit	168	20	42	10	4	
19 In crure dextero	178	40	28	0	3	
20 In sinistro	164	40	28	0	3	
21 Media trium	163	50	26	30	4	
22 Australior ipsarum	164	50	25	0	4	
Informes circa Bootem						
1 Inter crura, quam Arcturum vocant	170	20	31	30	1	♃ ♂

Bootes,

BOotes, qui & Arcturus fertur esse custos plaustri, quòd plaustrum sequitur ideſt Septentriones, & quasi ſuccinctus ſit Septentrionibus. Hunc dicunt Archadem Iouis filium eſſe, de cuius nomine deinde Archadia appellata fuit. Hunc autem cum Lycaon Pelaſgi filius Iouem hoſpitio recepiſſet infantem mēbratim lacerauit, & Ioui in epulis appoſuit tentans Iouem, vtrum Deus eſſet: Iupiter autem dicitur domum Lycaonis fulmine deflagraſſe, eoque loco Ciuitatem cōſtructam fuiſſe, quæ Trapezos appellata fuit, & Lycaonem in Lupum conuertiſſe. Archadem verò coniunctis membris ad uitam reduxiſſe, eumque cuidam Caprario dediſſe nutriendum. Qui cū adulta ætate iam eſſet, matri inſcius vim inferre voluit, quos cum incolæ Lycei mōtis occidere vellent, Iupiter utroſque liberos in Deorū Concilio collocauit, qui vt res geſta eſt, ita manent. Illa Vrſæ naturæ hic impetum faciens, quem Bootem Homerus uocat. Huius ſtellæ 22. ſunt tertiæ Magnitudinis 4. Quartæ 9. quintæ 9. eum locum in octaua Sphera habent, qui ſuperius deſcribitur.

Corona Borea Sidus Sextum

CORONA BOREA. SEV ARIADNES SIDVS Sextum. Cap. IX.

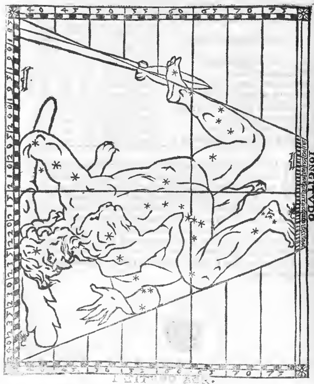
	Formæ, & nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1	Iucens in corona Ariadnæ	188	0	44	30	2	
2	Præcedens omnium	185	0	46	20	4	
3	Sequens in boream	183	20	48	0	5	
4	Sequens magis in boream	193	0	50	30	6	
5	Quæ sequitur lucentem ab Austro	191	30	44	45	4	♀♀
6	Quæ proxime sequitur	190	30	44	50	4	
7	Post has longius sequens	194	40	46	10	4	
8	Quæ sequitur o mnes in corona	195	0	49	20	4	

HAEC Ariadnes corona fuisse dicitur, quam Liberum in fide ra retulisse ferunt, dum eius nuptias Dii in insula Creta celebraret, cogitans præclarā facere, pro qua primū noua nupta coronata est. Alij dicunt, quòd cum Liber ad Minoem regem venisset, vt Ariadnem filiā eius duceret uxorem, coronam dono Ariadnæ dedidisse Vulcani opera factam ex auro, & gemmis præciosis, & talis fulgoris fuit, vt Thæsea ex laberintho liberaret. Post Astris affixa est, cum in Naxon vtrique venissent signum amoris eius, crines ostendunt. Et est Stellis fulgentibus sub cauda ♌. Habet autem Stellas octo, Secundæ Magnitudinis. 1. quartę. 5. quintæ 1. sexte 1. dispositas, ut in sua imagine cernitur.

Hercu-

Engonasus qui & Hercules: sidus Septimum

HERCVLES SIVE ENGONASVS
Sidus 7. Cap. X.

Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo. G.	M	Latitudo G.	M.	Magnitudo.	Natura
1 In capite	221	0	37	30	3	♀
2 In axilla dextra	207	0	43	0	3	uel
3 In dextro brachio	205	0	40	10	3	♂
4 In dextro cubito	201	20	37	10	4	☿
5 In ſiniſtro humero	220	0	48	0	3	
6 In ſiniſtro brachio	225	20	47	30	4	☿
7 In ſiniſtro cubito	231	0	52	0	4	
8 Trium in ſiniſta vola	238	50	52	50	4	
9 Borea duarum reliqnarum	235	0	54	0	4	
10 Auſtralior	234	50	53	0	4	☿
11 In dextero latere	207	19	56	10	3	
12 In ſiniſtro latere	213	30	53	30	4	
13 In vertebra ſiniſtræ coxæ	213	30	56	10	5	
14 In eductione eiuſdem coxæ	214	30	58	30	5	☿
15 In coxa ſiniſtra trium præcedens	217	20	50	50	3	
16 Sequens hanc	218	40	60	20	4	
17 Tertia ſequens	219	40	61	15	4	
18 In ſiniſtro genu	234	10	61	0	4	☿
19 In ſiniſtra Tibia	225	30	69	20	4	
20 In pede ſiniſtro trium præcedens	218	40	70	15	6	
21 Media earum	220	10	71	15	6	
22 Sequens trium	223	0	72	0	6	☿
23 In eductione dexteræ coxæ	204	0	64	15	4	
24 Eiuſdem coxe Borealior.	198	50	63	0	4	
25 In dextero genu	189	50	65	30	4	
26 Sub eadem genu duarum auſtralior	186	40	63	40	4	☿
27 Quæ magis in boream	183	30	64	15	4	
28 In Tibia dextra	184	30	60	0	4	
29 In extremo dextri pedis eadem, quæ in extremo colorobo Bootis.	178	20	57	30	4	

Infor-

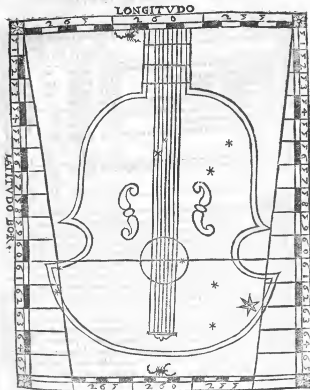
Informes circa Herculem					
1 A dextero brachio Australior	206	20	57	30	4

DVM Hercules pugnauit cum Dracone, & interfecit a Ioue animaduertebatur, ex quo tantã uoluptatem percepit, vt ob huius rei memoriam eum ita inter astra collocauerit, ut cum Dracone pugnare videatur. Alij Thesеũ ex volunt, alij vero Lycaonem, sed Herculem esse plures, & doctissimi auctores contendunt. Huius sideris stellæ sunt 29. Tertiæ Magnitudinis 6. quartæ 18. quintæ 2. sextæ 3. ut superius per octauam Spheram distributæ.

Lyra

Lyra seu vultur cadens sidus. octauum.

O ° Lyra

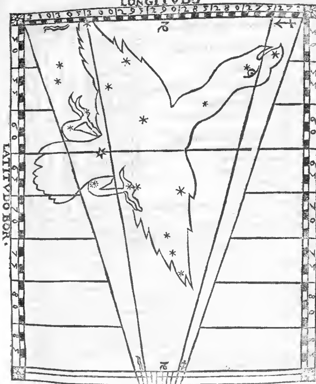
LYRA SYDVS OCTAVVM.
Cap. XI.

Formæ & nomina ſtellarum	Longitudo. G.	M.	Latitudo. G.	M.	Magnido.	Natura.
1 Inuida quæ lyra ſiue fidicula vocatur	250	40	62	0	1	
2 Duarum adiacentium borea	253	40	62	40	4	♀
3 Quæ magis in Auſtrum	253	40	61	0	4	☿
4 In medio eductionis cornuum	256	0	60	0	4	
5 Duarum cõtinuarum ad ortũ in boreã	265	20	61	20	4	
6 Quæ magis in Auſtrum.	265	0	60	20	4	
7 Præcedentium in iunctura duorum borealior	254	20	56	10	3	♀ ☿
8 Auſtralior	253	10	55	0	4	
6 Sequentium duarum in eodem rugo borealior	257	30	55	20	3	
10 Quæ magis in Auſtrum	257	20	54	45	4	

LYram inter aſtra collocatam dicũt,vt perpetuo Mercurij,qui eam inuenit memoria ſeruaretur.Regrediente enim Nilo inter cetera relicta teſtudo eſt, quæ cũ putrefacta eſſet, & eius nerui extenſi intra corium remanſiſſent,percuſſa a Mercurio ſonitum dedit,in cuius ſimilitudinem Mercurius Lyram fecit,quam poſtea Apolloni datam,alij Orpheo dicũt,quòd vnicus ex Muſis ideſt Calliopes ſit filius Fecit autem chordas nouem iuxta Muſarum numerum. Tante dicitur fuiſſe dulcedinis in modulando,vt arbores beſtias,atque inferos commouerit coniugis Euridices deſiderio ad inferos deſcẽdẽs Qui cum Apollinem Deorum maximum honoraret, filium autem patrem,a quo gloria fuerit affectus:minime veneraretur ſedens in Pangeo mõte, & expectans ſolis ortum,Liber indignatur,miſit Bacchas, qui eũ membratim diſcerperent,collectiſque membris eius ſepelierunt eum in Lesbijs montibus,& eius Lyram Muſæo dederunt, Iouemque rogauerunt,vt eius memoriam inter aſtra collocarent.In cuius Lyra ſunt ſtellæ decem Primæ Magnitudinis 1.tertiæ 2. quarte, 7. ſic diſpoſitæ,vt ſuperiùs in eius imagine,quæ ſidus octauum eſt cernitur.

CVGNVS

Cygnus qui etiam Auis. Seu Gallina dicitur Sidus 9.

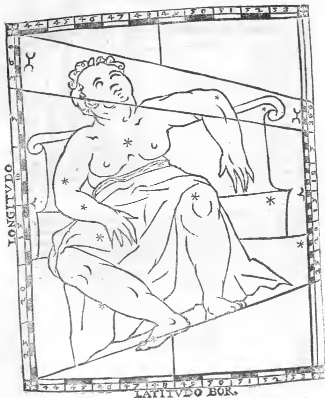
CYGNVS SIDVS NONVM, Cap. XII.

Formæ,& nomina ftellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1 Quæ in ore.Roftrum Gallinæ	267	50	49	20	3	
2 In capite	272	20	50	30	5	♀
3 In medio collo	279	20	54	30	4	☿
4 In pectore	291	50	56	20	3	
5 In cauda lucens	302	30	60	0	2	
6 In ancone dexteræ alæ	282	40	64	40	3	♀
7 Trium in dextera ala Auftralior	285	50	69	40	4	☿
8 Media	284	30	71	30	4	
9 Vltima trium & in extrema ala	180	0	74	0	4	
10 In ancone finiftræ alæ	194	10	49	30	3	♀
11 In medio ipfius alæ	298	10	52	10	4	☿
12 In eiufdem extremo	300	0	44	0	3	
13 In pede finiftro	303	20	55	10	4	
14 In finiftro genu	307	50	57	0	4	♀
15 In dextro pede duarum præcedens	294	30	64	0	4	☿
16 Quæ fequitur	269	2	64	30	4	
17 In dextero genu nebulofa	305	30	63	45	5	
Informes circa Cygnum						
1 Sub finiftra ala duarum Auftralior	206	0	49	40	4	♀☿
2 Quæ magis in boream	307	10	51	40	4	

Cygnum dicunt in Syderum numerum relatum effe,quòd Iupiter in illum conuerfus in ramum Atticæ regionis euolauerit,ibique compreffrit Nemefim,quam & Læda dicitur, quæ ouum enixa eft,ex quo Helena nata eft .Sed cum Iupiter iterum in cælum in Cygnum verfus redierit,illud fimulacrū Cygni inter aftra reliquit.Quod ftellas 17 habet fecundæ Magnitudinis 1. tertiæ 5.quartæ 9.quinte 2.quæ per imaginem diftributæ,funt vt fuperiùs legitur & iu fidere oculis cernitur.

Caffio-

Cassiopæia. Sidus 10.

CASSIOPEIA SIDVS. 10.
Cap. XIII.

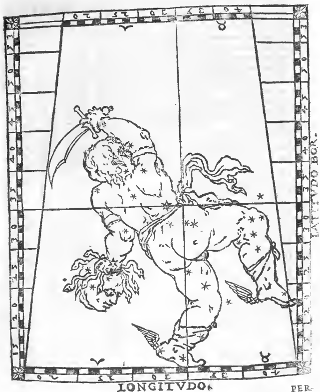
Formæ & nomina ſtellarum	Longitudo G.	M	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura.
1 In capite	1	10	45	20	4	
2 In pectore	4	10	46	45	3	♄
3 In cingulo	6	20	47	50	4	♀
4 Super Cathedra ad coxas	10	0	49	0	3	
5 Ad genua	13	40	45	30	3	
6 In crure	20	20	45	30	4	♄
7 In extremo pedis	25	0	47	20	4	♀
8 In ſiniſtro brachio	8	0	44	20	4	
9 In ſiniſtro cubito	10	40	45	0	5	
10 In dextro cubito	357	40	50	0	6	♄
1 In ſedis pede	8	20	52	40	4	♀
12 In Aſcenſu medio	1	10	51	40	3	
13 In extremo	357	0	51	40	6	

CAſſiopeia interea, vt Sophocles refert, dicitur præpoſuiſſe formam ſuam Nereidibus, quamobrem Neptuni ceto tranſmiſſo eius terra vaſtabatur, & Andromeda eius filia expoſtulata fuit, & ceto propoſita, ex quo ita in cœlo ſita eſt in ſella ſedens, vt dum cœlum uoluitur, illa ſe præcipitem dare videatur. In hoc ſidere ſunt ſtellæ 13. tertiæ Magnitudinis 4 quartæ. 6. quintæ. 1. ſexræ. 2. Sic collocate, vt ſuperiùs conſpicitur.

PERSEVS

Perſeus Sidus vndecimum.

PER-

PERSEVS SIDVS VNDECIMO.

Cap. XIIII.

Formæ & nomina stellarum.	Longitudo. G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo.	Natura
1 In extremo dexteræ manus	21	0	43	30	Nebu	
2 In cubito dextro	24	30	37	30	4	♄
3 In humero dextero	26	0	34	30	4	♃
4 In sinistro humero	20	50	32	20	4	
5 In capite siue nebula	24	0	34	30	4	
6 In scapulis	24	50	31	10	4	♄
7 In dextero latere fulgens	28	10	30	0	2	♃
8 In eodem latere trium præcedens	28	40	27	30	2	
9 Media	30	20	27	40	4	
10 Reliqua trium	31	0	27	30	3	♄
11 In cubito sinistro	24	0	27	0	4	♃
12 In sinistra manu,& capite Mædusæ	23	0	23	0	2	
13 Eiusdem capitis sequens	22	20	21	0	4	
14 Quæ præit in eodem capite	21	0	21	0	4	♄
15 Precedens etiam hanc	20	10	22	15	4	♃
16 In dextero genu	38	10	28	15	4	
17 Præcedens hanc in genu	37	10	28	10	4	
18 In poplite duarum præcedens	35	40	25	10	4	♄
19 Sequens	37	20	26	15	4	♃
20 In dextro crure	37	30	24	20	5	
21 In dextero pede	39	40	18	45	5	
22 In sinistra coxa	30	10	21	40	4	♄
23 In sinistro genu	32	0	19	50	3	♃
24 In sinistro crure	31	40	13	45	3	
25 In sinistro calcaneo	27	30	12	0	3	♄
26 In summo pedis	29	40	11	0	3	♃
Informes circa Persea.						
1 Quæ ad utri a sinistro genu	34	20	18	0	5	♂
2 In boream a dextro genu	38	20	31	0	5	☿
3 Antecedens a capite Medusæ	18	0	20	40	obsc.	

PErseus ex Danaæ,& Ioue natus est. Iupiter enim in aurei imbris speciē,se vertens oppressam delusit Danaem Achrisij regis Argiuorum filiam.Hāc pater a Ioue vitiatam cognouit, & in arca includens in mare præcipitauit,quæ delata in Italiam inuenta a quodam piscatore & oblatam regi, vnà cum Perseo, quem enixa est in mari, Qui missus ad Polydectē regem insulæ Sariphi acceptis a Mercurio talaribus,& a Vulcano harpe adamantina per aera iter faciens ad Gorgonas Pherei filias venisse dicitur, quæ angues pro crinibus habuisse,& quoscunque uidissent in lapides conuertisse dicūtur.Gorgones tres fuisse dicuntur sorores vno oculo, una pulchritudine vicissim utentes.Quarum nomina hæc feruntur:Prima Stenio,Secūda Euriale:tertia Medusa.Quidam verò eum à Minerua missum dicunt, & ab ea Clypeum uitreum accepisse,per quem videre, nec ab eis uideri posset.Qui cum Gorgones dormientes inuenisset, caput Medusæ abscidit,& Mineruæ tradidit,quod illa in suo pectore accommodauit, vt in bello horribilior esset.Perseum autem in Deorum numerum retulit.Habet autem stellas 26 Secundæ Magnitudinis 2.tertiæ 5.quartæ 16.quintæ 2.Nebulosa 1.informes 3.duas quintæ Magnit.& 1.obscuram.

AGITATOR SIVE AVRIGA VEL ERICTHONIVS

Sidus 12. Cap. XV.

	Formæ,& nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1	Duarum in capite Auſtralior	55	50	30	0	4	
2	Quæ magis in boream	55	40	30	50	4	♂
3	In ſiniſtro humero fulgens, capella ſeu hircus	48	20	22	30	1	e ☿
4	In dextero humero	56	10	20	0	2	
5	In dextero cubito	54	30	15	15	4	
6	In dextera manu	56	10	13	30	4	♂
7	In ſiniſtrobrachio	45	20	20	40	4	☿
8	Antecedens Hœdorum	45	30	18	0	4	
9	In ſiniſtro cubito hœdorum ſequens	46	0	18	0	4	
10	In ſiniſtro talo	43	10	10	10	3	♂
11	In dextero talo	49	0	5	0	3	☿
12	In dextera coxa	49	20	8	30	5	
13	In clune	49	40	12	20	5	♂
14	In ſiniſtro pede exigua	44	0	10	20	6	☿

HIC agitator filius Vulcani,& Mineruæ fuiſſe dicitur,Vulcanus cum Ioui fulmina fabricaret ab eo id cõſecuntus eſt, vt quidquid ab eo peteret,impetraret Ille vero petijt,ut ſibi Minerua in coniugem daretur.Iupiter Mineruæ imperauit, vt Virginitatem defenderet.Dum autem Cubiculum introirent. Certando Vulcanus ſemẽ in pauimẽrũ iecir,vnde Ericthonius natus eſt,quẽ Minerua in ciſta abſcondit, Draco neque cuſtode appoſito duabus ſororibus Aglauro,& Pãdroſo cõmendauit.Hic primus currus homines equis innctis docuit ſimiles quadrigæ Solis facere,Primum Panathenea conſtituiſſe,arcem,templumqueedificaſſe dicitur.Quem Iupiter inter Aſtra collocauit.In hoc ſigno & capra eſt,quam in humero portat,quæ Iouẽ nutriuit.Itemq; eius filij Hœdi,quos auriga in brachio portat,no ſcũtur, qui fluctus ſignificare dicũtur;Muſeus de capra illud refert.Datur Iupiter infans nutiẽdus Themidiæ tematthea ,quæ fuit Domina capræ,q̃ ex ea Iouẽ nutriuit.Hãc aũt caprã Solis filiã eſſe dicũt, cuius aſpectus

ctus tam atrox fuiſſe dicitur,vt Titanes eam timerent, rogarentq; matrem terram,vt eam abderet. Terra autem in,antro clauſam Amalthææ tradidit cuſtodiendam,ibique Iouem accuratiſſime educaſſe. Hic autem cum eſſet iuuenis,& ille contra Titanes inermis uellet pugnare eius pellem dicitur acceptam pro ſcuto habuiſſe, quod ſemper Titanibus Agitator timori fuerit,dicebatur Media pelle Gorgoneum caput habere,eo tectus tegmento capræ tergo alterius pellis tecta reſtituit,vitæ etiam immortalitate donauit,& in cœli aſtra retulit,·& eius pellem appellauit αἰγίδα. Alijs placet Agitatorem Myrtilum eſſe Mercurij filiũ Oenomani aurigam,& a patre Mercurio inter aſtra collocatum, cuius caput non multum diſtat ab Helice,genua apponuntur Geminis,pedes iuxta Tauri cornua.Habet autem ſtellas 14. primæ Magnitudinis, 1. ſecũdæ, 1.tertiæ. 2,quartæ,7.quintæ 2 ſextæ. 1.vt ſuperiùs in ſua imagine.

Auriga qui, & Heniocus, seu Ericthonius sydus 12.

OPHIVCLVS, SEV SERPENTARIVS SYDVS, 13. Cap. XVI.

Formæ & nomina ſtellarum	Longitudo. G.	M.	Latitudo. G.	M.	Magnido.	Natura
1 In capite	228	10	36	0	3	♄ &
2 In dextro humero duarum prçcedẽs	231	20	37	15	4	parũ
3 Sequens	232	20	26	45	4	♀
4 In ſiniſtro humero duarum prçcedẽs	216	40	33	0	4	
5 Quæ ſequitur	218	0	31	50	4	♄ &
6 In ancone ſiniſtro	211	40	24	30	4	parũ
7 In ſiniſtra manu præcedens	208	20	17	0	4	♀
8 Sequens	209	20	16	30	3	
9 In dextro ancone	230	0	15	0	4	♄ &
10 In dextra manu præcedens	235	40	13	40	4	parũ
11 Sequens	236	40	14	20	4	♀
12 In dextro genu	224	30	7	30	3	
13 In dextra Tibia	227	0	2	15	3	♄ &
14 In pede dextro ex quatuor prçcedẽs	226	20	2	15	4 Au	pa-
15 Sequens	227	40	1	30	4 Au	rum
16 Tertia Sequens	228	20	0	20	4 Au	♀
17 Reliqua ſequens	229	10	0	45	5 Au	♄ &
18 Quæ calcaneum contingit	229	30	1	0	5 Au	pa-
19 In ſiniſtro genu	215	30	11	50	3 Bo	rum
20 In crure ſiniſtro trium borealior	215	0	5	20	5 Bo	♀
21 Media earum	214	0	3	10	5 Bo	♄ &
22 Auſtralior trium	213	10	1	40	5 Bo	pa-
23 In ſiniſtro calcaneo	215	40	0	40	5 Bo	rum
24 Plantam ſiniſtri pedis attingens	214	0	0	45	4 Au	♀
Informes circa Ophiucum.						
1 Ab ortu in dextrum humerum maxime borea trium	235	20	28	10	4	♄ &
2 Media trium	236	0	26	20	4	pa rum
3 Auſtralis trium	253	40	25	0	4	♀
4 Adhuc ſequens tres	237	0	27	0	4	
5 Separata a quatuor in Septentriones	238	0	33	0	4	

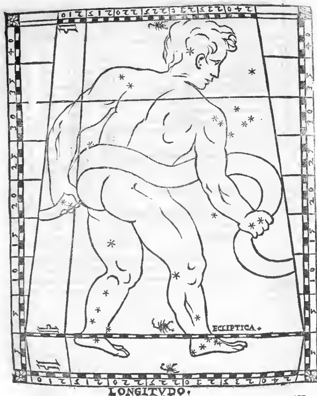
Hic

HIc Serpentarius altero pede Scorpionē præmit, vtraq; manu Serpentem tenēs, qui Aesculapius Apollinus filius fuisse ab Astrologis dicitur. Quique ita medicinæ scientiam callebat vt mortuos ab inferis excitari diceretur. Quam ob rem iratus Iupiter illius domum vnà cum illo fulmine de medio sustulit. Rogatu vero Apollinis patris Iupiter ei arte sua post obitum defuncto animam restituisse ad vitam, & inter Astra constituisse putatur. Habet autem stellas 24. Tertiæ Magnitudinis, 5. quartæ 13. quintæ, 6. vt superiùs, & in sua imagine cernitur, distributas.

Ophiu-

Ophiueus, ſeu Serpentarius ſidus. 13.

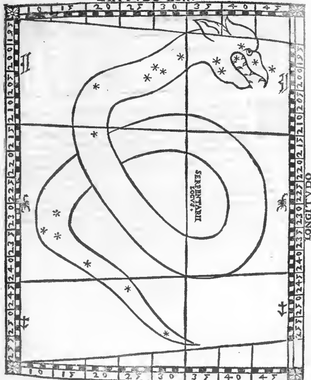
SERPENS OPHIVCHI SIDVS 14.
Cap. XVII.

Formæ & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 In quadrilatero quæ in gena	192	10	38	0	4	♄
2 Quæ nares attingit	295	0	40	0	4	&
3 In tempore	167	40	35	0	3	♂
4 In eductione colli	195	20	34	15	3	
5 Media quadrilateri, & in ore	194	40	37	15	4	
6 A capite in Septentriones	196	30	42	30	4	♄
7 In prima colli conuerſione	195	0	29	15	3	♂
8 Sequentium trium borea	198	10	22	30	4	
9 Media earum	197	40	25	20	3	
10 Auſtralior trium	199	40	24	0	3	♄
11 Duarũ pcedẽs ſiniſtrã manũ Serpẽtarii	202	0	16	30	4	♀
12 Quæ ſequitur eandem manum	211	30	16	15	5	
13 Quæ poſt coxam dexteram	227	0	10	30	4	
14 Sequentium duarum auſtrina	230	20	8	30	4	♄
15 Quæ borea	231	10	10	30	4	♂
16 Poſt dextrã manum in flexione caudæ	237	0	20	0	4	
17 Sequens in cauda	242	0	21	10	4	♄
18 In extrema cauda	251	40	27	0	4	♂

SErpentem in eſculapij manibus poſitum eſſe obid factum eſſe exiſtimo, quòd vt Ioannes Boccatius refert in Deorum genealogijs, Eſculapius tanto in honore apud epidauros habitus fuit, vt Romani cũ iã totam Italiam occupaſſent ita per Italiam graſſabatur peſtis, a nullum tanto morbo remedium inuenirent ad Epidauros legatos miſerunt, vt ſibi in tanta calamitate auxiliũ ferrent, & permitteret vt ad ſe Romam Eſculapium ueniret. Quamobrẽ Diaboli opera ei conceſſum fuit, vt ſerpentis ſpecie naui Romam perduceretur, ex quo factum eſt. vt in Tibridis inſula nobiliſſimum tem plũ ei fabricaretur, & ita ibidem, vt Deus ſalutaris adoraretur. ſerpẽtem igitur in manibus habet, ideſt in eius poteſtate erat ſe in ſerpentem uertere. In hoc autem ſidere ſunt ſtellæ 18. tertiæ. Magnit. 5. quartæ, 12. quintæ 1. ſic diſpoſitæ vt ſuperiùs & in ſua figura apparet.

Sagit-

Serpens Ophiuchi sydus 14.

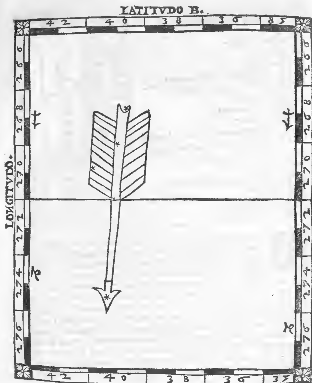
SAGITTA SIVE TELVM SIDVS 15. Cap. 18.

Formæ & nomina ſtellarum	Longitudo G.	M	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura
1 In cuſpide	273	30	39	20	4	♂
2 In arundine trium ſequens	270	0	39	10	6	&
3 Media ipſarum	269	10	39	50	5	pa
4 Antecedens trium	268	0	39	0	5	rũ
5 In colyphide	266	40	38	45	5	♀

PRometheus, inquit Seruius, poſt factos eſſe homines dicitur cœtum aſcendiſſe Mineruæ auxilio, & adhibita facula ad rotam ſolis ignem furatus, quem hominibus indicauit. Ob quam cauſam irati dij duo mala immiſerunt terris febres, & morbos: ipſum etiam prometheum in monte caucaſo per Mercurium religauerũt ad ſaxum, & adhibita Aquila eſt, quæ eius cor exederet. Hercules verò cum ab Euriſteo ad Iunonis ortum mitteretur, vt inde aurea mala tolleret per caucaſum iter fortè habuit, quem iter ad heſperidum hortum ignorantem Prometheus, vt dictum eſt, affectus, docerit, quà eundum eſſet, & quo modo ſerpentem, qui illum cuſtodiebat occideret, pro quo beneficiò ſumpto telo Aquilam occidit, quę Promeтei cor excedebat, & eum liberauit, cuius facti fama memor, telum inter aſtra collocauit, & quinque ſteliis adornauit Magnit. quartæ, 1. quintę 3. ſextæ, vt infra, in ſua imagine cernitur collocatis.

Sagitta seu Telum sydus 15.

AQVILA SEV VVLTVS VOLANS

Sydus 16 Cap. 19.

Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo. G.	M	Latitudo G.	M	Magnitudo.	Natura.
1 In medio capite	270	30	26	50	4	
2 In collo	268	10	27	10	3	♂
3 In ſcapulis	267	10	29	10	2	♃
4 Proxima huic magis in boream	268	0	30	0	3	
5 In ſiniſtro humero præcedens	266	30	31	30	3	
6 Quæ ſequitur	269	20	31	30	5	
7 In dextro humero	263	0	28	40	5	♂
8 Quæ ſequitur	264	30	26	40	5	♃
9 In cauda lacteum circulum attingens	255	30	36	20	3	
Informes circa Aquilam quæ Antinoum conſtituunt.						
1 In capite in auſtrum præcedens	272	0	21	40	3	
2 Quæ ſequitur	277	20	19	10	3	♂
3 In humero dextro verſus Africum	259	20	25	0	4	♃
4 Ad auſtrum	261	30	20	0	3	
5 Magis ad auſtrum	263	0	15	30	5	♃
6 Quæ precedit omnes	254	30	18	30	3	♂

AQuilam ſane inter aſtra collocata dicunt propter Ganymedem Iouis miniſtrum, quem rapuit in cœlum. Eſt enim ea ſignum Iouis quòd cum dij omnes volucres inter ſe diuiderent, eam ſibi ſortitus eſt Iupiter, quod altius cunctis volantibus euolet, & penè inter omnes prĩcipatũ teneat, & quod ſola auium Solis radijs non terreatur. Namque ita eſt ſpectans ad orientem pennis tenſis dicitur quodque Iupiter in Aquilam transformatus Naxiam regionẽ vbi nutri.* fuerat petijſſe, & regnũ accepiſſe dicitur, egreſſo uero de Naxo cum aduerſus Titanas proficiſceretur. & ſacrificium faceret Aquilam ei in auſpicio apparuiſſe, & fulmina miniſtraſſe, quam bono omine acceptam tutelæ ſubieciſſet. Habet autem ſtellas 9. ſecundæ magnit, 1. tertiæ 4 quartæ, 1 quintæ, 3. in quam imaginem diſtributę ſunt vt in ſuo ſidere cernitur, informes ſunt 6. Magnit. 3 quatuor, quartæ, 1. quintæ 5.

A quila

Aquila seu vultur volans sydus 16.

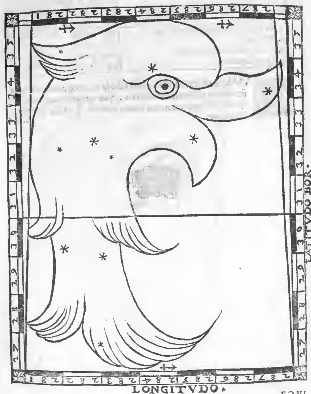

DELPHINVS SYDVS 17.
Cap. 20.

	Formæ & nomina stellarum	Longitudo. G.	Longitudo. M.	Latitudo. G.	Latitudo. M	Magnido.	Natura.
1	In cauda trium præcedens	281	0	29	10	3	
2	Reliquarum duarum magis borea	282	0	29	0	4	♄
3	Australior	282	0	29	40	4	♂
4	In Bomboide	291	50	32	0	3	
5	Eiusdem lateris borea	283	30	33	50	3	
6	Sequentis lateris australis	284	40	32	0	3	♄
7	Eiusdem lateris borea	286	50	32	10	3	♂
8	Inter caudam, & Rhombum trium Septentrionalior	280	50	34	15	6	
9	Ceterarum duarum in austrũ præcedẽs	280	50	31	50	6	♄
10	Qu sequitur	282	20	31	30	6	♂

NEptunus Aphitridem in vxorem accipere voluit, sed ea cum ob verecuudiam, & Virginitatis obseruantiam ad Atlantem confugisset Neptunus post eam multos misit. qui eam peterent, inter quos & Delphinum misit, Quæ cum circa Atlantis insulas moraretur, reperit eam, nũciauitque Neptuno, quam ille suis illecebris ad suam voluntatem traxit, Delphinoque maximos honores in mari tribuit, & inter sidera collocauit. Alij vero hunc uolunt esse Delphinum, qui Arionẽ seruauit iuxta illud Vergilij inter Delphinas Ariõ. Stellæ omnes sunt 10. tertiæ Magnit. 5. quartæ, 2. sextæ 3. quarum situm habebis superius.

Delphinus sydus 17.

EQVI SECTIO SIVE EQVICVLVS.

Sidus 18. Cap. XXI.

Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo.	Natura.
1 In capite duarum præcedens	289	40	20	30	obſc.	♂♃
2 Sequens	29	20	20	40	obſc.	vel
3 In ore duarum præcedens	289	40	25	30	obſc.	♂♃
4 Quæ ſequitur	291	0	25	0	obſc.	

VM huius ſideris nulla legatur fabula quæ cognitione digna ſit ſatis eſt eius ſtellas numerare, quæ quatuor tantummodo ſunt & obſcuræ omnes in cœlo, vt infra, & in ſua imaginæ collocatæ.

Equi sectio siue Equiculus sydus 18.

EQVVS ALATVS SIVE PEGASVS

sidus 19. Cap. XXII.

Formæ, & nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 In vmbilico, quæ, & in capite Medusæ	341	10	26	0	2	
2 In extrema ala	335	30	12	30	2	♂
3 In dextro humero & cruris eductione	325	30	31	0	2	☿
4 In scapulis, & in armo alæ	320	0	19	40	2	
5 In corpore duarum sub ala quæ borea	327	50	25	40	4	
6 Quæ Australior	328	20	25	0	4	♂
7 In dextro genu duarum borea	322	20	35		3	☿
8 In Austrum magis	321	50	34	30	5	
9 In pectore duarũ propĩquarũ præcedẽs	319	30	29	0	4	
10 Sequens	320	20	29	30	4	♂
11 In ceruice duarum præcedens.	312	10	18	0	3	☿
12 Sequens	313	50	19	0	5	
13 In iuba duarum australior	314	40	25	0	5	
14 Quæ magis in boream	313	50	16	0	5	♂
15 In capite duarum propinquarũ borea	302	40	16	50	3	☿
16 Quæ magis in Austrum	301	30	16	0	4	
17 In rictu	298	40	21	30	3	
18 In dextra suffragine	317	0	41	10	4	♂
19 In sinistro genu	311	0	34	15	4	☿
20 In sinistra suffragine.	305	40	36	30	4	

EQuũ dimidiũ e priore parte patentẽ vsque ad vmbilicum Aratus dicit super geniculatorem situm, & iam astris illatum, eo quòd a celsitudine Heliconis montis percusso pede dextro aquam produxit, quem liquorem Hippocrenem dicũt Quidam pro eo, quòd Iupiter eo fuerit usus. Nonnulli vero Pegasum putant, qui ad astra pro Bellorophontis interitu euolauerit. Euripides dicit Menalippem Chironis filiam esse, quæ compressa grauida profugit in Pelion montem, & dum a patre comprehendi timeret Deorum Misericordia cõuersa in equum ad astra conscendit, cuius posteriores partes corporis propter fœminei sexus pudorem non videntur, omnes stellæ sunt, 20. secundæ magnit. 4 tertiæ, 4. quartæ, 9. quintæ, 3.

Equus

Equus alatus seu Pegasus sidus 19.

ANDROMEDA SIDVS 20. CAP. XXIII.

Formæ, & nominâ ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 Quæ in capite,& Pegaſi vmbilico	341	10	26	0	2	
2 Quæ in ſcapnlis	348	40	24	30	3	
3 In dextro humero	349	40	27	0	4	♀
4 In ſiniſtro humero	347	40	23	0	4	
5 In dextro brachio trium auſtralior	347	0	32	0	4	
6 Quæ magis in boream	348	0	33	30	4	
7 Media trium	348	20	32	20	5	♀
8 In ſumma manu dextra trium auſtralior	343	0	41	0	4	
9 Media earum	344	0	42	0	4	
10 Borea trium	345	30	44	0	4	♀
11 In ſiniſtro brachio	347	30	17	30	4	
12 In ſiniſtro cubito	349	0	15	50	3	
13 Iu cingulo trium auſtralior	357	10	25	20	3	
14 Media	355	10	30	0	3	
15 Septentrionalis trium	355	20	32	30	3	♀
16 In pede ſiniſtro	10	10	23	0	3	
17 In dextro pede	10	30	37	20	4	
18 Auſtralior ab hac	9	30	35	20	4	
18 Sub poplite ſiniſtro duarum borea	5	40	29	0	4	♀
20 Auſtralis	5	20	28	0	4	
21 In dextro genu	3	30	35	30	5	
22 In ſyrmate ſiue tractu duarum borea	6	0	34	30	5	
23 Auſtrina	7	30	32	30	5	♀
24 A dextra manu excedens,& informis	336	0	44	0	3	

ANdromeda filia fuit Cephei,& Caſſiopeiæ, quæ adamata eſt a cupidine,& datum eſt reſponſum,vt traderetur cetui ad deuorandum. Hæc autem ſuſpenſa inter duos montes,& cetui expoſita eſt.cum omni muliebri mundo. A Perſeo autem liberata fuit,& ob id proſea dicta fuit,beneficioque Mineruæ in cœleſtiũ Collocata fuit. Alij aũt dicunt inter aſtra collocatã,vt labor perſei æternus pateret,manibus eius extẽſis quẽadmodũ cetui oppoſita fuit. Quæ cũ a Perſeo liberata eſſet,neque cũ matre cõmorari voluit ſed cõtinuo cũ Perſeo profecta eſt. Omnes ſtellę ſunt 24 ſecundæ magnitudinis. 1 informis,tertiæ 7.quartæ 12.quintæ 4 .& vt infra in ſua imagine patet.

Andro-

Andromeda ſydus 20.

TRIAN-

TRIANGVLVM SIVE DELTOTON
sidus 21. Cap. .24

Formæ,& nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1 In apice trianguli	4	20	16	30	3	
2 In basi prę cedens trium	9	20	20	40	3	
3 Media	9	30	19	40	4	☿
4 Sequens trium	10	10	19	0	3	

SVper caput Arietis non longe ab Andromedæ pedibus adiacet signum,quod Gręci ob similitudinem litteræ Δ Deltoton dixerūt.Latini vero ob formæ proprietatem triangulum vocitarunt. Quod quidem a Ioue per Mercurium inter astra positum dicūt super caput Arietis pro eo,quod obscurum esse dicitur. Quidam vero dicunt Aegypti esse effigiem stellis figuratam in tribus angulis,idest trigono,& Nilum talem ambitum facere. Habet autem stellas quatuor licet, in singulis augulis singulas, e quibus vna est clarior, tres scilicet tertię mag nitud. & quartæ, 1. vt infra in suo sidere videre licet.

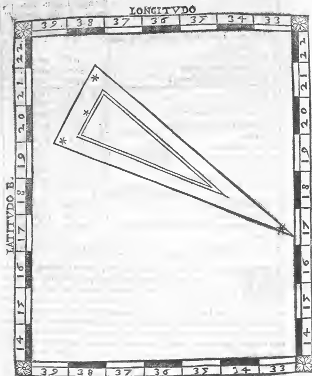
Hactenus stellas descripsimus,quæ in Septentrionali plaga reperiuntur,quæ omnes sunt 360 Primæ magnitudinis sunt 3. secundæ 18. tertiæ 84,quartæ 174,quintæ 58,sextæ 13.Nebulosa,1. obscuræ 9. Nunc autem duodecium prosequemnr,quæ in zodiaco describuntur.

Secunda pars continet duodecim zodiaci signa,quæ sunt Aries, taurus,Gemini,Cancer,Leo,Virgo,Libra, Scorpio, Sagittarius Capricornus,Aquarius,Pisces,quorum singulæ stellæ uumerantur,& eorum situs Longitudo,Latitudo,Magnitudo,& Natura describuntur.

Aries

Triangulum siue Deltoton sydus 21.

Aries

ARIES SIDVS 22. Cap. XXV.

Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo. G.	M.	Latitudo G.	M	Magnitudo.		Natura.
1 In cornu duarum præcedens, & prima omnium	0	0	7	20	3	B.	♄ ♂
2 Sequens in cornu	1	0	8	20	3	B.	
3 In rictu duarum borea	4	20	7	40	5	B.	☿ parũ
4 Quæ magis in Auſtrum	4	50	6	0	5	B.	
5 In ceruice	359	50	5	30	5	B.	♄
6 In renibus	10	50	6	0	6	B.	
7 Quæ in eductione caudæ	14	30	4	50	5	B.	
8 In cauda trium præcedens	17	10	1	40	4	B.	
9 Media	18	40	2	30	4	B.	
10 Sequens trium	20	20	1	50	4	B.	
11 In coxendice	13	0	1	10	5	B.	♂
12 In poplite	11	20	1	30	5	A.	
13 In extremo pede poſteriore	8	20	5	15	4	A.	
Informes circa Arietem							
1 Quæ ſupra caput	3	45	10	0	3	B.	
2 Supra dorſum	15	0	10	10	4	B.	
3 Reliquarum trium paruarum borea	14	40	12	40	5	B.	♄ ♂
4 Media	13	0	10	40	5	B.	
5 Auſtralis earum	12	30	10	40	5	B.	

ARies inter aſtra collocatus dicitur propter Phrixum, & Hellem Athamantis, & Nebulæ filios, qui cum nouercam interficere vellent a Libero inſania ſuerunt affecti, qui dum per ſyluas vagarentur, mater eius Arietem aurata pelle fertur adduxiſſe, qui cum nauigare vellēt in mare proiecti ſunt, quod pelagus ab Helle nomine Helleſpontus uocatur. Helles autem ut ferunt, a Neptuno ſeruata ſuit, & ex ea puerum Poemonem genuit. Phrixum autem inſidens præparato arieti cholcos adductus fuit ad Oetā regem, ibique Arietem matri immolauit, eique ſuam auream pellem conceſſit antequam inter aſtra proceſſiſſet, quam Draco cuſtodiuit. Genitum autē hunc dicunt Arietem ex Neptuno, & Theophane Altidis filia, quam cū ad amaſſet in inſulam Chrinuiſſam traduxit, inque Iouem conuertit, cū

qua

qua in Arietem mutatus cõcubuit, ex qua Aries Chrissouellus natus. Nigidius hunc Arietem inquit ducem, & Principem esse zodiaci signorũ immortalique honore donatum. Quòd cum Liber exercitum in Africã duceret, & aquæ inopiam pateretur subito Aries ex arena exiuit, & Liberum cum suo exercitu ad aquam diuinitus perduxit, quo facto Liber eum Arietem Iouem Ammonem appellauit, eiq; Phanum magnificum construxit eodem loco, vbi aqua reperta fuit, qui locus ab Alexandria nouẽ dierũ itinere distat, & est locus arenosus & Serpentum copia plenus, & ab arena Ammon fuit appellatus. Præterea Aries dux aquæ immortalis mutatus, & cœli sidera consecutus. Conuertit autẽ caput ad taurum, ipse autem cetera signa sequitur habet autem stellas 13. tertiæ magnitudinis 2. quartæ 4. quintæ 6. sextæ: 1. informes vero sunt 5. quartæ magnitudinis, 1. tertiæ, 1. quintæ 3. quarum omnium situm, habebis infra vt in sua imagine cernitur.

Aries sydus 22.

TAVRVS SIDVS 23.
Cap. XXVI.

Formæ & nomina stellarum	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura
1 In sectione, ex quatuor maximè Borea	19	40	6	0	4 A.	
2 Altera post Ipsam	19	20	7	15	4 A.	
3 Tertia	18	0	8	30	4 A.	♀
4 Quarta maximè Austrina	17	50	9	15	4 A.	&
5 In dextro armo	23	0	9	30	5 A.	pa
6 In pectore	27	0	8	0	3 A.	rũ.
7 In dextro genu	30	0	12	40	4 A.	♄
8 In suffragine dextra	26	20	14	50	4 A.	
9 In sinistro genu	35	30	10	0	4 A.	
10 In sinistra suffragine	36	20	15	30	4 A.	
11 In facie quinque, quę succula uocantur, quæ in naribus.	32	0	5	45	3 A	
12 Inter hanc, & Boreum oculum.	33	40	4	15	3 A.	
13 Inter eandem, & oculum australem	34	10	5	50	3 A.	♂
14 In ipso oculo lucens subruffa, dicta oculus ♉.	36	0	5	10	1 A.	
15 In oculo Boreo	35	10	3	0	3 A.	
16 Quæ inter originem Australis cornu, & aurem	40	30	4	0	4 A.	
17 In eodem cornu duarum Australior	43	40	5	0	4 A.	
18 Quæ magis in Boream	43	20	3	30	5 A.	&
19 In extremo eiusdem	50	30	2	40	3 A.	pa
20 In origine cornu Septentrionalis	40	0	4	0	4 B	rũ. ☿
21 In extremo eiusdem, quæ in dextro pede Ericthonij	40	0	5	0	3 B	
22 In auree Borea, duarum Borea.	35	20	4	30	5 B	
23 Australis earum	35	0	4	0	5 B	♄
24 In Ceruice duarum exiguarũ præcedẽs	30	20	0	40	5 B	&
25 Quę sequitur	32	20	1	40	6 B	pa rũ.
26 In collo quadrilateri pcedẽtiũ Austrina	31	20	5	0	5 B	☿
27 Eiusdem lateris Borea	32	0	7	20	5 B	
28 Sequentis lateris Australis	35	20	3	0	5 B	

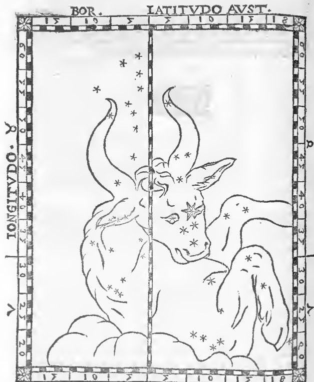
29 Huius lateris Borea	35	0	5	0	5	B	☽
30 Pleiadum præcedentis lateris Boreus							&
terminus	23	30	4	30	5	B	♃
31 Eiuſdem lateris Auſtralis terminus	25	50	3	40	5	B	uel
32 Pleiadũ ſequẽs Auguſtiſſimus termin⁹	27	0	3	20	5	B	☽ &
33 Exigua Pleiadum,& ab extremis ſecta	26	0	5	0	5	B	♂
Informes circa Taurum.							
1 Infra pedem, & Armum dextrum.	18	40	17	30	4	A.	
2 Circa Anſtrinum cornu præcedens triũ	43	20	2	0	5	A.	
3 Media Trium	47	20	1	45	5	A.	♂
4 Sequens trium	49	20	2	0	5	A.	
5 Sub extremo eiuſdem cornu duarum Borea	52	20	6	20	5	A.	
6 Auſtrina	52	20	7	40	5	A.	♂
7 Sub Boreo cornu quinque præcedens	50	20	2	40	5	B	
8 Altera ſequens	52	20	1	0	5	B	
9 Tertia ſequens	54	20	1	20	5	B	
10 Reliquarum duarum quæ Borea	55	40	3	20	5	B	♂
11 Quæ Auſtralis	56	40	1	15	3	B	

TAurus inter aſtra collocatus dicitur, quod in Taurum Iupiter ſit fabuloſe conuerſus. Nigidius hunc Iouem a Neptuno fratre per gratiam adduxiſſe, qui in figura Tauri ſenſum humanum haberet, quem Iupiter Sidonem miſit, vt Europam Agenoris filiam ad ſe portaret, iſque per pelagus Sidonem venit, ibique Europam inter æquales ſuas ludentem in templo Aeſculapij conſpexit, eamque repentino arreptum collocatam in ſuo tergo deuexit in inſulã Cretam ad Iouem. Ob hanc igitur cauſam Iupiter taurum ſideribus dignatus eſt immortali memoria inferre. Alij verò volunt hunc eſſe taurũ qui coijt cum Paſiphae, cuius priores partes apparent, reliquum corpus non apparet propter fœmineum ſexum, Vergit autem ad Oriẽtem. Inſigno autem Tauri fons,& facies hyades vocantur, quæ Liberi nutrices dicũtur,& Dodonides nimphæ vocantur, quę cum a Lycurgo captiuitatem timentes fugerent Thebas, ne ſibi a Iunone aliquid paterentur, Iupiter iter ſidera collocatas uoluit, hyadaſque appellauit, quod naſcente Libero eas inuenerit, quas in ſignum temporis poſuit, vel quod ſint pluuiales ὕειν pluere eſt, quia eorum ortus imbres concitat, vel quia

quia in modum V litteræ positæ sunt. Alij vero referunt ex Atlante, & Hya duodecim filias procreatas esse, & filium Hyantem, quem dum ab apro, vel Leone occisum sorores omnes nimium diligentes flerent, obierunt, e quibus quinque stellas figuratas hyades appellauerunt septẽ autem pleiades. Alij autem volunt quinque cadmi esse filias. Omnes stellæ præter eam, quæ in extremo cornu boreo est, sunt, 32. primæ Magnit. 1. tertiæ 6. quartæ 11. quintæ 13. sextæ, 1. informes verò, 11. quartæ magnit. 1. quintæ 10, vt hic, in sua imagine cernitur.

Taurus sydus 23.

Gemi-

GEMINI SIDVS 24 CAP. XXVII.

	Formæ,& nomina ſtellarum	Longitudo G.	M.	Latitudó G.	M.	Magnitudo		Natura
1	In capite gemini pręcedentis caſtoris	76	40	9	30	2	B	☿
2	In capite ſequentis ſubflaua Pollucis	79	50	6	14	2	B	
3	In ſiniſtro cubito Gemini præcedentis	70	0	10	0	4	B	
4	In eodem brachio	72	0	12	0	4	B	
5	In ſcapulis eiuſdem Gemini	75	20	6	30	4	B	
6	In dextro humero eiuſdem	77	20	4	50	4	B	♂
7	In ſiniſtro humero ſequentis Gemini	80	0	2	40	5	B	
8	In dextro latere antecedentis Gemini	75	0	2	40	5	B	
9	In ſiniſtro latere ſequentis Gemini	76	30	3	0	5	B	
10	In ſiniſtto genu præcedentis Gemini	66	30	1	30	3	B	
11	In ſiniſtro genu ſequentis	71	40	2	30	3	A	
12	In ſiniſtro bubone eiuſdem	75	0	0	30	3	A	♄
13	In cauitate dextra eiuſdem	74	40	6	40	3	A	
14	In pede præcedentis Gemini præcedẽs	60	0	1	30	4	A	
15	In eodem pede ſequens,	61	30	1	15	4	A	
16	In extremo præcedentis Gemini Prop⁹	63	30	3	30	4	A	☿ &
17	In sũmo pede ſiniſtro ſequentis Gemini	65	20	7	30	3	A	pa,
18	In infimo pedis dextris eiuſdẽ Gemini	68	0	10	30	4	A	rũ.
	Informes circa Geminos							
1	Præcedens ad ſummum pedem Gemini præcedentis	57	30	0	40	4	A	♀
2	Quæ ante genu ſiniſtrũ ſequẽtis Gemini	59	50	5	50	4	A	
4	Sequentium dextram manum Gemini	68	30	2	15	5	A	
	ſequentis trium Borea	81	40	1	20	5	A	
5	Media	79	40	3	20	5	A	
6	Auſtralis trium	79	20	4	30	5	A	♄
7	Lucida ſequens tres	84	0	2	40	4	A	

I Fratres gemini caſter,& Pollox maxima concordia eſſe dicuntur,e quibus cum vnus cecidiſſet in pugna, quam aduer ſus Athenienſes gerebant,alter immortalitatẽ accepit,quos ambos Iupiter in cœleſtium Concilio collocauit,& Geminos

nos appellauit,qui salutares quoque dicuntur.Nam & horum stellę ita se habent,vt occidente vna oriatur altera. Alij zetum,& Amphionem esse volunt,ideo eos ita faciunt,vt alter zonam,alter hyram habeant.Nigidius Deos somothracs dixit,quorum argumentum nefas sit enumerare.Item dicit castorem,& Pollucem tyndaridas geminorum honore decoratos,quòd principes pacationis dicantur,quod mare totum prędonibus,maleficisque pacatum reddidissent,&quo tempore nauigauerūt cum Iasone,atque Hercule ad pellem auream deferendam multis laboribus,tempestatibusque conflictati periculorum, atque animorum experti impendia laboribus liberare studicerunt,& cum a Ioue essent elati,petierunt a patre,vt sibi liceret in eo cœli loco constitui,vnde mortalibus auxiliantes prospicere possent.Quamobrem eis concessum est immortali memoria,locoque constitui, & plerisque mortalibus auxiliantur sui cōspectus gratiam præbent.Has tamen sciat Christianus Lector fabulas esse.Omnes stelle 18 sunt secundæ magnit. 2.tertiæ, 5.quartæ.9. quintæ 2.informes vero septem sunt.Quartæ magnit.3. quintæ, 4. quæ per cœlum distributæ sunt, vt hic, in sua imagine cernitur.

Gemini sydus 24.

Tt CAN-

CANCER SIDVS 25. CAP. XXVIII.

Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo		Natura.
1 In pectore nebuloſa media	39	40	0	40	ne.	B	[illegible]
2 Quadrilateris duarũ præcedentiũ Borea	91	0	1	15	4	B	
3 Auſtrina	91	20	1	10	4	A	
4 Sequentium duarum, quæ vocantur Aſini, Borea	93	40	2	40	4	B	♂ ☉
5 Auſtralis Aſinus	94	40	0	10	4	A	
6 In chele, ſeu brachio Auſtrino	99	50	5	30	4	A	♄
7 In Brachio Septentrionali	91	40	11	50	4	B	☿ ♀
8 In extremo pedis Borea	86	0	1	0	5	B	et p
9 In extremo pedis Auſtrini	90	30	7	30	4	A	♂
Informes circa Cancrum.							
1 Supra cubitum Auſtralis cheles	103	0	2	40	4	A.	
2 Sequens ab extremo eiuſdem cheles	105	0	5	40	4	A.	♄
3 Supra nubeculam duarum præcedens	97	20	4	50	5	B	♂
4 Sequens hanc	100	20	7	15	5	B	

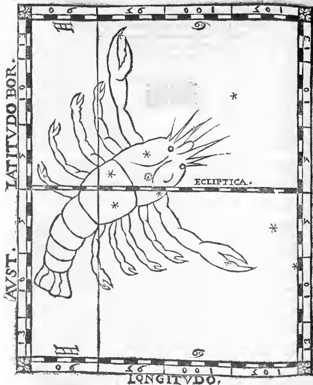
Ancer in aſtris poſitus eſſe dicitur Iunonis beneficio, cum enim Hercules ad fontem terneum depugnaret, hic Cancer Herculis pedem morſu deprehendit, quem miratus Hercules calcatum contriuit, beneficioque Iunonis magnis hono ribus decoratus eſt, cum in numero duodecim ſignorum fuerit numeratus, ſunt in hoc ſigno nonnullæ ſtellæ, de quibus Græci hanc fabu lam dicunt. Quod cum Liber a Iunone inſania obiecta fugeret ad occa ſus dodonei Iouis, eiuſque templo reſponſa peteret, magni imbres cum grandine orti ſunt. ea parte, qua tranſiturus erat, Aſinis e contrario trã ſeuntibus per aquas in vno ex his ſedens, & ipſe tranſuectus eſt ſine peri culo, & ab inſania liberatus. Vni autem ex his effeciſſe dicitur, ut voce humana loqueretur & paucum poſt tempus cũ Priapo contendere cepit de membro naturali. Priapus compreſſum aſinum occidit. Iouis autem beneficio vtrique immortali honore donati inter ſidera colloca tus fuit. Alii vero aliam huriſis rei rationem afferunt. Quod cum aduerſus gigantes dij bellum gererent idem liber, & Vulcanus, & ſatiri aſinis

inſi-

insidentes profecti sunt ad pugnam. Quod genus viso tumultu diro cum murmure rugissent, gigantes eorum voce territi fugerunt, & confestim dij de gigantibus triumpharunt, & idcirco unà cum præsepio suo inter astra collocati sunt, & in signo nobilis Cancri positi, cuius cursus ad occasum tendit, stellę sunt omnes 9. quartę magnit. 7. quintę, 1. Nebulosæ 1. informes sunt 4. quartę magnit. 2. quintę 2. distributæ, vt in sequenti imagine cernitur.

Cancer Sidus 25.

Leo

Formæ & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo		Natura
1 In naribus.	101	40	10	0	4	B	♄ &
2 In hiatu	104	30	7	30	4	B	par.
3 In capite duarum borea	107	40	12	0	3	B	♂
4 Auſtralis	107	30	9	30	3	B	♄ &
5 In collo trium borea	113	30	11	0	3	B	par.
6 Media	115	30	8	30	2	B	☿
7 Auſtralis trium	114	0	4	30	3	B	—
8 In corde, quem regulum uocant, ſeu Baſiliſcum	115	50	0	10	1	B	♄ p. ☿ ♂
9 Ea auſtralior, & quaſi ſupra pectus	116	50	1	50	4	A.	♃
10 Antecedens parum eam	113	20	0	15	5	A.	♃
11 In genu dextro	110	40	0	0	5	A.	♂
12 In draco dextra priori	107	30	3	40	6	A.	—
13 In genu ſiniſtro anteriori	110	50	4	10	4	A.	
14 In draco ſiniſtra priori	115	30	4	15	3	A.	
15 In ſiniſtra axilla	122	30	0	10	4	A.	
16 In ventre trium antecedens	120	20	4	0	6	B	♃ ♂
17 Sequentiū duarum in ventre borealis	126	20	4	20	6	B	
18 Quæ auſtralis	125	40	2	20	6	B	
19 In lumbis duarum, quę pręit	124	40	12	15	5	B	—
20 Quę ſequitur	127	30	13	40	2	B	♄ ♀
21 In clune duarum borealis	127	40	11	30	5	B	♄ ♀
22 Auſtrina	129	40	9	40	3	B	—
23 In poſteriori femore	133	40	5	50	3	B	
24 In cauitate ſeu poplite poſteriore	135	0	1	15	4	B	
25 Hac auſtralior tamquam in cubitis	135	0	0	50	4	A.	♀ ☿
26 Quæ in poſterioribus dracibus	140	0	3	0	5	A.	—
27 In extremo caudæ	137	50	11	50	1	B	♄ ☿
Informes circa Leonem.							
1 Supra dorſum duarum pręcedens	119	20	13	20	5	B	
2 Quę ſequitur	121	30	15	30	5	B	
3 Sub ventre trium borea	129	50	1	10	4	B	

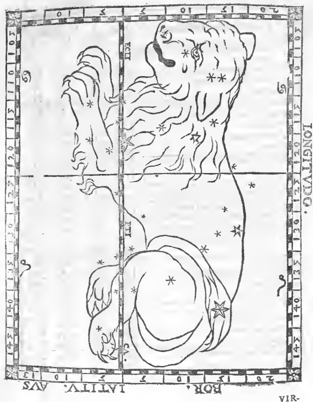
Media

4	Media	130	30	0	30	5 A.
5	Auſtralis trium	131	20	2	40	5 A.
6	In ter extrema Leonis & Vrſæ nebuloſæ inuolutionis, quam vocant Berenices crines quæ maxime borea	138	10	30	0	lumi.
7	Auſtralium duarum præcedens	137	50	25	0	obſc.
8	Quę ſequitur in figura folij Hederę	141	50	25	30	obſc.

Sexta, ſeptima, octaua ſunt in imagine Vrſæ maioris.

LEo Iunonis beneficio inter aſtra collocatus dicitur, quod virtute ceteras pręcellat, alij ob primos labores Herculis memorię cauſa honorifice in cœleſtium numero fuiſſe collocatū. Nigidius refert hunc Leonem apud Lunam fuiſſe nutritum Iunonis iuſſu & in Archadia in regione Nemeę in ſpelunca micdimon nomine fuiſſe, quam quidam Aphriſon dicunt & iuſſu Iunonis ad Herculis exitium dimiſſum, quem Hercules Iuſſu Euriſtei interfceit cum Molorcho hoſpite ſuo, cuius clauam pro viribus tributam principio eſt adeptus, cum qua Leonem interfecit itaq; poſtea claua pro gladio pelle pro ſcuto reliquo tempore uti cœpit, & apud omnes mortales gratus ob virtutem haberi cœpit, Iunoni vero magis odio eſſe. Quapropter Leonem cœleſti memoria dignatum Iunonis voluntate arbitrantur. Hic conſpicuus & maximus inter ſigna eſt. Plerique volunt Nemeæ gymnicos ludos ob hunc Leonem inſtitutos. Hoc ſignum habet ſtellas 27 primæ Magnit. 2. ſecundæ, 2. tertiæ 6. quartæ 8. quintæ 5. ſextæ, 4. informes vero ſunt octo, quartæ magnit. 1. quintæ 4. luminoſæ, 1. obſcuræ 2.

Leo sydus 26.

VIRGO SIDVS 27. CAP. XXX.

Formæ,& nomina ſtellarum	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo		Na- tur
1 In ſummo capite duarum præcedens Auſtrina	139	40	4	15	5	B	
2 Sequens Septentrionalior	140	20	5	40	5	B	
3 In vultu duarum borea	144	0	8	0	5	B	♀ &
4 Auſtralis	143	30	5	30	5	B	pari
5 In extremo alæ ſiniſtræ & Auſtrinæ	142	20	0	9	3	B	♂
6 Earum quæ in ſiniſtra ala quatuor præcedens.	151	30	1	10	3	B	
7 Altera ſequens	156	30	2	50	3	B	
8 Tertia	160	30	2	50	5	B	
9 Vltima quatuor	164	20	1	40	4	B	
10 In dextero latere ſub cingulo	157	40	8	30	3	B	☿ &
11 In dextra,& borea ala trium præcedẽs	151	30	13	50	5	B	pa-
12 Reliquarum duarum Auſtrina	153	30	11	40	6	B	um
13 Ipſarum borea uocata vindemiator	155	30	15	10	5	B	♄
14 In ſiniſtra manu quæ ſpica ♍ dicitur	170	0	2	0	1	A	♀ p.
15 ſub perizomate,& clune dextra	168	10	8	40	3	B	♂
16 In ſiniſtra coxa quadrilateri pręcedentium borea	169	40	2	30	5	B	
17 Auſtralis	170	20	0	10	6	B	♀ &
18 Sequentium duarum borea	173	20	1	30	4	B	pa. ♂
19 Auſtrina	171	20	0	20	5	B	uel
20 In genu ſiniſtro	175	0	1	30	5	B	☿ &
21 In poſtremo coxæ dextræ	171	20	8	30	5	B	pa
22 In firmate,quæ media	180	0	7	30	4	B	um
23 Quæ auſtrina	18	40	2	40	4	B	♂
24 Quæ borea	181	40	11	40	4	B	
25 In ſiniſtro,& auſtrino pede	183	20	0	30	4	B	♀ &
26 In dextro,& boreo pede	186	0	9	50	3	B	p. ♂

In-

Informes circa Virginem.

1	Sub brachio ſiniſtro in directum trium præcedens	158 0	3	30	5	A.
2	Media	162 20	3	30	5	A.
3	Sequens	165 40	3	30	5	A.
4	Sub ſpica tamquam in lineam rectam trium præcedens	170 30	7	20	6	A.
5	Media earum, quæ & dupla	171 30	8	20	5	A
6	Sequens ex tribus	173 20	7	50	6	A

AD aſpectum Bootæ virgo conſtituta eſt, quæ Erigone dicta eſt, quæ inter Leonem, & Libram in zodiaco locum tenet. Hanc Heſiodus Iouis, & Themidis filiam eſſe dicit nomine iuſtam. Hunc ſecutus Aratus dicit, quod cum eſſet immorta lis in terris morabatur, & a virorum aſpectu ſe ſubtrahere ſolita cum fœ minis conſulto ludere, & conuerſari uidebatur, & ab eis iuſta vocabatur, & nondum inter homines nequitiam, neque nauigationẽ fuiſſe ſed illam in terris moratam æquitatẽ hominibus præſtitiſſe eo ſeculo, quod aureum dicebatur. Sed poſtquam diminuti homines ab æquitate receſſerunt, illa cum ijs minime conuerſari voluit. Poſtquam veto hominum mores in deterius uerſi ſunt, penitus ſe de terris ſuſtulit, & in ea cœli par te habitauit, qua nunc eſſe dicitur. Nõnulli autem eam eſſe Cererem di cunt, quod ſpicas teneat, Alij Atargatin. quidam vero fortunam pro eo, quod ſine capite aſtris infertur. Nigidius de Virgine ita tefert. Virginẽ iuſtitiam dici, ſiue æquitatem, quæ ab hominibus receſſerit, & ad immortales merito tranſierit. Nam cum inter mortales conueniret omni bus locis, conciliabuliſque ſolitam conſiſtere, & præcipere hominibus, ne temere a Iuſtitia & æquitate diſcederent, qui quamdiu monitis eius obedirent, diu in uita ſine cura, & ſolitudine futuros, ſed cum ne gligentius æquitatem obſeruantes declinarent, inſidijſque cupiditate, & auaritia alter alterum deciperet ab hominibus diſceſſiſſe, & digna cœleſti numeio immortalem præmium pietatis poſſedit. Habet ſtellas 26. primæ magnit. 1. tertiæ, 6. quartæ, 6. quintæ. 11. ſextæ, 2. informes verò, 6. quintæ magnit. 4. ſextæ, 2.

Virgo ſydus 27.

LIBRA SIDVS 28.
Cap. XXXI.

Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo		Natura.
1 In extrema auſtrina chele duarum lucẽs	191	20	0	40	2	B	
2 Obſcurior in boream	190	20	2	20	5	B	♃
3 In extrema borea chele duarum lucens	195	30	8	30	2	B	☿
4 Obſcurior præcedens hanc	191	0	8	30	5	B	♄ &
5 In medio chele Auſtrinæ	197	20	1	40	4	B	pa
6 In eadem, quæ præit	194	40	1	15	4	B	rũ
7 In media chele Borea	200	50	3	45	4	B	♂
8 In eadem, quæ ſequitur	206	0	4	30	4	B	
Informes circa Libram							
1 In Boream à chele Borea trium præced.	199	30	9	0	5	B	
2 Sequentium duarum Auſtralis	207	10	6	40	4	B	
3 Borea ipſarum	207	40	9	15	4	B	
4 Inter chelas ex tribus, quæ ſequitur	205	50	5	30	6	B	
5 Reliquarum duarum præcedentium Borea.	203	40	2	0	4	B	
6 Quæ Auſtralis	204	30	1	30	5	B	
7 Sub auſtrina chele trium præcedens	196	20	7	30	3	A	
8 Reliquarum Sequẽtium duarum Borea	204	30	8	10	4	A	
9 Auſtralis	205	20	9	40	4	A	

Licet Scorpius non duodecimam zodiaci partem, ſed ſextam occupet, cum tamen neceſſe quodammodo fuerit in duodecim partes totum zodiacum diſtribuere, ex eo ſigno non nullas ſtellas ſeparatim in hac parte deſcribunt, quæ ſignum Libræ conſtituere dicuntur, quod illius ſigni initio ſint dies noctibus æquales, vt Virgilius cecinit cum ſcripſit Libra die ſomnique pares ubi fecerit horas. Hic ille locus, quo futurum eſſe, vt Auguſtus cœſar col lo ceretur ſcriptum reliquit idem uirgilius.

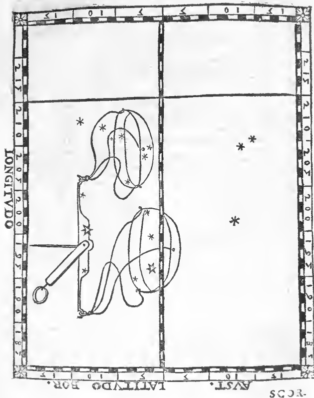
Anne nouum tardis sydus te mensibus addas
Qua locus Erigonem inter, chelasque sequentes
Panditur, ipse tibi iam brachia contrahit ardens
Scorpius, & cœli iusta plus parte reliquit.

In hoc igitur signo sunt stellæ 8. secundæ magnit. 2. quartæ 2. quintæ, 2 Informes 9. tertiæ magnit. 1. quartæ 5. quintæ 2. sextæ, 1. dispositæ vt iusta in imagine, non autem vt in tabula.

Libra

Libra sydus 28

SCOR-

SCORPIVS SIDVS 29. CAP. XXXII.

	Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M	Magnitudo		Natura.
1	In fronte lucentium trium Borea	209	40	1	20	3	B	♂ &
2	Media	209	0	1	40	3	A.	parū
3	Auſtralis trium	209	0	5	0	3	A.	♄
4	Quæ magis ad auſtrum,& in Pede	209	20	7	50	3	A.	
5	Duarum coniunctarum Borea	210	20	1	40	4	B.	♄ &
6	Auſtralis	210	40	0	30	4	B.	p. ☿
7	In corpore trium lucidarū pręcedens	214	0	3	40	3	A.	♂ [&
8	Media rutilans. Antares vocata cor.	216	0	3	40	2	A.	parū
9	Sequens trium	217	50	5	30	3	A.	♃
10	In vltimo accetabulo duarū pręcedēs	212	40	6	10	5	A.	
11	Sequens	213	50	6	40	5	A.	♂ &
12	In primo corporis ſpondylo	221	50	11	0	3	A.	♃
13	In ſecundo ſpondylo	222	10	15	0	4	A.	
14	In tertio duplicis Auſtrina	213	20	18	40	4	A.	♄ &
15	Borea duplicis	213	30	18	0	3	A.	parū
16	In quarto ſpondylo	226	30	19	30	3	A.	♀
17	In quinto	231	30	18	50	3	A.	
18	In ſexto ſpondylo	233	50	16	40	3	A.	
19	In ſeptimo, quę proxima aculeo	232	20	13	10	3	A.	
20	In ipſo aculeo duarum ſequens	230	50	13	20	3	A.	☿ &
21	Antecedens.	230	20	13	30	4	A.	♂
	Informes Circa Scorpium.							
1	Nebuloſa ſequens aculeum	224	30	13	15	ne.	A	♂ &
2	Ab aculeo in Boream duarum ſequens	228	50	6	10	5	A.	☽
3	Quæ ſequitur	232	40	4	10	5	A.	

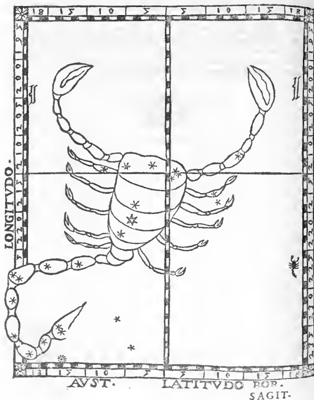
SCorpius ſane inter aſtra a Ioue collocatus fuit, quod ferunt ex terra ortum, ut Oriona interficeret, ob eius loquacitatē quippe qui gloriaretur ex venatione nullā feram relinquere. is autem Oriona percuſſit,& occidit, deinde a Ioue in aſtrorum numerum relatus eſt, vt eius naturam futuri homines intelligerent. Nigidius autem dicit Scorpionem ad perniciem Orionis in in

ſula

ſula chio in monte chelippo ortum Dianæ voluntate atque ope. Nam cum in monte Celſionio veneraretur irridens Dianam contemnebat, eiuſque opera, quæ in monte conſtituebat. Itaque Diana dicitur miſiſſe Scorpionem, qui Orionem vita priuaret. Poſtea ab Ioue impetraſſe, vt Scorpio in duodecim ſignorum memoria conſtitueretur. Hic ob magnitudinem in duo domicilia, vt dictum eſt, extenditur, Etenim ad aliud eius brachia ad aliud corpus, & cauda, & aculeus tendũt. Habet autem ſtelles, 11. ſecundæ magnit. 1. tertiæ, 13. quartæ, 5. quintæ, 2. informes vero tres, unam nebuloſam & quintæ magnit. 2. per octauam ſpheram diſtributas vt in imagine perſpicitur.

Scorpio Sidus 29.

SAGIT-

SAGITTARIVS SIDVS 30. CAP. XXXIII.

Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo		Natura.
1 In cuſpide Sagittæ	237	50	6	30	3	A.	♂ ☽
2 In manubrio ſiniſtræ manus	341	0	6	30	3	A.	
3 In auſtrali parte Arcus	341	20	10	50	3	A.	
4 Septentrionali duarum Auſtralior	242	20	1	30	3	A.	
5 Magis in boream in externitate arcus	240	0	2	50	4	B	♃ ♂
6 In humero ſiniſtro	248	40	2	5	3	A.	
7 Antecedens hanc in iaculo	246	20	3	10	4	A.	
8 In oculo nebuloſa duplex	248	30	0	45	Ne.	B	
9 In capite trium, quæ anteit	249	0	2	10	4	B	☉ ♂
10 Media	231	0	1	30	4	B	
11 Sequens	252	30	2	0	4	B	
12 In Boreo contactu trium Auſtralior	254	40	2	50	4	B	
13 Media.	255	40	4	30	4	B	♃ & parte ☿
14 Borea trium	256	10	6	30	4	B	
15 Sequens tres obcura	259	0	5	30	6	B	
16 In Auſtrali contactu duarum Borea	262	50	5	0	5	B	
17 auſtralis	261	0	2	0	6	B	
18 In humero dextro	255	40	1	50	5	A.	
19 In dextro cubito	258	10	2	50	5	A	♃ & ♄
20 In ſcapulis	253	20	2	30	5	A.	
21 In Armo	251	0	4	20	4	A.	
22 Sub axilla	249	40	6	45	3	A.	
23 In ſuffragine ſiniſtra priori	251	0	23	0	2	A.	
24 In genu eiuſdem cruris	250	20	18	0	2	A.	
25 In priori dextra ſuffragine	240	0	13	0	3	A.	
26 In ſiniſtra ſcapula	260	40	13	30	3	A.	
27 In poſteriori dextro Genu	260	0	20	10	3	A.	
28 In eductione caude 4 Borei lateris præcedens	261	0	4	50	5	A.	
29 Sequens eiuſdem lateris	261	50	4	50	5	A.	♄ & ♀
30 Auſtrini lateris præcedens	261	50	5	50	5	A.	
31 Sequens eiuſdem lateris	262	5[illegible]	6	30	5	A.	

SAgittarius Scorpione oriente ascendit, quo ascẽdente Oriõ occidit totus, & Cepheus a uerticret humeris cum manib^9, in cuius signi regione zodiacus circulus humillimus, est propter equina crura. Quidam negant dicentes nunquam Centauros vllis sagittis vsos fuisse. Quidam autem dicunt, quòd quadrupedes esse non videantur, sed stans bipes sagittarius. Hic autem homo equinis pedibus est & caudam habet uelut Sagittarij. Alij dicunt esse Orctonem Euschemis Musarum nutricis filium, & Heliconem habitasse, & sagittis, & uenatu uitam exegisse, qui inter insulas sæpius commoratus plausu cantus earum distinguebat idest ad pedem manibus plaudebat, quo alij timerent. Hunc Musæ Iouis beneficio in astra retulerunt. Cuius artes idest plausus, & sagittæ inter mortales mansere. Nigidius de Crotone idem dicit, sed non conuersatum cum Musis sed dum illæ cantus, chorosque celebrarent tũc proculaudito repentino plausu ad pedem feriendo oblectare canentes, ob hoc Ioue immortali memoris earum rogatu donatum, quod esset nutricis earum filius, idem oceani nepos. Habet autem stellas 31 secundæ magnit. 2 tertiæ 9. quartæ 9 quintæ 8. sextæ 2. Nebulosa, 1. distributas, per cœlum, ut hic cernitur.

Sagittarius sydus 30.

CAPRICORNVS SIDVS 31. CAP. XXXIIII.

Formæ,& nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo		Natura.
1 In præcedenti cornu trium Borea	270	40	7	30	3	B	☿
2 Media	271	0	6	40	6	B	&
3 Auſtralis trium	270	40	5	0	3	B	p.
4 In extremo ſequentis cornu	272	20	8	0	6	B	♂
5 In rictu trium Auſtralis	272	20	0	45	6	B	♄
6 Reliquarum duarum præcedens	272	0	1	45	6	B	&
7 Sequens	272	10	1	30	6	B	p.
8 Super oculum dextrum	270	30	0	40	5	B	♀
9 In ceruice duarum borea	275	0	4	50	6	B	
10 Auſtralis	275	10	0	50	5	A.	
11 In dextro genu	275	0	6	30	4	A.	
12 In ſiniſtro genu ſubfracto	174	10	8	40	4	A	
13 In ſiniſtro humero	280	0	7	40	4	A.	
14 Sub aluo duarum continguarum præcedens	283	30	6	50	4	A.	
15 Sequens	283	40	6	0	5	A.	
16 In medio corpore trium ſequens	282	0	4	15	5	A.	[illegible]
17 Reliquarum præcedentium Auſtralis	280	0	4	0	5	A.	&
18 Septentrionalis earum	280	0	2	50	5	A.	p. ☿
19 In dorſo duarum,quæ anteit	280	0	0	0	4	Ecl	
20 Sequens	284	20	0	50	4	A.	
21 In Auſtralis ſpina antecedens duarum	286	40	4	45	4	A.	
22 Sequens	288	20	4	30	4	A.	
23 In eductione caudę duarum præcedens	288	40	2	10	3	A.	
24 Sequens	289	40	2	0	3	A	
25 In Borea parte caudæ quat. præcedens	290	10	2	20	4	B	♄
26 Reliquarum trium Auſtralis	292	0	5	0	5	B	♃
27 Media	291	0	2	50	5	B	
28 Borea,quæ in extremo caudæ	292	0	4	20	5	B	

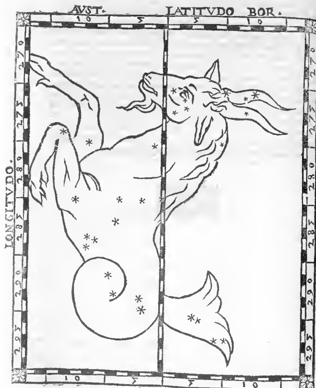
Vr Capricornus ſit cœleſti domicilio donatus multi multa ſenſerunt,ſed quod mihi magis veriſimile uidetur in hũc locum transferre volui. Alij volunt capri fuiſſe filium eius capræ cuius lacte Iupiter nutritus fuit,quare cum Ioue edu ca-

catus,ex quo factum est vt Iupiter eum valde diligeret, & ob id in cœlo collocasset. Alij vero,quod magis peritis placet,aliã fabulam de eo narrant. Dicunt enim quod alias in AEgyptum nonnulli Deo conuenerunt ad quoddam conuiuium,vbi dum ipsi libens & omni cura solutis animis cibis fruebantur repentino aduentu Tipheus gigantum maximus, & crudelissimus eorum inimicus adfuit, quare maximo timore perterriti Dij non solum statim profugerunt,sed vt tutiores essent in diuersas animalium figuras se trasmutarunt.Iupiter in gruem, Mercurius in ibim,alij vero in alia animalia,ex quo factum est vt AEgyptij hæc animalia vt Deos venerentur,ac colant. Pan vero qui, & ipse cum his erat in aquas se demisit & nouam animalis formam se induit:partes enim anteriores capram,& posteriores piscem referebant. Ex qua figura tãtam voluptatem perceperunt Dij,vbi eorum inimic⁹ discessit, & iterum vnà conuenerunt, tantosque risus excitarunt,vt Iupiter eius imaginem huius delectationis memoriam in cœlo perpetuò habere voluerit. Quæ imago, & figura 28. stellis ornata est, quarum 4. tertiæ magnitudinis sunt quartæ,9.quinta 9.sextæ 6.vt in sua imagine cernitur.

Capri-

Capricornus ſydus 31.

AQVA-

AQVARIVS SIDVS 32. CAP. XXXV.

Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo		Natura
1 In capite	295	40	15	45	5	B	
2 In humero dextro, quæ clarior	299	40	11	0	3	B	F
3 Quæ obſcurior	298	30	9	40	5	B	
4 In humero ſiniſtro	290	0	8	50	3	B	
5 Sub axilla	290	40	6	15	5	B	
6 Sub ſiniſtra manu ſequens trium	280	0	5	30	3	B	[illegible]
7 Media	229	30	8	0	4	B	
8 Antecedens trium	278	0	8	30	3	B	
9 In brachio dextro	302	50	8	45	3	B	
10 In dextra manu, quæ borea	303	0	10	45	3	B	♄
11 Reliquarũ duarum auſtralis præcedens	305	40	9	0	3	B	☿
12 Quę ſequitur	306	20	8	30	3	B	
13 In uaſe duarum propinquarũ præcedẽs	299	30	3	0	4	B	
14 Sequens	300	20	2	10	5	B	♄
15 In dextro clune	302	0	0	50	4	A.	☿
16 In ſiniſtro clune duarum auſtralis	294	0	1	40	4	A.	
17 Septentrionalior	295	30	4	0	6	A.	
18 In dextra tibia Auſtralis	205	0	7	30	3	A.	
19 Borea	304	40	5	0	4	A.	☿ &
20 In ſiniſtra coxa	301	0	5	40	5	A.	p.
21 In ſiniſtra Tibia duarum auſtralis	300	40	50	0	5	A.	♄
22 Septentrionalis ſub genu	302	40	9	0	5	A	
23 In profuſione aquæ a manu prima	308	20	2	0	4	B	
24 Sequens auſtralior	308	10	0	10	4	A	
25 Quæ ſequitur in primo flexu aquæ	311	0	1	10	4	A.	♄
26 Sequens hanc	313	20	0	30	4	A	&
27 In altero flexu auſtralis	313	50	1	40	4	A	p.
28 Sequentium duarum borea	313	30	3	30	4	A	♃
29 Auſtralis	312	50	4	10	4	A.	♄
30 In Auſtrum auulſa	314	10	8	15	5	A.	&
31 Poſt hanc duarum cõiunctarũ præcedẽs	316	0	11	0	5	A.	
32 Sequens	316	30	10	50	5	A.	♃

33 Infe-

33 In tertio aquæ fluxu Borea trium	315	0	14	0	5	A.	
34 Media	316	0	14	45	5	A.	
35 Sequens Trium.	316	30	15	40	5	A.	
39 Sequentium exemplo simili triũ Borea.	310	20	14	10	4	A.	♄
37 Media	310	50	15	0	4	A.	&
38 Australis trium.	311	40	15	45	4	A.	p.
39 In vltima inflexione trium præcedens.	305	10	14	50	4	A.	♃
40 Sequentium duarum Australis	306	0	15	20	4	A.	
41 Borea	306	30	14	0	4	A	
42 Vltima aquæ, & in ore piscis Austrini	300	20	23	0	1	A.	
Informes circa Aquarium							
1 Sequentium flexum aquæ trium præcedens	320	0	15	30	4	A.	
2 Reliquarum duarum Borea	323	0	14	20	4	A.	
3 Australis earum.	322	20	18	15	4	A.	

AQuarius ita dicitur, quòd eius ortu hymbres plurimi fiant. Quidam volunt Ganymedem eum esse Troili & Calires filium, qui cum in Ida monte venaretur ob nimiam pulchritudinem Ioue adamatus, & per aquilam raptus inter astra est collocatus, Dehinc Aquarius dictus, quòd aquam fundat. Nigidius Hydrochoon siue Aquarium existimat esse Deucalionem Thessalum, qui maximo diluuio in monte Hetna cum vxore Pyrrha sit relictus. Posteaque se, & vxorem suam in terra relictum ceniuit, orbitatis misertus a Ioue præcari cœpit, vt aut ipsi interirent, aut hominum genus restitueret. Iupiter respondit, & per sortem indicauit, vt lapides quos ante se reperissent post se iactarent. Reuersi itaque quotquot Deucalion misit, viri fiebant, quos Pyrrha fœminæ. Quo facto rursus hominum genus natum est ob quam rem λάος græcè populus dicitur, quia lapis antiquitus græcè λᾶας appellabatur. Ab antiquis dicitur, Aristeus filius Apollinis fuisse, quem Apollo dicitur excyrene procreasse, quam compressit in monte Orpheo, qui cyrenis est appellatus. Aristeus quidẽ omnibus artibus peritus dicitur, quibus ceteros homines ad bonos fructus, vtilitatemque perducebat. Is cum caniculæ signum pestiferum oriretur, & statim præsentes fructus læderẽtur & homines diuturna pestilentia afficerentur, factum est, ut a diis impetraretur, & maxime a Neptuno Iouis fratre, ne tempestatibus, & ventis patere-

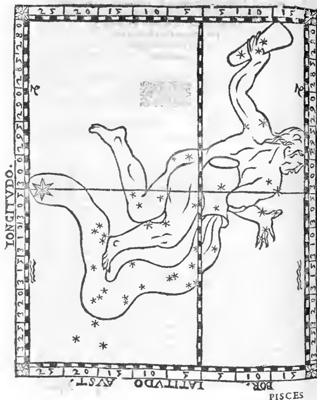
tur hu-

tur humanum genus indignis calamitatibus affici. Itaque venia data, constitutum est astris, vt caniculæ stellæ exortu venti perflarent dies circiter quadraginta, eiusque pestilentiæ uim abscinderent. Quapropter Aristeus inter astra est collocatus, in hoc autem signo sunt stellæ 42, primæ magnitudinir, 1. tertiæ 9. quartæ 18. quintæ 12, sextæ 1. per cœlum distributæ, vt infra in sua imagine cernitur.

Aquarius sydus 32.

PISCES

PISCES SIDVS 33. CAP. XXXVI.

Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1 In ore Piſcis	315	0	9	15	4 B	☿ ♃
2 In occipite duarum auſtralis	317	30	7	30	4 B	
3 Borea	319	20	6	20	4 B	☿ &
4 In dorſo duarum	321	30	9	30	4 B	p. ♄
5 Quæ ſequitur	324	0	7	30	4 B	
6 In aliud præcedens	319	20	4	30	4 B	—
7 Sequens	223	0	2	30	4 B	
8 In cauda eiuſdem Piſcis	329	20	6	20	4 B	
9 In lino eius prima a cauda	334	20	5	45	6	
10 Quæ ſequitur	336	20	2	45	6 B	♄ &
11 Poſt hanc trium lucidarum præcedẽs	340	30	2	15	4 B	p. ☿
12 Media	343	50	1	10	4 B	
13 Sequens	346	20	1	20	4 A.	
14 In flexura duarum exiguarum borea	345	40	2	0	6 A.	
15 Auſtralis	346	20	5	0	6 A.	
16 Poſt inflexionem	350	20	2	20	4 A.	
17 Media	352	0	4	40	4 A.	
18 Sequens	354	0	7	47	4 A.	♄ p.
19 In nexu amborum linorum	356	0	8	30	3 A.	☿
20 In boreo lino à connexu præcèdens	354	0	4	20	4 B	♄ &
21 Poſt hanc trium auſtralis	353	30	1	30	5 B	♃
22 Media	353	40	5	20	3 B	♃ &
23 Borea triũ & eſt in extremitate caudę	352	50	9	0	4 B	♄
24 In ore Piſcis ſequentis	355	20	21	45	5 B	
25 Auſtralis	355	0	21	30	5 B	
26 In capite trium paruarum ſequens	352	0	20	0	6 B	
27 Media	351	0	19	50	6 B	♃ &
28 Quæ præit ex tribus	350	20	23	0	6 B	p. ♀
29 In auſtrali ſpina trium præcedens prope cubitum Andromedes ſiiſtrum	349	0	14	20	4 B	
30 Media	349	40	13	0	4 B	
31 Sequens trium	351	0	12	0	4 B	

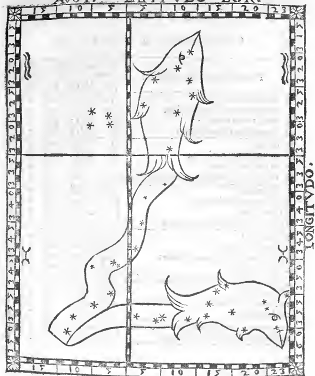
32	In aluo duarum, quæ borea	355	30	17	0	4	B
33	Quæ magis in auſtrum	352	40	15	20	4	B
34	In ſpina ſequente prope caudam	253	20	11	40	4	B
	Informes circa Piſces						
1	In quadrilatere ſub piſce præcedente Borei lateris, quæ præit	324	30	2	40	4	
2	Quæ ſequitur	325	45	2	30	4	
3	Auſtralis lateris antecedens	324	0	5	50	4	
4	Sequens	425	40	5	20	4	

In zodiaco igitur ſunt ſtellæ 346. Primæ magnitudinis, 5. ſecundæ 9. tertiæ 64. quartæ 132. quintæ 106. ſextæ 27. nebuloſæ 3. & coma quæ Berenices dicta eſt luminoſa, 1. obſcuræ, 2. quæ a conone extra numerum conſideratæ fuerunt.

PIſces hi ſunt, & maior Piſcis. Nigidius has Piſces dicit in flumine Euphratre fuiſſe, & ibi ouum inueniſſe miræ magnitudinis, quod uoluentes eiecerunt in terram, atque ita columbam inſediſſe, & poſt aliquot dies excluſiſſe eam ſyriæ, quæ vocatur Venus, maximeq; miſericors ad homines pertinebat. quæque multa, quæ ad vtilitatem hominibus verterentur, ea dicitur inueniſſe, quam quoniam Sæpius Iupiter a Mercurio laudari, nominarique audiret, quod in Deos religioſa, in homines officioſa diligenter fuit rogata a Ioue, quod ſibi optanti tribui poſtularet, illa ait, vt Piſces, qui ſuã originem ſeruaſſent immortali præmio afficerentur. Iupiter in duodecim ſignis Piſces ſiderum ſplendore decorauit. Vnde ſyri neque hos piſces edebant & columbas poteſtatem decorabant. Horum autem alter aquilonius eſt, alter auſtralis ex aduerſo caudis vt inque poſitis. Habẽt inter ſe alligamentum lineum continens uſque ad priores pedes arietis. Andromedæ autem humerus dexter Piſcis eſt ſignum. Huius ſtellæ ſunt 34. tertiæ magnit. 2. quartæ 22. quintæ 3. ſextæ 7. informes vero ſunt 4. & quartæ magnitudinis omnes.

Pisces sydus 33.

TABVLÆ TERTIÆ PARS CONTINENS nomina omnium ſiderum, quæ a zodiaco ad polum auſtralem vergunt, vnà cum numero, ordine, Longitudine, Latitudine, Magnitudine, & Natura ſtellarum.

CETVS SIDVS 34. CAP. XXXVII.

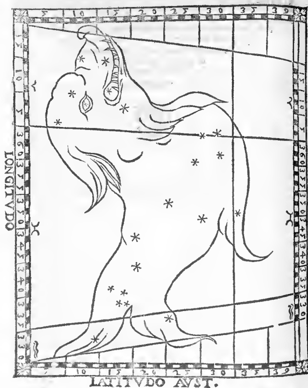
Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M	Magnitudo	Natura.
1 In extremitate naris	11	0	7	45	4	
2 In mandibula ſequens trium	11	0	11	20	3	
3 Media in ore medio	6	0	11	30	3	♄
4 Præcedens trium in genu	3	50	14	0	3	
5 In ocnlo	4	0	8	10	4	
6 In capillamento borea	5	30	6	20	4	
7 In iuba pręcedens	1	0	4	10	4	♄
8 In pectore quatuor præcedẽtium borea	355	20	24	30	4	
9 Auſtralis	356	40	28	0	4	
10 Sequentium borea	0	0	25	10	4	
11 Auſtralis	0	20	27	30	3	♄
12 In corpore trium, quę media	345	20	25	20	3	
13 Auſtralis	346	20	30	30	4	
14 Borea trium	348	20	20	30	3	
15 Ad caudam duarum ſequens	343	0	15	20	3	♄
16 Pręcedens	338	20	15	40	3	
17 In cauda quadrilateri ſequentiũ borea	335	0	11	40	5	
18 Auſtralis	334	0	13	40	5	
19 Antecedentium reliquarum borea	332	40	13	0	5	♄
20 Auſtralis	332	20	14	0	5	
21 In extremitate Septentrionali caudæ	327	40	9	30	3	
22 In extremitate Auſtrali caudæ	229	0	20	20	3	

Vper fluuium,& sub Ariete & Piscibus in octaua Sphæra Cetus collocatus est. Dicitur autem a Neptuno missus ad Cepheum propter inuidiam Nereidis, a qua contra Cassiopæiam & Andromedam exardescebat propter nimiam pulchritudinem. Huic cetui Andromeda proposita erat quem Perseus interfecit, & a Ioue in astra relatus est, vt memoria huius actiouis perpetuò maneret. Insunt in hoc sidere stellæ 22. tertiæ magnit. 10. quartæ 8. quintæ 4. per cælum distributæ, vt in sua imagine cernitur.

Cetus

Cetus sydus 34.

ORION

ORION SIDVS 35. CAP. XXXVIII.

Formæ,& nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 In capite nebulosa	50	20	16	30	Neb.	♂
2 In humero dextro lucida rubescens	55	20	17	0	1	♀
3 In humero sinistro	46	40	17	30	2	
4 Quæ sequitur hanc	48	20	18	0	4	
5 In dextro cubito	57	40	14	30	4	
6 In vna dextra	50	40	11	50	6	
7 In manu dextra quatuor australium sequens	59	50	10	40	4	♃ ♄
8 Prçcedens	59	20	9	45	4	
9 Borei lateris sequens	60	40	8	15	6	
10 Præcedens eiusdem lateris	60	0	8	15	6	♃
11 In colorobo duarum præcedens	55	0	3	45	5	♄
12 Sequens	57	40	3	15	5	
13 In dorso quatuor ad lineam rectam, quç sequitur	50	50	19	40	4	
14 Secunda præcedens	49	40	20	0	6	♃
15 Tertia præcedens	48	40	20	20	6	♄
16 Quarto loco præcedens	47	30	20	40	5	
17 In clypeo maxime borea ex nouem	43	50	8	0	4	
18 Secunda	42	50	8	10	4	♃
19 Tertia	41	20	10	15	4	♄
20 Quarta	39	40	12	50	4	
21 Quinra	38	30	14	15	4	
22 Sexta	37	50	15	50	3	♃
23 Septima	38	10	17	10	3	♄
24 Octaua	38	40	20	20	3	
25 Reliqua ex his maxime australis	39	40	21	30	3	
26 In baltheo fulgentium trium præcedẽs	48	40	24	10	2	
27 Media	50	40	24	50	2	♃ ♄
28 Sequens trium ad lineam rectam	51	40	25	30	2	
29 In manubrio ensis	47	10	35	50	3	
30 In ense trium borea	50	10	28	40	4	♃

31 Media	50	0	29	30	3
32 Auſtralis	50	20	29	50	3
33 In extremo enſis duarum ſequens	51	0	30	30	4
34 Præcedens	48	20	30	50	4
35 In ſiniſtro pede clara,& fluuio cõmunis	42	30	41	30	1
36 In Tibia ſiniſtra	44	20	30	15	4
37 In ſiniſtro calcaneo	46	40	31	10	4
38 In dextro genu	53	30	33	30	3

ORion,qui & incola dicitur ante tauri ueſtigia fulget,& dicitur Orion ab urina ideſt ab aquarum inundarione. Tempore.n. hyemis oritur,& tunc mare , & terræ tempeſtatibus infeſtantur. Hunc Romani iugulam uocarunt , quod ſit armatus,vt gladius ſtellarum luce terribilis,& clariſſimus,qui ſi fulget, ſerenitatem porrendit,ſi obſcuratur,tempeſtatem. Hunc Heſiodus inquit Neptuni, & Euriales filium,cui dono datum eſt a Nepruno, vr ſuper fluctus ambularet veluti ſuper rerram. Qui cum chium veniſſet Meropē Oenopionis filiam compreſſir,quem Oenopion ob iniuriam obcœcauit,& de finibus ſuis expulit. Ipſe cum Lemnum veniſſet, à Sole dicitur ei lumina reſtitura eſſe,& reuerſus eſt ad Oenopionem,qui cum a ciuibus in terra abſconderetur Oenopion,deſperata eius inuentione Cretam eſt profectus,ubi cum immodicè venaretur,& a Diana corriperetur , ait ſe nullā feram in terris relicturum. Tellus indignata Scorpionem miræ magnitudinis extulit,qui pœnas eius magniloquenriæ ſumeret. Iupiter autem ob virtutem eum in aſtra retulit,qui & Dianæ rogatu Scorpionem pariter inter aſtra collocauit,quorum exrra magnitudinem ſtellę quoque eorum ampliſſimæ ſunt. Alijvero dicunt,quod caubriſa quædam Thebis voto pctiit,vt filium haberet. At quam Iupiter,Mercurius,& Neptunus hoſpites venerunt,qnæ eis hoſtiam imolauit,vr filius ſibi naſceretur cuius bouis pelle detracta Dii in eam minxerunt , & Mercurii iuſſu illa pellis cum vrina rerra obrura eſt,ex qua puer natus eſt , quem Orionem vocarunt & in cœleſtium Concilio collocarunt. Quidam autem dicūt Vrionem methimnæum,qui cum plurimum cythara valerer Rex corinthiorum nomine Pyrantus eum dilexit,qui cum a rege impetraſſet,vr ciuitatem arte ſua illuſtrarer,& magnum peculium ſibi comparaſſet coniurarunt famuli,cum nautis,vt eum interficerent,quem cum vellenr interficere,petiit ab eis,vt anre decanraret. Cum autem Cytharæ ſonus cū voce eius audiretur. Delphini circum nauim venerunt, ille ſuper unum

ex iis

ex iis se præcipitauit, qui eum sublatum ad regem Pyranthum Corinthū detulit. Delphinus subductis per æstum aquis exanimatus est. Orion autem cum suos casus Pyrantho narrasset, iussit rex Delphinum sepeliri, & ei monumentum faciendum curauit. Post verò aliquantulum temporis nauis, qua Orion deuectus erat corinthum appulit. Nautas cum ad se adduci rex imperasset, & de Orione inquireret eum diem suum obijcē dixerunt. Quibus ille crastino, inquit, die ad Delphini monumentum, iurabitis, eoque custodiri, mandauit, & Orionem ita ornatum sicut se præcipitauerat in monumēto delitescere. Cum autem adducti pro Delphini monumentum iurarent Orionem obijsse, & de monumento prodijsset illi eum videntes obmutuerunt. Ibique regis imperio crucifixi sūt. Deinde Iouis miseratione dicitur Orion cum Delphino inter astra positus. Nigidius autem refert, quodam tempore Iouem cum ceteris Diis apud Musæum Bistoniorum regem hospitio dapsili, copiosoque affectu prædito in hilaritate constituisse, vt in corio tauri, qui tunc immolatus fuerat mingerent, eoque loco in corio terra obruto natus sit Orion, qui factus adolescens digna Deorum forma, & egregia virtute in citatus immortali memoria obtemperabat, quibus ortus dicebatur. Nā cum in celmio venaretur Dianam irridens contemnebat eius opera, quę in monte constituebat. Itaque Diana Scorpionem misisse dicitur, qui Orionem interficeret. Orion vita priuatus in cœlum relatus est. Habet autem Orion stellas 38. primæ magnit. 2. secundæ 4. tertiæ 8 quartæ 15. quintæ, 3. sextæ. 5. Nebulosa 1.

Orion sidus 35.

FLVVIVS SIVE ERIDANVS, VEL MILVS. sidus 36. Cap. XXXIX.

Formæ & nomina stellarum.	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 Quæ in sinistro pede Orionis in principio fluuii	41	40	31	50	4	
2 In flexura ad orus Oriõis maxime borea	42	10	28	15	4	♄
3 Post hanc duarum sequens	41	20	29	50	4	
4 Quæ præit	38	0	28	15	4	
5 Deinde duarum, quæ sequitur	36	30	35	50	4	
6 Quæ præcedit	33	30	25	20	4	
7 Post hæc sequens trium	29	40	26	0	4	♄
8 Media	29	0	27	0	4	
9 Antecedens trium	26	10	27	50	4	
10 Post interuallum sequens ex quatuor	20	20	32	50	3	
11 Quæ præit hanc	18	0	31	0	4	♄
12 Tertia præcedens	17	30	28	50	3	
13 Antecedens omnes quatuor	15	30	28	0	3	
14 Rursus simili modo, quæ sequitur ex 4.	10	30	25	30	3	
15 Antecedens hanc	8	10	23	50	4	♄
16 Precedens hanc etiam	5	30	23	10	3	
17 Quæ antecedit has quatuor	3	50	23	5	4	
18 Quæ in conuersione fluuii pectus ceti contingit.	358	30	23	10	4	♄
19 Quæ sequitur hanc	359	20	34	50	4	
20 Sequentium trium præcedens	2	10	38	30	4	
21 Media	7	10	38	10	4	
22 Sequens trium	10	50	30	0	5	
23 In quadrilatero p̃cedentiũ duarũ borea	14	40	41	30	4	♄
24 Austrina	14	50	43	30	4	
25 Sequentis lateris antecedens	15	30	43	20	4	
26 Sequens earum quatuor	18	0	43	20	4	
27 Versus ortũ coniunctarũ duarum borea	27	30	50	20	4	♄
28 Magis in austrum	28	20	51	45	4	
29 In reflexione duarum sequens	31	30	53	50	4	
30 Præcedens	19	10	53	10	4	

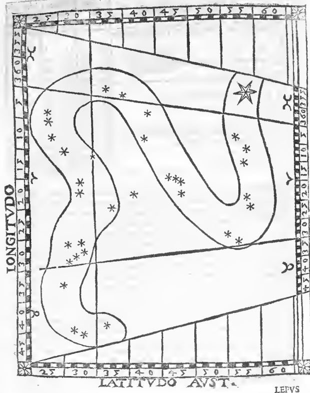
31 In reliqua distantia trium sequens	1	10	53	0	4	♄
32 Media	3	16	53	30	4	
33 Præcedens trium	5	10	52	0	4	
34 In extremo fluminis	353	30	53	30	1	♃

Fluuius subter cetum collocatus est,vt in cæli plaga cernitur, ad quem sinister.Orionis pes extenditur,ab aliis padus esse putatur,& ideo inter astra collocatus, quod a meridianis partibus dirigere cernitur.Hesiodus autem dixit, eum inter astra collocatum propter Phaetōta solis,& Climenis filiū, qui patris currum ascendisse dicitur. cumque a terra ferreretur altius præ timore in Eridanum fluuium,qui & padus dicitur,cecidit a Ioue fulmine percussus,ex quo omnia flagrare cœperūt,causaq; extinguendi uniuersos amnes immissos esse omneq; mortalium genus interiisse preter Pyrrham & Deucalionem,sororesque Phaethontis flentes in arbores populos versæ sunt, lachrymeq; earum in electrum durate dicuntur Heliadesq; appellatæ.A quibusdam vero Nidus,qui & Gyon existimatur & inter sidera collocatus,quòd a meridianis partibus cursum dirigat. Est autem sidus multarum stellarum splēdore adornatum & subiacet ei stella quæ canopus dicitur,siue Ptolomæon,quæ maxime splendet, tangit temonem nauis,quæ humillima apparet,quòd circa terrā esse videtur,& nullum sidus inferius apparet, quæ ob id terrestris vocatur. Habet autem stellas 34.primæ magnit.1.tertiæ 5.quartæ 27.quintæ, 1. per octauam Sphæram ita distributas,vt in sua imagine cerni potest

Fluuius

Fluuius, siue eridanus, sydus 36.

LEPVS SIDVS 37. CAP. XXXX.

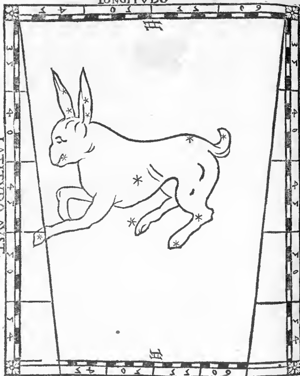
Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1 In auribus quadrilateri præcedentium Borea	43	0	35	0	5	
2 Auſtralis	43	10	56	30	5	☿
3 Sequentis lateris Borealis	44	40	35	40	5	
4 Auſtralis	44	40	36	40	5	
5 In mento	42	30	39	40	4	
6 In extremo pedis ſiniſtro priore	39	30	45	15	4	
7 In medio corpore	48	50	41	30	3	☿
8 Sub aluo	48	10	44	20	3	
9 In poſterioribus pedibus Borealior	54	20	44	0	4	
10 Quæ magis in Auſtrum	52	20	45	50	4	
11 In lumbo	53	20	38	20	4	☿
12 In extrema cauda	56	0	38	10	4	

LEpus ſub pedibus Anticanis,& Orionis conſtitutus eſt. Hic dicitur Orionis canem fugere venantis. Nam vt venatorem eum finxerunt aliqua de cauſa, ita Leporem ei ad pedes fugientem finxerunt. Quidam negant tam nobilem, tamque magnum venatorem, de quo ante in Scorpionis ſigno diximus, & poſtea in ipſius figura dicemus, oportere Leporem venari. Callimachuſq; accuſat eum, quod cum Dianæ ſcriberet laudes, dicit ca Leporino ſägu ne gaudere, & eas venari dixerit. Nonnulli a Mercurio inter aſtra collocatum dicunt propter nimiam velocitatem, ſiue quod inter quadrupedes plures pariat, & quoſdã fœtus pariat, quoſdam verò in ventre habeat, ſicut Ariſtoteles teſtatur, qui de animalium generatione conſcripſit. Antiquitus autem dicebatur in inſula Hiero nullum Leporem fuiſ ſe, ſed quòd ex eorum ciuitate adoleſcens quidam ſtudio generis ab exteris locis Leporem fœminam perduxit, & ad eius partum diligentiſſime, quę opus eſſent, adminiſtrauit. Itaque cum peperiſſet, & complures eius ciuitatis ad ſtudium intendiſſet, & partim pretio, partim beneficio mercati eſſent, omnes Lepores alere cœperunt, quibus cum nihil daretur ad manducãdum impetu facto, omnia cõmederunt, quo facto inſulam calamitas afflixit. Itaque poſtea Leporis figuram inter aſtra collocarunt.

runt. Vt homines meminissent, nihil his exoptandum in vita, si insolenter vtantur lætitia, ex qua dolorem capere posterius cogantur. Habet hoc signum stellas 12. tertiæ 2. quartæ 6. quintæ 4. vt infra in sua imagine facile cernitur.

Lepus sydus 37.

Canis

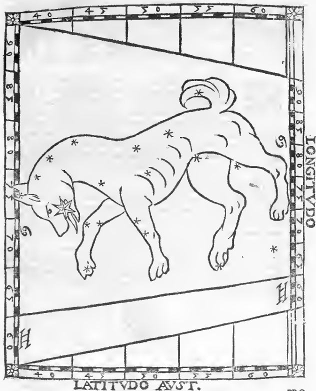
CANIS MAIOR SIDVS 38. CAP. XLI.

Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo. G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura
1 In ore ſplendidiſſima vocatæ canis cādēs	71	0	39	10	1	♃ &
2 In auribus	73	0	35	0	4	
3 In capite	74	40	36	30	4	♂
4 In collo duarum Borea	76	40	37	45	4	
5 Auſtralis	78	40	40	0	4	
6 In Pectore	73	50	42	30	5	♀
7 In genu dextro duarum Borea	69	30	41	15	5	
8 Auſtralis	69	20	42	30	5	
9 In extremo prioris pedis	64	20	41	20	3	
10 In genu ſiniſtro duarum præcedens	68	0	46	30	5	
11 Sequens	69	30	45	50	5	♀
12 In humero ſiniſtro duarum ſequens	78	0	46	0	4	
13 Quæ præit	75	0	47	0	5	
14 In eductione femoris ſiniſtri	80	0	48	45	3	
15 Sub aluo inter femora	77	0	51	30	3	♀
16 In poplite curis dextri	76	20	55	10	4	
17 In extremo ipſius pedis	63	0	53	45	3	♀
18 In extrema cauda	85	30	50	30	3	
Informes circa Canem.						
1 Ad Septentrionem ad verticem canis	72	50	25	15	4	
2 Sub poſterioribus pedibus ad rectam lineam	63	20	61	30	4	♀
3 Quæ magis in Boream	64	40	58	45	4	
4 Quæ etiam hac Septentrionalior	66	20	47	0	4	
5 Reſidua ipſarum quatuor maxime Borea	67	30	56	0	4	
6 Ad occaſum quaſi ad rectam lineam 3. præcedentis	50	20	55	30	4	♀
7 Media	53	40	57	40	4	
8 Sequens trium	55	40	59	30	4	
9 Sub his duarum lucidarum ſequens	52	20	59	40	2	♀
10 Antecedens	49	20	57	40	2	
11 Reliqua Auſtralior ſupradictis	45	30	59	30	4	

HIc canis dicitur maior, quod plures habeat stellas quam minor, de quo hæc fabula narratur. Icarus a Libero hospitio receptus est, qui ei utrũ vino plenum dono dedit, iussitq; vt illud per terrarum orbem distribueret. Icarus deinde cum in terram Atticam deueniret posteris hoc suauitatis genus tradidit. Pastores uero cum immoderatius biberent ebrii facti conciderunt. Hi autem cum arbitrarentur Icarum sibi malum medicamentum dedisse, eũ fustibus interfecerunt. Icaro autem occiso canis, qui cum eo fuerat Nerea nomine ululans. Erigonæ eius filiæ mõstrauit, vbi pater insepultus iaceret, quò cum venisset eius corpus sepeliuit, ipsaque se in montẽ Hymettum contulit, ibique laqueo sibi mortem consciuit. Tunc dicitur Liber à Ioue petiisse, vt Erigonem, & Icarum in Deorum numerum referrent. Iupiter autem eius petitione audita Erigonem signum Virginis nominauit. Icarum autem patrem eius Arcturum. Canis autem Icari, qui vlulans ante pedem pendentis Virginis mortuus est Astricynon nominatur. Habet autem stellas 18. primæ magnit. 1. tertiæ 5. quartæ 5. quintæ 7. quæ in cœlo dispositæ sunt, vt infra, sua imagine cernitur: informes, 11. secundæ magnit. 2 quartæ 9. quæ in imaginem Nauis translatæ sunt.

Canis maior sydus 38.

PRO-

PROCYON QVI, ET CANIS MINOR VEL ANTI-cantis, vel Canis syrius. sydus 39. Cap. XLII.

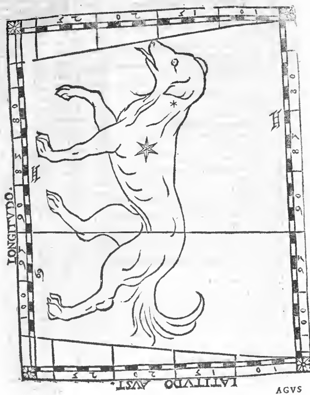
	Formæ & nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura
1	In crure	78	20	14	0	4	☿ &
2	In fœmore fulgẽs Procyon, seu Canis	83	30	16	10	1	♄ ♂

SYrius stella est huiusmodi, vt cum sol ad illam accedit calor duplicatur, & hominum corpora male afficiuntur. Syrium autem vocatum putant propter flamæ candorem. Latini verã eam caniculam vocant, vnde & dies caniculares dicuntur, quòd quamdiu sol cum illa est, pestifera est, sed pro qualitate adiacẽtium cumulatur. Nam aut vincitur, aut morbosis vtitur viribus. Hinc est, quòd cum certo tempore oritur nõ semper est noxia. Quidam vero dicunt canem fuisse, quæ Europæ cum dracone custos data est, quam postea Minos accepit. Eãdem postea ob medicinæ causam Procridi dono datam, quem postea cephalus possedit uir Procridis, qui eã ad Thebas duxit ad Vulpem Thebanorum agros infestatem, cui Cani fatum erat, ne ab vllo posset interfici, itemque Vulpi. Iupiter vero Vulpem in lapidem conuertit, & Canem inter astra collocauit. Alij dicunt, quòd cũ hominibus stellæ relinquerent locum missus est legatus Canis ad doloram, quam vt vidit adamauit. Qui cum amore flagraret, neque illa frui posset in dies asperius urebatur, calamitate accepta Deos adiutores inuocare cœpit. Tunc Aquilo suos filios misit adolescentes, qui operam Cani traderent. & ipse flatu suo Canis ardorem sedauit, qui flatus etesiæ dicitur, amoris verò memoria remansit. In hoc sidere duæ tantũ stellæ sunt primæ magnit. 1. quartæ, 1. vt infra in sua imagine cernitur

Procyon

Procyon siue Canis minor sydus 39.

ARGVS SIVE NAVIS SYDVS 40. CAP. XLIII.

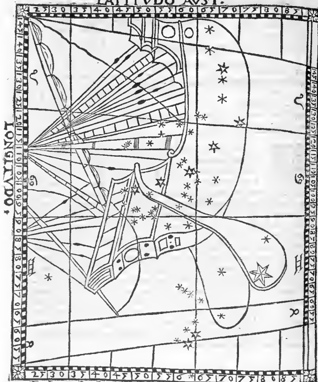
Formæ,& nomina ftellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M	Magnitudo	Natura.
1 In extrema naui duarum præcedens	93	40	42	40	5	
2 Sequens	97	40	43	20	3	♄
3 In puppe duarum quæ borea	92	10	45	0	4	♃
4 Quæ magis in auftrum	92	10	46	0	4	
5 Præcedens duas	88	40	45	30	4	
6 In medio fcuto fulgens	99	40	47	15	4	♄
7 Sub fcuto præcedentium trium	88	50	49	45	4	♃
8 Sequens	92	40	49	50	4	
9 Media trium	91	40	49	15	4	
10 In extremo gubernaculo	97	20	49	50	4	♄
11 In carina puppis duarum borea	87	20	13	0	4	♃
12 Auftralis	87	20	58	40	3	
13 In folio puppis borea	93	30	55	30	5	
14 In eodem folio trium præcedens	95	30	58	30	5	♄
15 Media	96	40	57	15	4	♃
16 Sequens	99	50	57	45	4	
17 Lucida fequens in tranftro	104	30	58	20	2	
18 Sub hac duarũ obfcurarum præcedens	201	30	60	0	5	♄
19 Sequens	104	20	59	20	5	♃
20 Sub dictam fulgentem duarũ præcedẽs	106	30	56	40	5	
21 Sequens	107	40	57	0	5	
22 In fcutulis & ftatione mali Borea trium	119	0	51	30	4	♄
23 Media	119	30	55	40	4	♃
24 Auftralis trium	117	20	57	10	4	
25 Sub his duarum coniunctarum borea	122	30	60	0	4	
26 Auftralior	122	20	61	15	4	♄
27 In medio mali duarum Auftralis	113	30	51	30	4	♃
28 Borea	112	40	49	0	4	
29 In fummo veli duarum Antecedens	111	20	43	20	4	
30 Sequens	112	20	43	30	4	♄
31 Sub tertia quæ fequitur fcutum	98	30	54	30	2	♃
32 In fectione infra [illegible]	100	50	51	15	2	

33 Inter

33 Inter remos in carina	95	0	63	0	4	
34 Quæ sequitur hanc obscura	102	20	64	30	6	♄ ♃
35 Lucida quæ sequitur hanc in stratione	113	20	63	50	2	
36 Ad austrum magis intra carinam fulgẽs	121	50	69	40	2	
37 Sequentium hanc trium antecedens	128	30	65	40	3	
38 Media	134	40	65	50	3	
39 Sequens	139	20	65	50	2	♄ ♃
40 Sequentium duarum ad sectionem præcedens	144	20	62	50	3	
41 Sequens	151	20	62	15	3	
42 In temone boreo, & antecedente, quæ præit	51	30	65	50	4	♄ ♃
43 Quæ sequitur	73	30	65	40	3	
44 Quæ in temone reliquo p̃cedit canopus	70	30	75	0	1	
45 Reliqua sequens hanc	82	20	71	50	3	

Post Canis magni caudam secundum stellarum ordinem nauis constituta est, quam quidam beneficio Mineruæ inter astra collocatam, dicunt. Quæque ab ea fabricata est, & mare quod antea inuium fuerat hominibus peruium suo ingenio fecit, quam notatam in cœlo figurauit, sed a gubernaculis vsque ad malum. Nonnulli dicunt Danaum Beli filium ex compluribus coniugibus quinquaginta filias habuisse, fratrem autem eius Aegyptum totidẽ filios. Danaum autem, & filias eius interficere voluit, vt regnum paternum solus obtineret, easq; filiis suis vxores a patre poposcit. Danaus autem cognita malitia Mineruam inuocauit adiutricem, tunc primum dicitur Minerua nauim fecisse, quæ Argo appellata est. Cum qua Danaus ex Africa Argos profugit. Aegyptus filios suos ad prosequendum fratrẽ misit. qui postquã Argos venerunt patruum impugnare cœperunt. Danaus autem, vt vidit se eis obsistere non posse dedit eis filias suas, quę patris iussu viros suos vna nocte interfecerũt sola Hypermestra Linum seruauit: ob id fanum illis factum est, ceteræ verò dicuntur apud inferos in dolium pertusum aquam infundere. Omnes stellæ sunt in naui 45. Primæ magnit. 1. secundæ, 6. tertiæ 8. quartæ 22. quintæ 7. sextæ, 1. vt infra in sua imagine cernitur.

Argus siue Nauis sidus 40.

HYDRA

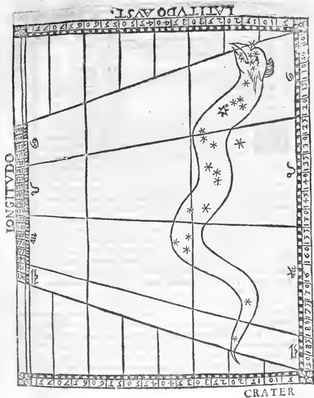
HYDRA SIDVS 41. CAP. XLIIII.

Formæ & nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1 In capite quinque præcedẽtium duarum in naribus australis	97	20	15	0	4	
2 Borea duarum & in oculo	98	40	13	40	4	♄ & p. ♀
3 Sequentium duarum borea, & in occipite	99	0	11	30	4	
4 Australis earum & in hyatu	98	50	14	45	4	
5 Quæ sequitur has omnes in genu	100	50	12	15	4	
6 In productione cerciuis duarum præcedens	103	40	11	50	5	♄ & p. ♀
7 Quæ sequitur	106	40	13	40	4	
8 In flexu colli	111	40	15	20	4	
9 Sequens hanc	114	0	24	50	4	
10 Quæ maxime australis	111	40	17	10	4	
11 Ab austro duarum contiguarum obscura, & borea	112	30	19	45	6	♄ & p. ♀
12 Lucida earum sequens	113	20	20	30	2	
13 Post flexum colli trium antecedens	119	20	26	30	4	
14 Sequens	124	30	23	15	4	♄ & p. ♀
15 Media earum	122	0	26	0	4	
16 Quæ in rectã lineam trium præcedit	131	20	24	30	3	
17 Media	133	20	23	0	4	
18 Sequens	136	20	22	10	3	♄ & p. ♀
19 Sub base crateris duarum borea	144	50	25	45	4	
20 Australis	145	40	30	10	4	
21 Post has in triquentro præcedens	155	30	31	20	4	
22 Earum Australis	157	50	34	10	4	
23 Sequens earundem trium	159	30	31	40	3	♄ & p. ♀
24 Post coruum proxima caudæ	173	20	13	40	4	
25 In extrema cauda	186	50	17	40	4	
Informes circa Hydram.						
1 A capite ad austrum	95	14	13	0	3	
2 Sequens eas, quæ sunt in collo	124	20	16	0	3	

Ydra super cuius caudam ceruum sedere dicunt,& in medio vrnam collocatam confirmant, est signum in australi parte positum,cuius caput ad Cancrum vergit,cuius sinuosi corporis medietas est sub Leone,& cauda ad Centaurum vsque pertingit,super quem sedet Coruus,qui Coruus ob id inter astra collocatus dicitur,quod in tutela fuerit Apollinis, a quo missus ad fontem, vt Diis ad libandum aquam deferret, qui cum vidisset arbores grossos ficus habentes,volans consedit in eis,donec maturæ fierent, & aquam deferre distulit. Paucos autem post dies per acto sacrificio cũ ille ficus comedisset,& se diis peccasse sensisset,iterum ad fontem,vt aquam hauriret,rediit,& ab Hydra exteritus uas uacuum reportauit dicens,excessisse aquam,quæ fuerat in fonte. Cum autem Apollo cognouit, quod Coruus sibi peccauit,prohibuit eum illo tempore aquam bibere,vt Aristoteles in libro de Historia animalium cõscripsit.Et Isidorus in naturalibus memoriæ tradidit,vt ipse peccati pœnas daret,qui & postea inter astra collocatus est. Crater autem in medio angue positus est caudam autem anguis Coruus appetit rostro, neque potest accedere, vt bibat. Habet autem anguis stellas 25.secundę magnit. 1. tertiæ 3. quartæ 19. quintæ 1.sextæ, 1. informes vero duas,ambæ magnitudinis tertiæ.

Hydra sydus 41.

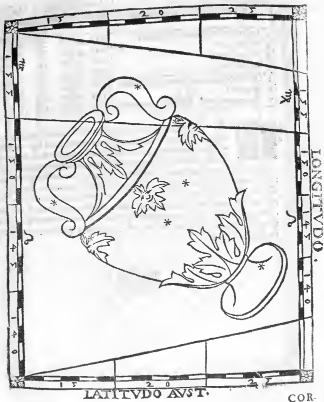
CRATER, SIVE PATERA, VEL VRNA

Sidus 42. Cap. XLV.

	Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo. G.	Longitudo. M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1	In baſi crateris, quæ & Hydræ cõmunis	139	40	23	0	4	
2	In medio cratere auſtralis duarum	146	0	19	30	4	♀
3	Ipſarum borea	143	30	18	0	4	&
4	Iu auſtrali circumferentia orificii	150	20	18	30	4	p. ☿
5	In boreo ambitu	142	40	13	40	4	
6	In auſtrali anſa	152	30	16	30	4	
7	In anſa borea	145	0	11	50	4	

DE cratere, eſti ſatis ſit, quod dictum eſt ante de Hydra, quòd ſcilicet ſit vas, quo ſerebat aquã Apollini Coruus, aliud tñ cũ de eo fabulentur, nõ alienum eſſe a noſtro inſtituto id adducere ſtatuimus. Quæ hæc eſt Demiphonte regnante maxima peſtis per illius regnum pene ſubito graſſata eſt, cui cum nullum remedium inueniretur ad Apollinẽ legatos miſit, qui illum conſulerent, q̃d nam ſibi ſaciendum eſſet, vt liberarentur, quibus reſpondit ad ſalutem recuperandam opus eſſe, vt quotannis virginem nobilem ſacrifici offerrent. Iuſſit Demiphori vt in vno vaſe omnium nobilium virginum nomina ponerentur præter ſuarum, vt inde duceretur quotannis nomen illius, quæ ſacrificanda eſſet. Hoc primates ægrè tulerũt, ex quibus Mathuſius quidam nomine dixit aperte nolle, vt in illo periculo ſuæ filiæ verſentur, niſi & regis filiæ, vnà periclitarentur. Quo dicto Rex ira percitus iuſſit, vt Mathuſij filia non facta ſortitione interimeretur. quod licet moleſtiſſimum illi contigiſſet, id tamen diſſimulauit, & extrinſecus regem, vt antea coluit. Cum autem tempus vindictæ oportunum cognouit, magnifico conuiuio apparato finxit nuptiis alterius filię ſe celebrare velle, & regem inuitauit vnà cum illius filiabus: Rex promittit, filias præmittit, & ſe deinde iturum eſſe confirmat. Mathuſius occaſione vindictæ ſibi cõmoda oblata in quodam cubiculo Regis filias clauſit, & interfecit, & ſãguinis illarum partem cum vino miſcuit, & regi tradidit bibendum, quo epoto, Mathuſius rem aperit, quid deinde conſecutũ fuerit nihil attinet dicere. Iupiter autem hoc vas in cęlo collocari voluit, vt hoĩes ĩde diſcerẽt nõ licere reges hoc modo ſuos ſubditos lędere, ĩ hoc ſidere sũt ſtell. 7. magn. 4. oẽs diſtributę vt infra in ſua imagine cernitur.

Crater siue patera vel vrna.sidus 42.

COR-

CORVVS SIDVS 43. CAP. XLVI.

Formæ & nomina ſtellarum.	Longitudo G.	Longitudo M.	Latitudo G.	Latitudo M.	Magnitudo	Natura.
1 In roſtro & Hydræ communis	158	40	21	30	3	
2 In ceruice	157	40	10	40	3	♂ &
3 In pectore	160	0	18	10	5	♄
4 In ala dextra	160	50	14	50	3	
5 In ala ſequente duarum antecedens	160	0	12	30	3	
6 Sequeus	161	20	11	46	4	♂ ♄
7 In extremo pede Hydræ communis	163	50	18	10	3	

ETSI vbi dictum eſt de Hydra de coruo etiam ſit dictum,& alia tamen fabella narratur. Dicunt enim quod Coronis Flegiæ filia ſumopere ab Apolline amabatur,& ob id ab eo cõpreſſa, præſtantiſſimum medicum Eſculapium peperit, ipſa quoq; Scinium ſ.calci deperibat,& cum reperiretur quodam die in mutuis amplexibus cum illo iuxta limpidiſſimum quendam fontem a Coruo viſa fuit,& apud Phœbum accuſata, qui Sagitta amantes in ſumma rei voluptate interfecit, ex quo factum eſt, vt inter aſtra coruus collocaretur, vt huius officii ſe memorem,& gratū Apollo præſtaret, in hoc ſidere ſunt ſtellæ ſeptem tertiæ magnit. 5. quartæ, 1. quintæ, 1. vt in ſua imagine cernitur

Centa-

Coruus sydus 43.

CENTAVRVS SIDVS 44. CAP. XLVII.

Formæ, & nomina ſtellarum	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura.
1 In capite ex quatuor maximè auſtralis	183	50	31	40	5	
2 Quæ magis in boream	183	20	18	50	5	♀
3 Mediantium duarum præcedens	183	40	20	30	5	&
4 Sequens & reliqua ex quatuor	183	20	20	0	5	☿
5 In humero ſiniſtro, & præcedente	179	30	25	40	3	
6 In humero dextro	189	0	22	30	3	♀
7 In armo ſiniſtro	182	30	27	30	4	☿
8 In ſcuto quatuor præcedentium	191	30	22	20	4	
9 Auſtralis	192	30	23	45	4	
10 Reliquarum duarum quæ in ſummitate ſcuti	195	20	18	15	4	♀
11 Quæ magis in auſtrum	196	50	20	50	4	☿
12 In latere dextro trium præcedens	186	40	28	20	4	
13 Media	187	20	29	20	4	
14 Sequens	188	30	28	0	4	♀
15 In brachio dextro	189	40	26	30	4	☿
16 In dextro cubito	196	10	25	15	3	
17 In extrema manu	200	50	24	0	4	
18 In eductione corporis humani lucens	191	20	33	30	3	♀
19 Duarum obſcurarum ſequens	191	0	31	0	3	☿
20 Præcedens	189	50	30	20	5	
21 In ductu dorſi	185	30	33	50	5	
22 Antecedens hanc in dorſo equi	182	20	37	30	5	♃
23 In lumbis trium ſequens	179	10	40	0	3	♀
24 Media	178	20	40	20	4	
25 Antecedens trium	176	0	41	0	5	
26 In dextra coxa duarum contiguarum præcedens	176	0	46	10	2	♃
27 Sequens	176	40	46	45	4	♀
28 In pectore ſub ala equi	191	40	40	45	4	
29 Sub aluo duarum præcedens	169	40	43	0	2	
30 Sequens	191	0	43	45	3	

31 In cauo pedis dextri	183	20	51	10	2	♀
32 In fura eiuſdem	188	40	61	40	2	♃
33 In cauo pedis ſiniſtri	179	40	55	10	4	
44 Sub muſculo eiuſdem	184	30	55	40	4	
35 In ſummo pede dextro priore	181	40	41	10	1	♃
36 In genu ſiuiſtro	197	30	45	20	2	♀
37 Deforis ſub ſemore dextro	188	0	49	10	3	

CEntaurus dicitur Saturni,& Philiræ filius. Nam Saturnus cũ Iouem filium quæreret in Thracia cum Philira Oceani filia in equum verſus dicitur concubuiſſe,& ex ea Chironem Cẽtaurum natum artis medicinæ inuentorem, ipſamque in arborem φίλυραν hoc eſt Tliam uerſam eſſe,& habitaſſe Chironem in Pelio monte inter homines æquiſſimum, A quo Aeſculapius medicina, Achilles Cithara,in Aſtrologia Hercules Literis inſtructi ſunt, cuius hoſpitio cum Hercules uteretur,ſicut Antiſthenes dicit e pharetra Sagitta lapſa dicitur pedem eius uulneraſſe,acceptoque uulnere,illum animam exhalaſſe,& ab Ioue aſtris illatum eſſe.eſt autem ſignum ad aſpectum ſacrarij unde & ad idem ſacrarium ſacrificare uidetur.Quidam arbitrãtur tenere in ſiniſtra manu arma,& Leporem,in dextero uero beſtiolam,quem θηρίον appellatur,& κύρσαν ideſt ut rẽ uini plenum,quo libabat dijs in ſacrario:habet autem ſtellas 37.Primæ magnit. 1.ſecundæ,5.tertiæ,7.quartę 16.quintæ 8.ut in ſra in ſua imagine cernitur.

Centaurus sidus 44.

LVPVS SIVE BESTIA CENTAVRI, sidus 45. Cap. XLVIII.

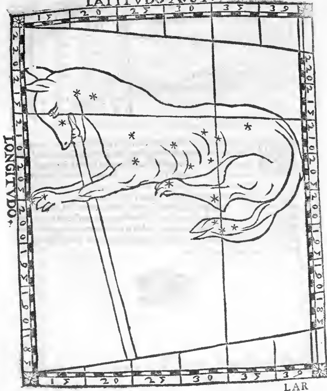
Formæ, & nomina stellarum	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura
1 In summo pede posteriore ad manum centauri	201	20	24	50	3	
2 In cauo eiusdem pedis	199	10	29	10	3	
3 In armo duarum præcedens	204	20	21	15	4	
4 Sequens	207	30	21	0	4	
5 In medio corpore	106	30	25	10	4	
6 In aluo	203	10	27	0	5	
7 In coxa	208	0	26	0	5	
7 In ductu coxæ duarum borea	206	20	28	30	5	
9 Australis	207	0	20	0	5	♄
10 In summo lumbo	208	40	33	10	5	&
11 In extrema cauda trium australis	195	20	31	20	5	p.
12 Media	195	10	30	0	4	♀
13 Septentrionalis trium	196	20	29	20	4	
14 In ceruice duarum australis	212	10	17	0	4	
15 Borea	212	40	15	20	4	
16 In rictu duarum præcedens	209	0	13	30	4	
17 Sequens	210	0	12	50	4	
18 In priore pede duarum australior	200	30	11	30	4	
19 Quæ magis in boream	199	50	10	0	4	

HAnc fabulam narrat Iupiter in cœlestium Concilio de lupo apud Ouidium cum ad aures nostras percrebuisset, quantis sceleribus homines se obstingerent in terris, e summo cœlo ad humanã speciẽ iter suscipiens visurus nũ sic se res habe ret, vt mihi delatum fuit, delabor in terras non facile vobis narrare possem, quæ inuenerim: plura enim inueni, quàm quæ mihi narrata fuerat. Nam menala transiens ad Lycaonem regem diuertor, & cum vesperi esset apertissima signa dedi, quibus me Deum esse Tyranaus ipse cognosceret, quo facto vulgus me venerari cœpit, sed Lycaon piorum hominũ vota irridere cœpit primũ, sic ipse secũ locutus est. Experiar quidem ego

ego num sit mortalis, quæ experientia nullo modo falli potest. Parat mihi inopi natã mortem, & sperat me graui somno facile interficere posse. Neque hoc consilio contentus est, sed quendam obsidem de gente Molossa occidit, & eius artus partim assos, partim elixos mihi comedendos in cœna tradidit. Quos vbi mensa imposuit: eius tecta in ipsum dominum vindice flama euerti, ex quo ipse in syluas perteritus profugit. Vbi in Lupum versus exulat, & eandem sanguinis sitim retinet. Hunc in cœlo esse voluit Iupiter, vt ibi perpetuo adesset monumentum quodquam ei crudelitas displiceat, hominibus ostenderet. Alii vero volunt hanc esse uictimam, quam ad altare Cẽtaurus, vt dictum est, ferebat. habet autem stellas 19. tertiæ magnit. 2. quartæ, 11. quintæ 6. distribntæ vt infra in sua imagine cernitur.

Bestia Centauri siue Lupis sidus 45.

LAR SIVE THVRIBVLVM, SEV ARA sidus 46. Cap. XLIX.

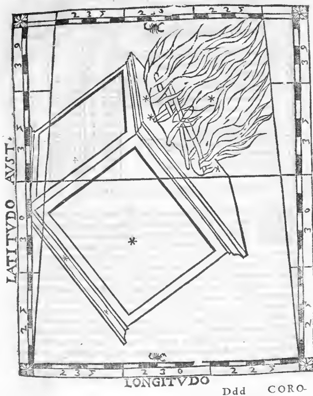
Formæ, & nomina stellarum	Longitudo G.	M.	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura.
1 In basi duarum borea	231	0	22	40	5	
2 Australis	233	40	25	45	4	♀ &
2 In media arula	229	30	26	30	4	p. ♄
4 In foculo trium borèa	124	0	30	20	5	
5 Reliquarum duarum contiguarum australis	228	30	34	10	4	♀ &
6 Borea	238	20	33	20	4	♄ p.
7 In media flamma	224	10	34	10	4	

SAcrarius, qui & Pharum dicirur, est signum nauigantibus conrrarium, quòd Scorpionis eaudam sequirur, quod quidam inrer astra locatum dicunt, quod in eo Dii primû mutuo coniurationem fecerût, cum Iupiter contra Saturnum fecir, quod memoriæ causa non solum a¦ris illarum sed etiam hominibus hoc habere institutum voluit quia in agonibus & Ludis quinquennalibus Coronæ habenrur & fœderis testes adhibentur. Cum autem Iupirer, vt alii volunt, ex gigantibus uictoriam deportasset, in quos omnes Dii coniurarunt, altare in cœlo huius rei monumentum adesse voluit. Cuius stellæ seprem sunt quartæ magnit. 5. quintæ duæ, disposita vt infra in sua imagine cernitur.

Coro-

Lar siue Thuribulum, vel ara sydus 46

CORONA AVSTRINA, QVAE ET ROTA Ixionis sidus 47. Cap. L.

Formæ, & nomina stellarum	Longitudo G.	M	Latitudo G.	M.	Magnitudo	Natura
1 Quæ ad ambitũ australem foris pręcedit	242	30	21	30	4	
2 Quæ hanc sequitur in corona	145	0	21	0	5	♄
3 Sequens hanc	246	30	20	20	5	
4 Quæ etiam sequitur	248	10	20	0	4	
5 Post hanc ante genu Sagittarij	249	30	18	30	5	
6 Borea in genu lucens	250	40	17	10	4	♄
7 Magis borea	250	10	16	0	4	☿
8 Adhuc magis in boream	249	50	15	20	4	
9 In ambitu borea duarum sequens	248	30	15	50	6	
10 Præcedens	248	0	14	50	6	♄
11 Ex interuallo præcedens has	245	10	14	40	5	☿
12 Quæ etiam hanc autecedit	243	0	15	50	5	
13 Reliqua magis in austrum	242	30	18	30	5	

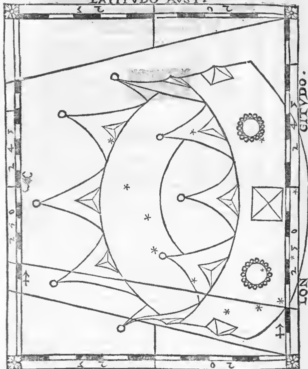
COronam australem eandem esse cum boreali nonnulli nolunt. Alii uero ut Picolominęus, uolunt esse coronam Bacci, quam dono a Venere acceperat, qui cum ad inferos descenderet & matrem inde reuocaret, eam in limine posuit quam cum rediret cum matre, secum asportauit, & inter sidera collocauit, vt ibi matris liberationis memoria perpetuo permaneret, quę quidem non eadem est cum Ariadnę corona licet, & illam Venus Ariadnę dono dederit. De hac fortasse, & illud addi potest, quod apud Natalem comitem legitur, vbi de Theseo verba facit: Memorię prodidit Theopompus, Minoem, cum Theseum, rcliquanque iuuenum Atheniensium manum accepisset, periboeæ amore captæm fuisse, cuius libidini cũ Theseus aduersaretur, ira commotus Minos, & alias multas contumelias dixit in Theseum, & illum Neptuni negauit esse filium. His addidit pręterea, quòd non posset eum gemmam, quam gestabat, si in mare abiecisset, sibi restituere. Deinde cum ea dixisset, gemmam in profundissimum gurgitẽ maris abiecit: quo tempore memorãt Theseum cum

illa

illa gemma, & corona quadam ab Amphitrite dono accepta emersisse: quam coronam ad perpetuam eius facinoris memoriam inter sidera, relatam a Neptuno fuisse inquiunt. Sin autem est ixionis rota, ixionis fabula satis nota est. In hoc sidere sunt stellę, 13. quartę magnitudinis, 5. quintę, 6. sextę 2. sic dispositę in firmamento, vt infra, in sua imagine cernitur.

Corona auſtrina, quæ & rota Ixionis ſidus 47.

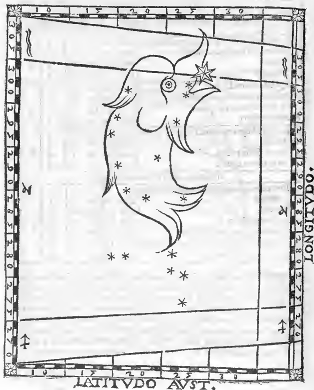
PISCIS AVSTRINIS, SIVE NOTIVS

[illegible] sidus 48. Cap. LI.

Formæ, & nomina stellarum	Longitudo G.	Longitudo M	Latitudo G.	Latitudo M	Magnitudo	Naturæ
1 In ore, atq; eadẽ, quæ in extrema aqua	300	20	23	0	1	♀ &
2 in capite trium præcedens	294	0	21	20	4	p. ☿
3 Media	297	30	22	15	4	♄
4 Sequens	299	0	22	30	4	
5 Quæ ad branchiam	297	40	16	15	4	
6 In spina australi, atque dorso	289	30	19	30	5	
7 In aluo duarum sequens	294	30	15	10	5	♄
8 Antecedens	292	10	14	30	4	
9 In spina Septentrionali sequẽs trium	288	30	15	15	4	
10 Media	285	10	16	30	4	
11 Præcedens trium	284	20	18	10	4	♄
12 In extrema cauda	284	20	22	15	4	
Informes circa Piscem notrum.						
1 Pręcedentium piscem lucidarum quę anteit	271	20	22	20	3	
2 Media	274	30	22	10	3	
3 Sequens trium	277	20	21	0	3	♄
4 Quæ hanc præcedit obscura	275	20	20	50	5	
5 Ceterarum ad Septentrionem australis	277	10	16	0	4	
6 Quæ magis in boream	277	10	14	50	4	

PIscis magnus, cuius nepotes sunt pisces, qui in circulo zodiaco constituti sunt, dicitur inter astra collocatus, quòd decidẽs in Boeth stagnum Phacetis Veneris filia in piscem sit transfiguruta, quam syri deam nominauerunt. Alii uerò dicunt, quod de stagno filium Veneris liberauerit, ex quo Syri pisces argenteos in templo sacrauerunt. In hoc signo sunt stellæ, 12 primæ, 1. quartæ magnit 9 quintæ 2. informes vero sunt, 6 tertiæ magnit 3 quartæ, 2. quintæ 1. distributæ per cœlũ vt infra, & in sta figura cernitur.

Piscis austrinus, siue notius sidus 48.

In

In párte igitur Australi sunt stellæ 316. primæ magnit. 7. secundæ 18 tertiæ 60. quartæ 168. quintæ 53. sextæ, 9. Nebulosa 1. ut ex superio. ibus facile patet.

Formæ stellarum, quę in imaginibus repe- riuntur.

- Primæ magnitudinis
- Secundæ
- Tertiæ
- Quartæ
- Quintæ
- Sextæ
- Nebulosæ
- Obscurę

Qui facit Arcturum, & Oriona & Hyadas, et interiora austri. Iob. ix.

CORRECTIO, ET DIGRESSIO IN Stellas Australes.

E quis miretur, me posteriores duas stellas Lupi longe in alia Longitudine collocasse, atq; Copernic⁹ & peritissimus Clauius collocauit. nullo. n. modo esse possent in prioribus pedibus, si illã Lõgitudinẽ haberẽt: essent. n. post Lupi terga lõge distantes, eas igitur collocaui vbi Ptolomeus esse testatur. Ptolomeo. n. stella 18. Lupi est in G. 27. 10' ♎ primi mobilis a qua Lõgit. si subducatur G. 6 40' (tãtũ. n. distat prior stella in cornu Arietis, a puncto ęquinoctiali a qua nostra lõgitudo mitiũ sumit) residuũ est G. 20. 30' ♎ octauæ sphæræ, ex quo fit vt eius longitudo sit G 200. 30', & stella, 19. apud Ptolomeũ est in G. 26 30' ♎ a quibus si distantia prioris stellę in cornu ♈ subtraxeris reliquum erit G 19 50' Lõgit igitur G. 199. 50'. & ita in tabulis correximus & adducor, vt credam, veram esse Ptlomęi Longitudinem, quod in imagine quadrat, vt in ea videre licet.

Illud ẽt hic lectorẽ admonitũ uolo, ꝙ licet hic tãtũmõ 48. imagines posuerim, nõ tñ assentior iis, qui vltra canopũ vsq; ad polũ antarcticum nullã stellã reperiri confirmant. id. n. est & rõni, & auctoritati eorũ, qui illac nauigarunt contrariũ. Nã licet Ptolomęus 1022 stellas, ut superi⁹ distributas in imagines tantũ uiderit, & obseruauerit, nõ tñ inde sequitur, ut nõnulli confirmare uidentur, nullas in illis locis adęsse, Nã & polus illic adest, quẽ nũq̃ uidit Ptolomeus, neq; in Aegypto existens uidere potuit quisquã, aut uidere põt. Nã ut Vergilius noster p̃clare *at illum. Sub pedibus stix atra videt, manosque profundi.*

At rationi cõsentaneum est, & illic stellas adesse. nam si apud polum nostrum arcticum, de quo idem Vergilius dixit.

Hic

Hic vertex nobis semper sublimis

multæ reperiuntur stellæ, & idem in qualibet parte cœli, quæ a nobis cernitur, apparet, inde sequitur, vt cum cęlum sit eiusdem generis corpus, sit quoque in omni sua parte eiusdem conditionis. Prętereà vel stellæ cōducunt hoībus ad cōmodā habitationē, vel non, non conducere, si quis dixerit, eum iudicarem longe ab ipsa veritate alienum. Sin autem conducit meritò queri possent illi, qui in illis habitant regionibus, quod sibi negatum esset illud lumen, & illud beneficium, quod ceteris omnibus gentibus esset donatum. At quid attinet rationes quærere vbi adest auctoritas doctissimorum uirorum, qui illic stellas se uidisse confirmant. Quædam enim charta apud me est olim hic Venetijs edita anno scilicet 1530. in qua multæ adsunt stellæ prope polum antarcticum ab Andrea corsali florentino uisæ & obseruatæ dum illac ad indes nauigaret. Illas tamen hic non apposuimus, quod illarum certam Latitudinem, neque Longitudinem, neque Magnitudinem inde capere nō potuimus, in posterum tamen si quid certum de illis ex nauigationibus colligere potero, curabo ut id cum aliis stellis in lucem prodeat.

Tantam cepi uoluptatem in his cœlestibus corporibus describendis non uerbis solum, & fabulis, sed lineis, & figuris, ut facere non possim, quin in hoc quinto nostrę nauigationis portu aliquantulum conquiescam, ut hac uoluptate diuitius utar antequam quę difficiliora, & magis laboriosa sunt aggrediamur, quę ob id robustiores uires, quę in quiete renouantur postulant, hic igitur huic quinto libro finem imponamus.

∴

QVINTI LIBRI FINIS.

THEA-

THEATRI MVNDI ET TEMPORIS Liber Sextus.

IOANNE PAVLO GALLVCIO SALOENSI AVCTORE.

LIBRI SVMMA.

Traditur quomodo stellarum naturæ dignoscantur, earundem Longitudines reperiantur, et qua ratione declinationes traditur, & arcus Eclipticæ coascenders cum alicuius stellæ rectæ ascensione,& quæ via in cælo dignoscantur. & illarum obliqua ascensio, atque descensio prosequatur, & cum quo gradu Eclipticæ qualibet stella oriatur, vel occidat obliquè, & quota hora id accidat, quomodo distãtia inter duas stellas cognoscatur & quomodo octaua sphæra solida fabricetur, quæ perpetua futura sit.

DE STELLARVM NATVRIS DIGNOscendis. Caput I.

STellarum naturas ex earundem coloribus dignosci omnes periti confitentur. Diligenter enim singulorum planetarum coloribus consideratis, iisdẽ pariter in singulis stellis cognitis, quæcũque Saturni colorem referunt, eas Saturnias esse contendunt, & sic de ceteris. Stellæ igitur quæ candidum, & splendidum colorem habent, Iouis naturam habere dicuntur. Quæ vero colorem clarum fulgentem, & ad rubedinem decliuantem habent, Solis naturam præseferre existimantur. Quæ splendidissimæ sunt, & buxi colorem referunt, Venereæ habentur. Quæ candidæ sunt, sed pallentes & hebetis luminis Lunæ naturam habent. Rubræ martiales habentur, vt quæ plumbeæ Saturniæ. Si sunt splendidæ sed cinericiæ, Mercuriales sunt. Nubilosæ Lunæ, & ♂ naturam referunt, vt tenebrosæ Lunæ, & Saturni similes habentur. Hos colores si miscueris naturas quoque permiscendas existimant.

QVOMODO STELLARVM LONGITVDINES AD aliquod certum tempus inueniatur. Cap. II.

CVM octaua Sphæra ratione nonæ in præcedentia quotlibet centum annis moueatur, idque super zodiaci polis inde fit, vt stellæ fixæ non semper in eadem longitudine positæ sint, licet semper eandem seruent Latitudinem, vt omnes periti confirmant: sciendum ergo est, quòd stellarum longitudines superius inscriptæ incipiunt ab illa stella, quæ in cornu Arietis præcedit quemadmodum Nicolaus copernius obseruauit. Quod aliter se habet in Ptolomæi obseruationibus, qui ab æquinoctio verno initium sumpsit, a quo loco illa stella, quæ Copernico est longitudinis initium, vt in magna constructione videre licet, distabat cum Ptolemæus obseruabat G.6 40ᵗ. Hæc autem distantia huius stellæ quotidiana ab æquinoctio verno æquinoctio tum præcessio ab artificibus nuncupatur. Quæ cũ sit diuersa diuersis temporibus, vt lectores labore leuaremus, ex Magini tabulis desumpsimus eã partem, quę infra est, diuersis futuris temporibus accommodata. Vt igitur quolibet tempore futuro, dum scilicet tabula durat, scias stellarum veras longitudines, longitudines in superioribus tabulis inuentas collige cum præcessione æquinoctiorum tui anni, & veras stellarum longitudines habebis. Exempli gratia scire uolo veram longitudinem stellæ præcedentis in cornu Arietis anno 1588. & in fine anni. Primum video eius longitudinem in superioribus tabulis esse nullam, cum ipsa sit longitudinis initium, inquiro deinde quanta sit æquinoctiorum præcessio in sequenti tabula, quæ est G. 27.58ᵗ36ᵗⁱ. tantum igitur distat hæc stella ab æquinoctio verno. Sin autem scire volueris quantum canis distet, iunge Grad.71. quæ est eius lõgitudo in superioribus tabulis, præcessioni æquinoctiorum, & erunt G. 98.58ᵗ36ᵗⁱ. Quod faciendum est, & alijs temporibus futuris addita scilicet æquinoctiorũ præcessione illi anno in sequẽti tabula congruenti. Sin autem id scite volueris non in fine anni, sed temporibus intermediis sumpta parte proportionali ex annuo motu, qui pariter in sequẽti tabula inscriptus est. Vt exempli gratia scire volo canis longitudinem primo Iunii 1589. addita præcessione æquinoctiorum suæ longitudini in superioribus tabulis inuentę videndus est annuus motus illius anni, qui est 35ᵗⁱ per auream regulam sic institute rationem

Duodecim mensibus debentur 35^{ii}. quod debebuntur mensibus, 5.

	5
	175
Partire per	12
	14^{ii} | 7^{ii}
multiplica per	60
	420
partire per	12
fiunt	35^{iii}

Adiunge igitur hæc ad superiora sic $98.58^{i}36^{ii}$

14.35^{iii}

fiunt $98.58^{i}50^{ii}35^{iii}$.

$8.58^{i}50^{ii}35^{ii}$.

Canis igitur erit in dodecatemorii ♋. G.

Sin autem nullo pene, vel paruo cum errore hanc partem proportio nalem habere volueris quolibet mensi adde 3^{ii}. idq; ab hinc vsque ad annum 2000. post Christum Dominum & amplius. Tertia n. in hac re nullo pe ne cũ errore ommitti possunt. hæc satis de vera stellarum longitudine.

Præceſsio æquinoctiorum ad infraſcriptos annos Gregorianos poſt Chriſti Dñi Natiuitatẽ.

Anni poſt Chrm	Præceſsio æquinoctij verni				Mot° ann°
	S	P	I	II	
1588	0	27	58	36	35
1589	0	27	59	11	
1590	0	27	59	46	
1591	0	28	0	21	
1592	0	28	0	56	
1593	0	28	1	31	
1594	0	28	2	6	
1595	0	28	2	41	34
1596	0	28	3	16	35
1597	0	28	3	50	
1598	0	28	4	25	
1599	0	28	5	0	
1600	0	28	5	35	
1601	0	28	6	10	
1602	0	28	6	45	
1603	0	28	7	20	
1604	0	28	7	55	34
1605	0	28	8	29	35
1606	0	28	9	4	
1607	0	28	9	39	34
1608	0	28	10	13	35
1609	0	28	10	48	
1610	0	28	11	23	
1611	0	28	11	58	34
1612	0	28	12	32	35
1613	0	28	13	7	
1614	0	28	13	42	
1615	0	28	14	17	34
1616	0	28	14	51	35
1617	0	28	15	26	
1618	0	28	16	1	34
1619	0	28	16	35	35
1620	0	28	17	10	
1621	0	28	17	45	34
1622	0	28	18	19	35
1623	0	28	18	54	34
1624	0	28	19	28	35
1625	0	28	20	3	34

Anni poſt Chrm	Præceſsio æquinoctij verni				Mot° ann°
	S	P	I	II	
1626	0	28	20	37	35
1627	0	28	21	12	34
1628	0	28	21	46	35
1629	0	28	22	21	
1630	0	28	22	56	34
1631	0	28	23	30	35
1632	0	28	24	5	34
1633	0	28	24	39	35
1634	0	28	25	14	34
1635	0	28	25	48	35
1636	0	28	26	23	34
1637	0	28	26	57	35
1638	0	28	27	32	34
1639	0	28	28	6	35
1640	0	28	28	41	34
1641	0	28	29	15	35
1642	0	28	29	50	34
1643	0	28	30	24	35
1644	0	28	30	59	34
1645	0	28	31	33	35
1645	0	28	32	8	
1647	0	28	32	43	34
1648	0	28	33	19	35
1649	0	28	33	52	34
1650	0	28	34	26	35
1651	0	28	35	1	
1652	0	28	35	36	34
1653	0	28	36	20	35
1654	0	28	36	45	34
1655	0	28	37	19	35
1656	0	28	37	54	34
1657	0	28	38	28	35
1658	0	28	39	3	34
1659	0	28	39	37	35
1660	0	28	40	12	
1661	0	28	40	47	34
1662	0	28	41	21	35
1663	0	28	41	56	34

Anni poſt Chrm	Præceſsio æquinoctij verni				Mot° ann°
	S	P	I	II	
1664	0	28	42	30	35
1665	0	28	43	5	
1666	0	28	43	40	34
1667	0	28	44	14	35
1668	0	28	44	49	
1669	0	28	45	24	34
1670	0	28	45	58	35
1671	0	28	46	33	34
1672	0	28	47	7	35
1673	0	28	47	42	
1674	0	28	48	17	34
1675	0	28	48	51	35
1676	0	28	49	26	
1677	0	28	50	1	34
1678	0	28	50	35	35
1679	0	28	51	10	34
1680	0	28	51	44	35
1681	0	28	52	19	
1682	0	28	52	54	34
1683	0	28	53	28	35
1684	0	28	54	3	
1685	0	28	54	38	34
1686	0	28	55	12	35
1687	0	28	55	47	34
1688	0	28	56	21	35
1689	0	28	56	56	
1690	0	28	57	51	34
1691	0	28	58	5	35
1692	0	28	58	40	
1693	0	28	59	15	
1694	0	28	59	50	34
1695	0	29	0	24	
1696	0	29	0	59	
1697	0	29	1	34	
1698	0	29	2	9	34
1699	0	29	2	43	35
1700	0	29	3	58	
1701	0	29	3	53	

Præcessio equinoctiorum ad infrascriptos annos Gregorianos post Christi Dñi Nativitatē.

Anni post Chrm	Præcessio æquinoctij verni S	P	I	II	Mot. ann.
1702	0	29	4	28	
1703	0	29	5	3	34
1704	0	29	5	37	35
1705	0	29	6	12	
1706	0	29	6	47	
1707	0	29	7	22	
1708	0	29	7	57	
1709	0	29	8	32	
1710	0	29	9	7	
1711	0	29	9	42	
1712	0	29	10	17	
1713	0	29	10	52	
1714	0	29	11	27	
1715	0	29	12	7	
1716	0	29	12	37	
1717	0	29	13	12	
1718	0	29	13	47	
1719	0	29	14	22	
1720	0	29	14	57	
1721	0	29	15	32	
1722	0	29	16	7	
1723	0	29	16	42	
1724	0	29	17	17	36
1725	0	29	17	53	35
1726	0	29	18	28	
1727	0	29	19	3	
1728	0	29	19	38	
1729	0	29	20	13	35
1730	0	29	20	48	
1731	0	29	21	23	
1732	0	29	21	58	36
1733	0	29	22	34	33
1734	0	29	23	9	
1735	0	29	23	44	
1736	0	29	24	19	
1737	0	29	24	54	
1738	0	29	25	29	36
1739	0	29	26	5	35
1740	0	29	26	40	
1741	0	29	27	15	36
1742	0	29	27	51	35
1743	0	29	28	26	36
1744	0	29	29	2	35
1745	0	29	29	37	36
1746	0	29	30	13	35
1747	0	29	30	48	36
1748	0	29	31	24	35
1749	0	29	31	59	36
1750	0	29	32	35	35
1751	0	29	33	10	36
1752	0	29	33	46	
1753	0	29	34	22	35
1754	0	29	34	57	36
1755	0	29	35	33	
1756	0	29	36	9	
1757	0	29	36	45	35
1758	0	29	37	20	36
1759	0	29	37	56	
1760	0	29	38	32	
1761	0	29	39	8	35
1762	0	29	39	43	36
1763	0	29	40	19	
1764	0	29	40	55	
1765	0	29	41	31	
1766	0	29	42	7	35
1767	0	29	42	42	36
1768	0	29	43	18	
1769	0	29	43	54	
1770	0	29	44	30	
1771	0	29	45	6	
1772	0	29	45	42	
1773	0	29	46	18	
1774	0	29	46	54	
1775	0	29	47	30	
1776	0	29	48	6	
1777	0	29	48	42	37
1778	0	29	49	19	36
1779	0	29	49	55	
1780	0	29	50	31	36
1781	0	29	51	7	
1782	0	29	51	43	37
1783	0	29	52	20	
1784	0	29	52	56	
1785	0	29	53	22	37
1786	0	29	54	9	36
1787	0	29	54	45	37
1788	0	29	55	22	36
1789	0	29	55	58	37
1790	0	29	56	35	36
1791	0	29	57	11	37
1792	0	29	57	48	36
1763	0	29	58	24	37
1794	0	29	59	1	36
1795	0	29	59	37	37
1756	0	29	0	14	
1797	0	29	0	51	
1798	0	29	1	28	36
1799	0	29	2	4	37
1800	0	29	2	41	

QVA RATIONE STELLARVM DECLINATIO habeatur. Cap. III.

Abita ſtellarum longitudine reliqua perſequemur neceſſaria ad ſtellarum declinationem cognoſcendam.cum longitudine igitur ſtellæ tabulam declinationis generalem ingrediendum eſt,in cuius latere ſiniſtro ſunt gradus longitudinis, ſi nomen ſigni in fronte tabulæ repertum fuerit, in latere verò dextero, ſi nomen ſigni in calce fuerit, & numerum e regione poſitum eius gradus occurrentem (qui Arcus inſcriptus eſt) ſeorſum notabis cum denominatione ſua Septentrionali, ſi longitudinis ſtellæ ſignum fuerit Septentrionale, vel meridiana,ſi meridianum fuerit. Hic autem arcus, eſt circuli portio latitudinis per ſtellam incedentis inter æquinoctialem,& eclypticam comprehēſa.Debes etiam notare numerum multiplicandum gradui ſtellæ e regione poſitum. His ita paratis,& conſtitutis,debes arcui ſeruato latitudinem ſtellæ,cuius declinationem quęris in ſuperioribus tabulis inuentam adiungere, ſi eandem cū ipſo arcu denominationem habuerit, eritque aggregatum eius denominationis cū vtriſq;, aut alterū ex altero deme,latitudinem ſcilicet ex arcu dicto, aut arcū ex latitudine,ſi diuerſarū fuerit denominationū.Reſiduū vero erit eiuſdem denominationis, cuius erit id, a quo ſubtractio facta eſt. Hic animaduertendum eſt, quòd quoties numerus aggregatus exceſſerit 90.tum minuendus eſt ex ſemiarcu ſcilicet 180.& reliquo ex ſubductione tibi vtendum eſt. Hoc igitur aggregatum,vel reſiduum, ſi quod fuerit,erit arcus circuli Latitudinis ſtellę inter ęquatorum, & verum locum ſtellę contentus. Nam ſi nullum eſſet huiuſmodi reſiduum,quod euenit,cum ſtellæ Latitudo, & arcus circuli Latitudinis inter æquinoctialem,& eclipticam ęquales ſint, ſed diuerſarum denominationum. Tunc ſtella quidem nullam haber ab æquinoctiali declinationem, ſed in ipſo æquinoctiali eſt.Per ſinum igitur rectum huius ſic inuenti arcus multiplicabis numerum multiplicādum ſuperius ſeruatum,& a producto quinque primas figuras verſus dexteram reijciſſes, vnitate adiuncta relictis,ſi reiect: figuræ plus 50000 denotauerint. Hoc enim modo ſinum rectum declinationis ſtellæ cognoſces, cuius arcum tabula ſinuū tibi oſtendet, qui arcus erit declinatio ſtellæ quę ſita, & eandem ſortietur denominationem, quam habuit ſupradictum aggregatum, vel reſiduum. Iam igitur, vt exemplum aggrediamur, vt doctrina illuſtrior fiat. Sit nobis propoſitum inuenire canis declinationem, cuius ueram lōgitudinem ſuperius inuenimus cadere in G.8.58^{1}.30^{11}.

6.9&

69 & latitudinem G.39.10^{i}.Cum longitudine igitur tabulam declinationum generalem ingredior,& cum signum,fit in calce tabulę dextror fum reperio Gradum octauum,cui respondent e regione G.23.18^{i} arcus,& numerus multiplicandus,99844 quibus numeris adhibenda est pars proportionalis cum supersint Minuta 59^{i}. si secunda 36. pro vno minuto sumpseris, quam vt inuenies,sic tibi agẽdum est. Primum vide differentiam arcus inter 8.G.& 9.quę est 3^{i}. decrescentia & vni gradui conuenientia sic igitur ratiotinationem constitue.

Si G.1. debentur minuta 3^{i}.quot debentur minutis 59
60^{i}

3
177
partire per 60
Pars proportionalis pro 59 2^{i}|57^{ii}

Quòd per tabulã sexagenariam in fine libri positam facilius efficere poteris.Hæc si subducantur ex superiori arcu G.23.15^{i}. omissis secundis cum pauciora sint,quàm 30.quæ tunc pro uno integro sumenda essent si 30^{i} excederent. Quod fecimus de arcu,idem de numero multiplicando faciendum est. Primum scilicet inuenienda est differentia, quæ est inter gradum,8.& 9.quæ competit scilicet vni Gradui,& videndum est,quæ pars competat 59^{i},quæ G.8.adhærent hoc modo.

Si minutis,60. competat 41. quot competent minutis 59
41
59
236
241|9
Numerus multiplicandus deducendus 40|19
His deductis numerus multiplicandus est 99804

Arcui vero superiùs correcto subducto ex stellę Canis Latitudine quod diuersę denominationis sunt hoc modo.

Canis latitudo	G.39.10^{i}
Arcus	G.23.15
Arcus meridianus	G.15.55^{i}

Huius autem arcus inueniendus est sinus rectus in tabula sinuum, qui est 16454 Hic sinus multiplicandus est in superiorem numerum multiplicandum qui est

99804
16454
399216
499020
399216
598824
99804
16421 | 7 | 5016

Ab hoc numero reiicio primas quinque figuras ſed relictis additur vnitas ſi reiectæ figuræ plus 50000 denotauerint, vt in hoc exemplo e-runt cũ vnitate adiunta 16422. cuius numeri arcus eſt in tabula ſinuũ G. 15, 53¹. tanta igitur eſt Canis declinatio, & Auſtralis.

QVO PACTO STELLARVM RECTA ASCENSIO inueſtigetur. Cap. III.

ASCenſio recta, quam in hoc capite quęrimus, latè quidem patet, & multas opportunitates habet: non enim tantum valet quantum ſuum nomen ſignificare videtur, ſed multo plus Non enim ſolum docet, cum quo gradu ęquatoris ſtellæ rectum horizontem aſcendãt, ſed cum quo deſcendant, & cum quo cęli mediũ, & in obliqua Sphęra perueniat, & hoc illud eſt maximè, quod in hoc libro ſtudioſum lectorem ſcire velim, vt noctu in cœlo ſingulas ſtellas a nobis ſuperiùs deſcriptas dignoſcere poſſit. Hęc igitur omnia ſibi familiaria reddat, vt abſque labore, & moleſtia in diuinis operibus contemplandis verſetur. cum ſtudium non ſit, vbi illa cœleſtis Venus non adeſt. Omnia igitur pręcepta memoria ſępienda ſunt diligenter. Ingredere igitur tabulam generalem mediationum cęli(quam infra habebis) cum vero loco Longitudinis ſtellę, & arcum æquatoris e regione eius repertum ſeorſum ſcribe cum numero multiplicando, arcum ęquatoris voco illum, qui in tabula radix aſcenſionum inſcribitur. Hic autem arcus nihil aliud eſt, quàm ęquatoris portio inter principium Arietis, & circulum Latitudinis ſtellę comprehenſa. Deinde cum ſtellę declinatione ingredere tabulam ſœcundam, & numerum ibi repertum duc in numerum multiplicandum, quem ſeruandum dixi, & a producto primas quinque figuras verſus dexteram abijce, & reſiduus numerus ſolus, aut cum vnitate, ſi abiectę figurę plus 50000. ſignificauerint, erit ſinus rectus cuiuſdam arcus ęquatoris intercepti a circulo Latitudinis, &

circulo

circulo declinationis per verum stellæ locum transeuntibus. Quære igitur arcum eius per tabulam sinuum,& illum adde radici ascensionū, si verus locus stellæ fuerit in medietate eclipticæ descendenti,quæ scilicet ab initio cancri incipit vsque ad initium Capricorni per libram incedendo,& stella ipsa habuerit declinationem Septentrionalem, aut si stella fuerit in medietate ascendenti, quæ est ab initio Capricorni vsque ad initium Cancri per Arietem cum declinatione meridiana. Sin autem fuerit in medietate descēdenti cum declinatione meridiana,aut in medietate ascendenti cum Septentrionali declinatione,minue prædictum arcum a radice ascensionum:sic enim fiet, vt numerus ascensionis rectæ computatus sit in æquatore ab Arietis initio.

Quam cōputandi rationem vt ante oculos habeas in hāc tabulā digessi.

Stella est aut in medietate.
- Ascēdente cum lat.
  - Boreale minue de radice ascensionis
  - Australi — Adde radici ascensionis.
- Descendente cum lati.
  - Boreali — Adde radici ascensionis.
  - Australi,minue de radice ascensionis

Quod si quando acciderit, vt subtractio fieri nequeat adiungendus est integer circulus 360 graduum dictæ Ascensionum radici, vt ab aggregato subtractio fiat. Ad hæc si stella nullam habuerit declinationē tradix ascensionum erit stellæ recta ascensio. Illud demum animaduertendum est,quòd cum quilibet sinus rectus minor sinu quadrātis duos habeat arcus,vnum scilicet minorem quadrante, alterum autem maiorem eo,tunc quidem accipiendus est arcus minor quadrante, quando arcus circuli Latitudinis per stellam transeuntis, qui inter æquatorem & verum locum stellæ comprehēditur,minor quadrante circuli existit. Tunc autē maior dum ille quadrantem superabit. Vt igitur hæc doctrina facilior fiat illustretur exemplo.& eadem stella Canis repetatur. Quā esse superiùs diximus in G.6.38ʹ.55 cum hoc igitur gradu ingredior tabulam cœli mediationum generalem,& inuenio ei respondere pro radice

Fff

dice ascensionum G. 98. 15ⁱ. idque cum duplici introitu, & numerus multiplicandus pariter cũ duplici introitu est 3741. huius stellæ declinatio meridiana est G. 15. 53ⁱ. quibus duplici introitu per tabellam secundam inuenio multiplicatorem 28454. quem numerum duco in superiorem multiplicandum hoc modo

Multiplicator	28454
Multiplicandus	3741
	28454
	113816
	199178
	85362
productus	1064|46414

Ex producto numero reijcio primas quinque figuras dextrorsũ, nõ addita tamẽ vnitate, quòd numerus reiectus nõ significat plus 50000. Relicti igitur numeri arcus est G. 1. 1ⁱ. quem si minuis de radice ascẽsionum, reliquum est G. 97. 14ⁱ. tanta igitur est canis recta ascensio.

QVA RATIONE PERSCVTARI POSSIMVS ARcum eclipticæ cum alicuius stellæ ascensione recta coascendentem. Cap. IIII.

Cognita alicuius stellæ recta ascensione, debes cum ea ingredi tabulam ascensionum rectarum, & ex directo eius in frõte quidem signum, & in latere sinistro numerum graduum eiusdem signi habebis: sin autem non habebis in tabula præcise rectam ascensionem ingrediendum est duplici introitu ita inquirẽda proportionalis pars, vt sæpius diximus, idem canis sit in exemplum, cuius recta ascensio est G. 97. 14. cum hoc numero ingredior tabulam ascensionum rectarum, & numerum proximum minorem accipio, qui est G. 96. 33. qui ostendit in fronte ♋. & in latere G. 6. quæ scribendarũ sunt seorsũ, & duplici introitu peragendũ est, & duplex differẽtia inuenienda est: altera est huius numeri ad sequentem numerum, quæ differentia competit vni gradui, altera est pariter eiusdem numeri ad ascensionem rectam stellæ, prima igitur differentia, vt in tabula patet est G. 1. 5ⁱ. secunda est 41. hoc igitur modo ratio constituatur.

Si G. 1. 5ⁱ. debentur G. 1. quot debebuntur 41ⁱ

65	60	65
	41	59
	60	045
	240	2450
	2460	655 37
		6

Hæc

Hæc autem minuta, cum numerus augeatur, addenda sunt gradibus respondentibus numero proximo minori nostræ rectæ ascensioni, qui sunt G. 69 & his additis G. 6. 38. secunda, sint plura, quàm 30. Hic igitur est ille eclipticæ punctus, qui cum stella cane ascendit, & descendit in recta Sphæra, & in obliqua ad cœli medium preuenit, & docet, quæ pars eclipticæ cum illa stella ascendat, si ab ariete numeraueris quæ est G. 96. 38. Hæc omnia cognita esse debet, vt noctu stellas omnes digno scere possis. Quod infra docti sumus.

QVA RATIONE IN COELO STELLAE DIGNOSCI possint. Cap. V.

MVltis quidem rationibus id fieri potest, sed vna contenti erimus, quæ singulis noctibus, & per totam noctem nobis vsui esse potest. Quæ vt tibi nota sit quatuor tibi in promptu esse debent. Prima est tui loci poli eleuatio, 2. quibus noctib9 illa stella, quam dignoscere cupis, supra tuum horizontem appareat: tertium quot gradus supra horizontem ascendere possit: quartum quota noctis hora ad maiorem altitudinem peruenerit. quæ omnia tibi perdiscenda sunt. Poli igitur eleuationem tui loci si ignoras facile disces ex catalogo ciuitatum, quem in tertio libro posuimus, vbi traditur quando Sol oritur. Nam in illo si non erit tua ciuitas aderit aliqua vicina, cum qua eandem poli altitudinem habebit. secundo loco tibi inquirendum est, quibus noctibus tua stella ad maiorem suam altitudinem peruenire possit. quod multis quidem modis fieri potest: sed cum hic facilitatem quæramus, hanc vnam tradемus: inquire in tertio libro figuram primam, & vide quo zodiaci loco sit Sol eo tempore, cum aliquam stellam dignoscere cupis. cum illo deinde gradu ingredere, secundam figurã eiusdẽ libri & minorem rotulam, vbi zodiacus est, & super illũ gradum pone lineam fiduciæ, & fac descendere Solem, vel locum Solis sub horizontem dextrorsum vbi scilicet est occidens, & euolue paucatim vsque ad Orientem, vel lineam Horizõtis, si dum euolueris videbis ad lineam meridianam peruenire illum eclipticæ gradum, cum quo tuam stellam coascẽdere cognoueris superiùs illa nocte te posse dignoscere illam stellam contendere poteris, & si firmaueris rotulam cum locus stellæ ad lineam meridianam peruenerit, & accommodaueris rotulas omnes ad tuum diem, vt in superiori libro docuimus, linea fiduciæ horam tibi indicabit, qua id facile obseruare poteris: id autem aliquo

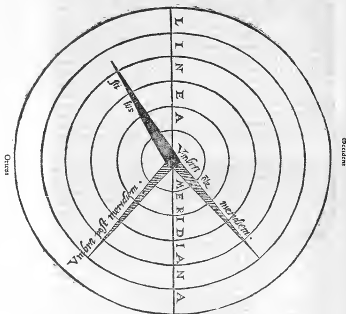
exemplo fiat notius. Scire volo die, 3. Septẽbris 1587. quo die hæc scribebam num sequenti nocte visurus sim Canem stellam in sua maiori altitudine, hoc est quando ad lineam meridianam peruenit: primum in prima rotula tertii libri video Solem esse in gradu 12. ♍ super eum gradum in secunda figura colloco lineam fiduciæ, & euoluo rotulam zodiaci quoad septimus gradus ♋ cadat super lineam meridianam super horizontem, & tunc cum locus Solis sit supra horizontem, fit, vt illa stella eo tempore minime cerni possit. si scire volueris quota hora ad illum locum perueniat accommodatis rotulis, vt toties dictum est in circulo horarum linea fiduciæ tibi ostendit H. 12. cum dimidia pene: sin autẽ scire volueris quo tempore, vel quibus noctibus id facere poteris, facito vt locus stellæ cadat super lineam meridianam, quæ inscripta est, 10. (ut in superiori libro dictum est) & zodiaco firmato super rotulam mobilẽ maiusculam vide, quæ pars zodiaci sub horizontem sit, dum sol versabitur in illa zodiaci parte, illam stellam sub meridiana linea noctu cernere poteris, vt in nostro exemplo Canis, quæ in G. 7. ♋. est, qui locus positus super lineam meridianam facit, vt ascendat G. 7. ♎, & descendat G. 7. ♈. dum igitur Sol erit a grad. 7. ♎. absque ad G. 7. ♈. per Capricornum & sol erit sub horixonte Canem stellam sub linea meridiana videre poteris. Qua verò noctis hora facile ex dictis colligere poteris, & in sequentibus dictui iscimus. Quod de cane diximus de ceteris quoque stellis dictum sit. Tertium quod proposuimus fuit, quot gradus supra Horizontem stella possit ascendere, quam dignoscere cupis, cognita loci tui altitudine poli ex 90 eam subducito, & reliquum dicitur complementum altitudinis poli, quod tibi indicat altitudinem æquatoris supra horizontem, quæ tanta est (vt in sphæra traditur) quanta est poli complementum: igitur si huic cõplemento stellæ declinationem adiunxeris cum stella est borealis hoc aggregatum tibi dabit illius stellæ supra horizontem maiorem altitudinem. Sin erit stella meridiana declinatio stellæ subducito ex complemento poli, & idem efficies. Quo in loco tamen animaduertendum est, quòd quando stella est Borealis, & aggregatum ex eius declinatione, & poli complemento excedit G. 90. tunc opus est, vt aggregatum subducas ex 180. & reliquum erit stellæ maior altitudo supra horizontem sed cum stellam videre cupis, opus est, vt boream versus respicias, vt infra docebimus. Hic igitur Venetii cũ Poli eleuatio sit G. 45. eius complementum erit quoque G. 45. Canis stellæ declinationem diximus superius esse G. 15. 53^{i}. & esse australem: Hác igitur declinationem subducas oportet ex Poli altitudinis complemento, & erit reliquum G. 29. 7^{i}. tantum igitur supra nostrum horizontem

stella

Animaduertas etiam, quod de medio instrumenti pendeat necesse est filum cum aliquo pondere, vt instrumentum ita collocetur, vt in nullam partem declinet. Praeterea sciendum est, quod pes instrumenti debet esse ita altus, vt oculos subponere possis. licet in hac descriptione breuis sit, cum charta maiorem figuram capere nõ possit, instrumento ita parato parandus est & locus, in quo sine ullo impedimento vti possis. reperiatur scilicet aliquis locus altus. ex quo facile & ad meridiem, & ad Septentrionem prospicias totam lineam meridianam, quæ supra nostrũ horizontẽ est. & ita sit accommodatus, vt ab instrumento mõ te vertas in Austrum, modo ab eodem instrumento in boream. Nam stellarum partem in illa, & partem in hac regione cernes. Præterea in eodem loco ubi instrumentum collocaturus sis, linea meridiana constituenda est, super qua debes ita collocare tuum instrumẽtũ, vt latera instrumenti super lineam cadant, sic .n. fiet, vt cum respexeris per foramina singula, tam si eam depresseris, quàm si eleuaueris, semper lineam meridianam prospicias, & si feceris, vt lineam fiduciæ cadat super lineã C.D. effeceris, vt prospicis per foramina in cœlo tui capitis zenith cernas. Vt autem lineam meridianam ibi constituas, vbi instrumentum collocaturus es, debes circinc quatuor, aut sex lineas circũducere, in cuius centro ponatur stylus, quem Gnomona Græci dicunt, & ita collocandus est, vt ad nullam partem declinet, sed super centro cuspis styli perpẽdiculariter cadat. His ita cõstitutis debes animaduertere per horam, aut per duas horas ante meridiem, quam lineam cupis umbræ styli tangat, & si nulla, expecta donec aliquam lineam hoc modo tangat, & vbi eam tangit ibi punctum effice, uel linea lineam diuide, vt in sequenti figura cernitur. Deinde iterum expecta, quoad vmbra eiusdem styli eandem lineam circularem, & eodem modo tangat, & ibi aliud signum effice, postea illam circuli partem, quæ inter vtraque puncta est in duas ęquas partes diuidas oportet, postremum ab illa diuisione, ad stylum, vel centrum circulorum ducito lineam rectam, quę linea meridiana dicitur, quòd ab vtraque parte lineam meridianã respicit. Aliis quoque rationibus id fieri potest sed hanc docuisse satis sit.

EXEM-

EXEMPLVM LINEAE MERIDIANAE.

A sagitta volante in die, a negocio perambulante in tenebris ab incursu, & demonio meridiano. Psal. 90.

Super

Super hanc igitur lineam debes tuum instrumentum(vt supra dictũ est)collocare,& tuæ stellæ altitudo meridiana inuenta fac, vt linea fiduciæ,quæ in regula est cadat super illum gradum in instrumento ita, vt respicias in meridiem,si non amplius,quam 90.Gradus stellæ declinati uis,& poli complemẽtum aggregatum fuerit vel in boream, si amplius quam 90. Gradus erit,& utraque perforamina prospiciens in cęlo stellam optatam cernes,& hæc ratio vbiq; terrarum , est accommodata sed animaduertas,vt id fiat eo tempore,quo illa stella,quam videre desiderat,ibi esse possit,& superiùs dictum est.Alijs vero temporibus , vel ante vel post lineã meridianã erit stella,& quo magis ab illo tẽpore certo,tẽp⁹ distabat,quo illã videre tẽtaueris,eò magis alinea meridiana distabit.

QVOMODO OBLIQVAM STELLARVM ASCENsionem & descensionem proscurtemur. Cap. VI.

CVM dictum sit superiùs Aetii auctoritate, & aliorum,quòd nonnullarum stellarum vel ortus,vel occasus maximum aeris perturbationem excitet,ob id corpora cum sanorum, tũ ęgrotorum male afficiat; operę prętium esse duxi,si quomodo stellarum ortus , & occasus inuestigentur tradidero , & primum de ortu.Ad quam rem maxime conducit tabula differentialium ascensionalium,quam infra adscriptàm habes,& eisdem regionibus seruit , quibus & tabulæ,quas in superioribus libris posuimus illis scilicet,qua' um poli eleuatio est G.35.38.41.45.48.50 & intermedijs etiam si partem proportionalem adhibueris.Animaduertas ramen oportet , quod illa tabulam illis tantumodo stellis seruit,quæ non plus,quàm G. 55. ab æquatore distãt cum iis poli eleuationibus nonnulla sit stella , quæ occidat,aut oriatur cum amplius, quàm 55. Gradus distant , qui tamen ut aliarum stellarum ortum, & occasum , scire volueris , quæ oriri , & occidere possunt in aliis scilicet. Poli eleuationibus habebis hic rationem,qua id facile possis. Tabulam igitur prius differentialium ascẽsionalium cognoscas oportet.Quæ in fronte gerit numerum graduum eleuationis poli,quibus seruit in latere sinistro grad⁹ declinationis stellarũ in area differentias ascensionũ.In fronte igitur poli eleuatiouẽ inuenias,in sinistro latere stellæ declinationẽ siue borealis , siue australis sit,& in angulo cõi, quod inueneris erit differentia stellæ propositæ , quam demas ex ascensione recta stellæ,si stella fuerit borealis,aut eidem adiũgas, si fuerit australis,sic fit,vt illud aggregatũ, vel hoc residuũ obliquã ꝓpositæ stellæ ascẽsionẽ tibi demonstret,vt hoc exẽplo patet. Scire

Ggg volo

volo Venetiis Canis obliquã aſcẽſionẽ.cuius declinatio eſt(vt ſuperius diximus)gradus 15.53ⁱ. in fronte inuenio loci eleuationem poli 45.in latere ingredior primũ cum gradibus,15.deinde cum minuta 53. ideſt cum proportionali parte,qui duo introit⁹ mihi dant G.16.32ⁱ.cum autem hæc ſtella ſit auſtralis hæc differentia adiungenda eſt illius rectæ aſcenſioni,quæ eſt(vt ſuperius docuimus)G.98.15ⁱ.& his G.16.32ⁱ.additis fiunt G.115.48ⁱ.tanta igitur eſt huius ſtellæ hic Venetiis,& hoc tẽpore obliqua aſcenſio.Sin autem eiuſdem ſtellæ obliquam deſcenſionẽ tibi cõpertam eſſe volueris,habita eius differentia aſcenſionalis(vt paulo ante docuimus,contraria ratione tibi agendum eſt,ac in illius obliqua aſcẽſio docuimus.Nam ſi ſtella borealis eſt differẽtia,aſcenſionalis illius ſtellæ aſcenſioni rectæ addenda eſt,ſi meridionalis auferenda. Igitur ex recta Canis aſcẽſione,quæ eſt G.99.15. ſi abſtuleris G.16.32ⁱ. eiuſdem differentię aſcenſionalis reliquum erit G.81.43ⁱ. tantus igitur eſt Canis obliqu⁹ occaſus.Sin autem ſtellarum ortum,vel occaſum ſcire deſideras,in aliis locis,quorum hic tabulam non habes differentiarum aſcenſionalium,ſic agendum eſt.Ingredere tabulam fœcundam cum eleuatione poli ſupra horizontem datum,& numerum e regione poſitũ ſeruabis,ſimili modo tibi ingrediendum eſt eandem tabellam cum ſtellæ declinatione,tam ſi borealis,quàm ſi auſtralis eſt,& horum numerorum alter alterum multiplicet,ſi productum per ſex extendatur,reiectiſque primis ſex figuris verſus dexteram,vnitate relictis iungendo ſi reiectæ plus 500000. denotauerint relinquetur ſinus rectus differentiæ aſcenſionum ſtellæ propoſitæ, cuius ſinus arcum docebit tabula ſinuũ maximum habens 60000.particularum,vt hic noſter eſt.Hac differẽtia cognita vtere vt ſuperius monuimus. Sin autem habueris ſinuum tabulam,cuius totus ſin⁹ ſit 100000. ſi ex multiplicatis numeris poli,& ſtellæ declinationis abiieceris quinque primas figuras verſus dextram,vnitate relictis adiuncta,ſi abiectæ plus,quàm 50000. ſignificauerint,& reliqui ſinus recti arcum ex dicta tabula elicies, hic erit differentia aſcenſionum,qua tibi vtendum erit.Sed antequam hanc rem illuſtremus exẽplis,operæ pręcium illud monuiſſe cẽſeo,quod antequam alicuius ſtellæ vel ortum,vel occaſum obliquum inquiras,quæ ſtellæ prius vel ortu, vel occaſu afficiantur tibi inquirendum eſt.Cuius rei illa perpetua regula ſit:quòd quæ ſtellæ maiorem habent declinationem, quàm poli complementum eſt, ſi boreales ſunt iis, qui ab æquatore ad polum arcticũ habitant,nunquam occidunt,ſin autem ſunt auſtrales nunquam oriuntur.Iis verò,qui inter æquatorem,& polum antarcticum verſantur contrario modo ſe habent.Nam quæ ſtellæ auſtrales ſunt, & maiorem declinatio-

nationem habent, quàm poli complementum, eæ nunquàm occidunt, quæ verò sunt boreales nunquam oriuntur. His cognitis, vt res fiet illustrior, aggrediamur exempla: Scire volo Venetijs obliquam ascensionẽ lucentis Stellæ in corona Ariadnæ, quę illius imaginis prima est: pirmũ eius declinationem per superiores regulas video esse G. 28. 23ⁱ. cuius declinatio cum sit minor, quàm poli complemẽtum, quod Venetiis est G. 45. eã ortũ & occasum pati cognosco. Ingredior tabulam fœcũdam cũ gradibus poli, q̃ sunt 45. & numerus e regione positus est. 100000. ingredior deinde cũ declinatione stellæ duplici introitu, q̃d grad⁹ nõ sint ĩtegri, & ĩuenio 53614. Qui multiplicatus p̃ 100000. cõficit 5361400000. hũc aũt numerũ multiplico p̃ sex reddit hũc 32168400000. abiectis aũt primis sex figuris reliquũ est 32168. q̃ sin⁹ est differẽtię ascẽsionũ, cuius arcus est G. 32. 25ⁱ. qua differẽtia vtere, vt superiùs dictũ est.

CVM QVO GRADV ECLIPTICAE QVAELIBET Stella oriatur, vel occidat obliquẽ, & quota hora. Cap. V I.

Superioribus cognitis non erit, hoc difficile cognitu. Nam si cum ascensione obliqua tabulam obliquarum ascensionum ingressus fueris, in fronte tabulæ habebis signum, in parte sinistra Gradus signi, cũ quo oritur, Eodem modo elicies punctum eclipticæ, cum quo occidit si prius didiceris, quantus arcus eclipticę descensioni eius obliquę tribuatur, quæ omnia licet per se satis nota sint, vt tamen notiora fiant aliquod addatur exemplum. Scire uolo cum quo gradu eclipticę hic Venetijs oriatur Canis, cuius obliqua ascẽsio est Grad. 114 47ⁱ. eius enim recta ascensio est Grad. 98: 15. differentia ascensionalis est G. 16. 32ⁱ. quæ aggregata conficiunt G. 114. 47. vt in superiori capite dictum est. Cum hoc igitur numero graduum ingredior tabulam obliquæ ascensionis ad latitudinem Venetiarum Grad. 45. idque in area inquiro, & mihi ostendunt G. 6. ♌. & aliquantulo plus. Sin aũt scire volueris cũ quo gradu eclipticæ occidat, priùs inquire obliq̃ ascensionẽ, q̃d fit (vt dictũ est) si cõtraria rõne differẽtia ascẽsionali vsus fueris, deme igitur eã de recta ascẽsiõe residuũ erit G. 82. 15. cũ his ĩgredere eãdẽ tabulã, & habebis G. 13. ♒. cũ hoc igitur gradu canis occidit. Sin aũt scire volueris, quota hora eadẽ stella oriatur, vel occidat vtere figura secunda tertii libri, vt eo loco docuimus, & habebis, q̃d quæris q̃d maxime cõducet ẽt ad cognoscẽdas stellas in cœlo. Nã si respexeris ad ortum ea hora, qua illa stella oritur, & habebis ante oculos imaginem illam in qua illa collocata est ut illius situm inter alias habeas facile illam agnosces quod, & de occasu dictum sit.

QVA RATIONE SCIRE POSSIMVS QVOT GRAdus, & milliaria inter duas stellas intersint. Cap. VII.

Quæcunque in primo libro docuimus ad metiendas omnes distantias locorum, ea omnia in hunc locum rectè trãsferri possunt præter illam tabulam, & rationem, quæ distantiarũ milliaria indicant. In octaua enim Sphæra vnus gradus longe plura milliaria continet, quàm in terris, ob id ad hanc rem noua tabula condenda esset. Sed primum graduum doctrinam explicemus. Et primum per tabulam conuersionum graduum extra æquinoctialem in gradus æquatoris. Quæ tamen opus non est in iis stellis, quæ Latitudine tantum differunt. Satis enim est si sunt in eadem parte cœli austrina, vel borea, minorem Latitudinem de maiori subducere, & reliquum erit propositarum stellarum distãtia. Sin autem altera erit austrina, altera borea, vtriusque stellæ Latitudinem simul iunge, & earum distantia tibi nota erit. Cum vero differunt Longitudine tantum, vel Longitudine, & latitudine, sic negocium peragendum est, vt hic exemplis patet. Scire volo distantiam inter illam stellam, quæ in extrema cauda Vrsæ minoris ẽ, & illam, quæ est in extrema cauda maioris Vrsæ. Prima habet Longitũdinem Grad. 143.10. prima est ad Lati. Grad. 66. secunda Grad. 54. subducito minores numeros de maioribus vt infra, habebis Longitudinũ, & Latitudinum differentias.

Maioris Vrsæ Longitudo	Grad. 143.10.	Minoris Vrsæ Latitudo	Grad. 66.0.
Minoris Vrsæ Longitudo	Grad. 53.30.	Maioris Vrsæ Latitudo	Grad. 54.0.
Diff. Longitudinis	Grad. 89.40.	Diff. Latitudinis	Grad. 12.0.

His ita constitutis, quot gradus æquatoris contineat Longitudinis differentia tam in parallelo stellæ Vrsę minoris, quàm Vrsę maioris uidendum est, & primum de hac, quod sit hoc modo: cum Latitudine huius stellę ingredere tabulam conuersionum graduum extra ęquinoctialem in gradus ęquatoris, quæ est in Cap. 8. lib. primi, & vide quot minuta, & secunda respondent vni gradui, & illa multiplica cum differentia Longitudinis, & habebis quot gradus ęquatoris illa distãntia in eo parallelo contineat. Cum Latitudine igitur stellæ Vrsę maioris propositæ ingredere illam tabulam, & uidebis ei respondere Min. 35. 16^a.
Sic igitur fiat multiplicatio.

Diff.

Diff. Longitud. scrupula unius Grad.

P	I	II	III
89	40		
	35	16	
		10	40
	7	28	
	16	0	
	23	20	
16	55		
35	0		
62	41	58	40

Tot igitur gradus ęquatoris differentia longitudinum in hoc parallelo cōtinet. Quod ipsum & in parallelo stellę polaris faciendū est: ingredere igitur eandem tabulam cum Latitudine illius stellæ, quæ est G. 66. & videbis respondere vni gradui. M. 24. 24^{ii}. hęc multiplica cum differētia Longitudinis, & productum tibi dabit Gradus distantiæ Longitudinum in parallelo stellæ polaris, sic igitur agas.

	P	I	II	III
Differentia Longit.	89	40		
Scrup. responden-tia Grad. 1.		24	24	
			16	0
		11	12	
		24	0	
		16		
	11	12		
	24			
Omnium summa.	36	3	28	0

Et hæc est distantia differentiæ Longitudinum in parallelo stellæ polaris, quam si subduxeris ex superiori, & huius differentiæ semissem addideris ad minorem differentiam, vel a maiori subduxeris habebis hoc latus longitudinis æquatum,

G. 62. 41^{i}. 58^{ii}. 40^{iii}.
G. 35. 3. 28. 0

Differentia Longitudinum — G 26. 38. 30. 40.
Semissis huius diff. — G. 13. 19. 15. 20.

G. 62. 41^{i}. 58^{ii}. 40^{iii}.
G. 13. 19^{i}. 15^{ii}. 20^{iii}.
G. 49. 22. 43. 20.

G. 36. 3^{i}. 28^{ii}. 0^{iii}.
G. 13. 22^{i}. 15^{ii}. 20^{iii}.
G. 49. 22^{i}. 43^{ii}. 20^{iii}.

Hoc

Hoc est latus, æquatum duplici ratione inuentum, vt licet videre, quod Grad. 49. $\frac{1}{2}$ Paulo minus.

Cuius quadratum erit illud	49 $\frac{1}{2}$
	49 $\frac{1}{2}$
	441
	1964 $\frac{1}{2}$
	24 $\frac{1}{2}$
	2
Quadratum lateris æquati	2456.

In huiusmodi .n. rationibus scrupula negligenda sunt. Iam tibi inueniendum est quadratum differentiæ Longitudinis, quæ est G. 12

	12
His additis cum superioribus conficiunt quadratum	144

Quadratum Longitudinis	2456
Quadratum Latitudinis	144
Quadratum dimentientis	2600

	*
	2 6 0 0
Dimentientis radix	5 0
	1 0

Quinquaginta igitur gradus intersunt inter stellas, quæ in extremitatibus caudarum utriusque Vrsæ collocatę sunt. Illud idem per tabulas si nuum efficere poteris, ut in primo libro docuimus. Sin autem tibi libueris scire quot miliaria Italica constituant hoc modo tibi peragendum est. Diximus in primo libro, quod inter terram & concauum octauæ sphæræ intersunt mialliaria 72412414. hunc numernm si duplaueris habebis diametrum octauæ Sphæræ qui est 144824828. Hic autem numerus habet eam rationem, ut in primo libro dictum est, cum eius peripheria, quam habet 7. ad 22. igitur sic rationem distribuere debes.

Si 7. debetur 22. quid debebitur.	144824828
	22
	289649656
	28964[illegible]9656
Tot milliaria est octauæ Sphæræ peripheria	3186146216

Hunc autem numerum si duxeris in gradus 360 habebis quod milliaria uni gradui competant: quod fiat hoc modo.

0
0+0
363 000
+φ802245
3+85+462+6 | 8850406
360φ0φφ000
3566666
33333

Milliaria respondentia uni gradu in octaua Sphæra.

Cum autem stella unius Vrsæ in extremo caudæ distat a stella, quæ in extremo caudæ alterius Vrsæ est G. 50 ut superius docuimus hūc numerum in illum ducito,& eris uoti campos hoc modo 8850406

50

Tot igitur milliaria distant stellæ propositæ 442420300

Hęc hactenus cum ex ijs possit studiosus facile multa alia perse colligere,quibus ratione legendi huius mirabilis Dei libri discese possit.

Cum autem ad has rationes maxime conducat tabula sexagenaria, ob id eam in fine libri habebis,sed cum sit necesse scire,quæ ex multiplicatione proueniunt id ex sequenti tabella facile colliges.Nam si in fronte tabulæ alteram speciem inueneris,ut puta,quam multiplicare uis, & multiplicantem in latere angulus communis ostendet emergentem ex multiplicatione speciem,ut si multiplicaueris gradum cum gradu proueniet gradus,si grad. cum minutis , minuta , 51. minuta cum secundis dant tertia,& ita deinceps,ut in tabula cernitur.

	G	I	II	III	IIII	V
G	G	I	II	III	IIII	V
I	I	II	III	IIII	IIIII	VI
II	III	IIII	V	VI	VII	VIII
III	IIII	V	VI	VII	VIII	VIIII
IIII	V	VI	VII	VIII	VIIII	X
V	VI	VII	VIII	IX	X	XI

Si pro parte proportionali inuenienda vsus eris eadem tabula sexagenaria negocium in computis erit facilius,quod fit si diferentiarum altera inuenetis in fronte,altera in latere , communis angulus tibi dabit, quod quęris .

DE

DE SPHAERA SOLIDA FABRICANDA, QVAE perpetua futura sit.quæ scilicet trepidationis motum, & nonæ sphæræ habeat. Cap. VIII.

MVlti globi hactenus a peritissimis hoībus cōscripti sunt.in qui bus 1022.stellas cū suis imaginibus suis locis collocarūt. sed cū octaua Sphæra tū motu nonæ,tū suo proprio motu ppe tuò in lōgitudinē, & in Latitudinē moueatur,vt eodē loco nūq; cōsistāt,mihi videtur vtilissimū esse ad operis ppetuitatē globū describere,qui perpetuus futurus sit.hoc mō.Primū stellæ suo loco collocētur facta octaua Sphæra prius,descriptis scilicet octo lineis Sphęrę in aliquo globo,æquatore,duobus coluris,duobus troplicis, duobus circulis polarib⁹ cū zodiaco,sed stella,q̄ pcedit in cornu Arietis statuatur in ęquatore,vbi secatur coluro ęquinoctiorū,& sit initiū Arietis ī Sphęra.Reliquæ vero suū situ habeāt ad hāc,vt in tabulis describūtur. adsint ēt imagines, vel pontius imaginū quędā simplex descriptio sine lineis quæ adubrationes significēt,ne stellæ cōfundātur.Globulo ita statuto, & perfecto alia Sphæra fabricāda est super hoc globulo, ex laminibus, vel ęris,vel ferri, vel alia hmōi materia,quę ita hęreat huic globo,vt intus globus moueatur,sed non facile,ne loco cedat,cum non uis,& hæc conuersio fiat super polis zodiaci,qui(vt dictum est) sub circulis polaribus est,si globū euolueris in pręcedentia quot annis tantum, quantū est hic motus præcessionis ęquinoctiorum,globulo prius constituto ad annum,qui elabitur,habebis octauam Sphæram,quę oīum stellarū sitū illius anni,& cęterorū deinceps tibi ostēdet. Sin aūt, & motū trepidationes ei volueris addere,non erit difficile,si in eiusdē Spheræ polis addideris circulos duos,ut in Theorica octauę Sphęrę tradit Copernicus. Qđ nos breui fortasse Deo auxiliāte,si dabitur otium,& vires factūri sumus.Si huic globo ita addideris meridianū,& Horizontē, vt ostēdit secūda figura primi libri,quę super polis mūdi euoluatur, habebis octauā sphæra meo iudicio perfectissimum,qua vel in directionib⁹ uti poteris. si diligenter fuerit perfecta,quę si fieret ex ęre qualē vidimus, sed nōdū perfectā apud clarissimū virū Iacobū Contarenū omniū bonarū artiū peritissimū. Maiorē tū vellē ego nostrā octauam Sphærā,vt circuli mot⁹ trepidationis fieri possent.Nihil habebis lector qđ in hac re desideres. Mō sit verū illđ,qđ de motu trepidationis tradit Copnicus qđ ego ual de neq; aio,neq;nego,multis đ causis,quas hic adducere nō est necesse. Hoc q cqd ī hāc sniam altigeri etsi rē pfectè nō explicat,satis tū ē,qđ ad hāc rē studiosos excitet,& q valēt īgēio,erudiet ad hoc op⁹fabricādū.

TABV-

Tabula declinationum generalis

	♈ ♎ Arcus		Numerus multiplic.	♉ ♏ Arcus		Numerus multiplic.	♊ ♐ Arcus		Numerus multiplic.	
G.	G.	M.		G.	M.		G.	M.		
0	0	0	91707	12	16	93848	20	38	97991	30
1	0	26	91710	12	37	93977	20	40	98112	29
2	0	52	91718	12	58	94108	21	0	98232	28
3	1	18	91730	13	19	94242	21	11	98347	27
4	1	44	91747	13	40	94378	21	21	98460	26
5	2	10	91770	14	0	94516	21	31	98570	25
6	2	26	91798	14	20	94655	21	40	98676	24
7	3	2	91831	14	40	94765	21	49	98778	23
8	3	28	91869	14	59	94936	21	58	98878	22
9	3	53	91912	15	18	95077	22	6	98973	21
10	4	19	91960	15	37	95219	22	14	99066	20
11	4	45	92014	15	55	95362	22	29	99153	19
12	5	10	92073	16	13	95505	22	28	99237	18
13	5	35	92138	16	31	95649	22	35	99317	17
14	6	0	92209	16	48	95794	22	41	99393	16
15	6	25	92283	17	5	95940	22	47	99465	15
16	6	50	92361	17	22	96085	22	52	99532	14
17	7	15	92443	17	38	96230	22	57	99595	13
18	7	39	92528	17	54	96374	23	2	99654	12
19	8	3	92617	18	10	96517	23	7	99708	11
20	8	27	92710	18	25	96659	23	11	99758	10
21	8	51	92808	18	40	96800	23	15	99803	9
22	9	15	92910	18	55	96940	23	18	99844	8
23	9	39	93017	19	9	97080	23	21	99881	7
24	10	2	93227	19	23	97217	23	23	99913	6
25	10	25	93239	19	36	97351	23	25	99940	5
26	10	48	93355	19	49	97482	23	27	99962	4
27	11	10	93474	20	2	97612	23	28	99978	43
28	11	32	93596	20	14	97741	23	29	99990	32
29	11	54	93721	20	26	97867	23	30	99997	21
30	12	16	93848	20	38	97991	23	30	100000	0
	♓ ♍			♌ ♒			♋ ♑			

Tabula fœcunda.

G.	Numerus	G.	Numerus	G.	Numerus
0	00000	31	60086	61	180402
1	1745	32	62486	62	188075
2	3492	33	64940	63	196263
3	5240	34	67452	64	205054
4	6992	35	70022	65	214450
5	8748	36	72654	66	224607
6	10511	37	75356	67	235583
7	12278	38	77129	68	247513
8	14053	39	80978	69	260511
9	15838	40	83909	70	274553
10	17633	41	86929	71	290422
11	19439	42	90040	72	307767
12	21256	43	93254	73	327088
13	23087	44	96571	74	348748
14	24932	45	100000	75	373211
15	26794	46	103551	76	401089
16	28674	47	107236	77	433148
17	30573	48	111062	78	470453
18	32492	49	115037	79	514438
19	34433	50	119177	80	567118
20	36396	51	123491	81	631377
21	38387	52	127994	82	711569
22	40403	53	132704	83	814456
23	42448	54	137639	84	951387
24	44522	55	142813	85	1143131
25	46631	56	148253	86	1450203
26	48772	57	153987	87	1908217
27	50953	58	160035	88	2863563
28	53170	59	166429	89	5729796
29	55432	60	173207	90	Infinitum
30	57734				

Tabula generalis cœli mediationum.

	♈			♉			♊		
	Radix Ascenſ.		Numerus multiplic.	Radix Ascenſ.		Numerus multiplic.	Radix Ascenſ.		Mumerus multiplic.
	G.	M.		G.	M.		G.	M.	
0	0	0	26089	33	11	22077	62	6	12209
1	1	6	26084	33	14	21822	63	3	11823
2	2	11	26069	34	16	21560	64	0	11434
3	3	16	26046	35	18	21292	64	57	11044
4	4	22	26013	36	20	21017	65	54	10652
5	5	27	25971	37	22	20734	66	51	10258
6	6	32	25919	38	23	20447	67	47	9863
7	7	38	25857	39	25	20155	68	44	9465
8	8	43	25787	40	26	19858	69	40	9065
9	9	48	25708	41	27	19554	70	36	9664
10	10	52	25619	42	28	19245	71	33	8260
11	11	58	25522	43	28	18931	72	29	7854
12	13	3	25415	44	28	18613	73	25	7446
13	14	8	25299	45	29	18291	74	21	7037
14	15	13	25174	46	29	17964	75	17	6627
15	16	17	25041	47	29	17631	76	12	6217
16	17	22	24898	48	29	17294	77	8	5808
17	18	27	24748	49	28	16955	78	3	5398
18	19	31	24590	50	27	16612	78	58	4987
19	20	35	24423	51	26	16264	79	54	4575
20	21	39	24248	52	25	15911	80	47	4162
21	22	43	24065	53	24	15554	81	44	3748
22	23	47	23873	54	23	15194	82	40	3333
23	24	51	23674	55	21	14832	83	35	2918
24	25	54	23468	56	19	14467	84	30	2503
25	26	57	23255	57	18	14098	85	25	2087
26	28	0	23035	58	16	13726	86	20	1670
27	29	3	22807	59	14	13351	87	15	1253
28	30	6	22571	60	12	12973	88	10	836
29	31	9	22327	61	9	12593	89	5	418
30	32	11	22077	62	6	12209	90	0	0

Tabula generalis cœli mediationum.

	♋			♌			♍		
	Radix Ascens.		Numerus multiplic.	Radix Ascens.		Numerus multiplic.	Radix Ascens.		Numerus multiplic.
	G.	M.		G.	M.		G.	M.	
0	90	0	0	117	54	12200	147	49	22077
1	90	55	418	118	51	12593	148	51	22327
2	91	50	436	119	48	12973	149	54	22571
3	92	45	1253	120	46	13351	150	57	22807
4	93	40	1670	121	44	13726	152	0	23035
5	94	35	2087	122	42	14098	153	3	23255
6	95	30	2503	123	41	14467	154	6	23464
7	96	25	2918	124	39	14832	155	9	23674
8	77	16	3333	125	37	15194	156	13	23873
9	78	16	3748	126	36	15554	157	17	24065
10	99	11	4162	127	35	15911	158	21	24248
11	100	6	4575	128	34	16264	159	25	24423
12	101	2	4987	129	33	16612	160	29	24590
13	101	57	5398	130	32	16955	161	33	24748
14	102	52	5808	131	31	17294	162	38	24894
15	103	48	6217	132	31	17631	163	43	25041
16	104	43	6627	133	31	17994	164	47	25174
17	105	39	7037	134	31	18291	165	52	25299
18	106	35	7446	135	32	18613	166	57	25415
19	107	31	7854	136	32	18931	168	2	25522
20	108	27	8260	137	32	19245	169	7	25619
21	109	24	8664	138	33	19554	170	12	25708
22	110	20	9065	139	34	19858	171	17	25786
23	111	16	9465	140	35	20155	172	22	25857
24	112	13	9863	141	37	20447	173	28	25919
25	113	9	10258	142	38	20734	174	33	25971
26	114	6	10652	143	40	21017	175	38	26013
27	115	3	11044	144	42	21292	176	44	26046
28	116	0	11434	145	44	21560	177	49	26069
29	116	57	11823	146	46	21822	178	54	26984
30	117	54	12209	147	49	22077	180	0	26089

Tabula generalis cœli mediationum.

	♎			♏			♐		
	Radix Afcenf.		Numerus multiplic.	Radix Afcenf.		Numerus multiplic.	Radix Afcenf.		Numerus multiplic.
	G.	M.		G.	M.		G.	M.	
0	180	0	26089	212	11	22077	242	6	12209
1	181	6	26084	213	14	21822	243	3	11823
2	182	11	26069	214	16	21560	244	0	11434
3	183	16	26046	215	18	21292	244	57	11044
4	184	22	26013	216	20	21017	245	54	10652
5	185	27	25971	217	22	20734	246	51	10258
6	186	32	25919	218	23	20447	247	47	9863
7	187	38	25857	219	25	20155	248	44	9465
8	188	43	25787	220	26	19858	249	40	9065
9	189	48	25708	121	27	19554	250	36	9664
10	190	53	25619	222	28	19245	251	33	8260
11	191	58	25522	223	28	18931	252	29	7854
12	193	3	25415	224	28	18613	252	25	7446
13	194	8	25299	225	29	18291	254	21	7037
14	195	13	25174	226	29	17964	255	17	6627
15	196	17	25041	227	29	17631	356	12	6217
16	197	22	24898	228	29	17294	257	8	5808
17	198	27	24748	229	28	16955	258	3	5398
18	199	31	24590	230	27	16612	258	58	4987
19	200	35	24423	231	26	16264	259	54	4575
20	201	39	24248	232	25	15911	260	47	4162
21	202	43	24065	233	24	15554	261	44	3748
22	203	47	23873	234	23	15194	262	40	3333
23	204	51	23674	235	21	14832	263	35	2918
24	205	54	23468	236	19	14467	264	30	2503
25	206	57	23255	237	18	14098	265	25	2087
26	208	0	23035	238	16	13726	266	20	1670
27	209	3	23807	239	14	13351	267	15	1253
28	210	6	22571	240	12	12973	268	10	836
29	211	9	22327	241	9	12593	269	5	418
30	212	11	22077	242	6	12209	270	0	0

Tabula generalis cœli mediationum.

	♑			♒			♓		
	Radix Ascens.		Numerus multiplic.	Radix Ascens.		Numerus multiplic.	Radix Ascens.		Numerus multiplic.
	G.	M.		G.	M.		G.	M.	
0	270	0	0	297	54	12309	327	49	22077
1	270	55	418	298	51	12593	328	51	22327
2	271	50	836	299	48	12973	329	54	22571
3	272	45	1253	300	46	13351	330	57	22807
4	273	40	1670	301	44	13726	332	0	23035
5	274	35	2087	302	42	14098	333	3	23255
6	275	30	2503	303	41	14467	334	6	23468
7	276	25	2918	304	39	14832	335	9	23674
8	277	20	3333	305	37	15194	336	13	23873
9	278	16	3748	306	36	15554	337	17	24065
10	179	11	4162	307	35	15911	338	21	24248
11	280	6	4575	308	34	16264	339	25	24423
12	281	2	4987	309	33	16655	340	29	24590
13	281	57	5398	310	32	16994	341	33	24748
14	282	52	5808	311	31	17231	342	38	24894
15	283	48	6217	312	31	17664	343	43	25041
16	284	43	6627	313	31	17991	344	47	25174
17	285	39	7037	314	31	18213	345	52	25299
18	286	35	7446	315	32	18631	346	57	25415
19	287	31	7854	316	32	18931	348	2	25522
20	288	27	8260	317	32	19245	349	7	25619
21	289	24	8664	318	33	19554	350	12	25708
22	290	20	9065	319	34	19858	359	17	25786
23	291	16	9465	320	35	20155	352	22	25857
24	292	13	9863	321	37	20447	353	26	25919
25	293	9	10258	322	38	20734	354	33	15921
26	294	6	10652	323	40	21017	355	38	26013
27	295	3	11044	324	42	21292	356	44	16046
28	296	0	11434	325	44	21560	357	49	26069
29	296	57	11823	326	46	21822	358	54	26084
30	297	54	12209	327	49	22077	360	0	26089

Tabula Ascensionum rectarum.

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	27	54	57	48	90	0	122	12	152	6
1	0	55	28	51	58	51	91	6	123	14	153	3
2	1	50	29	49	59	54	92	12	124	16	154	0
3	2	45	30	46	60	57	93	17	125	18	154	57
4	3	40	31	44	62	0	94	22	126	20	155	54
5	4	35	32	42	63	3	95	27	127	22	156	51
6	5	30	33	40	64	6	96	33	128	24	157	48
7	6	25	34	39	65	9	97	38	129	25	158	45
8	7	20	35	37	66	13	98	43	130	26	159	41
9	8	15	36	36	67	17	99	48	131	27	160	37
10	9	11	37	35	68	21	100	53	132	27	161	33
11	10	6	38	34	69	25	101	58	133	28	162	29
12	11	1	39	33	70	29	103	3	134	29	163	25
13	11	57	40	32	71	33	104	8	135	29	164	21
14	12	52	41	31	72	38	105	13	136	29	165	17
15	13	48	42	31	73	43	106	17	137	29	166	12
16	14	43	43	31	74	47	107	22	138	29	167	8
17	15	39	44	31	75	52	108	27	139	28	168	3
18	16	35	45	31	76	57	109	31	140	27	168	59
19	17	31	46	32	78	2	110	35	141	26	169	54
20	18	27	47	33	79	7	111	39	142	25	170	49
21	19	23	48	33	80	12	112	43	143	24	171	45
22	20	19	49	34	81	17	113	47	144	23	172	40
23	21	15	50	35	82	22	114	51	145	21	173	35
24	22	12	51	36	83	27	115	54	146	20	174	30
25	23	9	52	38	84	33	116	57	147	18	175	25
26	24	6	53	40	85	38	118	0	148	16	176	20
27	25	2	54	42	86	43	119	3	149	14	177	15
28	26	0	55	44	87	48	120	6	150	11	178	10
29	26	57	56	46	88	54	121	9	151	9	179	5
30	27	54	57	48	90	0	122	12	152	6	180	0

Residuum tabulę ascensionum rectarum.

	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	207	54	237	48	270	0	302	12	332	6
1	180	15	208	51	238	51	271	6	303	14	333	3
2	181	50	209	49	239	54	272	12	304	16	334	0
3	182	45	210	46	240	57	273	17	305	18	334	57
4	183	40	211	44	242	0	274	22	306	20	335	54
5	184	35	212	42	243	3	275	27	307	22	336	51
6	185	30	213	40	244	6	276	33	308	24	337	48
7	186	25	214	39	245	9	277	38	309	25	338	45
8	187	20	215	37	246	13	278	43	310	26	339	41
9	188	15	216	36	247	17	279	48	311	27	340	37
10	189	11	217	35	248	21	280	53	312	27	341	33
11	190	6	218	34	249	25	281	58	313	28	342	29
12	191	1	219	33	250	29	283	3	314	29	343	25
13	191	57	220	32	251	33	284	8	315	29	344	22
14	192	52	221	31	252	38	285	13	316	29	345	17
15	193	48	222	31	253	43	286	17	317	29	346	18
16	194	43	223	31	254	47	287	22	318	29	347	8
17	195	39	224	31	255	52	288	27	319	28	348	3
18	196	35	225	31	256	57	289	31	320	27	348	59
19	197	31	226	32	258	2	290	35	321	26	349	54
20	198	27	227	33	259	7	291	39	322	25	350	49
21	199	23	228	33	260	12	292	43	323	24	351	45
22	200	19	229	34	261	17	293	47	324	23	352	40
23	201	15	230	35	262	22	294	51	325	21	353	35
24	202	12	231	36	263	27	295	54	326	20	354	30
25	203	9	232	38	264	33	296	57	327	18	355	25
26	204	6	233	40	265	38	298	0	328	16	356	20
27	205	3	234	42	266	43	299	3	329	14	357	15
28	206	0	235	44	267	48	300	6	330	11	358	10
29	206	57	236	46	268	54	301	9	331	9	359	5
30	207	54	237	48	270	0	302	12	332	6	360	0

Tabula differentiarum ascensionalium

Poli eleua.	35		38		41		45		48		50	
Declinatio stellæ. G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
1	0	42	0	47	0	32	1	0	1	7	1	12
2	1	24	1	34	1	44	2	0	2	13	2	23
3	2	6	2	21	2	37	3	0	3	20	3	35
4	2	48	3	8	3	29	4	1	4	27	4	47
5	3	31	3	55	4	22	5	1	5	35	5	59
6	4	13	4	43	5	15	6	2	6	42	7	12
7	4	56	5	30	6	8	7	3	7	50	8	25
8	5	39	6	18	7	1	8	51	8	59	9	38
9	6	22	7	6	7	55	9	7	10	8	10	53
10	7	6	7	55	8	49	10	9	1	18	12	8
11	7	50	8	44	9	44	11	12	12	28	13	24
12	8	34	9	34	10	39	12	16	13	39	14	40
13	9	18	10	24	11	35	13	21	14	51	15	58
14	10	3	11	14	12	31	14	26	16	5	17	17
15	10	49	12	5	13	28	15	32	17	19	18	37
16	11	35	12	57	14	26	16	40	18	34	19	59
17	12	22	13	49	15	25	17	48	19	51	21	22
18	13	9	14	42	16	24	18	58	21	9	22	47
19	13	57	15	36	17	25	20	9	22	29	24	14
20	14	46	16	31	18	27	21	22	23	51	25	43
21	15	36	17	27	19	30	22	35	25	14	27	14
22	16	27	18	24	20	34	23	50	26	40	28	48
23	19	18	19	22	21	39	25	7	28	8	30	24
24	18	10	20	21	22	46	26	26	29	30	32	3
25	19	3	21	22	23	55	27	48	31	12	33	46
26	19	58	22	24	25	5	29	12	32	48	35	32
27	20	54	23	28	26	17	30	38	34	28	37	23
28	21	51	24	33	27	31	32	7	36	12	39	19
29	22	50	25	40	28	48	33	40	38	0	41	21
30	23	51	26	49	30	7	35	16	39	53	43	29

Residuum tabulæ differentialium ascensionalium.

eleua / Declinatio stellæ	35		38		41		45		48		50		Poli
	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	
31	24	53	28	0	31	29	26	56	49	52	45	44	
32	25	57	29	13	32	54	38	40	43	57	48	8	
33	27	3	30	29	34	22	40	30	46	9	50	42	
34	28	11	31	47	35	54	42	25	48	31	53	30	
35	29	21	33	10	37	30	44	27	50	58	56	34	
36	30	35	34	35	39	10	46	36	53	48	60	27	
37	31	51	36	4	40	56	48	54	56	49	63	54	
38	33	10	37	37	42	47	51	23	60	12	68	37	
39	34	32	29	15	44	44	54	4	64	4	74	59	
40	35	59	40	58	46	52	57	3	68	44	90	0	
41	37	30	42	47	49	5	60	23	74	54	0	0	
42	39	5	44	42	51	31	64	13	90	0	0	0	
43	40	46	46	46	54	11	68	50	0	0	0	0	
44	42	32	48	59	57	4	74	57	0	0	0.	0	
45	44	27	51	23	60	23	90	0	0	0	0	0	
46	46	29	54	0	64	11	0	0	0	0	0	0	
47	48	40	56	55	68	47	0	0	0	0	0	0	
48	50	58	60	12	74	54	0	0	0	0	0	0	
49	53	40	64	0	90	0	0	0	0	0	0	0	
50	54	52	68	36	0	0	0	0	0	0	0	0	
51	59	51	74	42	0	0	0	0	0	0	0	0	
52	·3	40	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
53	·8	19	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
5·	74	32	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
55	90	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	

Quæ stelle habent eam declinationem quæ multis numeris notantur in parte boreali numquam occidunt in parte vero australi numquam oriuntur.

TABVLA SINVVM PER SINGVLA MINVta extensa vniuersam Sphęricorum Triangulorum scientiam complectans cuius tantus sinus est 60000.

Incipit tabula.

G	0	1	2	3	4	5
M.						
1	17	1064	2111	3157	4202	5246
2	34	1082	2128	3175	4220	5264
3	52	1099	2146	3192	4237	5281
4	69	1116	2163	3209	4255	5298
5	87	1134	2181	3227	4272	5316
6	104	1151	2198	3244	4289	5333
7	122	1169	2216	3262	4307	5351
8	139	1186	2233	3279	4324	5368
9	157	1204	2250	3297	4342	5385
10	174	1221	2268	3314	4359	5403
11	191	1239	2285	3331	4376	5420
12	209	1256	2203	3349	4394	5437
13	226	1274	2320	3366	4411	5455
14	244	1291	2338	3384	4429	5472
15	261	1308	2355	3401	4446	5490
16	279	1326	2373	3418	4463	5507
17	296	1343	2390	3436	4481	5524
18	314	1361	2407	3453	4498	5542
19	331	1378	2425	3471	4516	5559
20	349	1396	2442	3488	4533	5577
21	366	1413	2460	3506	4550	5594
22	383	1431	2477	3523	4568	5611
23	401	1448	2495	3540	4585	5629
24	418	1465	2512	3558	4603	5646
25	436	1483	2529	3575	4620	5663
26	453	1500	2547	3593	4637	5681
27	471	1518	2564	3610	4655	5698
28	488	1535	2582	3628	4672	5716
29	506	1553	2599	3645	4690	5733
30	523	1570	2617	3662	4707	5750

Sinus recti

G.	0	1	2	3	4	5
M.						
31	541	1588	2634	3680	4724	5768
32	558	1605	2652	3697	4742	5785
33	575	1622	2669	3715	4759	5802
34	593	1640	2686	3732	4777	5820
35	610	1657	2704	3750	4794	5837
36	628	1675	2721	3767	4811	5854
37	645	1692	2739	3784	4829	5872
38	663	1710	2756	3802	4849	5889
39	680	1727	2774	3819	4864	5907
40	698	1745	2791	3837	4881	5924
41	715	1762	2808	3854	4898	5941
42	733	1779	2826	3871	4916	5959
43	750	1797	2843	3889	4933	5976
44	767	1814	2861	3906	4951	5993
45	785	1832	2878	3924	4968	6011
46	802	1849	2896	3941	5985	6028
47	820	1867	2913	3959	5003	6046
48	837	1884	2930	3976	5020	6063
49	855	1902	2948	5993	5038	6080
50	872	1919	2965	4011	5055	6098
51	890	1936	2983	4028	5072	6115
52	907	1954	3000	4046	5090	6132
53	925	1971	3018	4063	5107	6150
54	952	1989	3036	4080	5125	6167
55	959	2006	3053	4098	5142	6184
56	987	2024	3070	4115	5159	6207
57	994	2041	3087	4133	5177	6219
58	1012	2051	3105	4150	5194	6236
59	1029	2076	3122	4167	5211	6254
60	1047	2093	3140	4185	5229	6271

Residuum tabulæ.

G.	6	7	8	9	10	11
M.						
1	6289	7329	8367	9403	10436	11465
2	6206	7346	8384	9420	10433	11482
3	6323	7364	8402	9437	10470	11499
4	6341	7381	8419	9455	10487	11517
5	6358	7398	8436	9472	10504	11534
6	6375	7416	8454	9489	10522	11551
7	6393	7433	8471	9509	10539	11568
8	6410	7450	8488	9523	10556	11585
9	6427	7468	8505	9541	10573	11602
10	6445	7485	8523	9558	10590	11619
11	6462	7502	8540	9575	10607	11636
12	6479	7519	8557	9592	10625	11654
13	6497	7537	8575	9610	10642	11671
14	6514	7554	8592	9627	10659	11688
15	6532	7571	8609	9644	10676	11705
16	6549	7589	8626	9661	10693	11722
17	6566	7606	8644	9679	10710	11739
18	6584	7623	8661	9696	10728	11756
19	6601	7641	8678	9713	10745	11773
20	6618	7658	8695	9730	10762	11791
21	6626	7675	8713	9747	10779	11808
22	6653	7693	8730	9765	10796	11825
23	6670	7710	8747	9782	10813	11842
24	6688	7727	8765	9799	10831	11859
25	6705	7745	8795	9816	10848	11876
26	6722	7762	8799	9833	10865	11893
27	6740	7779	8716	9851	10882	11910
28	6757	7796	8834	9868	10899	11927
29	6774	7814	8851	9885	10916	11944
30	6792	7831	8868	9902	10934	11962

Sinus recti.

G.	6	7	8	9	10	11
M.						
31	6809	7848	8885	9920	10951	11979
32	6826	7866	8903	9937	10968	11996
33	6844	7883	8920	9954	10985	12013
34	6861	7900	8937	9971	11002	12030
35	6878	7918	8954	9988	11019	12047
36	6896	7935	8972	10006	11037	12064
37	6913	7952	8989	10023	11054	12081
38	6930	7969	9006	10040	11071	12099
39	6948	7987	9023	10057	11088	12115
40	6965	8004	9041	10074	11105	12133
41	6982	8021	9058	10092	11122	12150
42	7000	8030	9075	10109	11139	12167
43	7017	8056	9092	10126	11157	12184
44	7034	8073	9110	10143	11174	12201
45	7052	8091	9127	10160	11191	12218
46	7069	8188	9144	10178	11208	12235
47	7086	8125	9161	10195	11225	12252
48	7104	8142	9179	10212	11242	12269
49	7121	8160	9196	10229	11260	12286
50	7138	8177	9213	10246	11277	12303
51	7156	8194	9230	10264	11294	12321
52	7173	8212	9244	10281	11311	12338
53	7190	8229	9265	10298	11328	12355
54	7208	8246	9282	10315	11345	12372
55	7225	8263	9299	10332	11362	12389
56	7242	8281	9317	10350	11380	12406
57	7260	8298	9334	10367	11397	12423
58	7277	8315	9351	10384	11414	12440
59	7294	8333	9368	10411	11431	12457
60	7312	8350	9380	10418	11448	12474

Residuum tabulę.

G. / M.	12	13	14	15	16	17
1	12491	13514	14532	15546	16555	17558
2	12508	13531	14549	15562	16571	17575
3	12525	13548	14566	15579	16588	17592
4	12542	13565	14583	15596	16605	17609
5	12560	13582	14599	15613	16622	17625
6	12577	13599	14616	15630	16638	17642
7	12594	13616	14633	15647	16654	17659
8	12611	13633	14650	15663	16672	17675
9	12628	13650	14667	15680	16689	17692
10	12645	13667	14684	15697	16705	17709
11	12662	13684	14701	15714	16722	17725
12	12679	13701	14718	15731	16739	17742
13	12696	13718	14735	15748	16756	17759
14	12713	13735	14752	15765	16772	17775
15	12730	13752	14769	15781	16789	17792
16	12747	13769	14786	15798	16806	17809
17	12764	13786	14803	15815	16823	17825
18	12781	13802	14819	15832	16840	17842
19	12798	13819	14836	15849	16856	17859
20	12815	13836	14853	15866	16873	17875
21	12832	13853	14870	15882	16890	17892
22	12850	13870	14887	15899	16907	17909
23	12867	13887	14904	15916	16923	17925
24	12884	13904	14921	15933	16940	17942
25	12901	13921	14938	15950	16957	17959
26	12918	13938	14955	15967	16973	17975
27	12935	13955	14972	15983	16990	17992
28	12952	13972	14989	16000	17007	18009
29	12969	13989	15005	16017	17024	18025
30	12986	14006	15022	16034	17040	18042

Sinus recti.

G.	12	13	14	15	16	17
M.						
31	13003	14023	15039	16051	17057	18058
32	13020	14040	15056	16067	17074	18075
33	13037	14057	15073	16084	17091	18092
34	13054	14074	15090	16101	17107	18108
35	13071	14091	15107	16118	17124	18125
36	13088	14108	15124	16135	17141	18142
37	13105	14125	15141	16152	17158	18158
38	13122	14142	15157	16168	17174	18175
39	13139	14159	15174	16185	17194	18192
40	13159	14176	15191	16202	17208	18208
41	13173	14193	15208	16219	17224	18225
42	13190	14210	15225	16236	17241	18241
43	13207	14227	15252	16252	17258	18258
44	13224	14244	15259	16269	17275	18275
45	13241	14261	15276	16286	17291	18291
46	13258	14278	15292	16303	17308	18308
47	13275	14295	15309	16320	17325	18325
48	13292	14312	15326	16336	17341	18341
49	13309	14328	15343	16353	17358	18358
50	13326	14345	15360	16370	17375	18374
51	13343	14362	15377	16387	17392	18391
52	13360	14379	15394	16403	17408	18408
53	13377	14369	15411	16420	17425	18424
54	13395	14413	15427	16437	17442	18441
55	13412	14430	15444	16454	17458	18458
56	13429	14447	15461	16471	17475	18474
57	13446	14464	15478	16487	17492	18491
58	13463	14481	15495	16504	17508	18507
59	13480	14498	15512	16521	17525	18524
60	13497	14515	15529	16542	17542	18541

Residuum tabulę.

G. / M.	18	19	20	21	22	23
1	18557	19550	20537	21518	22492	23459
2	18574	19567	20554	21534	22508	23476
3	18590	19583	20570	21550	22524	23492
4	18607	19600	20586	21567	22541	23508
5	18624	19616	20603	21583	22557	23524
6	18640	19633	20619	21599	22573	23540
7	18657	19649	20635	21616	22589	23556
8	18673	19666	20652	21632	22605	23572
9	18690	19682	20668	21648	22629	23588
10	18706	19699	20685	21664	22638	23604
11	18723	19715	20701	21681	22654	23620
12	18740	19732	20717	21697	22670	23639
13	18756	19748	20734	21713	22686	23652
14	18773	19764	20750	21730	22702	23668
15	18789	19781	20767	21746	22718	23684
16	18806	19797	20783	21762	22735	23700
17	18822	19814	20799	21778	22751	23716
18	18839	19830	20816	21795	22767	23732
19	18856	19847	20832	21811	22783	23748
20	18872	19863	20848	21827	22799	23764
21	18889	19880	20865	21843	22815	23780
22	18905	19896	20881	21860	22831	23790
23	18932	19913	20897	21876	22848	23812
24	18938	19929	20914	21892	22864	23828
25	18955	19946	20930	21908	22880	23844
26	18972	19962	20947	21925	22896	23860
27	18988	19979	20963	21941	22912	24356
28	19005	19995	20979	21957	22928	24372
29	19021	20011	20996	21973	22944	24388
30	19038	20028	21012	21990	22961	24404

Sinus recti.

G.	18	19	20	21	22	23
M.						
31	19034	20044	21028	22006	22977	23940
32	19071	20061	21045	22022	22993	23956
33	19087	20077	21061	22038	23009	23972
34	19104	20094	21077	22055	23025	23988
35	19121	20110	21094	22071	23041	24004
36	19137	20127	21110	22087	23057	24020
37	19154	20143	21123	22103	23073	24036
38	19170	20159	21143	22119	23089	24052
39	19187	20176	21159	22136	23106	24068
40	19203	20192	21175	22152	23122	24084
41	19220	20209	21192	22168	23138	24100
42	19236	20225	21208	22184	23154	24116
43	19253	20242	21224	22201	23170	24132
44	19269	20258	21241	22217	23186	24148
45	19286	20275	21257	22233	23202	24164
46	19302	20291	21273	22249	23212	24180
47	19319	20307	21290	22265	23234	24196
48	19335	20324	21306	22282	23250	24212
49	19352	20340	21322	22298	23267	24228
50	19368	20357	21339	22314	23283	24244
51	19385	20373	21355	22330	23299	24260
52	19402	20389	21371	22346	23315	24276
53	19418	20406	21387	22363	23331	24292
54	19435	20422	21404	22379	23347	24308
55	19451	20439	21420	22395	23363	24324
56	19468	20455	21436	22411	23379	24340
57	19484	20471	21453	22427	23395	24356
58	19501	20488	21469	22444	23411	24372
59	19517	20504	21485	22460	23427	24388
60	19534	20521	21502	22470	23443	24404

Residuum tabulę.

G.	24	25	26	27	28	29
M.						
1	24420	25372	26317	27254	28183	29103
2	24436	25388	26333	27270	28199	29119
3	24452	25404	26349	27286	28214	29134
4	24467	25420	26365	27301	28229	29149
5	24483	25436	26380	27318	28245	29164
6	24499	25451	26396	27332	28260	29180
7	24515	25467	26412	27348	28276	29195
8	24531	25483	26427	27363	28291	29210
9	24547	25499	26443	27379	28306	29225
10	24563	25515	26459	27394	28322	29241
11	24579	25530	26474	27410	28337	29256
12	24595	25546	26490	27425	28353	29271
13	24611	25562	26506	27441	28368	29286
14	24627	25578	26521	27456	28383	29302
15	24643	25594	26537	27472	28399	29317
16	24659	25609	26552	27487	28414	29332
17	25674	25625	26568	27503	28429	29347
18	24690	25641	26584	27518	28445	29362
19	24706	25657	26599	27534	28460	29378
20	24722	25673	26615	27549	28476	29393
21	24738	25688	26631	27565	28491	29408
22	24754	25704	26644	27580	28506	29432
23	24770	25720	26662	27596	28522	29439
24	24786	25736	26678	27611	28537	29454
25	24802	25751	26693	27627	28552	29469
26	24818	25767	26709	27642	28568	29484
27	24833	25783	26725	27658	28582	29499
28	24849	25799	26740	27673	28598	29515
29	24865	25814	26756	27689	28614	29530
30	24881	25830	26771	27704	28629	29545

Sinus recti

G.	24	25	26	27	28	29
M.						
31	24899	25846	26787	27720	28644	29560
32	24913	25862	26803	27735	28660	29575
33	24929	25877	26818	27751	28675	29590
34	24945	25873	26834	27766	27690	29606
35	24960	25909	26849	27782	28706	29621
36	24976	25925	26865	27797	28721	29663
37	24992	25940	26881	27813	28736	29651
38	25008	25956	26896	27828	28752	29666
39	25024	25972	26912	27844	28767	29682
40	25040	25988	26927	27859	28782	29697
41	25056	26003	26943	27875	28798	29712
42	25072	26016	26959	27890	28813	29727
43	25087	26035	26974	27905	28828	29742
44	25103	26051	26990	27921	28844	29757
45	25119	26066	27005	27936	28859	29772
46	25135	26082	27021	27952	28874	29788
47	25151	26098	27037	27967	28889	29803
48	25167	26113	27052	27983	28905	29818
49	25182	26129	27068	27998	28920	29833
50	25198	26145	27083	28014	28935	29848
51	25214	26161	27099	28029	28951	29863
52	25230	26176	27114	28044	28966	29878
53	25246	26162	27130	28060	28981	29894
54	25262	26208	27146	28075	28996	29909
55	25277	26223	27161	28091	29012	29924
56	25293	26239	27177	28106	29027	29939
57	25309	26255	27192	28122	29042	29954
58	25325	26270	27208	28137	29058	29969
59	25341	26286	27223	28152	29073	29984
60	25357	26302	27239	28168	29088	10000

Reſiduum tabulæ.

G. M.	30	31	32	33	34	35
1	30015	30917	31809	32692	33566	34428
2	30030	30932	31824	32707	33580	34443
3	30045	30947	31839	32722	33594	34457
4	30060	30962	31854	32736	33609	34471
5	30075	30977	31869	32751	33623	34486
6	30090	30992	31883	32766	33638	34500
7	30105	31006	31898	32780	33652	34514
8	30120	31021	31913	32795	33667	34528
9	30135	31036	31928	32809	33681	34543
10	30151	31051	31943	32824	33696	34557
11	30166	31066	31957	32839	33710	34571
12	30181	31081	31972	32853	33725	34585
13	30196	31096	31987	32868	33739	34600
14	30211	31117	32002	32882	33753	34614
15	30226	31126	32016	32897	33768	34628
16	30241	31141	32031	32912	33782	34642
17	30256	31156	32046	32926	33797	34657
18	30271	31171	32061	32941	33811	34671.
19	30286	31186	32075	32955	33825	34685
20	30301	31200	32090	32970	33840	34699
21	30316	31215	32105	32985	33854	34714
22	30331	31230	32120	32999	33869	34728
23	30346	31245	32134	33014	33883	34742
24	30362	31260	32149	33028	33898	34756
25	30377	31275	32164	33043	33912	34771
26	30392	31290	32179	33057	33926	34785
27	30407	31305	32193	33072	33941	34799
28	30422	31320	32208	33087	33955	34813
29	30437	31335	32223	33101	33969	34827
30	30452	31349	32237	33116	33984	34842

Sinus recti.

G	30	31	32	33	34	35
M.						
31	30467	31364	32252	33130	33998	34856
32	30482	31379	32267	33145	34013	34870
33	30497	31394	32282	33159	34027	34884
34	30512	31409	32296	33174	34041	34898
35	30527	31424	32311	33188	34056	34913
36	30542	31439	32326	33203	34070	34927
37	30557	31454	32340	33218	34084	34941
38	30572	31468	32355	33232	34099	34955
39	30587	31483	32370	33247	34113	34969
40	30602	31498	32385	33261	34128	34984
41	30617	31513	32399	33276	34142	34998
42	30632	31528	32414	33290	34156	35012
43	30647	31543	32429	33305	34171	35026
44	30662	31557	32443	33319	34185	35040
45	30677	31572	32458	33334	34199	35054
46	30692	31587	32473	33348	34214	35069
47	30707	31602	32487	33363	34228	35083
48	30722	31613	32502	33377	34242	35097
49	30737	31632	32517	33392	34257	35111
50	30752	31647	32531	33406	34271	35125
51	30767	31661	32546	33421	34285	35139
52	30782	31676	32561	33435	34300	35154
53	30797	31691	32575	33450	34314	35168
54	30812	31706	32590	33464	34328	35182
55	30827	31721	32605	33479	34343	35196
56	30842	31735	32619	33493	34357	35210
57	30857	31750	32634	33508	34371	35224
58	30872	31765	32649	33521	34385	35238
59	30887	31780	32663	33537	34400	35253
60	30902	31795	32678	33551	34414	35267

Residuum tabulæ.

G. M.	36	37	38	39	40	41
1	35281	36122	36953	37772	38580	39376
2	35295	36136	36907	37786	38593	39389
3	35309	36150	36980	37799	38607	39403
4	35323	36164	36994	37813	38620	39416
5	35337	36178	37008	37827	38634	39429
6	35351	36192	37022	37846	38647	39442
7	35365	36206	37035	37854	38660	39455
8	35379	36220	37045	37867	38674	39468
9	35394	36234	37063	37881	38687	39481
10	35408	36248	37077	37894	38700	39495
11	35422	36262	37090	37908	38714	39508
12	35436	36275	37104	37921	38727	39521
13	35450	36289	37118	37940	38740	39534
14	35468	36303	37131	37948	38754	39547
15	35478	36317	37145	37962	38767	39560
16	35492	36331	37159	37975	38880	39573
17	35506	36345	37173	37989	38894	39586
18	35520	36359	37186	38002	38807	39600
19	35534	36373	37200	38016	38820	39613
20	35548	36387	37214	38029	38834	39626
21	35562	36400	37227	38043	38847	39639
22	35577	36414	37241	38056	38860	39652
23	35591	36438	37255	38070	38973	39665
24	35605	36442	37268	38083	38987	39678
25	35619	36456	37282	38097	38900	39691
26	35633	36470	37296	38110	38913	39704
27	35647	36484	37309	38124	38923	39717
28	35661	36497	37323	38137	38940	39731
29	35675	36511	37337	38151	38953	39744
30	35689	36525	37350	38164	38966	39757

Si-

Sinus recti.

G.	36	37	38	39	40	41
M.						
31	35703	36539	37364	38178	38980	39770
32	35717	36553	37378	38191	38993	39783
33	35731	36567	37391	38205	39006	39796
34	35745	36581	37405	38218	39019	39809
35	35759	36594	37419	38231	39033	39822
36	35773	36608	37432	38245	39046	39835
37	35787	36622	37446	38258	39059	39848
38	35801	36636	37460	38272	39072	39861
39	35815	36650	37473	38285	39086	39874
40	35829	36664	37487	38299	39099	39887
41	35843	36677	37500	38312	39112	39900
42	35857	36691	37514	38326	39125	39913
43	35871	36705	37528	38339	39139	39926
44	35885	36719	37541	38352	39152	39939
45	35899	36733	37555	38366	39165	39952
46	35913	36746	37569	38379	39178	39965
47	35927	36760	37582	38393	39192	39978
48	35941	36774	37596	38406	39205	39991
49	35955	36788	37609	38414	39218	40004
50	35969	36802	37623	38433	39231	40017
51	35983	36815	37637	38446	39244	40030
52	35997	36829	37650	38460	39258	40043
53	36011	36843	37664	38473	39271	40056
54	36025	36857	37677	38486	39284	40069
55	36039	36870	37691	38500	39297	40082
56	36053	36884	37704	38513	39310	40095
57	36097	36868	37718	38527	39324	40108
58	36081	36912	37732	38540	39337	40121
59	36094	36925	37745	38553	39350	40134
60	36108	36939	37759	38567	39363	40147

Residuum tabulæ.

G.	42	43	44	45	46	47
M.						
1	40160	40932	41692	42438	43172	43893
2	40173	40945	41704	42451	43184	43905
3	40186	40958	41717	42463	43196	43916
4	40199	40970	41729	42475	43208	43928
5	40212	40983	41742	42488	43220	43940
6	40225	40996	41754	42500	43233	43952
7	40238	41009	41767	42512	43245	43964
8	40251	41012	41779	42525	43257	43976
9	40264	41034	41792	42537	43269	43988
10	40277	41047	41804	42549	43281	44000
11	40290	41060	41817	42561	43293	44011
12	40303	41072	41829	42573	43305	44023
13	40316	41085	41842	42586	43317	44035
14	40329	41098	41854	42598	43329	44047
15	40342	41110	41867	42611	43341	44059
16	40354	41123	41879	42623	43353	44071
17	40367	41136	41892	42635	43365	44083
18	40380	41149	41904	42647	43378	44094
19	40393	41161	41917	42660	43390	44106
20	40406	41174	41929	42672	43402	44118
21	40419	41187	41942	42684	43414	44130
22	40432	41199	41954	42697	43426	44142
23	40445	41212	41969	42709	43438	44154
24	40458	41225	41979	42721	43450	44165
25	40471	41237	41992	42733	43462	44177
26	40483	41250	42004	42746	43474	44189
27	40496	41263	42017	42758	43486	44201
28	40509	41275	42029	42770	43498	44213
29	40522	41288	42042	42782	43510	44224
30	40535	41301	42054	42795	43522	44236

Sinus recti.

G.	42	43	44	45	46	47
M.						
31	40548	41313	42066	42807	43534	44248
32	40561	41326	42079	42819	43546	44260
33	40574	41339	42091	42831	43558	44271
34	40586	41351	42104	42843	43570	44283
35	40599	41364	42116	42856	43584	44295
36	40612	41377	42129	42868	43694	44307
37	40625	41389	42141	42880	43606	44319
38	40638	41402	42154	42892	43618	44330
39	40651	41415	42166	42904	43630	44342
40	40663	41427	42178	42917	43642	44354
41	40676	41440	42191	42929	43664	44366
42	40689	41452	42203	42941	43666	44377
43	40702	41465	42216	42953	43678	44389
44	40715	41478	42228	42965	43790	44401
45	40728	41490	42240	42978	43702	44413
46	40740	41503	42253	42990	43714	44424
47	40753	41515	42265	43002	43746	44436
48	40766	41528	42278	43014	43738	44448
49	40779	41541	42290	43026	43750	44460
50	40792	41553	42302	43038	43762	44471
51	40808	41566	42315	43051	43773	44483
52	40817	41578	42327	43063	43785	44495
53	40830	41591	42339	43075	43767	44506
54	40843	41604	42352	43087	43809	44518
55	40856	41616	42364	43099	43821	44530
56	40868	41629	42377	43111	43833	44541
57	40881	41641	42389	43124	43845	44553
58	40893	41634	42401	43136	43857	44565
59	40907	41666	42414	43148	43869	44577
60	40919	41679	42426	43160	43881	44588

Residuum tabulæ.

G. / M.	48	49	50	51	52	53
1	44600	45294	45973	46639	47291	47928
2	44612	45305	45985	46650	47302	47939
3	44623	45316	45996	46661	47312	47949
4	44635	45328	46007	46672	47323	47960
5	44647	45339	46018	46683	47334	47970
6	44658	45351	46029	46694	47345	47981
7	44670	45362	46041	46705	47355	47991
8	44681	45374	46052	46716	47366	48002
9	44693	45385	46063	46727	47377	48012
10	44705	45396	46074	46738	47387	48022
11	44716	45408	46085	46749	47398	48033
12	44728	45419	46097	46760	47409	48043
13	44740	45431	46108	46771	47419	48054
14	44751	45442	46119	46782	47430	48064
15	44763	45453	46130	46793	47441	48075
16	44775	45465	46141	46804	47452	48085
17	44786	45476	46152	46814	47462	48096
18	44798	45488	46163	46825	47473	48106
19	44809	45499	46175	46836	47484	48116
20	44821	45510	46186	46847	47494	48127
21	44833	45522	46197	46858	47505	48137
22	44844	45533	46208	46869	47516	48148
23	44856	45544	46219	46880	47526	48158
24	44867	45556	46230	46891	47537	48169
25	44879	45567	46241	46902	47548	48179
26	44891	45578	46253	46913	47558	48189
27	44902	45590	46264	46923	47569	48200
28	44914	45601	46275	46934	47579	48210
29	44925	45613	46286	46945	47589	48222
30	44937	45624	46297	46956	47600	48231

Sinus recti.

G.	48	49	50	51	52	53
M.						
31	44948	45635	46308	46967	47611	48241
32	44960	45647	46319	46978	47622	48252
33	44972	45658	46330	46989	47633	48262
34	44983	45669	46341	46999	47643	48272
35	44995	45680	46352	47010	47654	48283
36	45006	45692	46364	47021	47664	48293
37	45016	45703	46375	47032	47675	48303
38	45029	45714	46386	47043	47686	48314
39	45040	55726	46397	47054	47696	48324
40	45052	45737	46408	47064	47707	48335
41	45064	45748	46419	47074	47717	48345
42	45075	45760	46430	47086	47728	48355
43	45087	45771	46441	47097	47738	48366
44	45098	45782	46452	47108	47749	48376
45	45110	45793	46463	47119	47760	48386
46	43121	45805	46474	47129	47772	48396
47	45133	45816	46485	47140	47781	48407
48	45144	45827	46496	47151	47791	48417
49	45156	45839	46507	47163	47802	48427
50	45167	45850	46518	47172	47812	48438
51	45179	45861	46529	47183	47823	48448
52	45190	45873	46540	47194	47833	48458
53	45202	45884	46551	47205	47844	48469
54	45213	45895	46562	47216	47855	48479
55	45225	45906	46573	47226	47865	48489
56	45236	45917	46584	47237	47876	48499
57	45248	45928	46595	47248	47886	48510
58	45259	45940	46606	47259	47897	48520
59	45271	45951	46617	47269	47907	48530
60	45282	45962	46628	47280	47918	48541

Residuum tabulæ.

G. / M.	54	55	56	57	58	59
1	48551	49159	49752	50329	50892	51439
2	48561	49169	49761	50339	50901	51448
3	48571	49179	49771	50348	50910	51456
4	48582	49189	49781	50358	50919	51465
5	48592	49199	49791	50367	50929	51474
6	48602	49209	49800	50377	50938	51483
7	48612	49219	49810	50386	50947	51492
8	48622	49229	49820	50396	50956	51501
9	48633	49239	49829	50405	50965	51510
10	48643	49249	49839	50415	50975	51519
11	48653	49258	49849	50424	50984	51528
12	48663	49268	49859	50434	50993	51537
13	48674	49278	49868	50443	51002	51546
14	48684	49288	49878	50452	51011	51555
15	48694	49298	49888	50462	51021	51564
16	48704	49308	49897	50471	51030	51573
17	48724	49318	49907	50481	51039	51582
18	48725	49328	49917	50490	51048	51591
19	48735	49338	49926	50500	51057	51600
20	48745	49348	49936	50510	51067	51608
21	48755	49358	49946	50518	51076	51617
22	48765	49368	49955	50528	51085	51626
23	48775	49378	49965	50537	51094	51635
24	48786	49388	49975	50547	51103	51644
25	48796	49398	49984	50556	51112	51653
26	48806	49408	49994	50565	51121	51662
27	48816	49417	50004	50575	51131	51671
28	48826	49427	50013	50584	51140	51680
29	48836	49437	50023	50594	51149	51688
30	48846	49447	50033	50603	51158	51697

Sinus recti.

G	54	55	56	57	58	59
M.						
31	48857	49457	50042	50612	51167	51706
32	48867	49467	50052	50622	51176	51715
33	48877	49477	50062	50631	51185	51724
34	48887	49487	50071	50640	51194	51733
35	48897	49496	50081	50650	51203	51741
36	48907	49506	50090	50658	51213	51750
37	48917	49516	50100	50668	51222	51759
38	48927	49526	50109	50678	51231	51768
39	48937	49536	50119	50687	51240	51777
40	48948	49546	50129	50697	51249	51786
41	48958	49556	50138	50706	51258	51794
42	48968	49565	50148	50715	51267	51803
43	48978	49575	50158	50725	51276	51812
44	48988	49585	50167	50734	51285	51821
45	48998	49595	50177	50743	51294	51830
46	49008	49605	50186	50752	51303	51838
47	49018	49615	50196	50762	51312	51847
48	49028	49624	50205	50771	51321	51856
49	49038	49634	50215	50780	51330	51865
50	49048	49644	50224	50790	51339	51874
51	49058	49654	50234	50799	51348	51882
52	49068	49664	50244	50808	51357	51891
53	49078	49673	50253	50818	51367	51900
54	49088	49683	50263	50827	51376	51909
55	49099	49693	50272	50836	51385	51917
56	49109	49703	50282	50845	51394	51926
57	49119	49712	50291	50855	51403	51935
58	49129	49722	50301	50864	51412	51944
59	49139	49732	50310	50873	51421	51952
60	49149	49742	50320	50882	51430	51961

Residuum tabulę.

G.	60	61	62	63	64	65
M.						
1	51970	52485	52985	53468	53935	54385
2	51978	52494	52993	53476	53942	54393
3	51987	52502	53001	53484	53950	54400
4	51996	52510	53009	53492	53958	54407
5	52005	52519	53017	53499	53965	54415
6	52013	52527	53025	53507	53973	54422
7	52022	52536	53034	53515	53981	54429
8	52031	52544	53042	53522	53988	54437
9	52039	51553	53050	53531	53996	54444
10	52048	52561	53058	53539	54003	54452
11	52057	52569	53066	53547	54011	54459
12	52065	52578	53074	53555	54019	54466
13	52074	52586	53083	53563	54026	54473
14	52083	52595	53091	53570	54034	54481
15	52091	52603	53099	53578	54041	54488
16	52100	52611	53107	53586	54049	54495
17	52109	52620	53115	53594	54057	54503
18	52117	52628	53123	53602	54064	54515
19	52126	52637	53131	53610	54072	54517
20	52135	52645	53139	53617	54079	54525
21	52143	52653	53147	53625	54087	54532
22	52152	52662	53156	53633	54094	54539
23	52161	52670	53164	53641	54102	54546
24	52169	52678	53172	53649	54109	54554
25	52178	52687	53180	53657	54117	54567
26	52186	52695	53188	53664	54125	54568
27	52195	52704	53196	53672	55132	54575
28	52204	52712	53204	53680	54140	54583
29	52212	52720	53212	53688	54147	54590
30	52221	52729	53220	53696	54155	54597

Sinus recti

G.	60	61	62	63	64	65
M.						
31	52229	52737	53228	53703	54162	54604
32	52238	52745	53236	53711	54170	54612
33	52247	52754	53244	53719	54177	54619
34	52255	52762	53252	53727	54185	54626
35	52264	52770	53260	53734	54192	54633
36	52272	52778	53268	53742	54200	54641
37	52281	52787	53276	53750	54207	54648
38	52289	52795	53284	53758	54215	54655
39	52298	52803	53293	53765	54222	54662
40	52307	52812	53301	53773	54230	54669
41	52315	52820	53308	53781	54237	54677
42	52324	52828	53317	53789	54244	54684
43	52332	52836	53325	53796	54252	54691
44	52341	52845	53333	53804	54259	54698
45	52349	52853	53341	53812	54267	54705
46	52358	52861	53349	53820	54274	54712
47	52366	52869	53357	53827	54282	54720
48	52375	52878	53364	53835	54289	54727
49	52383	52886	53372	53843	54297	54734
50	52392	52894	53380	53850	54304	54741
51	52400	52902	53388	53858	54311	54748
52	52409	53911	53396	53766	54319	54755
53	52417	52919	53404	53873	54326	54762
54	52426	52927	53412	53881	54334	54770
55	52434	52935	53420	53889	54341	54777
56	52443	52944	53428	53897	54348	54784
57	52451	52952	53436	53904	54356	54791
58	52460	52960	53444	53912	54363	54798
59	52468	52968	53452	53919	54371	54805
60	52477	52976	53460	53927	54378	54812

Residuum tabulę.

G. M.	66	67	68	69	70	71
1	54819	55237	55637	56021	56387	56736
2	54826	55244	55644	56027	56393	56742
3	54834	55250	55650	56033	56399	56748
4	54841	55257	55657	56039	56405	56753
5	54848	55264	55663	56046	56411	56759
6	54855	55271	55670	56052	56417	56765
7	54862	55277	55676	56058	56423	56770
8	54869	55284	55683	56064	56429	56776
9	54876	55291	55689	56070	56435	56782
10	54883	55298	55696	56077	56441	56787
11	54890	55305	55702	56083	56446	56793
12	54897	55311	55709	56089	56452	56798
13	54904	55318	55715	56095	56458	56804
14	54911	55325	55722	56101	56464	56810
15	54918	55332	55728	56108	56470	56815
16	54925	55338	55735	56114	56476	56821
17	54932	55345	55741	56120	56482	56827
18	54939	55352	55747	56126	56488	56832
19	54946	55359	55754	56132	56494	56838
20	54953	55365	55760	56138	56499	56843
21	54960	55372	55767	56145	56505	56849
22	54967	55379	55773	56151	56511	56854
23	54974	55385	55780	56157	56517	56860
24	54981	55392	55786	56163	56523	56866
25	54988	55399	55793	56169	56529	56871
26	54995	55406	55799	56175	56535	56877
27	55002	55412	55805	56181	56540	56882
28	55009	55419	55812	56188	56546	56888
29	55016	55426	55818	56194	56552	56893
30	55023	55432	55825	56200	56558	56899

Sinus recti

G.	66	67	68	69	70	71
M.						
31	55030	55439	55831	56206	56564	56904
32	55037	55446	55837	56212	56570	56910
33	55044	55452	55844	56218	56575	56916
34	55037	55459	55850	56224	56581	56921
35	55058	55465	55856	56230	56587	56927
36	55065	55472	55866	56236	56593	56932
37	55072	55479	55869	56242	56599	56938
38	55079	55486	55876	56249	56604	56943
39	55086	55492	55882	56255	56610	56949
40	55092	55499	55888	56265	55616	56954
41	55099	55505	55895	56267	56622	56960
42	55106	55512	55901	56273	56628	56966
43	55113	55519	55907	56279	56633	56971
44	55120	55525	55914	56285	56639	56976
45	55127	55532	55920	56291	56645	56981
46	55134	54539	55926	56297	56651	56987
47	55141	55545	55933	56303	56656	56992
48	55148	55552	55939	56309	56662	56998
49	55154	55558	55945	56315	56668	57003
50	55161	55565	55952	56321	56674	57009
51	55168	55571	55958	56327	56679	57014
52	55175	55578	55964	56333	56685	57019
53	55182	55585	55970	56339	56691	57025
54	55189	55591	55977	56345	56696	57030
55	55196	55598	55983	56351	59702	57036
56	55202	55604	55989	56357	56708	57041
57	55209	55611	55996	56363	56714	57047
58	55216	55617	56002	65369	56719	57052
59	55223	55624	56008	56375	56725	57058
60	55230	55631	56014	56381	56731	57063

Residuum tabulę.

G. / M.	72	73	74	75	76	77
1	57068	57383	57680	57960	58221	58466
2	57074	57388	57685	57964	58226	58470
3	57079	57393	57690	57969	58230	58473
4	57084	57398	57694	57970	58234	58477
5	57090	57403	57699	57978	58238	58481
6	57095	57408	57704	57982	58242	58485
7	57101	57413	57709	57987	58247	58489
8	57106	57418	57714	57991	58251	58493
9	57111	57424	57718	57996	58255	58497
10	57117	57429	57723	58000	58259	58501
11	57123	57434	57728	58004	58263	58505
12	57127	57439	57733	58009	58268	58508
13	57133	57444	57737	58013	58272	58512
14	57138	57449	57742	58018	58276	58516
15	57143	57454	57747	58022	58280	58520
16	57149	57459	57752	58027	58284	58524
17	57154	57464	57756	58031	58288	58528
18	57159	57469	57761	58036	58292	58532
19	57165	57474	57766	58040	58297	58535
20	57170	57479	57770	58044	58301	58539
21	57175	57484	57775	58049	58305	58543
22	57180	57489	57780	58053	58309	58547
23	57186	57494	57785	58058	58313	58551
24	57191	57499	57789	58062	58317	58555
25	57196	57504	57794	58066	58321	58558
26	57201	57509	57799	58071	58325	58562
27	57207	57514	57803	58075	58329	58566
28	57212	57519	57808	58080	58334	58570
29	57217	57524	57813	58084	58338	58573
30	57222	57529	57817	58088	58342	58577

Sinus recti.

G.	72	73	74	75	76	77
M.						
31	57228	57534	57822	58093	58346	58581
32	57233	57539	57827	58097	58350	58585
33	57238	57544	57831	58101	58354	58589
34	57243	57548	57836	58106	58358	58592
35	57249	57553	57841	58110	58362	58596
36	57254	57558	57845	58114	58366	58600
37	57259	57563	57850	58119	58370	58604
38	57264	57568	57854	58123	58374	58607
39	57270	57573	57859	58127	58378	58611
40	57275	57578	57864	58132	58382	58615
41	57280	57583	57868	58136	58386	58619
42	57285	57588	57873	58140	58390	58622
43	57290	57593	57878	58145	58394	58626
44	57296	57598	57882	58149	58398	58630
45	57301	57602	57887	58153	58402	58633
46	57306	57607	57891	58158	58406	58637
47	57311	57612	57896	58162	58410	58641
48	57316	57617	57900	58166	58414	58644
49	57321	57622	57905	58170	58418	58648
50	57327	57627	57910	58175	58422	58652
51	57332	57632	57914	58179	58426	58656
52	57337	57637	57919	58183	58430	58659
53	57342	57641	57923	58188	58434	58663
54	57347	57646	57928	58192	58438	58667
55	57352	57651	57932	58196	58442	58670
56	57357	57656	57937	58200	58446	58674
57	57362	57661	57941	58205	58450	58677
58	57368	57666	57946	58209	58454	58681
59	57373	57670	57951	58213	58458	58685
60	57378	57675	57955	58217	58462	58688

Residuum tabulæ.

G.	78	79	80	81	82	83
M.						
1	58692	58900	59091	59264	59418	59554
2	58696	58904	59094	59267	59420	59557
3	58699	58907	59097	59269	59423	59559
4	58703	58910	59100	59272	59425	59561
5	58706	58914	59103	59274	59428	59563
6	58710	58917	59106	59277	59430	59565
7	58714	58920	59109	59280	59432	59567
8	58717	58924	59112	59282	59435	59569
9	58721	58927	59115	59285	59437	59571
10	58724	58930	59118	59288	59440	59573
11	58728	58933	59121	59291	59442	59575
12	58732	58937	59124	59293	59444	59577
13	58735	58940	59127	59296	59447	59579
14	58739	58943	59130	59299	59449	59582
15	58742	58947	59133	59301	59451	59584
16	58746	58950	59136	59304	59454	59586
17	58749	58953	59139	59306	59456	59588
18	58753	58956	59142	59309	59458	59590
19	58756	58960	59145	59312	59461	59592
20	58760	58963	59148	59314	59463	59594
21	58763	58966	59151	59317	59465	59596
22	58767	58969	59153	59320	59468	59598
23	58771	58972	59156	59322	59470	59600
24	58774	58976	59159	59325	59472	59602
25	58778	58979	59162	59327	59475	59604
26	58781	58982	59165	59330	59477	59606
27	58785	58985	59168	59333	59479	59608
28	58788	58989	59171	59335	59482	59610
29	58792	58992	59174	59338	59484	59612
30	58795	58995	59177	59340	59486	59614

Sinus recti.

G.	78	79	80	81	82	83
M.						
31	58798	58998	59180	59343	59488	59616
32	58802	59001	59182	59346	59491	59618
33	58805	59004	59185	59348	59493	59620
34	58809	59007	59188	59351	59495	59622
35	58812	59010	59191	59353	59498	59624
36	58816	59014	59194	59356	59500	59626
37	58819	59017	59197	59358	59502	59628
38	58823	59020	59200	59361	59504	59629
39	58826	59023	59202	59363	59506	59631
40	58830	59026	59205	59366	59509	59633
41	58833	59029	59208	59369	59511	59635
42	58836	59033	59211	59371	59513	59637
43	58840	59036	59214	59374	59515	59639
44	58843	59039	59216	59376	59518	59641
45	58847	59042	59219	59379	59520	59643
46	58850	59045	59222	59381	59522	59645
47	58853	59048	59225	59384	59524	59647
48	58857	59051	59228	59386	59526	59649
49	58860	59054	59230	59389	59529	59650
50	58864	59057	59233	59391	59531	59652
51	58867	59060	59236	59394	59533	59654
52	58870	59064	59239	59396	59535	59656
53	58874	59067	59242	59398	59537	59658
54	58877	59070	59244	59401	59539	59660
55	58880	59073	59247	59403	59542	59662
56	58884	59076	59250	59406	59544	59663
57	58887	59079	59253	59408	59546	59665
58	58890	59082	59255	59411	59548	59667
59	58894	59085	59258	59413	59550	59669
60	58897	59088	59261	59416	59552	59671

Residuum tabulæ.

G	84	85	86	87	88	89
M.						
1	59672	59773	59855	59918	59964	59991
2	59674	59774	59856	59919	59964	59991
3	59676	59776	59857	59920	59965	59991
4	59678	59777	59858	59921	59965	59992
5	59680	59779	59859	59922	59966	59992
6	59682	59780	59861	59923	59967	59992
7	59683	59782	59862	59924	59967	59992
8	59685	59783	59863	59924	59968	59993
9	59687	59785	59864	59925	59969	59993
10	59689	59786	59865	59926	59969	59993
11	59691	59788	59866	59927	59969	59993
12	59692	59789	59868	59928	59970	59994
13	59694	59791	59869	59929	59970	59994
14	59696	59792	59870	59930	59971	59994
15	59698	59793	59871	5[illegible]30	59972	59994
16	59699	59795	59872	59931	59972	59995
17	59701	5[illegible]796	59873	59932	59973	59995
18	59703	59798	59874	59933	59973	59995
19	59705	59799	59876	59934	59974	59995
20	59706	59801	59877	59935	59974	59995
21	59708	59802	59878	59935	59975	59996
22	59710	59803	59879	59936	59975	59996
23	59711	59805	59880	59937	59976	59996
24	59713	59806	59881	59938	59976	59996
25	59715	59808	59882	59939	59977	59996
26	59717	59809	59883	59939	59977	59997
27	59718	59810	59884	59940	59978	59997
28	59720	59812	59885	59941	59978	59997
29	59722	59813	59887	59941	59978	59997
30	59723	59815	59888	59942	59979	59997

Sinus recti.

G	84	85	86	87	88	89
M.						
31	59725	59816	59889	59943	59979	59997
32	59727	59817	59890	59944	59980	59998
33	59728	59819	59891	59945	59980	59998
34	59730	59820	59892	59945	59981	59998
35	59732	59821	59893	59946	59981	59998
36	59733	59823	59894	59947	59982	59998
37	59735	59824	59895	59948	59982	59998
38	59736	59825	59896	59948	59982	49998
39	59738	59827	59897	59949	59983	59998
40	59740	59828	59898	59950	59983	59998
41	59741	59829	59899	59950	59984	59999
42	59743	59831	59900	59951	59984	59999
43	59744	59832	59901	59953	59984	59999
44	59747	59833	59902	59953	59985	59999
45	59748	59835	59903	59953	59985	59999
49	59749	59836	59904	59954	59986	59999
47	59751	59837	59905	59955	59986	59999
48	59753	59838	59906	59955	59986	59999
49	59754	59840	59907	59956	59987	59999
50	59756	59841	59908	59957	59987	59999
51	59757	59842	59909	59957	59987	59999
52	59758	59843	59910	59958	59988	59999
53	59760	59845	59911	59959	59988	59999
54	59762	59846	59912	59959	59988	59999
55	59764	59847	59913	59960	59989	59999
56	59765	59848	59914	59960	59989	59999
57	59767	59850	59915	59961	59989	59999
58	59769	59851	59915	59962	59990	59999
59	59770	59852	59916	59962	59990	60000
60	59771	59853	59917	59963	59990	60000

Tabula ascensionum obliquarum.

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	19	43	42	52	72	16	107	16	143	55
1	0	30	20	25	43	44	73	22	108	29	145	8
2	1	16	21	7	44	37	74	28	109	42	146	21
3	1	54	21	49	45	30	75	34	110	55	147	33
4	2	32	22	31	46	24	76	41	112	8	148	46
5	3	11	23	14	47	18	77	48	213	22	149	56
6	3	49	23	57	48	13	78	56	114	35	151	11
7	4	28	24	40	49	8	80	4	115	48	152	24
8	5	6	25	24	50	3	81	12	117	1	153	36
9	5	45	26	8	50	59	82	20	118	14	154	49
10	6	24	26	53	51	55	83	29	119	28	156	1
11	7	2	27	38	52	52	84	38	120	41	157	14
12	7	41	28	23	53	49	85	48	121	55	158	26
13	8	20	29	8	54	47	86	57	123	9	159	38
14	8	59	29	53	55	45	88	7	124	23	160	50
15	9	38	30	39	56	43	89	16	125	37	162	2
16	10	17	31	25	57	42	90	28	126	51	163	14
17	10	56	32	12	58	41	91	39	128	4	164	26
18	11	36	32	59	59	41	92	50	129	17	165	38
19	12	15	33	46	60	42	94	1	130	30	166	50
20	12	55	34	34	61	43	95	13	131	43	168	2
21	13	35	35	22	62	45	96	24	132	57	169	14
22	14	15	36	10	63	47	97	36	134	10	170	26
23	14	55	36	59	64	49	98	48	135	24	171	38
24	15	35	37	48	65	51	100	0	136	37	172	50
25	16	16	38	38	66	54	101	12	137	50	174	1
26	16	57	39	20	67	57	102	24	139	3	175	13
27	17	38	40	18	69	1	103	37	140	16	176	25
28	18	19	41	9	70	5	104	50	141	29	177	37
29	19	1	42	0	71	10	106	3	142	42	178	49
30	19	43	42	52	72	16	107	16	143	55	180	0

Ad Latit. Grad. 35.

	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
G.	G.	M.			G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	216	5	252	44	287	44	317	8	340	17
1	181	11	217	18	253	57	288	50	318	0	340	59
2	182	23	218	31	255	10	289	55	318	51	341	41
3	183	35	219	44	256	23	290	59	319	42	342	22
4	184	47	220	57	257	36	292	3	320	32	343	3
5	185	59	222	10	258	48	293	6	321	22	343	44
6	187	10	223	23	260	0	294	9	322	12	344	25
7	188	22	224	36	261	12	295	11	323	1	345	5
8	189	34	225	50	262	24	296	13	323	50	345	45
9	190	46	227	3	263	36	297	15	324	38	346	25
10	191	58	228	17	264	47	298	17	325	26	347	5
11	193	10	229	30	265	59	299	18	326	14	347	45
12	194	22	230	43	267	10	300	19	327	1	348	24
13	195	34	231	56	268	22	301	19	327	48	349	4
14	196	46	233	9	269	32	302	18	328	35	349	43
15	197	58	234	23	270	43	303	17	329	21	350	22
16	199	10	235	37	271	53	304	15	330	7	351	1
17	200	22	236	51	273	3	305	13	330	53	351	40
18	201	34	238	5	274	12	306	11	331	37	352	19
19	202	46	239	19	275	22	307	8	332	22	352	58
20	203	59	240	32	276	31	308	5	333	7	353	36
21	205	11	241	46	277	40	309	1	333	52	354	15
22	206	24	242	59	278	48	309	57	334	36	354	54
23	207	36	244	12	279	56	310	52	335	20	355	32
24	208	49	245	25	281	4	311	47	336	3	356	11
25	210	2	246	38	282	12	312	42	336	46	356	49
26	211	14	247	52	283	19	313	36	337	29	357	28
27	212	27	249	5	284	26	314	30	338	11	358	6
28	213	39	250	18	285	32	315	23	338	53	358	44
29	214	52	251	31	286	38	316	16	339	35	359	22
30	216	5	252	44	287	44	317	8	340	17	360	0

Tabula ascensionum obliquarum.

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	18	45	41	6	70	8	105	30	142	57
1	0	36	19	25	41	57	71	14	106	44	144	12
2	1	12	20	5	42	48	72	20	107	58	145	27
3	1	49	20	45	43	40	73	27	109	13	146	41
4	2	25	21	26	44	32	74	34	110	27	147	56
5	3	2	22	7	45	25	75	41	111	42	149	10
6	3	38	22	49	46	18	76	49	112	56	150	25
7	4	14	23	31	47	12	77	57	114	11	151	40
8	4	51	24	13	48	6	79	6	115	26	152	54
9	5	27	24	55	49	1	80	15	116	41	154	9
10	6	4	25	38	49	57	81	24	117	56	155	23
11	6	41	26	21	50	53	82	34	119	11	156	37
12	7	18	27	4	51	49	83	44	120	27	157	51
13	7	55	27	47	52	46	84	54	121	43	159	5
14	8	32	28	31	53	43	86	4	122	58	160	19
15	9	9	29	15	54	41	87	15	124	13	161	33
16	9	46	30	0	55	39	88	26	125	28	162	47
17	10	24	30	45	56	38	89	38	126	43	164	1
18	11	1	31	30	57	37	90	50	127	58	165	15
19	11	39	32	16	58	37	92	2	129	13	166	29
20	12	17	33	2	59	38	93	15	230	28	167	42
21	12	55	33	48	60	39	94	27	131	43	168	56
22	13	33	34	35	61	40	95	40	132	58	170	10
23	14	11	35	22	62	42	96	53	134	13	171	24
24	14	49	36	10	63	44	98	6	135	28	172	38
25	15	28	36	58	64	47	99	19	136	43	173	52
26	16	7	37	47	65	50	100	33	137	58	175	6
27	16	46	38	36	66	54	101	47	139	13	176	20
28	17	25	39	26	67	58	103	1	140	28	177	33
29	18	5	40	16	69	3	104	15	141	43	178	47
30	18	45	41	6	70	8	105	30	142	57	180	0

Ad Latitudine Grad 38.

	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
G.	G.	M.	G	M.	G	M	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	217	3	254	30	289	52	318	54	341	15
1	181	13	218	17	255	45	290	57	319	44	341	55
2	182	27	219	32	256	59	292	2	320	34	342	35
3	183	40	220	47	258	13	293	6	321	24	343	14
4	184	54	222	2	259	27	294	10	322	13	343	53
5	186	8	223	17	260	41	295	13	323	2	344	32
6	187	22	224	32	261	54	296	16	323	50	345	11
7	188	36	225	47	263	7	297	18	324	38	345	49
8	189	50	227	2	264	20	298	20	325	25	346	27
9	191	4	228	17	265	33	299	21	326	12	347	5
10	192	18	229	32	666	45	300	22	326	58	347	43
11	193	31	230	47	267	58	301	23	327	44	348	21
12	194	45	232	2	269	10	302	23	328	30	348	59
13	195	59	233	17	270	22	303	22	329	15	349	36
14	197	13	234	32	271	34	304	21	330	0	350	14
15	198	27	235	47	272	45	305	19	330	45	350	51
16	199	41	237	2	273	56	306	17	331	29	351	28
17	200	55	238	17	275	6	307	14	331	13	352	5
18	202	9	339	33	276	16	308	11	332	56	352	42
19	203	23	240	49	277	26	309	7	333	39	353	19
20	204	37	242	4	278	36	310	3	334	22	353	56
21	205	51	243	19	279	45	310	59	335	5	354	33
22	207	6	244	34	280	54	311	54	335	47	355	9
23	208	20	245	49	282	3	312	48	336	29	355	46
24	209	35	247	4	283	11	313	42	337	11	356	22
25	210	50	248	18	284	19	314	35	337	53	356	58
26	212	4	249	33	285	26	315	28	338	34	357	35
27	213	19	250	47	286	33	316	20	339	15	358	21
28	214	33	252	2	287	40	317	12	339	55	358	48
29	215	48	253	16	288	46	318	3	340	35	359	24
30	217	3	254	30	289	52	318	54	341	15	360	0

Tabula ascensionum obliquarum.

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55
1	0	34	18	21	39	58	68	53	104	49	143	12
2	1	8	18	59	40	48	69	59	106	5	144	29
3	1	42	19	38	41	39	71	6	107	21	145	45
4	2	16	20	16	42	30	72	13	108	37	147	2
5	2	51	20	55	43	22	73	21	109	53	148	18
6	3	25	21	34	44	14	74	29	111	9	149	35
7	3	59	22	14	45	7	75	38	112	25	150	52
8	4	34	22	54	46	0	76	47	113	42	152	8
9	5	8	23	34	46	53	77	56	114	58	153	25
10	5	43	24	15	47	47	79	6	116	15	154	41
11	6	18	24	56	48	42	80	17	117	32	155	58
12	6	53	25	38	49	38	81	28	118	49	157	14
13	7	28	26	19	50	34	82	35	120	6	158	30
14	8	3	27	1	51	30	83	49	121	23	159	46
15	8	38	27	43	52	27	85	1	122	40	161	2
16	9	13	28	26	53	25	86	13	123	57	162	18
17	9	48	29	10	54	23	87	26	125	14	163	34
18	10	24	29	53	55	22	88	39	126	31	164	50
19	10	59	30	37	56	21	89	52	127	48	166	6
20	11	35	31	21	57	20	91	5	129	5	167	21
21	12	11	32	6	58	20	92	19	230	22	168	37
22	12	47	32	52	59	21	93	33	131	39	169	53
23	13	23	33	37	60	22	94	47	132	57	171	9
24	13	59	34	23	61	24	96	1	134	14	172	25
25	14	36	35	9	62	27	97	16	135	31	173	41
26	15	13	35	56	63	30	98	31	136	48	174	57
27	15	50	36	44	64	34	99	46	138	5	176	13
28	16	28	37	32	65	38	101	2	139	22	177	29
29	17	5	38	20	66	42	102	17	140	39	178	45
30	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55	180	0

Ad Latitudine Grad 38.

	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	218	5	256	27	292	13	320	51	342	17
1	181	13	219	21	257	43	293	18	321	40	342	55
2	182	31	220	38	258	58	294	22	322	28	343	32
3	183	47	221	55	260	14	295	26	323	16	344	10
4	185	3	223	12	261	29	296	30	324	4	344	47
5	186	19	224	29	262	44	297	33	324	51	345	24
6	187	35	225	46	263	59	298	36	325	37	346	1
7	188	51	227	3	265	13	299	38	326	23	346	37
8	190	7	228	21	666	27	300	39	327	8	347	13
9	191	23	229	38	267	41	301	46	327	54	347	49
10	192	39	230	[illegible]	268	55	302	40	328	39	348	25
11	193	54	232	[illegible]	270	8	303	39	329	23	349	1
12	195	10	233	[illegible]	271	21	304	38	330	7	349	36
13	196	26	234	[illegible]	272	34	305	37	330	50	350	12
14	197	42	236	[illegible]	273	47	306	35	331	34	350	47
15	198	58	237	[illegible]	274	59	307	33	332	17	351	22
16	200	14	238	37	276	11	308	30	332	59	351	57
17	201	30	239	54	277	21	309	29	333	41	352	32
18	202	46	241	11	278	32	310	22	334	22	353	7
19	204	2	242	28	279	43	311	18	335	4	353	42
20	205	19	243	45	280	54	312	13	335	45	354	17
21	206	35	245	2	282	4	313	7	336	26	354	52
22	207	52	246	18	283	13	314	0	337	6	355	26
23	209	8	247	35	284	22	314	53	337	46	356	1
24	210	25	248	51	285	31	315	46	338	26	356	35
25	211	42	250	7	286	39	316	38	339	5	357	9
26	212	58	251	23	287	47	317	30	339	44	357	44
27	214	15	252	39	288	54	318	21	340	22	358	18
28	215	31	253	55	290	1	319	12	341	1	358	52
29	216	48	255	11	291	7	320	2	341	39	359	26
30	218	5	256	27	292	13	320	50	342	17	360	0

Tabula ascensionum obliquarum.

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G	M.	G.	M.
0	0	0	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55
1	1	34	18	21	39	58	68	53	104	49	143	12
2	1	8	18	59	40	48	69	59	106	5	144	29
3	1	42	19	38	41	39	71	6	107	21	145	45
4	2	16	20	16	42	30	72	13	108	37	147	2
5	2	51	20	55	43	22	73	21	109	53	148	18
6	3	25	21	34	44	14	74	29	111	9	149	35
7	3	59	22	14	45	7	75	38	112	25	150	52
8	4	34	22	54	46	0	76	47	213	42	152	8
9	5	8	23	34	46	53	77	56	114	58	153	25
10	5	43	24	15	47	47	79	6	116	15	154	41
11	6	18	24	56	48	42	80	17	117	32	155	58
12	6	53	25	38	49	38	81	28	118	49	157	14
13	7	28	26	19	50	34	82	39	120	6	158	30
14	8	3	27	1	51	30	83	49	121	23	159	46
15	8	38	27	43	52	27	85	1	122	40	161	2
16	9	13	28	26	53	25	86	13	123	57	162	18
17	9	48	29	10	54	23	87	26	125	14	263	34
18	10	24	29	53	55	22	88	39	126	31	164	50
19	11	59	30	37	56	21	89	52	127	48	166	6
20	11	35	31	21	57	20	91	5	129	5	167	21
21	12	11	32	6	58	20	92	19	130	22	168	37
22	12	47	32	57	59	21	93	33	131	39	169	53
23	13	23	33	39	60	22	94	47	132	57	171	9
24	13	59	34	23	61	24	96	1	134	14	172	25
25	14	36	35	9	62	27	97	16	135	31	173	41
26	15	13	35	56	63	30	94	31	136	48	174	57
27	15	50	36	44	64	34	99	46	138	5	176	13
28	16	28	37	32	65	38	101	2	139	22	177	29
29	17	5	38	20	66	42	102	17	140	39	178	45
30	17	43	39	9	67	47	103	33	141	55	180	0

Ad Latitudine Grad.48.

	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	220	58	261	55	298	53	326	19	345	10
1	181	21	222	20	263	15	299	58	327	4	345	42
2	182	43	223	42	264	35	301	2	327	48	346	14
3	184	4	225	4	265	54	302	6	328	31	346	45
4	185	26	126	26	267	14	303	9	329	14	347	17
5	186	48	127	49	268	33	304	11	329	56	347	48
6	188	9	219	11	269	51	305	12	330	37	348	19
7	189	31	230	34	271	9	306	13	331	18	348	50
8	190	52	231	57	272	26	307	13	331	58	349	20
9	192	14	133	20	273	44	408	13	332	39	349	51
10	293	36	234	43	275	1	309	12	333	19	350	21
11	194	57	236	6	276	18	310	10	333	58	350	51
12	196	19	237	28	277	34	311	7	334	37	351	21
13	197	41	238	50	278	50	312	3	335	15	351	50
14	199	3	240	12	280	5	312	59	335	54	352	20
15	200	25	241	34	281	20	313	54	336	32	352	49
16	201	47	242	57	282	34	314	49	337	9	353	18
17	203	9	244	19	283	48	315	43	337	46	353	47
18	204	31	245	41	285	1	316	36	338	22	354	16
19	205	53	247	3	286	14	317	28	338	58	354	45
20	107	15	248	25	287	26	318	19	339	33	355	14
21	108	37	249	47	288	38	319	9	340	8	355	43
22	209	59	251	8	289	49	319	59	340	42	356	12
23	211	21	252	30	290	59	320	48	341	27	356	41
24	212	43	253	51	292	8	321	38	341	51	357	10
25	214	6	355	12	293	17	322	27	342	25	357	38
26	215	28	256	33	294	25	323	15	343	58	258	7
27	216	50	257	54	295	33	324	2	343	31	358	35
28	118	13	159	14	296	40	324	44	344	4	359	4
29	219	35	260	35	297	47	325	34	344	37	359	32
30	220	58	261	55	298	53	326	19	345	10	360	0

Tabula ascensionum obliquarum.

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	13	52	31	47	58	47	96	11	138	4
1	0	26	14	22	32	31	59	53	97	33	139	29
2	0	53	14	53	33	15	61		98	55	140	53
3	1	19	15	24	34	0	62	7	100	18	142	18
4	1	46	15	55	34	46	63	15	101	40	143	42
5	2	13	16	26	35	32	64	24	103	3	145	6
6	2	39	16	58	36	19	65	33	104	26	146	30
7	3	6	17	31	37	7	66	43	105	49	147	54
8	3	32	18	3	37	55	67	55	107	12	149	18
9	3	59	18	26	38	44	69	6	108	35	150	42
10	4	26	19	9	39	33	70	18	109	58	152	6
11	4	53	19	43	40	23	71	31	111	22	153	30
12	5	20	20	17	41	14	72	44	112	46	154	54
13	5	47	20	52	42	6	73	58	114	10	156	18
14	6	14	21	26	42	59	75	12	115	34	157	42
15	6	42	22	1	43	53	76	27	116	59	159	6
16	7	9	22	36	44	47	77	43	118	23	160	30
17	7	37	23	12	45	42	78	59	119	47	161	54
18	8	4	23	49	46	38	80	16	121	11	163	17
19	8	32	24	26	47	35	81	23	122	35	164	41
20	9	0	25	4	48	32	82	51	123	59	166	4
21	9	28	25	42	49	30	84	9	125	23	167	28
22	9	57	26	21	50	29	85	27	126	48	168	52
23	10	26	27	0	51	29.	86	46	128	12	170	16
24	10	55	27	39	52	29	88	6	129	37	171	40
25	11	24	28	19	53	30	89	26	131	2	173	3
26	11	53	28	59	54	32	90	47	132	27	174	27
27	12	23	29	40	55	35	92	8	133	51	175	50
28	12	52	30	22	56	38	93	29	135	16	177	14
29	13	22	31	4	57	42	94	50	136	40	178	37
30	13	52	31	47	58	47	96	11	138	4	180	0

Ad Latitudine Grad 45.

G.	♎ G.	M.	♏ G.	M.	♐ G.	M.	♑ G.	M.	♒ G.	M.	♓ G.	M.
0	180	0	219	38	259	23	295	46	323	43	343	50
1	181	19	220	57	260	41	296	51	324	33	344	25
2	182	38	222	17	261	59	297	56	325	19	344	59
3	183	57	223	37	263	16	299	0	326	4	345	34
4	185	16	224	57	264	34	300	3	326	50	346	8
5	186	35	226	17	265	51	301	6	327	35	346	42
6	187	54	227	37	267	8	302	8	328	19	347	16
7	189	13	228	57	268	24	303	10	329	2	347	49
8	190	32	230	18	269	40	304	11	329	45	348	22
9	191	51	231	38	270	56	305	11	330	20	348	55
10	193	10	232	58	272	11	306	10	331	10	349	28
11	194	29	234	18	273	26	307	9	331	51	350	1
12	195	48	235	38	274	40	308	7	332	32	350	33
13	197	7	236	58	275	55	309	4	333	13	351	5
14	198	26	238	18	277	9	310	1	333	50	351	37
15	199	45	239	38	278	23	310	57	334	34	352	9
16	201	16	240	58	279	36	311	53	335	13	352	41
17	202	23	242	18	289	48	312	48	335	52	353	13
18	203	43	243	37	282	0	313	42	336	31	353	45
19	205	2	244	57	283	12	314	36	337	10	354	17
20	206	22	246	16	284	24	315	29	337	48	354	48
21	207	41	247	35	285	35	316	21	338	26	355	20
22	209	1	248	54	286	45	317	13	339	3	355	51
23	210	20	250	13	287	55	318	4	339	40	356	23
24	211	40	251	32	289	4	318	55	340	17	356	54
25	213	0	252	51	290	12	319	45	340	53	357	25
26	214	19	254	10	291	20	320	35	341	29	357	56
27	215	39	255	28	292	27	321	24	342	4	358	27
28	216	58	256	47	293	34	322	12	342	40	358	58
29	218	18	258	5	294	40	323	0	343	15	359	29
30	219	38	259	23	295	46	323	43	343	50	360	0

Tabula ascensionum obliquarum.

	♈		♉		♊		♋		♌		♍	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	0	0	14	50	33	41	61	7	98	5	139	2
1	0	28	15	23	34	26	62	13	99	25	140	25
2	0	56	15	53	35	12	63	20	100	46	141	47
5	1	25	16	29	35	58	64	27	102	6	143	10
4	1	53	17	2	36	45	65	35	103	27	144	32
5	2	22	17	35	37	33	66	43	104	48	145	54
6	2	50	18	9	38	22	67	52	106	9	147	17
7	3	19	18	42	39	12	69	1	107	20	148	39
8	3	48	19	18	40	1	70	11	108	52	150	2
9	4	17	19	52	40	51	71	22	110	13	151	23
10	4	46	20	27	41	41	72	34	111	35	152	45
11	5	15	21	2	42	32	73	46	112	57	154	7
12	5	44	21	38	43	24	74	59	114	19	155	29
13	6	13	22	14	44	17	76	12	115	41	156	51
14	6	42	22	51	45	11	77	26	117	3	158	13
15	7	11	23	28	46	6	78	40	118	26	159	35
16	7	40	24	6	47	1	79	55	119	48	160	57
17	8	10	24	45	47	57	81	10	121	10	162	19
18	8	39	25	23	48	52	82	26	122	32	163	41
19	9	9	26	2	49	50	82	42	122	54	165	3
20	9	39	26	41	50	48	84	59	125	17	166	24
21	10	9	27	21	51	47	86	16	126	40	167	46
22	10	40	28	2	52	47	87	34	128	3	169	8
23	11	10	28	42	53	47	88	51	129	26	170	29
24	11	41	19	23	54	48	90	9	130	49	171	51
25	12	12	30	4	55	49	91	27	132	11	173	12
26	12	43	30	46	56	51	92	46	133	34	174	34
27	13	15	31	29	57	54	94	6	134	56	175	56
28	13	46	32	12	58	58	95	25	136	18	177	17
29	14	18	32	56	60	2	96	45	137	40	178	39
30	14	50	33	41	61	7	98	5	139	2	180	0

Errata, quæ in imprimendo, exciderunt, sic corrigas, & animaduertas quòd, vt primus numerus paginam, & secundus versum, Sic primum verbum est erratum, & secundum correctio est.

P 1 9.circulis circuli.1 15 nauticus,nautica,1.22 legere, legant 2 1 finita,finitus.3.19. arrida, arida,3 39.corrumpentur,corrumpantur 4.29 .aum,autem 24. distribuntur distribuunt 5 15 .linea,linea. 23 Scorpio,Virgo,8 32,pinsturam picturam.12.16.fit sit 31. priopribus propus 36 apparet apparēt 102. intrinsicus intrinsecus,& ita corrigatur vbicunque est.16.30.vt at 31.& vacat ibidem spectant spectat. 9. descedamus discedamus 19 19 peritus penitus 18.10.dimetiens dimetientem idem linea 30 & vbicunq, est et verbum idrequirit 18.33.curius cuius 20.3 totus May mensis totum May mensem 21 34 est vacat 20.32 Anaxgoras Anaxagorā 21.35 ret rent 22.31. deferenter deferentes 24.1.eccentri eccētrici 14 è vacat 24 14 illaque illa,qua 28 planetarū solis 30. 8. praceptis cū iustus est 32.2 supra signa is per pro 36.11 sit fit 372 fit sit 38.23 vicum circum 38.23.est & 36.31.inuedibile incredibile 42 4.do mo modo 33 solis solum 44 28 delecte delectet 46.10 distanti distant 48 2.locubrationibus lucrbrationibus 62.18.minuta & secunda,milliaria,& minuta 54 18.R k.V R.K.Y. ibidem 9 obtinere obtinent ibidem 3,quarto sexto.& 35 cui adiungendum est quadratum,adiungendum est quadrato 56 13 sinū, sinuum ibidem.S.E L.F.L.61.Gradus gradibus.62 7.ipse ipsi ibidem 2.sexageneriam sexagenariam 63. 20 in eo parallelo equatoris,29 tabulam tabula 65.27 qua vacat, 29.amplitus amplius 66.10 cus us 13. pro per 68.19 sunt gradus 66.30.quibus quos 67 18 singula lingula 70,4 tantos tantum 5.statum statim 71 23 E S.E F 32.tumor tumor 70 30 quòd vacat 72.1 linea luna 742. tecte recte 75.10 communi commune 79.8 incipiant incipiat 79.20.tertia secunda 27 septima sexta 76 10 meridiem mediā noctem 84 1. NAVTICVS NAVTICA. sic idem 85.1.86.5 id vacat 7.conducat conducit 8. orbi orbe 20 maris maria 87.23 perpulcher perpulchra 94 4.die dire 96 10.es res 34.vtique vbique 35.austrati australi 37 neque mo neque illo mo 38 hyemen hyemem.100.10.age agere 15 in his interioribus 22. in figura 106.22 quartas quartis 36 continet 6 5 et quartam domum 107.2.fabricetus fabricatus 108 14.quodam quidam 112.18 CARPENTIBVS CARPENTIS 115 17.acciderct accidere 114 31.secundas secundus 118,8 -19.$\frac{1}{2}$,29.$\frac{1}{3}$.118.18 quam quem.129 7.Aspartus Aspburtus 124 3. vut vult 126.11 exsribe exscribe 126.34.exsribas exscribas 128,10 horoscopum horoscopon 129.17. ductum dictum 12 finem finis 27 horaris horis 133 22 figuris figura 137 3 ombra vmbra 144 34.calebratū celebratum 164.16 prauidendus prauidendos 173 terram,Lunam,188 16 scriptus scriptas. 24 EA ET 190 cootendat contendat 194.17 quod signo quo signo 180 3.facistis fecisti 184 9 definet desinet 194. 3.tibi vacat 5.annis annus 12 inscribat inscribas 17.quod quo 204 & vt 207 3.numeri numerū 208 7. progressiones progressionibus 217 31 sinistrosi sinistrorsum 35.Februario Martio 218 1.numerus numeros 230 25.eos,eas,232.11 & vt 233 7,perpetui perpetuò 266 7 nenime,a nemine,267.17 seger, seges 258.20 sine siue 37.vero.si vero 271 17 transtulit transtult 296.1. VNDECIMO VNDECIMVM 31 vtri,ortum 297 5 oblatam oblata 306.e colyphide Glyphide 10 cœtum cœlum 18.docerit doceret 22. sexte 5 304 27.anullum & nullum 308 22 collocata collocatam 28 goodque quoque 310 7 Rombride Romboida 316.32 prosea persea 33 cœlestium numero 323.14 succula succula 324.26. aareptum arreptu 31 fous frōs 327 30 Pollox Poll ex 328.4 somothraces samothraces 10 stedierunt studerunt 220 32 huristis huius 333.13 & 17 draco drace 337 32 immortalem immortale 339 29 colloceretur collocaretur 340.1 .morum nouum 352 17.calires calores 355.33 sistrum siaistrum 363 4 mnnumentum, monumentum 6 obycem,obysse 9 pro per 366 16.Nidus Nilus 367 21.ca eam 372 eios eius 379 28 triquentro tetquetro 385 sintuosi sinuosi 382 13.asti & si 394 10 Bacei Bacci 29 Peribau Peribea amo e captam 399 22 mitium initium 389.29.Cœlo humanam speciem suscipiens 401 10 prosequatur inuestigetur ibidem 8 traditur habeatur & 9 rectè recta 410.29.rum, vacat 411.5. medieum medium & 8.doctus docturi 411,30 paucatim paulatim 412.6.& 7.super horizontem uacat & 35. Venetis Venetys 415.15 singula lingula 17.prospicis prospexeris,et 23.cupis cuspis,et 24 nulla nullam 42 altitudo altitudine & 9 & vt et maximū maximam 418.15.Cap VI 15 Cap VII 470 Cap VIII.422 24 libueris libuerit 423 5.campos compos & 8 discese discere. ET in fine altera alter alterum alteram 424 3. Cap VIII Cap IX & 9 treplicis,topicis, & 15 pontius potius & 25.iones tionis,& 21.crtim otium & 30 phera spheram,ibidem perfectissimum perfectissimam.

Animaduertat præterea lector, quod in ratiotinationibus primi Libri adsunt nonnulli errores, quos debet studiosus tollere, id enim est cuique mediocriter erudito facile.

Debet etiam lector in legendo hæc omnia errata tollere & alia si quæ sunt ne peruerse liber intelligatur.

Ad Bibliopolas de ratione Ligandi huius Libri.

ANimaduertant, qui hunc librum ligaturi sunt, quòd illa 4 folia, quæ tantum in altera parte figuris impressa sunt, cum aliis in libro liganda non sunt, sed singulæ figuræ sunt præcidendæ, & illis paginis libri collocandæ, & serico figendæ tenuiori acu quæ pagine numeris ascriptis apud figuras significantur. Vbi verò in iisdem foliis inuenies vel duas vel plures figuras certis lineis iunctas, scias quòd eodem loco sunt collocandæ, & serico figendæ ita, vt minor semper super maiori collocetur. Illi vero sex circuli qui secundam tertii libri figuram respiciunt, & paginam 121. inscripti sunt non omnes in figura poni debent, sed ille tantum, qui loci Latitudini inscriptus est in medio, vbi ea volueris ute vt Venetiis quæ habet 45. Omnes enim habent in medio, & prope centrum numerum, qui loci Latitudinem, cui illa figura seruit, indicat. Reliquę vero quinque in fine Libri sunt seruandę, vt suis locis adhiberi possint. Animaduertatur præterea, quod illę paruę figuræ quadratę omnes sunt prędicendæ, & gludino collocandæ super filium, quo circulos in libro iunxisti, & in illa parte vbi litteræ sūt & illd' spaciū ad id relictū albū ne tā multis filiis liber sit deformior.

Ai Librari che ligaranno il Libro.

SI deue auuertire, che quei quattro fogli, che sono stāpati con figure da vna parte sola, nō si deono ligare nel libro, ma tutte le figure deono essere tagliate fuora cō diligētia, & poste nel Libro & attaccate alle figure, che sono stāpate nel libro cō seta, nō cō azze di lino, & si deue vsare vn ago sotile per nō rompere le carte, de la figura, & questo nelle carte chiamate del numero che è stampato presso le figure Quelle figure, poi che sono gionte insieme con alcune linee deono essere poste l'vna sopra dell'altra ma in tal modo, che la maggiore stia sotto, & sopra la minore, tanto se sono solo due come se sono tre, e quattro. Quelli sei circoli poi, che chiamano la secunda figura del terzo libro a carte 121. non si deono mettere tutte nella figura ma quel solo, ilquale serue al luogo, alla cui Latit. serue il circulo. Percioche tutte hanno scritte nel mezzo la Latit. a che seruino come in Venetia se deue mettere quello che scritto 45. gli altri cinque si deono seruare nel fine del libro per seruirsene ne gli altri luoghi Auertiscasi oltre accio, che qlle picciole figure quadre si deono tagliare tutte separatamente, & mettere cō colla sopra il filo, co'l quale hai pūtata la figura, & questo dietro alla figura, oue sono le lettere, & il spacio da metterle accio che si leui la brutezza, che sarebbe al libro tanti fili.

Ad Latit. Grad. 50.

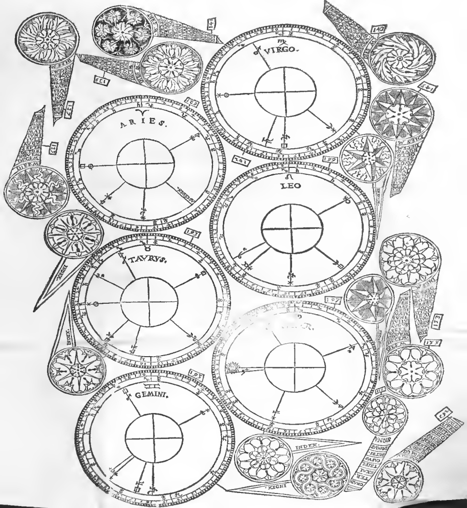
	♎		♏		♐		♑		♒		♓	
G.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.	G.	M.
0	180	0	221	56	263	49	301	13	328	13	346	8
1	181	23	223	20	265	10	302	18	328	56	346	38
2	182	46	224	44	266	31	303	22	329	38	347	8
3	184	10	226	9	267	52	304	25	330	20	347	37
4	185	33	227	33	269	13	305	28	331	1	348	7
5	186	57	228	58	270	34	306	30	332	41	348	36
6	188	20	230	23	271	54	307	31	332	21	349	5
7	189	44	231	48	273	14	308	31	333	0	349	34
8	191	8	233	12	274	33	309	31	333	29	350	3
9	192	32	234	37	275	51	310	30	334	18	350	32
10	193	56	236	1	277	9	311	28	334	56	351	0
11	195	19	237	25	278	27	312	25	335	34	351	28
12	196	43	238	49	279	44	313	22	336	11	351	56
13	198	6	240	13	281	1	314	18	336	48	352	23
14	199	30	241	37	282	17	315	13	337	24	352	51
15	200	54	243	1	283	33	316	7	337	59	353	18
16	202	18	244	26	284	48	317	1	338	34	353	46
17	203	42	245	50	286	2	317	54	339	8	354	13
18	205	6	247	14	287	16	318	46	339	43	354	40
19	206	30	248	38	288	29	319	37	340	17	355	7
20	207	54	250	2	289	42	320	27	340	51	356	24
21	209	18	251	25	290	54	321	16	341	24	356	1
22	110	42	252	48	292	5	322	5	341	57	356	28
23	212	6	254	11	293	17	322	53	342	29	356	54
24	213	30	255	34	294	27	323	41	343	2	357	21
25	214	54	256	57	295	36	324	28	343	34	357	47
26	216	18	258	20	296	45	325	14	344	5	358	14
27	217	42	259	42	297	53	326	0	344	36	358	41
28	219	7	261	5	299	0	326	45	345	7	359	7
29	220	31	262	27	300	7	327	29	345	38	359	34
30	221	56	263	49	301	13	328	13	346	8	360	0

Hæ ſunt illæ litteræ candide lector,quas in huius mundi tanto libro Dei digito inſcriptas tibi faciliori quadam ratione, quàm antea quiſq; ante oculos proponere,ac deſcribere volui, tum vt ijs cognitis Deum Opt.& Max. illarum auctorem in illis agnoſcas,venereris,ac colas, tum vt recte tempore, quo nihil velocius hominibus fugit, & præter quod nihil noſtrum eſt,vt Seneca teſtatur,vti poſſis,tum vt omnes, & Medici præſertim rationem habeant,qua morbos a Cœleſti cauſa prouenientes,& cognoſcere,& curare poſſint.Quòd nobis faciendum eſt, ne in illud offendamus, Non occides,tum vt habeas ea,quę rationem mobilium feſtorum explicent,vt ſanctum Paſcha, & alia Feſta ſantificemus.

Hic ille ſextus portus eſt,quem mihi propoſui, cum tantum mare ſũ ingreſſus, ad quem aliquo modo perueniſſe gaudeo: præſertim quod fragili mei ingenii,& corporis ligno tantum pelagus nauigare tentauerim,ex quo meis uiribus inter nauigandum ſępeſum diffiſus, & veritus ſum,ne quam iacturam facere me oportet. Periti autem videant (quorum iudiciis me penitus ſubiicio) num ex arte nauigauerim, illud quidem ſcio me velle hoc ſexto portu penitus conquieſcere. Quoad mihi aliud iter ingrediendum eſſe) ſi dabitur vita, & vires) ſtatuero. Interea gratias omnipotenti Deo mihi agendum cenſeo quod mihi dederit illud bonum,quod omnia expetũt,& in fine rerum cognoſcunt,cui quidquid in hoc libro ineſt boni tum ego,tum ceteri acceptum referant.

SEXTI, ET VLTIMI LIBRI FINIS.

VIRGO.
ARIES.
LEO
TAVRVS.
GEMINI.
INDEX.
INDEX.
INDEX.
INDEX.
141
142
145
137
139
201
199
193
197
153
155
195
DIES M.
ASCEDEN.
GRAD
TER
EXAL
TRIPL
CASVS
DETRI
DOMVS
SIGNA

147
44